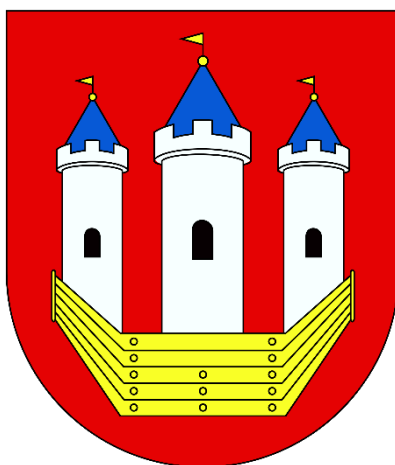

GMINA KOBYLIN

***PROGNOZA
ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
PROJEKTU***

***„PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY KOBYLIN NA LATA 2017-2020
Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2021-2024”***

<i>Tytuł:</i>	<i>PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO</i> <i>PROJEKTU</i> <i>„PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA</i> <i>DLA GMINY KOBYLIN NA LATA 2017-2020</i> <i>Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2021-2024”</i>
----------------------	---

<i>Zlecniodawca:</i>	<i>Gmina Kobylin</i> <i>Rynek Marszałka Józefa Piłsudskiego 1</i> <i>63-740 Kobylin</i>
-----------------------------	--

<i>Autorzy:</i>	 Pracownia analiz przestrzennych i środowiskowych <i>Kierownik zespołu:</i> <i>mgr Marta Stelmach-Orzechowska</i>
------------------------	---

<i>Data wykonania:</i>	<i>maj 2017 r.</i>
-------------------------------	---------------------------

SPIS TREŚCI

1. PODSTAWA PRAWNA I CEL SPORZĄDZENIA PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO.....	6
2. INFORMACJE O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ POWIĄZANIACH Z INNYMI DOKUMENTAMI	7
3. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM ORAZ SPOSÓB ICH UWZGLĘDNIENIA W PROJEKCIE DOKUMENTU.....	23
3.1. Powiązania projektu Programu z celami strategicznymi na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym.....	23
3.2. Powiązania projektu Programu z celami strategicznymi na szczeblu regionalnym.....	35
4. METODYKA SPORZĄDZANIA PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO.....	44
5. STAN ŚRODOWISKA, W TYM STAN ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM	45
5.1. Położenie administracyjne i geograficzne	45
5.2. Geomorfologia, geologia, rzeźba terenu i sposób użytkowania terenu.....	47
5.3. Warunki klimatyczne	49
5.4. Gleby.....	49
5.5. Złoża kopalin.....	50
5.6. Wody podziemne	50
5.6.1. Jednolite części wód podziemnych	50
5.6.2. Główne zbiorniki wód podziemnych.....	52
5.7. Wody powierzchniowe	53
5.7.1. Jednolite części wód powierzchniowych (rzecznych)	54
5.8. Zagrożenie powodziowe	58
5.9. Walory przyrodnicze i krajobrazowe	58
5.9.1. Obszary, siedliska i gatunki przyrodniczo cenne.....	58
5.9.2. Formy ochrony przyrody.....	60
5.9.3. Walory kulturowe.....	60
5.10. Powietrze atmosferyczne	61
5.11. Klimat akustyczny.....	64
5.12. Promieniowanie elektromagnetyczne	65
6. POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	66
7. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY O OCHRONIE PRZYRODY	67
8. PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA, W TYM ODDZIAŁYWANIA BEZPOŚREDNIE, POŚREDNIE, WTÓRNE, SKUMULOWANE, KRÓTKOTERMINOWE, ŚREDNIOTERMINOWE I DŁUGOTERMINOWE, STAŁE I CHWILOWE ORAZ POZYTYWNE I NEGATYWNE LUB BRAK ODDZIAŁYWANIA, NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU, A TAKŻE NA ŚRODOWISKO	72
8.1. Oddziaływania na różnorodność biologiczną, rośliny i zwierzęta oraz obszary podlegające ochronie na podstawie <i>Ustawy o ochronie przyrody</i>	81
8.2. Oddziaływanie na powierzchnię ziemi i krajobraz.....	87
8.3. Oddziaływanie na wody powierzchniowe i podziemne	90
8.4. Oddziaływanie na zasoby naturalne	92
8.5. Oddziaływanie na powietrze atmosferyczne i klimat oraz klimat akustyczny	93
8.6. Oddziaływanie na krajobraz kulturowy i zabytki	97

8.7. Oddziaływanie na zdrowie i warunki życia ludzi oraz dobra materialne	98
9. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO	98
10. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZENIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, WYNIKAJĄCYCH Z REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU	99
10.1. Ochrona różnorodności biologicznej, roślin i zwierząt oraz obszarów podlegających ochronie na podstawie <i>Ustawy o ochronie przyrody</i>	99
10.2. Ochrona powierzchni ziemi i krajobrazu	103
10.3. Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych	104
10.4. Ochrona zasobów naturalnych	105
10.5. Ochrona powietrza atmosferycznego i zapobieganie zmianom klimatu oraz ochrona klimatu akustycznego	105
10.6. Ochrona krajobrazu kulturowego i zabytków	106
10.7. Ochrona zdrowia i warunków życia ludzi i dóbr materialnych	107
11. METODY ANALIZY SKUTÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA	108
12. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKTOWANYM DOKUMENCIE	109
13. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	110
14. WYKAZ AKTÓW PRAWNYCH	119
15. BIBLIOGRAFIA	121

SPIS TABEL

Tabela 1. Zestawienie celów, kierunków interwencji, zadań własnych i monitorowanych przyjętych w projekcie „Programu ochrony środowiska dla Gminy Kobylin na lata 2017-2020 z perspektywą na lata 2021-2024”	8
Tabela 2. Harmonogram rzeczowo - finansowy realizacji zadań w ramach projektu „Programu ochrony środowiska dla Gminy Kobylin na lata 2017-2020 z perspektywą na lata 2021-2024”	16
Tabela 3. Analiza zgodności z celami strategicznymi na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym ..	24
Tabela 4. Analiza zgodności z celami strategicznymi na szczeblu regionalnym (powiatowym i wojewódzkim)	36
Tabela 5. Charakterystyka i ocena stanu JCWPd na obszarze Gminy Kobylin	51
Tabela 6. Wyniki oceny jakości wód podziemnych monitoringu diagnostycznego na terenie JCWPd 79 za rok 2016	52
Tabela 7. Charakterystyka i ocena stanu JCWPrz na obszarze gminy Kobylin – na podstawie aPGW dla dorzecza Odry56	
Tabela 8. Aktualna ocena stanu JCWPrz na obszarze gminy Kobylin - na podstawie badań monitoringowych WIOŚ Poznań	57
Tabela 9. Zinventaryzowane siedliska przyrodnicze występujące na terenie gminy Kobylin	59
Tabela 10. Zinventaryzowane gatunki zwierząt występujące na terenie gminy Kobylin	59
Tabela 11. Wyniki pomiarów na stacji w Ostrowie Wielkopolskim przy ul. Wysockiej za lata 2013-2015	61
Tabela 12. Aktualny stan zanieczyszczenia powietrza na podstawie szacunku imisji na terenie gminy Kobylin	61
Tabela 13. Klasyfikacja stref w ramach oceny jakości powietrza w strefie wielkopolskiej za rok 2014 i 2015	62
Tabela 14. Klasyfikacja stref w ramach oceny jakości powietrza w strefie wielkopolskiej za rok 2014 i 2015 dla kryterium ochrony roślin	62
Tabela 15. Zakłady produkcyjne na terenie gminy Kobylin posiadające pozwolenie na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza z instalacji	64
Tabela 16. Problemy w zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza na terenie gminy Kobylin	67
Tabela 17. Problemy w zakresie zagrożenia hałasem na terenie gminy Kobylin	67
Tabela 18. Problemy w zakresie promieniowania elektromagnetycznego na terenie gminy Kobylin	68
Tabela 19. Problemy w zakresie gospodarowania wodami na terenie gminy Kobylin	68
Tabela 20. Problemy w zakresie gospodarki wodno-ściekowej na terenie gminy Kobylin	69

Tabela 21. Problemy w zakresie zasobów geologicznych na terenie gminy Kobylin.....	69
Tabela 22. Problemy w zakresie gleb na terenie gminy Kobylin	69
Tabela 23. Problemy w zakresie gospodarki odpadami na terenie gminy Kobylin	70
Tabela 24. Problemy w zakresie zasobów przyrodniczych na terenie gminy Kobylin.....	70
Tabela 25. Problemy w zakresie poważnych awarii na terenie gminy Kobylin.....	71
Tabela 26. Potencjalne oddziaływania zadań wyznaczonych w Programie ochrony środowiska dla gminy Kobylin na poszczególne komponenty środowiska	74

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Położenie Gminy Kobylin na tle podziału administracyjnego Polski.....	45
Rysunek 2. Położenie Gminy Kobylin na tle podziału administracyjnego gmin sąsiadujących i gmin powiatu krotoszyńskiego	46
Rysunek 3. Położenie Gminy Kobylin względem mezoregionów fizyczno – geograficznych.....	46
Rysunek 4. Mapa pokrycia terenu gminy Kobylin	48
Rysunek 5. Zasięg występowania JCWPd względem obszaru gminy Kobylin	51
Rysunek 6. Zasięg występowania GZWP względem obszaru gminy Kobylin	53
Rysunek 7. Sieć hydrograficzna na terenie gminy Kobylin.....	54
Rysunek 8. Zasięg występowania JCWPrz względem obszaru gminy Kobylin	55

1. PODSTAWA PRAWNA I CEL SPORZĄDZENIA PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Przedmiotem strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest projekt „Programu ochrony środowiska dla Gminy Kobylin na lata 2017-2020 z perspektywą na lata 2021-2024”. Podstawą prawną przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest *Ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko [1]*, która implementuje obowiązki wynikające z dokumentów tj. m.in.

- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2001/42/WE z 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko,
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2014/52/UE z 16 kwietnia 2014 r. w sprawie oceny wpływu wywieranego przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko,
- Dyrektywa Rady nr 92/43/EEG z 21 maja 1992 r. nr 92/43/EEG w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory,
- Dyrektywa Rady nr 2009/147/WE z 30 listopada 2009 w sprawie ochrony dzikiego ptactwa, stanowiąca wersję skonsolidowaną wcześniejszej dyrektywy EEG 79/409/EEG z 2 kwietnia 1979 o ochronie dziko żyjących ptaków (Directive on the Conservation of Wild Birds).

W nawiązaniu do powyższego, zgodnie z art. 46 i 47 *Ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko [1]* organ opracowujący projekt „Programu ochrony środowiska dla Gminy Kobylin na lata 2017-2020 z perspektywą na lata 2021-2024” jest zobligowany do przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, czego wynikiem jest sporządzenie Prognozy oddziaływania na środowisko.

Zakres Prognozy oddziaływania na środowisko wynika z art. 51 *Ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko [1]*.

W ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko organ opracowujący projekt dokumentu wraz z prognozą oddziaływania na środowiska ma obowiązek przekazania ww. dokumentów do opiniowania właściwym organom oraz zapewnienia udziału społecznego w postępowaniu zgodnie z art. 54 *Ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko [1]*.

Celem prognozy oddziaływania na środowisko sporządzanej w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest wskazanie potencjalnych zmian w środowisku wynikających z realizacji działań zawartych w projekcie dokumentu. W Prognozie wskazuje się na charakter i zasięg potencjalnego oddziaływania, oraz wyznacza działania mające na celu zapobieganie/minimalizację potencjalnych negatywnych oddziaływań na środowisko, w tym na zdrowie ludzi.

2. INFORMACJE O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ POWIĄZANIACH Z INNYMI DOKUMENTAMI

Prognoza oddziaływania na środowisko została sporządzona dla projektu „Programu ochrony środowiska dla Gminy Kobylin na lata 2017-2020 z perspektywą na lata 2021-2024” zwanego w dalszej części „Programem ochrony środowiska” lub „Programem”. Podstawowym celem sporządzenia i uchwalenia Programu jest realizacja przez Gminę polityki ochrony środowiska zbieżnej z założeniami najważniejszych dokumentów strategicznych i programowych.

Celem strategicznym Programu ochrony środowiska jest przedstawienie wytycznych do racjonalnych działań programowych na dalsze lata i poprawa stanu środowiska przyrodniczego gminy Kobylin, bądź utrzymanie dobrego poziomu, tam gdzie został on osiągnięty w wyniku realizacji założeń poprzednich projektów. Zawarte w Programie rozwiązania inwestycyjne oraz organizacyjno – informacyjne przyczynią się do właściwego, zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju gospodarowania zasobami przyrodniczymi. Program ochrony środowiska jest wypełnieniem obowiązku Gminy w zakresie sporządzania strategicznych dokumentów gminnych, co pozwala na bieżąco kontrolować stan środowiska oraz planować na tej podstawie działania służące ochronie środowiska.

Przyjęte w Programie ochrony środowiska rozwiązania uwzględniają w pierwszej kolejności działania prowadzące do zrównoważonego gospodarowania zasobami środowiska, poprawy stanu środowiska, poprawy stanu jakości powietrza, zapewnienia racjonalnej gospodarki odpadami i gospodarki wodno-ściekowej, przeciwdziałania zmianom klimatu i adaptacji do nich, zapobiegania klęskom żywiołowym oraz do zwiększenia bezpieczeństwa powodziowego mieszkańców.

Program ochrony środowiska zawiera:

- 1) omówienie i powiązanie celów zawartych w strategiach i programach wynikających z *Ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju [15]*
- 2) charakterystykę ogólną Gminy Kobylin
- 3) ocenę stanu środowiska na terenie gminy Kobylin z uwzględnieniem jedenastu obszarów przyszłej interwencji: (1) ochrona klimatu i jakości powietrza, (2) zagrożenia hałasem, (3) pola elektromagnetyczne, (4) gospodarowanie wodami, (5) gospodarka wodno-ściekowa, (6) zasoby geologiczne, (7) gleby, (8) gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów, (9) zasoby przyrodnicze, (10) zagrożenia poważnymi awariami oraz dodatkowym obszarem (11) edukacja ekologiczna.
- 4) wyznaczenie celów, kierunków interwencji i zadań wynikających z oceny stanu środowiska i przeprowadzonej analizy SWOT dla każdego obszaru interwencji
- 5) harmonogram rzeczowo-finansowy zadań własnych i monitorowanych
- 6) omówienie systemu realizacji Programu ochrony środowiska w zakresie prawidłowego zarządzania, monitorowania i finansowania
- 7) koncepcję wdrażania i prowadzenia edukacji ekologicznej w gminie Kobylin

Ogólne zestawienie celów, kierunków interwencji, zadań własnych i monitorowanych przedstawiono w tabeli poniżej na podstawie założeń budżetowych gminy, powiatu i województwa oraz innych jednostek ochrony środowiska, które cyklicznie opracowują różnego rodzaju strategie i programy działań krótko- i długookresowe. Ponadto na podstawie oceny stanu środowiska oraz założeń budżetowych gminy (w tym planów inwestycyjnych) sporządzono harmonogram rzeczowo-finansowy z podaniem kwot i terminu realizacji poszczególnych zadań mających wpływ na poprawę stanu środowiska gminy.

Tabela 1. Zestawienie celów, kierunków interwencji, zadań własnych i monitorowanych przyjętych w projekcie „Programu ochrony środowiska dla Gminy Kobylin na lata 2017-2020 z perspektywą na lata 2021-2024”

Obszar interwencji, cel, kierunek interwencji, zadania własne i monitorowane	Podmiot odpowiedzialny	Źródło finansowania
Obszar interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza		
<u>Cel: Poprawa jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza</u>		
<u>Kierunek interwencji: Monitoring jakości powietrza i wdrażanie działań programowych</u>		
Zadania: – opracowanie i monitoring realizacji Programów Ochrony Powietrza – monitoring i działalność kontrolna zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego – analiza skutków realizacji dokumentów planistycznych, strategicznych i programowych w zakresie ochrony powietrza – organizacja i koordynacja działań naprawczych określonych w POP – prowadzenie bazy pozwoleń na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza oraz bazy instalacji podlegających zgłoszeniu – monitoring budów pod kątem ograniczenia niezorganizowanej emisji pyłu (kontrola przestrzegania zapisów pozwolenia budowlanego).	Urząd Miejski, Zarząd Województwa, Sejmik Województwa, Starostwo Powiatowe, WIOŚ, RDOŚ, PWIS, PPIS, Powiatowy Inspektor Budowlany	budżet jednostki, środki prywatne, fundusze krajowe, fundusze pomocowe UE
<u>Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych i innych zanieczyszczeń emitowanych do powietrza</u>		
– opracowanie i wdrażanie zapisów Planu Gospodarki Niskoemisyjnej – modernizacja budynków w celu poprawy efektywności energetycznej – poprawa efektywności energetycznej procesów technologicznych poprzez wytworzenie i dystrybucję energii ze źródeł odnawialnych – zakup pojazdów niskoemisyjnych – utrzymanie działań ograniczających emisję wtórną pyłu poprzez regularne utrzymanie czystości nawierzchni (czyszczenie metodą mokrą). Czyszczenie ulic metodą mokrą po sezonie zimowym	Urząd Miejski, Starostwo Powiatowe	budżet jednostki, fundusze krajowe, fundusze pomocowe UE
<u>Kierunek interwencji: Minimalizacja oddziaływań niewydajnych lokalnych źródeł ciepła</u>		
Zadania: – rozwój i podłączenie do sieci ciepłowniczych, energetycznych i gazowych – wymiana/modernizacja systemów ogrzewania, w tym zmiana stosowanych paliw, modernizacja kotłowni i kogeneratorów – rozwój sieci gazowych	Urząd Miejski, podmioty gospodarcze, mieszkańcy, zarządcy sieci	budżet jednostki, środki prywatne, fundusze krajowe, fundusze pomocowe UE
<u>Kierunek interwencji: Rozwój i modernizacja transportu zbiorowego, poprawa stanu sieci drogowej i kolejowej, rozwój infrastruktury rowerowej</u>		
Zadania: – realizacja zadań przewidzianych planami GDDKiA, ZDW w Poznaniu, oraz Starostwa Powiatowego w Krotoszynie – modernizacja infrastruktury drogowej z zastosowaniem materiałów ograniczających emisję zanieczyszczeń – modernizacja transportu zbiorowego, w tym rozwijanie i promowanie infrastruktury kolejowej – budowa ścieżek rowerowych – stosowanie rozwiązań w zarządzaniu ruchem pozwalające na zmniejszenie uciążliwości ze źródeł komunikacyjnych – rozbudowa taboru transportu publicznego	Urząd Miejski, Starostwo Powiatowe, województwo, zarządcy dróg	budżet jednostki, fundusze krajowe, fundusze pomocowe UE
<u>Kierunek interwencji: Redukcja zanieczyszczeń z instalacji przemysłowych</u>		
Zadania: – stosowanie rozwiązań służących ograniczeniu emisji zanieczyszczeń do powietrza – wdrażanie nowoczesnych technologii przyjaznych środowisku (BAT) – zmniejszenie strat przesyłu energii/ciepła – modernizacja obiektów energetycznego spalania paliw oraz	podmioty gospodarcze, zarządzający instalacjami	środki prywatne, fundusze krajowe, fundusze pomocowe UE

wdrażanie strategii czystej produkcji.		
–		
Kierunek interwencji: Poprawa efektywności energetycznej		
Zadania: – poprawa efektywności energetycznej obiektów poprzez ich termomodernizację – zmniejszenie zużycia energii poprzez modernizację oświetlenia ulicznego i oświetlenia budynków – wprowadzanie nowoczesnych i energooszczędnych technologii oraz systemu zarządzania energią i systemu audytów – opracowanie i przyjęcie dokumentacji dot. zaopatrzenia w energię elektryczną, ciepło i paliwa gazowe	Urząd Miejski, podmioty gospodarcze	budżet gminy, środki prywatne, fundusze krajowe, fundusze pomocowe UE
Kierunek interwencji: Rozwój odnawialnych źródeł energii		
Zadania: – wykorzystanie odnawialnych źródeł energii do produkcji energii elektrycznej i ciepła tj. energii wiatrowej, energii słońca, energii z biomasy, energii z biogazu, energii z wód geotermalnych – instalacja OZE na budynkach użyteczności publicznej i mieszkalnych – uwzględnienie w MPZP zapisów dotyczących korzystania z OZE – promocja OZE	Urząd Miejski,, podmioty gospodarcze, mieszkańcy	budżet gminy, środki prywatne, fundusze krajowe, fundusze pomocowe UE
Obszar interwencji: Zagrożenia hałasem		
Cel: Poprawa stanu klimatu akustycznego i ograniczenie osób narażonych na ponadnormatywny hałas		
Kierunek interwencji: Ochrona środowiska przed hałasem i zmniejszenie hałasu		
Zadania: – stosowanie tzw. cichych nawierzchni podczas remontów i przebudów istniejącej sieci drogowej – modernizacja dróg z zastosowaniem materiałów ograniczających emisję hałasu i drań – budowa obwodnic – stosowanie rozwiązań w zarządzaniu ruchem pozwalające na zmniejszenie uciążliwości ze źródeł komunikacyjnych – budowa systemów służących ochronie akustycznej – stosowanie rozwiązań w zakładach służących zmniejszeniu hałasu – modernizacja tras kolejowych wraz z budową systemów służących ochronie akustycznej	Urząd Miejski, Starostwo Powiatowe, województwo, zarządcy dróg, PKP	budżet gminy, budżet powiatu, budżet województwa, środki własne jednostki, fundusze krajowe, fundusze pomocowe UE
Kierunek interwencji: Monitoring klimatu akustycznego		
Zadania: – opracowanie i monitoring realizacji Programów Ochrony Środowiska przed hałasem – monitoring i działalność kontrolna w zakresie zagrożenia hałasem – rejestr obszarów na których występuje przekroczenie poziomu hałasu – aktualizacja inwentaryzacji źródeł uciążliwości akustycznej – opracowanie map akustycznych dla obszarów położonych wzdłuż dróg, których eksploatacja może powodować negatywne oddziaływanie na środowisko	WIOŚ, zarządcy dróg, Sejmik Województwa	środki własne jednostki, fundusze krajowe
Obszar interwencji: Pola elektromagnetyczne		
Cel: Ochrona przed ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym		
Kierunek interwencji: Monitoring i ochrona przed polami elektromagnetycznymi		
Zadania: – monitoring poziomów pól elektromagnetycznych na terenach przeznaczonych pod zabudowę i na terenach istniejącej zabudowy – prowadzenie rejestru terenów, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku – inwentaryzacja i kontrola źródeł emisji pól elektromagnetycznych – wprowadzenie do mpzp zapisów uwzględniających ochronę przed oddziaływaniem pól elektromagnetycznych	WIOŚ, PWIS, PWIS zarządcy dróg, prowadzący instalacje, Urząd Miejski	środki własne jednostki, środki prywatne, budżet gminy, fundusze krajowe, fundusze pomocowe UE

– ograniczanie koncentracji źródeł promieniowania elektromagnetycznego na etapie planowania i wydawania decyzji lokalizacyjnych i środowiskowych		
Obszar interwencji: Gospodarowanie wodami		
Cel: Zwiększenie retencji wodnej i ograniczenie wodochłonności		
Kierunek interwencji: Ochrona przed powodzią, suszą i deficytem wody, zwiększenie retencji wodnej		
Zadania: – przegląd i aktualizacja wstępnej oceny ryzyka powodziowego – przegląd i aktualizacja map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego – przegląd i aktualizacja planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry oraz regionu Środkowej Odry – opracowanie i wdrażanie planu przeciwdziałania skutkom suszy dla obszaru dorzecza Odry oraz regionu Środkowej Odry – opracowanie i realizacja programów małej retencji wodnej – zwiększenie retencji wodnej poprzez inwestowanie w „zieloną” i „niebieską” infrastrukturę – inwestycje dot. urządzeń ochrony przed powodzią – utrzymanie wałów przeciwpowodziowych – konserwacja rowów melioracyjnych – remonty przepustów i budowli piętrzących wody – budowa i utrzymanie zbiorników retencyjnych/przeciwpowodziowych – plany operacyjne ochrony przed powodzią oraz plany zarządzania kryzysowego – uwzględnianie w mpzp obszarów zagrożenia powodziowego – nadzór nad funkcjonowaniem systemu wykrywania i alarmowania oraz systemu wczesnego ostrzegania ludności	Urząd Miejski, Starostwo Powiatowe, RZGW, WZMiUW, WCZK	środki własne jednostki, fundusze krajowe, fundusze pomocowe UE,
Kierunek interwencji: Optymalizacja zużycia wody		
Zadania: – programy ograniczenia strat wody – działania edukacyjne oraz akcje promujące oszczędzanie wody – zabudowa punktów pomiarowych zużycia wody wraz z wyposażeniem sieciowym – kontrola wydawanych pozwoleń wodnoprawnych – stosowanie zamkniętych obiegów wody w przemyśle	Urząd Miejski, Starostwo Powiatowe, podmioty gospodarcze,	środki własne jednostki, fundusze krajowe
Kierunek interwencji: Ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi		
Zadania: – melioracje wodne – kształtowanie i racjonalizacja wykorzystania zasobów wodnych – remonty urządzeń i obiektów hydrotechnicznych – monitorowanie zużycia wody oraz stanu technicznego sieci wodociągowej – ograniczenie wodochłonności	WZMiUW, RZGW, Starostwo Powiatowe, Urząd Gminy, mieszkańcy, spółki wodne	środki własne jednostki, fundusze krajowe
Cel: Poprawa stanu wód i monitoring wód		
Kierunek interwencji: Monitoring jakości wód i osiągnięcie dobrego stanu wód		
Zadania: – identyfikacja znaczących oddziaływań antropogenicznych i ocena ich wpływu na stan wód powierzchniowych i podziemnych w regionie wodnym – opracowanie projektu warunków korzystania z wód dla wybranych zlewni – poprawa stan/potencjału ekologicznego i stanu chemicznego JCWP oraz stanu ilościowego i jakościowego JCWPd – określenie w regionie wodnym wód powierzchniowych i podziemnych wrażliwych na zanieczyszczenia związkami azotu – weryfikacja wykazów wód powierzchniowych i podziemnych wykorzystywanych do zaopatrzenia ludności w wodę do spożycia – przeprowadzenie pogłębionej analizy presji w celu ustalenia	RZGW, Urząd Miejski, WIOŚ, PSH, GIOŚ,	środki własne jednostki, fundusze krajowe

przyczyny nieosiągnięcia dobrego stanu wód - weryfikacja wód powierzchniowych i podziemnych wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych oraz obszarów szczególnie narażonych (OSN), z których odpływ azotu ze źródeł rolniczych do tych wód należy ograniczyć oraz opracowanie programów działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych na OSN - monitoring jakości wód powierzchniowych i podziemnych - monitorowanie stanu wód pod kątem zanieczyszczania azotem pochodzenia rolniczego		
Obszar interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa		
<u>Cel: Racjonalna gospodarka wodno-ściekowa służąca poprawie jakości wód</u>		
Kierunek interwencji: Zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki		
Zadania: - budowa, rozbudowa i modernizacja systemu gospodarki wodnej: sieci wodociągowych, stacji uzdatniania wody, ujęć wód - wprowadzanie inteligentnych systemów zarządzania siecią wodociagową - zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki	Urząd Miejski, podmioty gospodarcze, właściciele instalacji	budżet gminy, środki prywatne, środki własne jednostki
Kierunek interwencji: Rozbudowa infrastruktury oczyszczania ścieków		
Zadania: - budowa i modernizacja systemu gospodarki ściekowej: sieci kanalizacyjnych i oczyszczalni ścieków na terenach zwartej zabudowy - zagospodarowanie ścieków z terenów o zabudowie rozproszonej – przydomowe oczyszczalnie ścieków - realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych - realizacja Programu wyposażenia aglomeracji poniżej 2000 RLM w oczyszczalnie ścieków i systemy kanalizacji zbiorczej - realizacja Programu wyposażenia zakładów przemysłu rolno-spożywczego o wielkości nie mniejszej niż 4000 RLM odprowadzających ścieki bezpośrednio do wód, w urzędzenia zapewniające wymagane przez polskie prawo standardy ochrony wód - budowa i modernizacja urządzeń odprowadzających oraz oczyszczających ścieki opadowe oraz roztopowe przy zastosowaniu rozwiązań technicznych zapobiegających bezpośredniemu odprowadzaniu wód opadowych do cieków wodnych - kontrola jakości ścieków odprowadzanych do odbiorników, w szczególności pod kątem substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego	Urząd Miejski, podmioty gospodarcze, właściciele instalacji, mieszkańcy, RZGW	budżet gminy, środki prywatne, środki własne jednostki
Obszar interwencji: Zasoby geologiczne		
<u>Cel: Ochrona i racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi</u>		
Kierunek interwencji: Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin oraz ochrona środowiska		
Zadania: - ochrona złóż kopalin poprzez wprowadzenie odpowiednich zapisów w mpzp - kontrole w zakresie wykonywania postanowień udzielonych koncesji oraz eliminacja nielegalnych eksploatacji - ochrona środowiska przed ujemnymi skutkami działalności górniczej - rekultywacja terenów poeksploatacyjnych	Urząd Marszałkowski, Urząd Miejski, Starostwo Powiatowe, Koncesjonariusze, OUG, przedsiębiorcy, jednostki naukowo-badawcze	budżet jednostki, środki prywatne,
Gleby		
<u>Cel: Poprawa jakości gleb, rekultywacja i rewitalizacja terenów zdegradowanych</u>		

Kierunek interwencji: Wdrażanie działań programowych i edukacja ekologiczna		
Zadania: - wdrażanie programu rolnictwa zintegrowanego i ekologicznego - wdrażanie programu rolno-środowiskowego - edukacja ekologiczna rolników w zakresie stosowania nawozów, środków ochrony roślin, zabiegów agrotechnicznych, Kodeksu Dobrych Praktyk Rolniczych, rolnictwa ekologicznego itp. - promowanie rolnictwa ekologicznego	MRiRW, MODR, ARiMR, ARR, Wojewoda, Fundacja Programów Pomocy dla Rolnictwa FAPA, rolnicy	środki własne jednostki, fundusze krajowe
Kierunek interwencji: Ochrona gleb i monitoring		
Zadania: - ochrona gleb wysokich klas bonitacyjnych poprzez zapisy planów zagospodarowania przestrzennego - ochrona przed erozją wietrzną m.in. poprzez prowadzenie odpowiednich zabiegów m.in. tworzenie przeciwwietrznych pasów - monitorowanie terenów osuwiskowych - monitoring gleb	gmina, Wojewoda, Nadleśnictwa, Starosta, GIOŚ, IUNG Puławy,	środki własne jednostki, fundusze krajowe
Cel: Ograniczenie negatywnego wpływu procesów gospodarczych na powierzchnię ziemi		
Kierunek interwencji: Rekultywacja i remediacja gruntów		
Zadania: - rekultywacja terenów zdegradowanych/poprzemysłowych - kontrola nad rekultywacją terenów poeksploatacyjnych - remediacja gleb	gmina, właściciel gruntu, koncesjonariusze, przedsiębiorcy	środki własne jednostki, fundusze krajowe
Obszar interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów		
Cel: Racjonalna gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów		
Kierunek interwencji: Zmniejszenie ilości odpadów kierowanych na składowiska odpadów, w tym zmniejszenie masy składowanych odpadów		
Zadania: - objęcie zorganizowanym systemem odbierania odpadów komunalnych wszystkich mieszkańców - objęcie zorganizowanym systemem selektywnej zbiórki odpadów komunalnych wszystkich mieszkańców - zorganizowanie systemu zbierania, sortowania i odzysku odpadów komunalnych ulegających biodegradacji - budowa i modernizacja zakładów zagospodarowania odpadami, w tym tworzenie instalacji regionalnych - wdrożenie nowych technologii w zakresie odzysku, recyklingu i zmniejszenia ilości odpadów - ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska - zwiększenie poziomu recyklingu i odzysku odpadów zebranych selektywnie - doskonalenie i rozwój systemu opartego na PSZOK - promocja budowy przydomowych kompostowników	gmina, podmioty gospodarcze, właściciele instalacji	środki prywatne, środki własne jednostki, fundusze krajowe, fundusze pomocowe UE
Kierunek interwencji: Racjonalna gospodarka odpadami niebezpiecznymi		
Zadania: - gromadzenie informacji o ilości, rodzaju i miejscach występowania wyrobów zawierających azbest, PCB - wdrażanie, realizacja i aktualizacja Programu usuwania wyrobów zawierających azbest - systematyczne usuwanie wyrobów zawierających azbest - rozbudowa systemu zbierania zużytych opon, leków i olejów opadowych	gmina, podmioty gospodarcze, właściciele nieruchomości	środki prywatne, środki własne jednostki, fundusze krajowe,
Kierunek interwencji: Monitoring oraz działalność kontrolna w zakresie właściwego postępowania z odpadami		
Zadania: - monitoring składowisk - kontrole w zakresie zagospodarowania osadów ściekowych - dostosowanie regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy do obowiązującego Planu gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego	gmina, podmioty gospodarcze, właściciele instalacji, WIOŚ, GIOŚ	budżet gminy, środki prywatne, środki własne jednostki, fundusze krajowe, fundusze pomocowe UE

– monitoring gospodarki odpadami w sektorze gospodarczym – przekazywanie sprawozdań z gospodarowania odpadami		
Kierunek interwencji: Inwentaryzacja i rekultywacja terenów nielegalnych składowisk odpadów		
Zadania: – inwentaryzacja miejsc występowania i ilości nielegalnie składowanych odpadów – rekultywacja składowisk odpadów lub zamkniętej kwatery	gmina, WIOŚ, podmioty gospodarcze	budżet gminy, fundusze krajowe, fundusze pomocowe UE
Obszar interwencji: Zasoby przyrodnicze i dziedzictwo kulturowe		
Cel: Kształtowanie systemu przyrodniczego, ochrona krajobrazu i różnorodności biologicznej		
Kierunek interwencji: Ochrona, rozwój i uporządkowanie systemu obszarów chronionych, w tym bioróżnorodności		
Zadania: – weryfikacja i aktualizacja aktów prawnych ustanawiających formy ochrony przyrody – ustanawianie nowych form ochrony przyrody – ochrona zagrożonych siedlisk przyrodniczych i usuwanie gatunków inwazyjnych – czynna ochrona wybranych gatunków chronionych ze szczególnym uwzględnieniem gatunków zagrożonych – przywracanie właściwego stanu siedlisk przyrodniczych i ostoi gatunków na obszarach chronionych z zachowaniem zagrożonych wyginięciem gatunków oraz różnorodności genetycznej – opracowanie planów zadań ochronnych i planów ochrony dla: obszarów Natura 2000, parków krajobrazowych, rezerwatów przyrody w tym ciągła realizacja zapisanych w nich zadań – systematyczna pielęgnacja pomników przyrody – program ochrony kasztanowców – program ochrony starych drzew na terenach zurbanizowanych – przeprowadzenie audytu krajobrazowego województwa – ochrona unikalnych form krajobrazu obszarów wiejskich – konserwacja/rewitalizacja i prace pielęgnacyjne parków, terenów rekreacyjnych, zieleni miejskiej	GDOŚ, RDOŚ, RDLP, GDLP, Urząd Miejski, Nadleśnictwa, RDLP, ZPKWW, Samorząd Województwa,	środki własne jednostki, fundusze krajowe, fundusze pomocowe UE
Kierunek interwencji: Gromadzenie i udostępnianie informacji o środowisku		
Zadania: – opracowanie inwentaryzacji przyrodniczej terenu – monitoring stanu ochrony środowiska i gatunków – doskonalenie systemu udostępniania informacji o środowisku – budowanie i aktualizacja baz danych z zakresu ochrony przyrody	Urząd Miejski, RDOŚ, ZPK, RDLP, GDOŚ	budżet gminy, środki własne jednostki, fundusze krajowe, fundusze pomocowe UE
Cel: Zwiększenie lesistości i zrównoważona gospodarka leśna		
Kierunek interwencji: Zwiększanie lesistości i poprawa zdrowotności drzewostanów		
Zadania: – realizacja wojewódzkiego programu zwiększania lesistości – wprowadzenie lub aktualizacja granicy rolno-leśnej w MPZP – przebudowa drzewostanów uszkodzonych – aktualizacja Programów Ochrony Przyrody w nadleśnictwach – opracowanie i realizacja planów ochrony lasów w oparciu o Plany urządzenia lasów i Programy ochrony przyrody – przeznaczanie nowych terenów pod zalesienia i ograniczanie wylesień poprzez odpowiednie zapisy w planach zagospodarowania przestrzennego – budowa lub modernizacja malej infrastruktury służącej zabezpieczeniu obszarów cennych przyrodniczo przed nadmierną presją turystów – budowa, modernizacja i oznakowanie szlaków turystycznych – utrzymanie i pielęgnacja terenów zielonych – utrzymanie i zwiększenie obecnego stanu zalesienia	Nadleśnictwo, RDLP, Starostwo, Urząd Miejski, urząd Marszałkowski, właściele gruntów	środki własne jednostki, fundusze krajowe, fundusze pomocowe UE
Cel: Ochrona i rewitalizacja krajobrazu kulturowego		
Kierunek interwencji: Ochrona i polepszanie stanu krajobrazu kulturowego i zieleni		
Zadania: – rewitalizacja techniczno-przyrodnicza obszarów – opracowanie lokalnych programów rewitalizacji	gmina, podmioty gospodarcze, prywatni	środki własne jednostki, fundusze krajowe, fundusze

– budowa, modernizacja i pielęgnacja parków i skwerów – opracowanie i aktualizacja Programu Opieki nad Zabytkami oraz Gminnej Ewidencji Zabytków – prowadzenie prac remontowo-konserwatorskich przy obiektach zabytkowych będących własnością gminy – opracowanie długofalowego planu działań remontów obiektów zabytkowych oraz planu systematycznych kontroli stanu utrzymania i sposobu użytkowania obiektów zabytkowych – opracowanie mapy zabytków oraz utworzenie gminnego systemu informacji i promocji środowiska kulturowego – utworzenie szlaków turystycznych ukazujących walory dziedzictwa kulturowego – edukacja dzieci i młodzieży z zakresu środowiska kulturowego	inwestorzy	pomocowe UE
Obszar interwencji: Zagrożenia poważnymi awariami		
<u>Cel: Zapobieganie oraz minimalizacja skutków wystąpienia poważnej awarii oraz zjawisk ekstremalnych</u>		
Kierunek interwencji: Przeciwdziałanie awariom instalacji przemysłowych		
Zadania: – nadzór nad zakładami zwiększonego i dużego ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej oraz aktualizacja rejestru tych zakładów – zakup sprzętu ratowniczo-gaśniczego, sorbentów – opracowanie i aktualizacja raportów bezpieczeństwa przez zarządzających zakładami – informowanie społeczeństwa o sposobach postępowania w sytuacji wystąpienia zagrożeń – prowadzenie systemu monitorowania poważnych awarii	KWSPSP, Urząd Miejski, Starostwo Powiatowe, WIOŚ, zakłady przemysłowe	środki własne jednostki, fundusze krajowe,
Kierunek interwencji: Wzmocnienie skuteczności działań służb reagujących w przypadku wystąpienia poważnej awarii lub zjawisk ekstremalnych		
Zadania: – wyposażenie służb w odpowiedni sprzęt służący do walki ze skutkami poważnych awarii – poprawa technicznego wyposażenia służb inspekcji ochrony środowiska, inspekcji sanitarnej – doposażenie straży pożarnej w sprzęt ratownictwa chemiczno-ekologicznego – wzmocnienie etatowe służb inspekcji ochrony środowiska – doskonalenie systemu ostrzegania o poważnych awariach oraz opracowanie planów na wypadek awarii – prowadzenie systemu alarmowania / ostrzegania dla mieszkańców o nadzwyczajnych zagrożeniach – modernizacja punktów alarmowych	KWSPSP, Urząd Miejski, Starostwo Powiatowe	środki własne jednostki
Obszar interwencji: Działalność edukacyjna		
<u>Cel: Podnoszenie świadomości ekologicznej oraz zmiana postaw i zachowań społecznych</u>		
Kierunek interwencji: Kształtowanie postaw społecznych w wykorzystaniu środków przekazu		
Zadania: – publikacje z zakresu ochrony środowiska – organizacja wydarzeń o charakterze targów, pikników, warsztatów, szkoleń, wyjazdów tematycznych – organizacja cyklicznych konkursów ekologicznych dla dzieci i młodzieży – organizowanie kampanii i akcji edukacyjno-informacyjnych, dla wszystkich grup społecznych, dotyczącej zasad i podstaw prawidłowego funkcjonowania gospodarki odpadami, gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki leśnej itp. – kształtowanie właściwych zachowań społecznych poprzez propagowanie konieczności oszczędzania wody, energii cieplnej i elektrycznej oraz uświadamianie o szkodliwości spalania paliw niskiej jakości;	Urząd Miejski, Starostwo Powiatowe, Urząd Marszałkowski, OSP, NGO, LOP, Nadleśnictwo	środki własne jednostki, fundusze krajowe, fundusze pomocowe UE
Kierunek interwencji: Zapewnienie udziału społecznego w podejmowaniu decyzji środowiskowych		
Zadania:	Urząd Miejski,	środki własne

– doskonalenie metod udostępniania informacji o środowisku i jego stanie rozbudowa baz danych zawierających informacje z zakresu ochrony środowiska ze szczególnym uwzględnieniem przestrzennych baz danych gis i ich publikacji poprzez usługi sieciowe – udział w szkoleniach i warsztatach pracowników instytucji publicznych oraz przedsiębiorców w zakresie przepisów o dostępie społeczeństwa do informacji o środowisku – upowszechnienie informacji o podejmowanych akcjach, kampaniach i działaniach na rzecz aktywnej ochrony środowiska w województwie kujawsko-pomorskim – doskonalenie form konsultacji społecznych	Starostwo Powiatowe, Urząd Marszałkowski, RDOŚ	jednostki, fundusze krajowe, fundusze pomocowe UE
<i>Kierunek interwencji: Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej edukacji ekologicznej</i>		
<i>Zadania:</i> – budowa, rozbudowa, modernizacja ścieżek edukacyjnych, parków przyrodniczych, parków tematycznych itp.	Urząd Miejski, Starostwo Powiatowe, Urząd Marszałkowski, Urząd Wojewódzki,	środki własne jednostki, fundusze krajowe, fundusze pomocowe UE
<i>Kierunek interwencji: Kształcenie i wymiana najnowszej wiedzy wraz z upowszechnianiem systemów zarządzania środowiskiem</i>		
<i>Zadania:</i> – wsparcie rozwoju środowisk naukowych dydaktycznych mających wpływ na kształtowanie świadomości ekologicznej – organizacja szkoleń, warsztatów itp. – Wdrażanie systemów zarządzania środowiskiem	instytucje edukacji, organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy, podmioty korzystające ze środowiska	środki własne jednostki, fundusze krajowe, fundusze pomocowe UE

Tabela 2. Harmonogram rzeczowo - finansowy realizacji zadań w ramach projektu „Programu ochrony środowiska dla Gminy Kobylin na lata 2017-2020 z perspektywą na lata 2021-2024”

L.p.	Kierunek interwencji	Zadanie	Jednostka odpowiedz.	Szacunkowe koszty (zł)				Źródło finansowania
				2017	2018	2019	2020	
A	B	C	D	E				F
Obszar interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza								
Cel: Poprawa jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza								
1.	Poprawa efektywności energetycznej	Montaż oświetlenia przy trasach rowerowo – pieszych w Zalesiu Małym	UM w Kobylinie	-	-	-	50.000 (2021r.)	Budżet Gminy, środki zewnętrzne
2.		Termomodernizacja obiektów	UM w Kobylinie, mieszkańcy	wg kosztorysu				Budżet Gminy, środki zewnętrzne, środki własne mieszkańców
3.	Rozwój odnawialnych źródeł energii	Budowa Elektrowni Słonecznej wraz z infrastrukturą towarzyszącą na działce ew. 905 (obręb 11) w m. Rzemiechów Wydana decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach nr RiOŚ.6220.17.06.2015 WP z dnia 20.10.2015r. Burmistrza Kobylina	Power Solar Zachód Sp. z o.o.	b.d.				środki własne inwestora
4.		Budowa Farmy Wiatrowej Kobylin składającej się z 17 elektrowni wiatrowych położonych na terenie gminy Kobylin, powiat krotoszyński, województwo wielkopolskie w obrębach ew. wsi: Zalesie Wielskie, Targoszyce, Łagiewniki, Fijałów, Górka, Kuklinów. Postanowienie o konieczności ooś decyzją Burmistrza Kobylina pismem znak RiOŚ.6220.16.09.2016 WP z dnia 12.08.2016r. Została opracowana Prognoza oddziaływania na środowisko dla projektu MPZP Farma Wiatrowa Kobylin – kwiecień 2010r. Inwestycja jest zgodna z MPZP z 2010r. a turbiny mają stanąć w wyznaczonych miejscach w MPZP.	ALTUS 3 Polska Sp. z o.o.	b.d.				środki własne inwestora
5.		Budowa dwóch elektrowni wiatrowych o mocy do 9 MW wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną w Zalesiu Małym Postanowienie o konieczności ooś Burmistrza Kobylina pismem znak RiOŚ.6220.02.10.2016 WP z	WERIDA Sp. z o.o.	b.d.				środki własne inwestora

L.p.	Kierunek interwencji	Zadanie	Jednostka odpowiedz.	Szacunkowe koszty (zł)				Źródło finansowania
				2017	2018	2019	2020	
	6.	dnia 14.04.2016r.						
		Budowa pięciu elektrowni wiatrowych o mocy do 22,5 MW wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną w Zalesiu Małym, Srokach i Rębiechowie.	WERIDA Sp. z o.o.	b.d.				środki własne inwestora
		Postanowienie o konieczności ooś Burmistrza Kobyłina pismem znak RiOŚ.6220.11.17.2016 WP z dnia 23.06.2016r.						
7.	Rozwój i modernizacja transportu zbiorowego, poprawa stanu sieci drogowej i kolejowej, rozwój infrastruktury rowerowej	zadania opisane w obszarze interwencji: Zagrożenia hałasem - kierunek interwencji: Ochrona środowiska przed hałasem (zadania zbieżne)						
8.	Minimalizacja oddziaływań niewydajnych lokalnych źródeł ciepła	Zakup pieca gazowego do budynku komunalnego	UM w Kobylinie	5 800	-	-	-	Budżet Gminy
9.		Dobudowa kotłowni i magazynu z przebudową świetlicy wiejskiej i dobudową schodów i podjazdu dla osób niepełnosprawnych w m. Wyganów	UM w Kobylinie	649.579	-	-	-	Budżet Gminy
10.	Monitoring jakości powietrza i wdrażanie działań programowych	Monitoring jakości powietrza na terenie województwa wielkopolskiego	WIOŚ Poznań	11.999.000				Budżet Państwa, WFOŚiGW, NFOŚiGW
11.		Opracowanie Programów ochrony powietrza (POP) lub ich aktualizacji	Sejmik i Zarząd Województwa	100.000 za program				Budżet województwa, WFOŚiGW, NFOŚiGW
12.		Opracowanie Planu Gospodarki Niskoemisyjnej	UM w Kobylinie	30.000				Budżet Gminy
Obszar interwencji: Zagrożenia hałasem								
Cel: Poprawa stanu klimatu akustycznego i ograniczenie osób narażonych na ponadnormatywny hałas								
13.	Ochrona środowiska przed hałasem i zmniejszenie hałasu	Remont drogi Aleje Powstańców Wielkopolskich	UM w Kobylinie	100.000 (kwota dotacji)	-	-	-	Budżet gminy, budżet powiatu (dofinansowanie)
14.		Remont drogi w Kuklinowie	UM w Kobylinie	200 000	-	-	-	Budżet gminy
15.		Budowa dróg w Starym Kobylinie	UM w Kobylinie	60 000	-	-	-	Budżet gminy
16.		Przebudowa drogi w Zalesiu Małym – I etap	UM w	340 000	-	-	-	Budżet gminy

L.p.	Kierunek interwencji	Zadanie	Jednostka odpowiedz.	Szacunkowe koszty (zł)				Źródło finansowania
				2017	2018	2019	2020	
			Kobylinie					
17.		Przebudowa drogi w Zalesiu Małym – II etap	UM w Kobylinie	-	-	-	200.000 (2022r.)	Budżet gminy, środki zewnętrzne
18.		Przebudowa rynku w Kobylinie	UM w Kobylinie	430 000	-	-	-	Budżet gminy
19.		Przebudowa ul. Moniuszki	UM w Kobylinie	823 500	-	-	-	Budżet gminy
20.		Budowa drogi od nieruchomości nr 97 do 105 w Kuklinowie	UM w Kobylinie	-	-	-	150.000	Budżet gminy, środki zewnętrzne
21.		Utwardzenie drogi w Kuklinowie	UM w Kobylinie	-	-	-	50.000 (2021r.)	Budżet gminy, Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych
22.		Budowa ciągu pieszo - rowerowego na przysiółek Huby	UM w Kobylinie	-	-	-	150.000	Budżet Gminy, środki zewnętrzne
23.		Konserwacja/ odnowa/ przebudowa dróg powiatowych na terenie gminy Kobylin	Powiatowy Zarząd Dróg	2.415.000	1.000.000	1.515.000	-	Budżet Powiatu
24.		Dokończenie remontu ul. Powstańców Wlkp. w Kobylinie	Powiatowy Zarząd Dróg	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Budżet Powiatu
25.		Remont ul. Baszkowskiej w Kobylinie wraz z budową chodnika od mostu do ostatnich zabudowań	Powiatowy Zarząd Dróg	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Budżet Powiatu
26.		Opracowanie map akustycznych dla obszarów położonych wzdłuż dróg, których eksploatacja może powodować negatywne oddziaływanie na środowisko	Powiatowy Zarząd Dróg	zadanie ciągłe				Budżet Powiatu
27.	Monitoring klimatu akustycznego i wdrażanie działań programowych	Prowadzenie monitoringu hałasu wraz z identyfikacją źródeł na terenie województwa wielkopolskiego	WIOŚ Poznań	5.209.000				Budżet Państwa, WFOŚiGW, NFOŚiGW
28.		Rejestr obszarów, na których występuje przekroczenie norm poziomu hałasu pochodzącego z węzłów komunikacyjnych						
29.		Kontrole przestrzegania dopuszczalnej emisji hałasu przemysłowego, wprowadzanie urządzeń ograniczających emisję hałasu						
30.		Opracowanie Programów ochrony środowiska przed hałasem (POH) oraz ich aktualizacji	Sejmik i Zarząd Województwa	100.000 za program				Budżet województwa, WFOŚiGW, NFOŚiGW

L.p.	Kierunek interwencji	Zadanie	Jednostka odpowiedz.	Szacunkowe koszty (zł)				Źródło finansowania
				2017	2018	2019	2020	
Obszar interwencji: Pola elektromagnetyczne								
Cel: Ochrona przed ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym								
31.	Monitoring pól elektromagnetycznych	Państwowy monitoring PEM w środowisku na terenach przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową oraz miejsc dostępnych dla ludzi	WIOŚ Poznań	451.000				Budżet Państwa, WFOŚiGW, NFOŚiGW
32.		Prowadzenie rejestru o terenach, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku, z wyszczególnieniem przekroczeń dotyczących terenów przeznaczonych pod zabudowę oraz miejsc dostępnych dla ludności.						
33.	Ochrona przed polami elektro- magnetycznymi	Wprowadzenie do mpzp zapisów uwzględniających ochronę przed oddziaływaniem pól elektromagnetycznych	UM w Kobylinie	w ramach zmiany MPZP				Budżet Gminy
34.		Ograniczanie koncentracji źródeł promieniowania elektromagnetycznego na etapie planowania i wydawania decyzji lokalizacyjnych i środowiskowych	UM w Kobylinie	zadanie ciągłe				brak kosztów
Obszar interwencji: Gospodarowanie wodami								
Cel: Poprawa stanu wód i monitoring wód								
35.	Monitoring jakości wód i osiągnięcie dobrego stanu wód	Monitoring stanu wód w ramach JCWPrz, JCWPj, JCWPd na terenie województwa wielkopolskiego	WIOŚ Poznań	37.858.000				Budżet Państwa, WFOŚiGW, NFOŚiGW
Cel: Zwiększenie retencji wodnej i ograniczenie wodochłonności								
36.	Ochrona przed powodzią, suszą i deficytem wody, zwiększenie retencji wodnej	Przeprowadzenie aktualizacji dla zadania pn.: „Projekt Planu przeciwdziałania skutkom suszy na obszarze działania RZGW we Wrocławiu wraz z procedurą strategicznej oceny oddziaływania na środowisko”	RZGW	124,230	-	-	-	NFOŚiGW
37.		Zwiększenie retencji wodnej poprzez inwestowanie w „zieloną” i „niebieską” infrastrukturę	UM w Kobylinie, Starostwo Powiatowe	b.d.				środki własne jednostki
38.	Ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi	Konserwacja rowów melioracyjnych, rzek i kanałów	WZMiUW, RZGW, UM w Kobylinie	zadanie ciągłe				środki własne jednostki
39.		Oczyszczenie rowów na ul. Krotoszyńskiej w	UM w	5.000	-	-	-	Budżet Gminy

L.p.	Kierunek interwencji	Zadanie	Jednostka odpowiedz.	Szacunkowe koszty (zł)				Źródło finansowania
				2017	2018	2019	2020	
	40.	Kuklinowie	Kobylinie					
		Renowacja nadbrzeża i odmulenie stawu wiejskiego w Zalesiu Małym	UM w Kobylinie	wg kosztorysu				Budżet Gminy
41.		Odnowienie stawu wraz z jego zagospodarowaniem w m. Kobylin przy ul. Grobla	UM w Kobylinie	-	230.000**	-	-	Budżet Gminy, Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Gościnna Wielkopolska
42.		Odnowienie rowu melioracyjnego "Pasienka" poprzez odmulenie w m. Stary Kobylin	UM w Kobylinie	-		-	-	
Obszar interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa								
Cel: Racjonalna gospodarka wodno-ściekowa służąca poprawie jakości wód								
43.	Zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki	Budowa sieci wodociągowej i sieci kanalizacji sanitarnej w m. Kobylin – rejon ul. Czerwona Róża etap II	UM w Kobylinie	-	300.000		-	Budżet Gminy, PROW, WFOŚiGW
44.		Budowa sieci wodociągowej i sieci kanalizacji sanitarnej w m. Kobylin – rejon ul. Droga Królewska i ul. Kolejowa	UM w Kobylinie	-	-	200.000		Budżet Gminy, PROW, WFOŚiGW
45.		Przebudowa stacji uzdatniania wody w m. Długołęka w zakresie II stopnia pompowania wody	UM w Kobylinie	320.000		-	-	Budżet Gminy, PROW,
46.	Rozbudowa infrastruktury oczyszczania ścieków	Budowa kanalizacji deszczowej długości 500 mb w m. Zalesie Wielkie	UM w Kobylinie	160 000	-	-	-	Budżet Gminy
47.		Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowości Długołęka i części miejscowości Smolice – I etap	UM w Kobylinie	3.785.463, w tym: 200 000 (udział własny gminy) ok. 2.000.000 (PROW) ok. 1.200.000 (WFOŚiGW)			-	Budżet Gminy, PROW, WFOŚiGW
48.		Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowości Długołęka i Smolice – II etap	UM w Kobylinie			4.665.936		Budżet Gminy, PROW, WFOŚiGW
49.		Przebudowa kanalizacji deszczowej na ul. Strzeleckiej w Kobylinie	UM w Kobylinie	36 000	-	-	-	Budżet Gminy
50.		Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Kobylin	UM w Kobylinie, mieszkańcy	30 000 (dotacja celowa UM)	-	-	-	Budżet Gminy, WFOŚiGW
51.		Budowa kanalizacji na ul. Kobylińskiej w Kuklinowie	UM w Kobylinie	30.000	-	-	-	Budżet Gminy, środki zewnętrzne
52.		Budowa kanalizacji na ul. Starogrodzkiej w Kuklinowie	UM w Kobylinie	-	-	-	30.000 (2022r.)	Budżet Gminy, środki zewnętrzne
53.		Budowa kanalizacji sanitarnej w m. Starkówiec	UM w Kobylinie	1.000.000				Budżet Gminy, środki zewnętrzne

L.p.	Kierunek interwencji	Zadanie	Jednostka odpowiedz.	Szacunkowe koszty (zł)				Źródło finansowania
				2017	2018	2019	2020	
54.		Montaż separatorów substancji ropopochodnych w Kobylinie na potrzeby podczyszczania wód opadowych i roztopowych pochodzących z terenu gminy	UM w Kobylinie	wg kosztorysu				Budżet Gminy
Obszar interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów								
Cel: Racjonalna gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów								
55.	Racjonalna gospodarka odpadami niebezpiecznymi	Usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Kobylin	UM w Kobylinie, mieszkańcy	zadanie ciągłe do 2032r.				Budżet gminy, WFOŚiGW, NFOŚiGW, dotacje, pożyczki
56.		Szczegółowa inwentaryzacja azbestu i wyrobów zawierających azbest poprzez wypełnienie przez właścicieli/zarządców obiektów budowlanych „arkuszy oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest	UM w Kobylinie, mieszkańcy	zadanie ciągłe do 2032r.				Budżet gminy, mieszkańcy
57.		Pomoc w finansowaniu przedsięwzięć związanych z usuwaniem wyrobów azbestowych	UM w Kobylinie	zadanie ciągłe do 2032r.				Budżet gminy, WFOŚiGW
58.		Aktualizacja bazy danych o obiektach zawierających azbest	UM w Kobylinie	zadanie ciągłe do 2032r.				Budżet gminy, Ministerstwo Rozwoju
59.		Dotacja Starostwa Powiatowego w Krotoszynie dla Gminy Kobylin na usuwanie wyrobów zawierających azbest	UM w Kobylinie	20.000	-	-	-	Budżet Powiatu
Obszar interwencji: Zasoby przyrodnicze i dziedzictwo kulturowe								
Cel: Kształtowanie systemu przyrodniczego, ochrona krajobrazu i różnorodności biologicznej								
60.	Ochrona, rozwój i uporządkowanie systemu obszarów chronionych, w tym bioróżnorodności	Przeprowadzenie audytu krajobrazowego województwa	Sejmik i Zarząd Województwa	b.d.				Budżet województwa, WFOŚiGW, NFOŚiGW, środki zewnętrzne
Cel: Zwiększenie lesistości i zrównoważona gospodarka leśna								
61.	Zwiększanie lesistości i poprawa zdrowotności drzewostanów	Wykonanie nasadzeń przydrożnych w Kobylinie w ciągu ul. Grobla i Berdychowska	UM w Kobylinie	-	230.000*	-	-	Budżet Gminy, Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Gościnna Wielkopolska
62.		Program restytucji cisa i brekinii na terenie Nadleśnictw RDLP w Poznaniu	RDLP Poznań	513.000				środki własne jednostki

L.p.	Kierunek interwencji	Zadanie	Jednostka odpowiedz.	Szacunkowe koszty (zł)				Źródło finansowania
				2017	2018	2019	2020	
63.		Bieżąca realizacja Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictw w zakresie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej w myśl ustawy z 28 września 1991 r. o lasach	RDLP Poznań	b.d.				środki własne jednostki
Cel: Zwiększenie lesistości i zrównoważona gospodarka leśna								
64.	Ochrona i polepszanie stanu krajobrazu kulturowego i zieleni	Dotacja celowa Urzędu Gminy Kobylin na działania ochronne obiektów zabytkowych na terenie gminy	UM w Kobylinie	50.000	50.000	50.000	50.000	Budżet Gminy
Obszar interwencji: Zagrożenia poważnymi awariami								
Cel: Zapobieganie oraz minimalizacja skutków wystąpienia poważnej awarii i zjawisk ekstremalnych								
65.	Wzmocnienie skuteczności działań służb reagujących w przypadku wystąpienia poważanej awarii lub zjawisk ekstremalnych	Zakup sprzętu dla jednostek Państwowej Straży Pożarnej woj. wielkopolskiego w celu doposażenia na potrzeby usuwania skutków powodzi	KWPSP Poznań	3.000.000				NFOŚiGW, WFOŚiGW
Obszar interwencji: Działalność edukacyjna								
Cel: Podnoszenie świadomości ekologicznej oraz zmiana postaw i zachowań społecznych								
66.	Kształtowanie postaw społecznych w wykorzystaniem środków przekazu	Organizacja imprez, kampanii, szkoleń i konkursów o tematyce środowiskowej i przyrodniczej	UM w Kobylinie, jedn. oświatowe	zadanie ciągłe do 2032r.				Budżet Gminy
67.		Informowanie i edukacja mieszkańców Gminy (właścicieli, zarządców i użytkowników budynków) o szkodliwości azbestu i zasadach usuwania wyrobów zawierających azbest	UM w Kobylinie	zadanie ciągłe do 2032r.				Budżet Gminy

3. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM ORAZ SPOSÓB ICH UWZGLĘDNIENIA W PROJEKCIE DOKUMENTU

Projekt Programu ochrony środowiska realizując lokalną politykę ochrony środowiska sporządzony został z uwzględnieniem celów zawartych w strategiach i programach wynikających z *Ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju* [15]. Ponadto wpisuje się w szereg dokumentów strategicznych poziomu krajowego, regionalnego i lokalnego. Zgodność założeń projektu Programu z dokumentami wyższego szczebla gwarantuje, że podejmowane działania będą uporządkowane i spójne na poziomie lokalnym i regionalnym. Nawiązanie do celów strategicznych wyższego poziomu powoduje, że zaplanowane w projekcie Programu działania nie są przypadkowe, lecz służą osiągnięciu celów długoterminowych będących kontynuacją jednolitej polityki strategicznej i ekologicznej.

3.1. Powiązania projektu Programu z celami strategicznymi na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym

Na potrzeby Prognozy oddziaływania na środowisko przeprowadzono analizę zgodności celów i kierunków interwencji wyznaczonych w projekcie Programu ochrony środowiska z celami innych dokumentów strategicznych na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym. Dokumenty zostały przeanalizowane pod kątem zgodności z celami w zakresie ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju. Przedstawiono jedynie te cele strategiczne, które związane są z szeroko rozumianym systemem ochrony środowiska. Analizie zgodności poddano cele i kierunki interwencji wyznaczone zarówno w ramach zadań własnych gminy jak i zadań monitorowanych.

Tabela 3. Analiza zgodności z celami strategicznymi na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym

LP	CELE WYZNACZONE W MIĘDZYNARODOWYCH, WSPÓLNOTOWYCH I KRAJOWYCH DOKUMENTACH STRATEGICZNYCH	CELE I KIERUNKI INTERWENCJI WYZNACZONE W POŚ
DOKUMENTY MIĘDZYNARODOWE I WSPÓLNOTOWE		
Agenda 21		
1.	<i>Agenda 21 jest dokumentem programowym, który przedstawia sposób opracowania i wdrażania programów zrównoważonego rozwoju w życie lokalne. Globalny Program Działań, czyli Agenda 21, prezentuje cele i kierunki rozwiązań światowych problemów ochrony środowiska u progu XXI wieku. Zawiera również zalecenia dla wszystkich uczestników procesu realizacji celów zrównoważonego rozwoju.</i> <i>Agenda 21 składa się z czterech części:</i> • zagadnienia społeczne i ekonomiczne. • problemy ochrony i gospodarowania zasobami naturalnymi w ujęciu ekorozwoju • rola głównych grup społecznych i konieczności wzmocnienia ich roli w realizacji Agendy 21 • możliwości realizacyjne poszczególnych zadań i zaleceń.	<i>Wszystkie wyznaczone cele i kierunki interwencji są zgodne z celami nadrzędnymi Agendy 21. Wyznaczone w POŚ dla Gminy Kobylin cele i kierunki interwencji wskazują w jaki sposób należy równoważyć rozwój gospodarczy i społeczny z poszanowaniem środowiska. Założenia POŚ dla Gminy Kobylin opierają się na zasadzie „Myśl globalnie, działaj lokalnie”.</i>
Konwencja o różnorodności biologicznej		
2.	Celem konwencji jest ochrona różnorodności biologicznej, zrównoważone użytkowanie jej elementów oraz uczciwy i sprawiedliwy podział korzyści wynikających z wykorzystywania zasobów genetycznych, w tym przez odpowiedni dostęp do zasobów genetycznych i odpowiedni transfer właściwych technologii, z uwzględnieniem wszystkich praw do tych zasobów i technologii, a także odpowiednie finansowanie. <i>Według postanowień Konwencji konieczne jest zachowanie całego środowiska przyrodniczego, na wszystkich jego poziomach organizacji, czyli zarówno ekosystemów bogatych i zróżnicowanych, jak i ubogich, a także tych elementów, które do tej pory były niedocenione lub nawet świadomie niszczone. Należy zachować bogactwo ekosystemów użytkowanych gospodarczo, w tym tradycyjnych ras i odmian zwierząt hodowlanych oraz roślin użytkowych.</i>	Obszar interwencji: Zasoby przyrodnicze i dziedzictwo kulturowe Cel: Kształtowanie systemu przyrodniczego, ochrona krajobrazu i różnorodności biologicznej Kierunek interwencji: • Ochrona, rozwój i uporządkowanie systemu obszarów chronionych, w tym bioróżnorodności • Gromadzenie i udostępnianie informacji o środowisku Cel: Ochrona i rewaloryzacja krajobrazu kulturowego Kierunek interwencji: • Ochrona i polepszanie stanu krajobrazu kulturowego i zieleni Cel: Zwiększenie lesistości i zrównoważona gospodarka leśna Kierunek interwencji: Zwiększanie lesistości i poprawa zdrowotności drzewostanów
Europa 2020 - Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu		
3.	Priorytety Strategii Europa 2020: 1) Rozwój inteligentny: rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji; 2) Rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej; 3) Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o	Wyznaczone cele i kierunki interwencji zapewniają zrównoważony wzrost społeczno-gospodarczy z poszanowaniem zasad ochrony środowiska. Przedstawione w POŚ dla Gminy Kobylin założenia wspierają gospodarkę bardziej przyjazną środowisku. Osiągnięcie założonego priorytetu 20/20/20 będzie możliwe w szczególności poprzez realizację zadań następujących obszarów interwencji:

LP	CELE WYZNACZONE W MIĘDZYNARODOWYCH, WSPÓLNOTOWYCH I KRAJOWYCH DOKUMENTACH STRATEGICZNYCH	CELE I KIERUNKI INTERWENCJI WYZNACZONE W POŚ
	wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną. <i>Efektem realizacji priorytetów Europy 2020 będzie osiągnięcie wymiernych, współzależnych celów przedstawionych w strategii i dotyczących m.in: na ograniczenia emisji CO2 i osiągnięcia celów 20/20/20 w zakresie klimatu i energii: należy ograniczyć emisje gazów cieplarnianych o 20 proc. w stosunku do poziomu z 1990 r. (lub nawet o 30 proc., jeśli warunki będą sprzyjające), 20 proc. energii powinno pochodzić ze źródeł odnawialnych, efektywność energetyczna powinna wzrosnąć o 20 proc.</i>	Obszar interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza <i>Cel: Poprawa jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza</i> <i>Kierunek interwencji:</i> • Monitoring jakości powietrza i wdrażanie działań programowych • Minimalizacja oddziaływań niewydajnych lokalnych źródeł ciepła • Rozwój sieci drogowej i kolejowej, rozwój infrastruktury rowerowej • Redukcja zanieczyszczeń z instalacji przemysłowych • Poprawa efektywności energetycznej • Rozwój odnawialnych źródeł energii
Zrównoważona Europa dla Lepszego Świata: Strategia zrównoważonego rozwoju Unii Europejskiej		
4.	Cel nadrzędny (globalny): Rozwój zrównoważony. <i>Osiągnięcie celu poprzez realizację celów szczegółowych i działań głównie w aspektach tj.:</i> 1) Ograniczenie zmian klimatycznych oraz wzrostu zużycia energii 2) Bardziej odpowiedzialne zarządzanie zasobami naturalnymi 3) Poprawa systemu transportowego oraz systemu zarządzania gruntami	Obszar interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza <i>Cel: Poprawa jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza</i> <i>Kierunek interwencji:</i> • Monitoring jakości powietrza i wdrażanie działań programowych • Minimalizacja oddziaływań niewydajnych lokalnych źródeł ciepła • Rozwój sieci drogowej i kolejowej, rozwój infrastruktury rowerowej • Redukcja zanieczyszczeń z instalacji przemysłowych • Poprawa efektywności energetycznej • Rozwój odnawialnych źródeł energii Obszar interwencji: Zagrożenia hałasem <i>Cel: Poprawa stanu klimatu akustycznego</i> <i>Kierunek interwencji:</i> • Ochrona środowiska przed hałasem • Monitoring klimatu akustycznego i wdrażanie działań programowych <i>Cel: Zapobieganie sytuacjom konfliktowym w zakresie oddziaływania akustycznego</i> <i>Kierunek interwencji:</i> • Realizacja działań zapobiegających powstawaniu sytuacji konfliktowych Obszar interwencji: Zasoby przyrodnicze i dziedzictwo kulturowe <i>Cel: Kształtowanie systemu przyrodniczego, ochrona krajobrazu i różnorodności biologicznej</i> <i>Kierunek interwencji:</i> • Ochrona, rozwój i uporządkowanie systemu obszarów chronionych, w tym bioróżnorodności • Gromadzenie i udostępnianie informacji o środowisku

LP	CELE WYZNACZONE W MIĘDZYNARODOWYCH, WSPÓLNOTOWYCH I KRAJOWYCH DOKUMENTACH STRATEGICZNYCH	CELE I KIERUNKI INTERWENCJI WYZNACZONE W POŚ
		<i>Cel: Ochrona i rewaloryzacja krajobrazu kulturowego</i> <i>Kierunek interwencji:</i> • <i>Ochrona i polepszanie stanu krajobrazu kulturowego i zieleni</i> <i>Cel: Zwiększenie lesistości i zrównoważona gospodarka leśna</i> <i>Kierunek interwencji: Zwiększanie lesistości i poprawa zdrowotności drzewostanów</i>
Biała Księga: Adaptacja do zmian klimatu: europejskie ramy działania		
5.	Cel główny: osiągnięcie w UE takiej zdolności adaptacji, by mogła ona stawić czoła skutkom zmian klimatu. Działania: 1) Tworzenie trwałych podstaw wiedzy na temat oddziaływania i skutków zmian klimatu w UE, 2) Włączenie adaptacji do kluczowych dziedzin politycznych UE, 3) Stosowanie kombinacji instrumentów politycznych (instrumenty rynkowe, wytyczne, partnerstwa publiczno-prywatne) celem zapewnienia skutecznej realizacji procesu adaptacji, 4) Nasilenie międzynarodowej współpracy w zakresie adaptacji.	Wyznaczone cele i kierunki interwencji w ramach poszczególnych obszarów uwzględniają zagadnienia horyzontalne w tym adaptację do zmian klimatu. Wyznaczone cele i kierunki interwencji zapewniają poprawę warunków klimatycznych oraz dbałość o jakość powietrza atmosferycznego poprzez zmniejszenie ilości zanieczyszczeń, stosowanie rozwiązań energooszczędnych, przeciwdziałanie zagrożeniom nadzwyczajnym (suszą, powodziom itp.) oraz rozwój odnawialnych źródeł energii.
VII Program działań na rzecz środowiska (7EAP) – priorytety polityki ochrony środowiska w UE do roku 2020 (projekt)		
6.	Cele główne: Cel 1: Ochrona, zachowanie i poprawa kapitału naturalnego UE Cel 2: Przekształcenie UE w zasobooszczędną, zieloną i konkurencyjną gospodarkę niskoemisyjną Cel 3: Ochrona obywateli UE przed związanymi ze środowiskiem naciskami i zagrożeniami dla zdrowia i dobrostanu Cel 4: Zabezpieczenie inwestycji na rzecz polityki OŚ i przeciwdziałania zmianom klimatu Cel 5: Lepsze uwzględnianie problematyki środowiska i większa spójność polityki we wszystkich dziedzinach Cel 6: Wspieranie zrównoważonego charakteru miast UE	Wszystkie cele i kierunki interwencji wyznaczone dla poszczególnych obszarów. POŚ dla Gminy Kobylin wyznacza cele i kierunki dotyczące ochrony przyrody, bardziej efektywnego wykorzystywania zasobów i przejścia na gospodarkę niskoemisyjną oraz ochrony zdrowia ludzi przed zagrożeniami środowiskowymi, w tym poważnymi awariami. Założenia przyjęte w POŚ dla Gminy Kobylin zapewniają rozwój gospodarczy regionu z pełnym poszanowaniem bioróżnorodności. Zostają spełnione więc wszystkie cele strategiczne wyznaczone w VII Programie działań na rzecz ochrony środowiska (7EAP).
Nasze ubezpieczenie na życie – nasz kapitał naturalny - Strategia różnorodności biologicznej UE do 2020 r.		
7.	Cel: Powstrzymanie utraty różnorodności biologicznej i degradacji funkcji ekosystemu w UE do 2020 r. oraz przywrócenie ich w możliwie największym stopniu, a także zwiększenie wkładu UE w zapobieganie utracie różnorodności biologicznej na świecie.	Obszar interwencji: Zasoby przyrodnicze i dziedzictwo kulturowe Cel: Kształtowanie systemu przyrodniczego, ochrona krajobrazu i różnorodności biologicznej Kierunek interwencji: • Ochrona, rozwój i uporządkowanie systemu obszarów chronionych, w tym bioróżnorodności

LP	CELE WYZNACZONE W MIĘDZYNARODOWYCH, WSPÓLNOTOWYCH I KRAJOWYCH DOKUMENTACH STRATEGICZNYCH	CELE I KIERUNKI INTERWENCJI WYZNACZONE W POŚ
		- Gromadzenie i udostępnianie informacji o środowisku <i>Cel: Ochrona i rewaloryzacja krajobrazu kulturowego</i> <i>Kierunek interwencji:</i> - Ochrona i polepszanie stanu krajobrazu kulturowego i zieleni <i>Cel: Zwiększenie lesistości i zrównoważona gospodarka leśna</i> <i>Kierunek interwencji: Zwiększanie lesistości i poprawa zdrowotności drzewostanów</i>
DOKUMENTY KRAJOWE		
Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Fala Nowoczesności		
8.	Cel 7: „Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska”: - Kierunek interwencji – Modernizacja infrastruktury i bezpieczeństwo energetyczne, - Kierunek interwencji – Modernizacja sieci elektroenergetycznych i ciepłowniczych, - Kierunek interwencji – Realizacja programu inteligentnych sieci w elektroenergetyce, - Kierunek interwencji – Wzmocnienie roli odbiorców finalnych w zarządzaniu zużyciem energii, - Kierunek interwencji – Stworzenie zachęt przyspieszających rozwój zielonej gospodarki, - Kierunek interwencji – Zwiększenie poziomu ochrony środowiska. Cel 8: „Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych”: - Kierunek interwencji – Rewitalizacja obszarów problemowych w miastach, - Kierunek interwencji – Stworzenie warunków sprzyjających tworzeniu pozarolniczych miejsc pracy na wsi i zwiększaniu mobilności zawodowej na linii obszary wiejskie – miasta, - Kierunek interwencji – Zrównoważony wzrost produktywności i konkurencyjności sektora rolno-spożywczego zapewniający bezpieczeństwo żywnościowe oraz stymulujący wzrost pozarolniczego zatrudnienia i przedsiębiorczości na obszarach wiejskich, - Kierunek interwencji – Wprowadzenie rozwiązań prawno-organizacyjnych stymulujących rozwój miast. Cel 9: „Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski”: - Udrożnienie obszarów miejskich i metropolitarnych poprzez utworzenie	Obszar interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza <i>Cel: Poprawa jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza</i> <i>Kierunek interwencji:</i> - Monitoring jakości powietrza i wdrażanie działań programowych - Minimalizacja oddziaływań niewydajnych lokalnych źródeł ciepła - Rozwój sieci drogowej i kolejowej, rozwój infrastruktury rowerowej - Redukcja zanieczyszczeń z instalacji przemysłowych - Poprawa efektywności energetycznej - Rozwój odnawialnych źródeł energii Obszar interwencji: Zagrożenia hałasem <i>Cel: Poprawa stanu klimatu akustycznego</i> <i>Kierunek interwencji:</i> - Ochrona środowiska przed hałasem - Monitoring klimatu akustycznego i wdrażanie działań programowych <i>Cel: Zapobieganie sytuacjom konfliktowym w zakresie oddziaływania akustycznego</i> <i>Kierunek interwencji:</i> - Realizacja działań zapobiegających powstawaniu sytuacji konfliktowych Obszar interwencji: Zasoby przyrodnicze i dziedzictwo kulturowe <i>Cel: Kształtowanie systemu przyrodniczego, ochrona krajobrazu i różnorodności biologicznej</i> <i>Kierunek interwencji:</i> - Ochrona, rozwój i uporządkowanie systemu obszarów chronionych, w tym bioróżnorodności - Gromadzenie i udostępnianie informacji o środowisku <i>Cel: Ochrona i rewaloryzacja krajobrazu kulturowego</i> <i>Kierunek interwencji:</i>

LP	CELE WYZNACZONE W MIĘDZYNARODOWYCH, WSPÓLNOTOWYCH I KRAJOWYCH DOKUMENTACH STRATEGICZNYCH	CELE I KIERUNKI INTERWENCJI WYZNACZONE W POŚ
	zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego.	Ochrona i polepszanie stanu krajobrazu kulturowego i zieleni Cel: Zwiększenie lesistości i zrównoważona gospodarka leśna Kierunek interwencji: Zwiększanie lesistości i poprawa zdrowotności drzewostanów
Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko”		
9.	Cel 1. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska - Kierunek interwencji 1.1. – Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin, - Kierunek interwencji 1.2. – Gospodarowanie wodami dla ochrony przed powodzią, suszą i deficytem wody, - Kierunek interwencji 1.3. – Zachowanie bogactwa różnorodności biologicznej, w tym wielofunkcyjna gospodarka leśna, - Kierunek interwencji 1.4. – Uporządkowanie zarządzania przestrzenią, Cel 2. Zapewnienie gospodarce krajowej bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię - Kierunek interwencji 2.1. – Lepsze wykorzystanie krajowych zasobów energii, - Kierunek interwencji 2.2. – Poprawa efektywności energetycznej, - Kierunek interwencji 2.6. – Wzrost znaczenia rozproszonych, odnawialnych źródeł energii, - Kierunek interwencji 2.7. – Rozwój energetyczny obszarów podmiejskich i wiejskich, - Kierunek interwencji 2.8. – Rozwój systemu zaopatrywania nowej generacji pojazdów wykorzystujących paliwa alternatywne, Cel 3. Poprawa stanu środowiska - Kierunek interwencji 3.1. – Zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki, - Kierunek interwencji 3.2. – Racjonalne gospodarowanie odpadami, w tym wykorzystanie ich na cele energetyczne, - Kierunek interwencji 3.3. – Ochrona powietrza, w tym ograniczenie oddziaływania energetyki, - Kierunek interwencji 3.4. – Wsparcie nowych i promocja polskich technologii energetycznych i środowiskowych, - Kierunek interwencji 3.5. – Promowanie zachowań ekologicznych oraz tworzenie warunków do powstawania zielonych miejsc pracy.	Wszystkie wyznaczone cele i kierunki interwencji są zgodne z celami środowiskowymi Strategii „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko”. Założenia wskazane w POŚ dla Gminy Kobylin są zgodne z celem głównym strategii jakim jest zapewnienie wysokiej jakości życia obecnych i przyszłych pokoleń z uwzględnieniem ochrony środowiska oraz stworzenie warunków do zrównoważonego rozwoju nowoczesnego sektora energetycznego, zdolnego zapewnić Polsce bezpieczeństwo energetyczne oraz konkurencyjną i efektywną gospodarkę. Wyznaczone cele i kierunki interwencji zakładają dbałość o środowisko przyrodnicze poprzez uporządkowanie, pielęgnację, ochronę i efektywne wykorzystanie walorów przyrodniczych gminy Kobylin. Ponadto przyjęte założenia zapewniają poprawę stanu środowiska oraz poprawę efektywności energetycznej na terenie gminy Kobylin.
Strategia Rozwoju Transportu do 2020 (z perspektywą do 2030)		
10.	Cel główny: zwiększenie dostępności transportowej, poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu i efektywności sektora transportowego, poprzez tworzenie spójnego, zrównoważonego i przyjaznego użytkownikowi	Obszar interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza Cel: Poprawa jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza Kierunek interwencji:

LP	CELE WYZNACZONE W MIĘDZYNARODOWYCH, WSPÓLNOTOWYCH I KRAJOWYCH DOKUMENTACH STRATEGICZNYCH	CELE I KIERUNKI INTERWENCJI WYZNACZONE W POŚ
	systemu transportowego w wymiarze krajowym, europejskim i globalnym. Cel strategiczny 1. - Stworzenie zintegrowanego systemu transportowego • Cel szczegółowy 1. – Stworzenie nowoczesnej i spójnej sieci infrastruktury transportowej, • Cel szczegółowy 4. – Ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko.	• Monitoring jakości powietrza i wdrażanie działań programowych • Minimalizacja oddziaływań niewydajnych lokalnych źródeł ciepła • Rozwój sieci drogowej i kolejowej, rozwój infrastruktury rowerowej • Redukcja zanieczyszczeń z instalacji przemysłowych • Poprawa efektywności energetycznej • Rozwój odnawialnych źródeł energii Obszar interwencji: Zagrożenia hałasem Cel: Poprawa stanu klimatu akustycznego Kierunek interwencji: • Ochrona środowiska przed hałasem • Monitoring klimatu akustycznego i wdrażanie działań programowych Cel: Zapobieganie sytuacjom konfliktowym w zakresie oddziaływania akustycznego Kierunek interwencji: • Realizacja działań zapobiegających powstawaniu sytuacji konfliktowych
Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012–2020		
11.	Głównym celem opracowania Strategii jest określenie kluczowych kierunków rozwoju obszarów wiejskich, rolnictwa i rybactwa w perspektywie do 2020 r., co pozwoli właściwie zaadresować zakres interwencji publicznych finansowanych ze środków krajowych i wspólnotowych. W Strategii tej określono cel główny, którym jest poprawa jakości życia na obszarach wiejskich oraz efektywne wykorzystanie ich zasobów i potencjałów, w tym rolnictwa i rybactwa, dla zrównoważonego rozwoju kraju. Celami środowiskowymi Strategii są: • Cel szczegółowy 2: Poprawa warunków życia na obszarach wiejskich oraz poprawa ich dostępności przestrzennej • Cel szczegółowy 3: Bezpieczeństwo żywnościowe • Cel szczegółowy 5: Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich	Wszystkie wyznaczone cele i kierunki interwencji są zgodne z celami środowiskowymi „Strategii zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012–2020”. Założenia wskazane w POŚ dla Gminy Kobylin są zgodne z celem głównym strategii jakim jest poprawa jakości życia na obszarach wiejskich oraz efektywne wykorzystanie ich zasobów i potencjałów, w tym rolnictwa i rybactwa, dla zrównoważonego rozwoju gminy. Wyznaczone cele i kierunki interwencji zakładają dbałość o środowisko przyrodnicze poprzez uporządkowanie, pielęgnację, ochronę i efektywne wykorzystanie walorów przyrodniczych gminy. Ponadto przyjęte założenia zapewniają prawidłowy i efektywny rozwój rolnictwa oraz zwiększają potencjał rozwoju gminy w tym kierunku.
Polityka Energetyczna Polski do 2030r.		
12.	Brak jasno zdefiniowanego celu głównego. Podstawowe kierunki: – poprawa efektywności energetycznej, – wzrost bezpieczeństwa dostaw paliw i energii, – dywersyfikacja struktury wytwarzania energii elektrycznej poprzez wprowadzenie energetyki jądrowej, – rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w tym biopaliw,	Główne cele i kierunki interwencji związane z racjonalną polityką energetyczną gminy oraz ograniczaniem negatywnych oddziaływań na środowisko z energetyki zostały zawarte w obszarze Ochrona klimatu i jakości powietrza. Wyznaczone cele i kierunki w tym obszarze wpisują się w podstawowe kierunki Polityki Energetycznej Polski. W POŚ dla Gminy Kobylin wyznaczono: Cel: Poprawa jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza Kierunek interwencji:

LP	CELE WYZNACZONE W MIĘDZYNARODOWYCH, WSPÓLNOTOWYCH I KRAJOWYCH DOKUMENTACH STRATEGICZNYCH	CELE I KIERUNKI INTERWENCJI WYZNACZONE W POŚ
	– rozwój konkurencyjnych rynków paliw i energii, – ograniczenie oddziaływania energetyki na środowisko.	• Monitoring jakości powietrza i wdrażanie działań programowych • Minimalizacja oddziaływań niewydajnych lokalnych źródeł ciepła • Rozwój sieci drogowej i kolejowej, rozwój infrastruktury rowerowej • Redukcja zanieczyszczeń z instalacji przemysłowych • Poprawa efektywności energetycznej • Rozwój odnawialnych źródeł energii
Polityka klimatyczna Polski Strategie redukcji emisji gazów cieplarnianych w Polsce do roku 2020		
13.	Celem strategicznym polityki klimatycznej jest włączenie się Polski do wysiłków społeczności międzynarodowej na rzecz ochrony klimatu globalnego poprzez wdrażanie zasad zrównoważonego rozwoju, zwłaszcza w zakresie poprawy wykorzystania energii, zwiększania zasobów leśnych i glebowych kraju, racjonalizacji wykorzystania surowców i produktów przemysłu oraz racjonalizacji zagospodarowania odpadów, w sposób zapewniający osiągnięcie maksymalnych, długoterminowych korzyści gospodarczych, społecznych i politycznych.	Obszar interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza Cel: Poprawa jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza Kierunek interwencji: • Monitoring jakości powietrza i wdrażanie działań programowych • Minimalizacja oddziaływań niewydajnych lokalnych źródeł ciepła • Rozwój sieci drogowej i kolejowej, rozwój infrastruktury rowerowej • Redukcja zanieczyszczeń z instalacji przemysłowych • Poprawa efektywności energetycznej • Rozwój odnawialnych źródeł energii Obszar interwencji: Gospodarowanie wodami Cel: Niepogarszanie stanu wód Kierunek interwencji: • Ocena stanu środowiska wodnego Cel: Poprawa stanu wód Kierunek interwencji: • Poprawa jakości wód • Kształtowanie i racjonalizacja wykorzystania zasobów wodnych Cel: Zwiększenie bezpieczeństwa powodziowego Kierunek interwencji: • Ograniczenie zasięgów i skutków powodzi Cel: Przeciwdziałanie skutkom suszy Kierunek interwencji: • Ograniczenie zasięgów i skutków suszy Obszar interwencji: Zasoby geologiczne Cel: Ochrona i racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi

LP	CELE WYZNACZONE W MIĘDZYNARODOWYCH, WSPÓLNOTOWYCH I KRAJOWYCH DOKUMENTACH STRATEGICZNYCH	CELE I KIERUNKI INTERWENCJI WYZNACZONE W POŚ
		<i>Kierunek interwencji:</i> • <i>Monitoring, ochrona i kontrola wydobycia kopalin</i> Obszar interwencji: Gleby <i>Cel: Ochrona i racjonalne wykorzystanie gleb adekwatne do zagospodarowania</i> <i>Kierunek interwencji:</i> • <i>Wdrażanie działań programowych i edukacja ekologiczna</i> • <i>Ochrona gleb i monitoring</i> <i>Cel: Ograniczenie negatywnego wpływu procesów gospodarczych na powierzchnię ziemi</i> <i>Kierunek interwencji:</i> • <i>Rekultywacja i remediacja gruntów</i> Obszar interwencji: Gospodarowanie odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów <i>Cel: Racjonalna gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów</i> <i>Kierunek interwencji:</i> • <i>Zmniejszenie ilości odpadów kierowanych na składowiska odpadów, w tym zmniejszenie masy składowanych odpadów</i> • <i>Racjonalna gospodarka odpadami niebezpiecznymi</i> • <i>Monitoring oraz działalność kontrolna w zakresie właściwego postępowania z odpadami</i> • <i>Inwentaryzacja i rekultywacja terenów nielegalnych składowisk odpadów</i> Obszar interwencji: Zasoby przyrodnicze i dziedzictwo kulturowe <i>Cel: Kształtowanie systemu przyrodniczego, ochrona krajobrazu i różnorodności biologicznej</i> <i>Kierunek interwencji:</i> • <i>Ochrona, rozwój i uporządkowanie systemu obszarów chronionych, w tym bioróżnorodności</i> • <i>Gromadzenie i udostępnianie informacji o środowisku</i> <i>Cel: Ochrona i rewaloryzacja krajobrazu kulturowego</i> <i>Kierunek interwencji:</i> • <i>Ochrona i polepszanie stanu krajobrazu kulturowego i zieleni</i> <i>Cel: Zwiększenie lesistości i zrównowazona gospodarka leśna</i> <i>Kierunek interwencji: Zwiększanie lesistości i poprawa zdrowotności drzewostanów</i>

LP	CELE WYZNACZONE W MIĘDZYNARODOWYCH, WSPÓLNOTOWYCH I KRAJOWYCH DOKUMENTACH STRATEGICZNYCH	CELE I KIERUNKI INTERWENCJI WYZNACZONE W POŚ
Krajowy Plan Działań w zakresie energii ze źródeł odnawialnych w latach 2010 – 2020		
14.	Plan określa krajowe cele dotyczące udziału energii ze źródeł odnawialnych (OZE) w sektorach: transportowym, energii elektrycznej oraz ogrzewania i chłodzenia w 2020 r. z uwzględnieniem wpływu innych środków polityki efektywności energetycznej na końcowe zużycie energii. Określa ponadto środki, które należy podjąć dla osiągnięcia krajowych celów ogólnych w zakresie udziału OZE w wykorzystaniu energii finalnej.	Obszar interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza Cel: Poprawa jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza Kierunek interwencji: • Monitoring jakości powietrza i wdrażanie działań programowych • Minimalizacja oddziaływań niewydajnych lokalnych źródeł ciepła • Rozwój sieci drogowej i kolejowej, rozwój infrastruktury rowerowej • Redukcja zanieczyszczeń z instalacji przemysłowych • Poprawa efektywności energetycznej • Rozwój odnawialnych źródeł energii
Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK 2030)		
15.	Cel główny: Efektywne wykorzystanie przestrzeni kraju i jej terytorialnie zróżnicowanych potencjałów rozwojowych dla osiągania ogólnych celów rozwojowych - konkurencyjności, zwiększenia zatrudnienia, sprawności funkcjonowania państwa oraz spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym i terytorialnym w długim okresie.	Wszystkie wyznaczone cele i kierunki interwencji muszą być realizowane zgodnie przyjętymi zasadami kształtowania przestrzeni w gminie Kobylin. Wyznaczone zadania (w szczególności inwestycyjne) powinny być zgodne z obowiązującą polityką przestrzenną gminy i województwa, w szczególności z aktami prawa miejscowego, które wyznaczają ramy kształtowania i wykorzystania przestrzeni w poszczególnych regionach gminy. Ważnym jest zatem osiągnięcie wyznaczonego efektu ekologicznego nakreślonego w celu i kierunki interwencji przy jednoczesnym zachowaniu dbałości o walory przestrzenno-krajobrazowe.
Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2014		
16.	Cel główny: Dojście do systemu gospodarki odpadami zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju, w którym w pełni realizowane są zasady gospodarki odpadami, a w szczególności zasada postępowania z odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, czyli po pierwsze zapobieganie powstawaniu odpadów, a następnie kolejno przygotowanie do ponownego użycia, recykling, inne metody odzysku (czyli wykorzystanie odpadów), unieszkodliwienie, przy czym najmniej pożądanym sposobem ich zagospodarowania jest składowanie.	Obszar interwencji: Gospodarowanie odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów Cel: Racjonalna gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów Kierunek interwencji: • Zmniejszenie ilości odpadów kierowanych na składowiska odpadów, w tym zmniejszenie masy składowanych odpadów • Racjonalna gospodarka odpadami niebezpiecznymi • Monitoring oraz działalność kontrolna w zakresie właściwego postępowania z odpadami • Inwentaryzacja i rekultywacja terenów nielegalnych składowisk odpadów
Aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych - AKPOŚK 2010		
17.	Cel główny: Ograniczenie zrzutów niedostatecznie oczyszczanych ścieków, a co za tym idzie ochrona środowiska wodnego przed ich niekorzystnymi skutkami	Obszar interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa Cel: Racjonalna gospodarka wodno-ściekowa służąca poprawie jakości wód Kierunek interwencji: • Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej
Projekt Polityki Wodnej Państwa do roku 2030		
18.	Projekt „Polityki Wodnej Państwa do roku 2030 (z uwzględnieniem etapu 2016)” został przygotowany przez Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej na podstawie opracowania pt. „Projekt Narodowej Strategii Gospodarowania Wodami 2030 (z uwzględnieniem etapu 2015).	Obszar interwencji: Gospodarowanie wodami Cel: Niepogarszanie stanu wód Kierunek interwencji: • Ocena stanu środowiska wodnego

LP	CELE WYZNACZONE W MIĘDZYNARODOWYCH, WSPÓLNOTOWYCH I KRAJOWYCH DOKUMENTACH STRATEGICZNYCH	CELE I KIERUNKI INTERWENCJI WYZNACZONE W POŚ
	<i>Celem nadrzędnym PWP 2030 jest zapewnienie powszechnego dostępu ludności do czystej i zdrowej wody oraz istotne ograniczenie zagrożeń wywoływanych przez powodzie i susze w połączeniu z utrzymaniem dobrego stanu wód i związanych z nimi ekosystemów, przy zaspokojeniu uzasadnionych potrzeb wodnych gospodarki, poprawie spójności terytorialnej i dążeniu do wyrównywania dysproporcji regionalnych.</i> Cele strategiczne: Cel strategiczny1: Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód i związanych z nimi ekosystemów, Cel strategiczny2: Zaspokojenie potrzeb ludności w zakresie zaopatrzenia w wodę, Cel strategiczny3: Zaspokojenie społecznie i ekonomicznie uzasadnionych potrzeb wodnych gospodarki, Cel strategiczny4: Ograniczenie wystąpienia negatywnych skutków powodzi i susz, Cel strategiczny5: Reforma systemu zarządzania i finansowania gospodarki wodnej.	<i>Cel: Poprawa stanu wód</i> <i>Kierunek interwencji:</i> • Poprawa jakości wód • Kształtowanie i racjonalizacja wykorzystania zasobów wodnych <i>Cel: Zwiększenie bezpieczeństwa powodziowego</i> <i>Kierunek interwencji:</i> • Ograniczenie zasięgów i skutków powodzi <i>Cel: Przeciwdziałanie skutkom suszy</i> <i>Kierunek interwencji:</i> • Ograniczenie zasięgów i skutków suszy
Aktualizacja Krajowego Programu Zwiększania Lesistości		
19.	Cel główny: Zapewnienie zwiększenia lesistości kraju do 30% w roku 2020 i 33% po roku 2050..	Obszar interwencji: Zasoby przyrodnicze i dziedzictwo kulturowe <i>Cel: Kształtowanie systemu przyrodniczego, ochrona krajobrazu i różnorodności biologicznej</i> <i>Kierunek interwencji:</i> • Ochrona, rozwój i uporządkowanie systemu obszarów chronionych, w tym bioróżnorodności • Gromadzenie i udostępnianie informacji o środowisku <i>Cel: Ochrona i rewaloryzacja krajobrazu kulturowego</i> <i>Kierunek interwencji:</i> • Ochrona i polepszanie stanu krajobrazu kulturowego i zieleni <i>Cel: Zwiększenie lesistości i zrównowagowana gospodarka leśna</i> <i>Kierunek interwencji: Zwiększanie lesistości i poprawa zdrowotności drzewostanów</i> <i>W POŚ dla Gminy Kobylin wyznaczono zadania zapewniające zwiększenie lesistości w granicach gminy, poprzez zrównoważoną gospodarkę leśną i realizację zadań programowych wyznaczonych dla jednostek i podmiotów gospodarki leśnej.</i>
Program ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej oraz Plan działań na lata 2014-2020		
20.	Stanowi kontynuację Krajowej Strategii ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z Programem Działania na lata	Obszar interwencji: Zasoby przyrodnicze i dziedzictwo kulturowe <i>Cel: Kształtowanie systemu przyrodniczego, ochrona krajobrazu i różnorodności biologicznej</i>

LP	CELE WYZNACZONE W MIĘDZYNARODOWYCH, WSPÓLNOTOWYCH I KRAJOWYCH DOKUMENTACH STRATEGICZNYCH	CELE I KIERUNKI INTERWENCJI WYZNACZONE W POŚ
	2007-2013. Cel nadrzędny Poprawa stanu różnorodności biologicznej i pełniejsze powiązanie jej ochrony z rozwojem społeczno-gospodarczym kraju. Cele strategiczne i cele operacyjne: Cel strategiczny A: Podniesienie poziomu wiedzy oraz kształtowanie postaw społeczeństwa związanych z włączaniem się do działań na rzecz różnorodności biologicznej. Cel strategiczny B: Włączenie wybranych sektorów gospodarki w działania na rzecz różnorodności biologicznej Cel strategiczny C: Zachowanie i przywracanie populacji zagrożonych gatunków i siedlisk Cel strategiczny D: Efektywne zarządzanie zasobami przyrodniczymi Cel strategiczny E: Utrzymanie i odbudowa ekosystemów oraz ich usług Cel strategiczny F: Ograniczenie presji gatunków inwazyjnych i konfliktowych Cel strategiczny G: Ograniczenie i łagodzenie skutków zmian klimatycznych Cel strategiczny H: Ochrona różnorodności biologicznej poprzez rozwój współpracy międzynarodowej	<i>Kierunek interwencji:</i> • Ochrona, rozwój i uporządkowanie systemu obszarów chronionych, w tym bioróżnorodności • Gromadzenie i udostępnianie informacji o środowisku <i>Cel:</i> Ochrona i rewaloryzacja krajobrazu kulturowego <i>Kierunek interwencji:</i> • Ochrona i polepszanie stanu krajobrazu kulturowego i zieleni <i>Cel:</i> Zwiększenie lesistości i zrównowazona gospodarka leśna <i>Kierunek interwencji:</i> Zwiększanie lesistości i poprawa zdrowotności drzewostanów Obszar interwencji: Działalność edukacyjna <i>Cel:</i> Podniesienie świadomości ekologicznej i zmiana postaw i zachowań społecznych <i>Kierunek interwencji:</i> • Kształtowanie postaw społecznych w wykorzystaniem środków przekazu • Zapewnienie udziału społecznego w podejmowaniu decyzji środowiskowych • Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej edukacji ekologicznej • Kształcenie i wymiana najnowszej wiedzy wraz z upowszechnianiem systemów zarządzania środowiskiem

3.2. Powiązania projektu Programu z celami strategicznymi na szczeblu regionalnym

Na potrzeby Prognozy oddziaływania na środowisko przeprowadzono analizę zgodności celów i kierunków interwencji wyznaczonych w projekcie Programu ochrony środowiska z celami innych dokumentów strategicznych na szczeblu regionalnym (wojewódzkim, powiatowym). Dokumenty zostały przeanalizowane pod kątem zgodności z celami w zakresie ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju. Przedstawiono jedynie te cele strategiczne, które związane są z szeroko rozumianym systemem ochrony środowiska. Analizie zgodności poddano cele i kierunki interwencji wyznaczone zarówno w ramach zadań własnych gminy jak i zadań monitorowanych.

Tabela 4. Analiza zgodności z celami strategicznymi na szczeblu regionalnym (powiatowym i wojewódzkim)

LP	CELE WYZNACZONE W REGIONALNYCH I LOKALNYCH DOKUMENTACH STRATEGICZNYCH	CELE I KIERUNKI INTERWENCJI WYZNACZONE W POŚ
DOKUMENTY REGIONALNE		
<i>Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny 2014-2020 (WRPO 2014+)</i>		
1.	W ramach WRPO 2014+ możliwe będzie uzyskanie dofinansowania tzw. projektów twardych wspieranych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) oraz tzw. projektów miękkich, przeznaczonych na inwestycje w zasoby ludzkie, wspieranych z Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS). WRPO 2014+ realizowany będzie w dziesięciu Osiach Priorytetowych (OP) w tym dziewięciu osiach tematycznych i jednej osi dedykowanej pomocy technicznej: Oś priorytetowa I - Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka Oś priorytetowa II – Społeczeństwo informacyjne Oś Priorytetowa III – Energia Oś Priorytetowa IV - Środowisko Oś Priorytetowa V – Transport Oś Priorytetowa VI – Rynek pracy Oś Priorytetowa VII – Włączenie społeczne Oś Priorytetowa VIII – Edukacja Oś Priorytetowa IX – Infrastruktura dla kapitału ludzkiego Oś Priorytetowa X – Pomoc Techniczna	Większość wyznaczonych zadań w ramach poszczególnych celów i kierunków interwencji wpisuje się w osie priorytetowe WRPO 2014+, stąd też możliwe będzie pozyskanie środków finansowych na realizację niektórych zadań. Wsparcie finansowe ze środków unijnych odciążą budżet Gminy oraz zwiększy prawdopodobieństwo realizacji założonych zadań w okresie obowiązywania POŚ dla Gminy Kobylin. Cele i kierunki interwencji zostały dobrane w taki sposób aby zapewnić zgodność z głównymi osiami priorytetowymi i działaniami nakreślonymi w Szczegółowym Opisie Osi Priorytetowych WRPO 2014+.
<i>Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego</i>		
2.	Celem planu jest zrównoważony rozwój przestrzenny regionu jako jedna z podstaw wzrostu poziomu życia mieszkańców. Realizacja tego celu opierać się będzie na dwóch celach szczegółowych. Cele odnoszące się do ochrony środowiska to: I. Dostosowanie przestrzeni do wyzwań XXI wieku poprzez: • Poprawę stanu środowiska i racjonalne gospodarowanie zasobami przyrodniczymi, Wzrost spójności komunikacyjnej oraz powiązań z otoczeniem, • Wzrost znaczenia i zachowanie dziedzictwa kulturowego, • Poprawę jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej, • Przygotowanie i racjonalne wykorzystanie terenów inwestycyjnych, II. Zwiększenie efektywności wykorzystania potencjałów rozwojowych województwa poprzez: • Zwiększenie udziału usług turystycznych i rekreacji w gospodarce regionu.	POŚ dla Gminy Kobylin uwzględnia kierunki rozwoju i zagospodarowania województwa wielkopolskiego, jakie zostały nakreślone w przyjętych politykach przestrzennych. Przyjęte cele, kierunki interwencji oraz zadania wynikają bezpośrednio lub pośrednio z przyjętych założeń i są zgodne z Planem zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego.
<i>Zaktualizowana Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku</i>		
3.	Generalnym celem Strategii jest Efektywne wykorzystanie potencjałów rozwojowych na rzecz wzrostu konkurencyjności województwa, służące poprawie jakości życia mieszkańców w warunkach zrównoważonego rozwoju. Celami środowiskowymi Strategii są:	Obszar interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza Cel: Poprawa jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza Kierunek interwencji:

LP	CELE WYZNACZONE W REGIONALNYCH I LOKALNYCH DOKUMENTACH STRATEGICZNYCH	CELE I KIERUNKI INTERWENCJI WYZNACZONE W POŚ
	• Cel strategiczny 2 Poprawa stanu środowiska i racjonalne gospodarowanie jego zasobami • Cel strategiczny 3 Lepsze zarządzanie energią	• Monitoring jakości powietrza i wdrażanie działań programowych • Minimalizacja oddziaływań niewydajnych lokalnych źródeł ciepła • Rozwój sieci drogowej i kolejowej, rozwój infrastruktury rowerowej • Redukcja zanieczyszczeń z instalacji przemysłowych • Poprawa efektywności energetycznej • Rozwój odnawialnych źródeł energii Obszar interwencji: Zagrożenia hałasem Cel: Poprawa stanu klimatu akustycznego Kierunek interwencji: • Ochrona środowiska przed hałasem • Monitoring klimatu akustycznego i wdrażanie działań programowych Cel: Zapobieganie sytuacjom konfliktowym w zakresie oddziaływania akustycznego Kierunek interwencji: • Realizacja działań zapobiegających powstawaniu sytuacji konfliktowych Obszar interwencji: Zasoby przyrodnicze i dziedzictwo kulturowe Cel: Kształtowanie systemu przyrodniczego, ochrona krajobrazu i różnorodności biologicznej Kierunek interwencji: • Ochrona, rozwój i uporządkowanie systemu obszarów chronionych, w tym bioróżnorodności • Gromadzenie i udostępnianie informacji o środowisku Cel: Ochrona i rewaloryzacja krajobrazu kulturowego Kierunek interwencji: • Ochrona i polepszanie stanu krajobrazu kulturowego i zieleni Cel: Zwiększenie lesistości i zrównowazona gospodarka leśna Kierunek interwencji: Zwiększanie lesistości i poprawa zdrowotności drzewostanów
Program Ochrony środowiska dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2016-2020		
4.	W oparciu o diagnozę stanu środowiska województwa wielkopolskiego, zdefiniowane zagrożenia i problemy oraz mając na uwadze oczekiwane pozytywne zmiany w ochronie środowiska, zaproponowano cele i kierunki interwencji Programu dla poszczególnych obszarów interwencji: 1. ochrona klimatu i jakości powietrza cele: - dobra jakość powietrza atmosferycznego bez przekroczeń dopuszczalnych norm - osiągnięcie poziomów dopuszczalnych zanieczyszczeń powietrza: pyłu PM10, pyłu PM2,5;	Obszar interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza Cel: Poprawa jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza Kierunek interwencji: • Monitoring jakości powietrza i wdrażanie działań programowych • Minimalizacja oddziaływań niewydajnych lokalnych źródeł ciepła • Rozwój sieci drogowej i kolejowej, rozwój infrastruktury rowerowej • Redukcja zanieczyszczeń z instalacji przemysłowych • Poprawa efektywności energetycznej

LP	CELE WYZNACZONE W REGIONALNYCH I LOKALNYCH DOKUMENTACH STRATEGICZNYCH	CELE I KIERUNKI INTERWENCJI WYZNACZONE W POŚ
	– osiągnięcie poziomu docelowego benzo(a)pirenu; osiągnięcie poziomu celu długoterminowego dla ozonu; ograniczenie emisji gazów cieplarnianych; 2. zagrożenie hałasem cele: – dobry stan klimatu akustycznego bez przekroczeń dopuszczalnych norm poziomu hałasu; zmniejszenie liczby osób narażonych na ponadnormatywny hałas; 4. pola elektromagnetyczne cel: – utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych na poziomach nieprzekraczających wartości; 5. gospodarowanie wodami cele: – zwiększenie retencji wodnej województwa; – ograniczenie wodochłonności gospodarki; – osiągnięcie lub utrzymanie co najmniej dobrego stanu wód; 6. gospodarka wodno-ściekowa, cele: – poprawa jakości wody; – wyrównanie dysproporcji pomiędzy stopniem zwodociągowania i skanalizowania na terenach wiejskich; 7. zasoby geologiczne cele: – ograniczenie presji wywieranej na środowisko podczas prowadzenia prac geologicznych i eksploatacji kopalin; – rekultywacja terenów poeksploatacyjnych; 8. gleby cele: – dobra jakość gleb; – rekultywacja i rewitalizacja terenów zdegradowanych; 9. gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów cele: – ograniczenie ilości odpadów komunalnych przekazywanych do składowania; – ograniczenie negatywnego oddziaływania odpadów na środowisko; 10. zasoby przyrodnicze cel: – zwiększenie lesistości województwa; – zachowanie różnorodności biologicznej; 11. zagrożenie poważnymi awariami	• Rozwój odnawialnych źródeł energii Obszar interwencji: Zagrożenia hałasem Cel: Poprawa stanu klimatu akustycznego Kierunek interwencji: • Ochrona środowiska przed hałasem • Monitoring klimatu akustycznego i wdrażanie działań programowych Obszar interwencji: Pola elektromagnetyczne Cel: Ochrona przed ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym Kierunek interwencji: Monitoring i ochrona przed polami elektromagnetycznymi Obszar interwencji: Gospodarowanie odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów Cel: Racjonalna gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów Kierunek interwencji: • Zmniejszenie ilości odpadów kierowanych na składowiska odpadów, w tym zmniejszenie masy składowanych odpadów • Racjonalna gospodarka odpadami niebezpiecznymi • Monitoring oraz działalność kontrolna w zakresie właściwego postępowania z odpadami • Inwentaryzacja i rekultywacja terenów nielegalnych składowisk odpadów Obszar interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa Cel: Racjonalna gospodarka wodno-ściekowa służąca poprawie jakości wód Kierunek interwencji: • Zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki • Rozbudowa infrastruktury oczyszczania ścieków Obszar interwencji: Gospodarowanie wodami Cel: Zwiększenie retencji wodnej i ograniczenie wodochłonności Kierunek interwencji: Ochrona przed powodzią, suszą i deficytem wody, zwiększenie retencji wodnej Kierunek interwencji: Optymalizacja zużycia wody Kierunek interwencji: Ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi Cel: Poprawa stanu wód i monitoring wód • Kierunek interwencji: Monitoring jakości wód i osiągnięcie dobrego stanu wód

LP	CELE WYZNACZONE W REGIONALNYCH I LOKALNYCH DOKUMENTACH STRATEGICZNYCH	CELE I KIERUNKI INTERWENCJI WYZNACZONE W POŚ
	cel: – utrzymanie stanu bez incydentów o znamionach poważnej awarii. Poza głównymi obszarami interwencji w strategii ochrony środowiska uwzględniono również zagadnienia horyzontalne takie, jak działania edukacyjne, czy monitoring środowiska: 12. edukacja cel: – świadome ekologicznie społeczeństwo; 13. monitoring środowiska cel: – zapewnienie wiarygodnych informacji o stanie środowiska.	Obszar interwencji: Zasoby przyrodnicze i dziedzictwo kulturowe <i>Cel: Kształtowanie systemu przyrodniczego, ochrona krajobrazu i różnorodności biologicznej</i> <i>Kierunek interwencji:</i> • Ochrona, rozwój i uporządkowanie systemu obszarów chronionych, w tym bioróżnorodności • Gromadzenie i udostępnianie informacji o środowisku <i>Cel: Ochrona i rewaloryzacja krajobrazu kulturowego</i> <i>Kierunek interwencji:</i> • Ochrona i polepszanie stanu krajobrazu kulturowego i zieleni <i>Cel: Zwiększenie lesistości i zrównowazona gospodarka leśna</i> <i>Kierunek interwencji: Zwiększanie lesistości i poprawa zdrowotności drzewostanów</i> Obszar interwencji: Zasoby geologiczne <i>Cel: Ochrona i racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi</i> <i>Kierunek interwencji:</i> • Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin oraz ochrona środowiska Obszar interwencji: Gleby <i>Cel: Ochrona i racjonalne wykorzystanie gleb adekwatne do zagospodarowania</i> <i>Kierunek interwencji:</i> • Wdrażanie działań programowych i edukacja ekologiczna • Ochrona gleb i monitoring <i>Cel: Ograniczenie negatywnego wpływu procesów gospodarczych na powierzchnię ziemi</i> <i>Kierunek interwencji:</i> • Rekultywacja i remediacja gruntów Obszar interwencji: Zagrożenia poważnymi awariami <i>Cel: Zapobieganie oraz minimalizacja skutków wystąpienia poważnej awarii i zjawisk ekstremalnych</i> • <i>Kierunek interwencji: Przeciwdziałanie awariom instalacji przemysłowych</i> • <i>Kierunek interwencji: Wzmocnienie skuteczności działań służb reagujących w przypadku wystąpienia poważnej awarii lub zjawisk ekstremalnych</i> Obszar interwencji: Działalność edukacyjna

LP	CELE WYZNACZONE W REGIONALNYCH I LOKALNYCH DOKUMENTACH STRATEGICZNYCH	CELE I KIERUNKI INTERWENCJI WYZNACZONE W POŚ
		<i>Cel: Podniesienie świadomości ekologicznej i zmiana postaw i zachowań społecznych</i> <i>Kierunek interwencji:</i> • Kształtowanie postaw społecznych w wykorzystaniem środków przekazu • Zapewnienie udziału społecznego w podejmowaniu decyzji środowiskowych • Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej edukacji ekologicznej • Kształcenie i wymiana najnowszej wiedzy wraz z upowszechnianiem systemów zarządzania środowiskiem
Strategia Rozwoju Powiatu Krotoszyńskiego na lata 2014-2020		
5.	Generalnym celem Strategii jest wzmocnienie potencjału powiatu na rzecz poprawy warunków życia, rozwoju osobistego i zawodowego mieszkańców. W Strategii Rozwoju Powiatu Krotoszyńskiego na lata 2014-2020 określono następujące cele środowiskowe, do których nawiązuje niniejszy POŚ: • Cel strategiczny II: Zrównoważone wykorzystanie potencjału przestrzennego, w tym środowiska • Cel operacyjny 2.1. Poprawa stanu środowiska naturalnego • Cel operacyjny 2.2. Poprawa zewnętrznej i wewnętrznej dostępności komunikacyjnej w powiecie w odniesieniu do regionalnego i krajowego układu drogowego • Cel operacyjny 2.3. Podniesienie poziomu atrakcyjności turystycznej i rekreacyjnej powiatu.	Wszystkie wyznaczone cele i kierunki interwencji są zgodne z celami środowiskowymi „Strategii Rozwoju Powiatu Krotoszyńskiego na lata 2014-2020”. Wyznaczone cele i kierunki interwencji zakładają dbałość o środowisko przyrodnicze poprzez uporządkowanie, pielęgnację, ochronę i efektywne wykorzystanie walorów przyrodniczych powiatu krotoszyńskiego. Ponadto przyjęte założenia zapewniają poprawę infrastruktury transportowej i uporządkowania przestrzeni publicznej w gminie. Przyjęte założenia w POŚ dla Powiatu Krotoszyńskiego zakładają m.in. podnoszenie świadomości ekologicznej, przeciwdziałanie emisji zanieczyszczeń do powietrza oraz rozwój ekoturystyki na terenie powiatu krotoszyńskiego.
Programu ochrony środowiska dla Powiatu Krotoszyńskiego na lata 2016-2020 z perspektywą na lata 2021-2024		
6.	Przyjętymi celami i kierunkami ochrony środowiska dla Powiatu Krotoszyńskiego są: 1) Obszar interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza Cel: Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pyłowych i gazowych i osiągnięcie wymaganych standardów jakości powietrza Kierunek interwencji: – Ocena stanu jakości powietrza – Działania systemowe w zakresie ochrony powietrza – Przejście na gospodarkę niskoemisyjną poprzez wymianę/ modernizację źródeł ciepła – Termomodernizacja i rozbudowa systemów energooszczędnych – Ograniczenie emisji ze źródeł komunikacyjnych – Kompleksowe działania mające na celu ograniczenie emisji substancji do powietrza – Zwiększanie świadomości ekologicznej mieszkańców Powiatu Cel: Zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego	Obszar interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza <i>Cel: Poprawa jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza</i> <i>Kierunek interwencji:</i> • Monitoring jakości powietrza i wdrażanie działań programowych • Minimalizacja oddziaływań niewydajnych lokalnych źródeł ciepła • Rozwój sieci drogowej i kolejowej, rozwój infrastruktury rowerowej • Redukcja zanieczyszczeń z instalacji przemysłowych • Poprawa efektywności energetycznej • Rozwój odnawialnych źródeł energii Obszar interwencji: Zagrożenia hałasem <i>Cel: Poprawa stanu klimatu akustycznego</i> <i>Kierunek interwencji:</i> • Ochrona środowiska przed hałasem • Monitoring klimatu akustycznego i wdrażanie działań programowych

LP	CELE WYZNACZONE W REGIONALNYCH I LOKALNYCH DOKUMENTACH STRATEGICZNYCH	CELE I KIERUNKI INTERWENCJI WYZNACZONE W POŚ
	Kierunek interwencji: – Zmniejszenie zapotrzebowania na energię elektryczną – Rozwój odnawialnych źródeł energii 2) Obszar interwencji: Zagrożenia hałasem Cel: Zmniejszenie oddziaływania hałasu i ochrona przed hałasem Kierunek interwencji: – Ocena stanu klimatu akustycznego – Ograniczenie emisji hałasu przemysłowego – Zmniejszenie uciążliwości hałasu komunikacyjnego, zwłaszcza na terenach zabudowanych 3) Obszar interwencji: Pola elektromagnetyczne Cel: Ochrona przed ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym Kierunek interwencji: – Ocena oddziaływania pól elektromagnetycznych – Minimalizacja oddziaływania promieniowania elektromagnetycznego na zdrowie człowieka i środowisko 4) Obszar interwencji: Gospodarowanie wodami Cel: Gospodarowanie wodami dla ochrony przed powodzią, suszą i deficytem wody Kierunek interwencji: – Działania systemowe w zakresie gospodarowania wodami – Wzmocnienie ochrony przeciwpowodziowej – Przeciwdziałanie skutkom suszy i deficytom wody – Optymalizacja zużycia wody – Badanie i monitorowanie środowiska wodnego – Ograniczenie rozprzestrzeniania zanieczyszczeń – Ograniczenie odpływu biogenów z terenów rolniczych 5) Obszar interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa Cel: Zapewnienie właściwej jakości wód powierzchniowych i podziemnych Kierunek interwencji: – Działania systemowe w zakresie właściwej gospodarki wodno – ściekowej – Zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki – Rozbudowa infrastruktury oczyszczania ścieków z uwzględnieniem zabudowy rozproszonych	Obszar interwencji: Pola elektromagnetyczne Cel: Ochrona przed ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym Kierunek interwencji: Monitoring i ochrona przed polami elektromagnetycznymi Obszar interwencji: Gospodarowanie wodami Cel: Zwiększenie retencji wodnej i ograniczenie wodochłonności • Kierunek interwencji: Ochrona przed powodzią, suszą i deficytem wody, zwiększenie retencji wodnej • Kierunek interwencji: Optymalizacja zużycia wody • Kierunek interwencji: Ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi Cel: Poprawa stanu wód i monitoring wód • Kierunek interwencji: Monitoring jakości wód i osiągnięcie dobrego stanu wód Obszar interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa Cel: Racjonalna gospodarka wodno-ściekowa służąca poprawie jakości wód Kierunek interwencji: • Zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki • Rozbudowa infrastruktury oczyszczania ścieków Obszar interwencji: Zasoby geologiczne Cel: Ochrona i racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi Kierunek interwencji: • Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin oraz ochrona środowiska Obszar interwencji: Gleby Cel: Ochrona i racjonalne wykorzystanie gleb adekwatne do zagospodarowania Kierunek interwencji: • Wdrażanie działań programowych i edukacja ekologiczna • Ochrona gleb i monitoring Cel: Ograniczenie negatywnego wpływu procesów gospodarczych na powierzchnię ziemi Kierunek interwencji: • Rekultywacja i remediacja gruntów Obszar interwencji: Gospodarowanie odpadami i zapobieganie powstawaniu

LP	CELE WYZNACZONE W REGIONALNYCH I LOKALNYCH DOKUMENTACH STRATEGICZNYCH	CELE I KIERUNKI INTERWENCJI WYZNACZONE W POŚ
	– Ograniczenie ładunku zanieczyszczeń w ściekach 6) Obszar interwencji: Zasoby geologiczne Cel: Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami naturalnymi Kierunek interwencji: – Działania systemowe w zakresie ochrony zasobów kopalin – Zmniejszenie oddziaływania w zakresie wydobywania kopalin 7) Obszar interwencji: Gleby Cel: Ochrona gleb i racjonalne wykorzystanie terenu Kierunek interwencji: – Działania systemowe w zakresie ochrony gleb i właściwego wykorzystania terenu – Ocena jakości gleb – Rekultywacja gruntów 8) Obszar interwencji: Gospodarowanie odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów Cel: Racjonalna gospodarka odpadami Kierunek interwencji: – Działania systemowe w zakresie właściwej gospodarki odpadami – Ograniczenie ilości odpadów kierowanych na składowisko oraz zmniejszenie oddziaływania odpadów na środowisko 9) Obszar interwencji: Zasoby przyrodnicze Cel: Ochrona różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów Kierunek interwencji: – Działania systemowe w zakresie ochrony zasobów przyrody – Zrównoważona gospodarka leśna – Przeciwdziałanie fragmentacji przestrzeni przyrodniczej, utrzymanie i odtworzenie ekosystemów i ich funkcji, w tym ochrona krajobrazu – Ochrona gatunkowa – Zwiększanie świadomości w zakresie walorów przyrodniczo - krajobrazowych 10) Obszar interwencji: Zagrożenia poważnymi awariami Cel: Przeciwdziałanie wystąpieniu awarii oraz ekstremalnych zagrożeń dla środowiska Kierunek interwencji:	odpadów Cel: Racjonalna gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów Kierunek interwencji: • Zmniejszenie ilości odpadów kierowanych na składowiska odpadów, w tym zmniejszenie masy składowanych odpadów • Racjonalna gospodarka odpadami niebezpiecznymi • Monitoring oraz działalność kontrolna w zakresie właściwego postępowania z odpadami • Inwentaryzacja i rekultywacja terenów nielegalnych składowisk odpadów Obszar interwencji: Zasoby przyrodnicze i dziedzictwo kulturowe Cel: Kształtowanie systemu przyrodniczego, ochrona krajobrazu i różnorodności biologicznej Kierunek interwencji: • Ochrona, rozwój i uporządkowanie systemu obszarów chronionych, w tym bioróżnorodności • Gromadzenie i udostępnianie informacji o środowisku Cel: Ochrona i rewaloryzacja krajobrazu kulturowego Kierunek interwencji: • Ochrona i polepszanie stanu krajobrazu kulturowego i zieleni Cel: Zwiększenie lesistości i zrównoważona gospodarka leśna Kierunek interwencji: Zwiększanie lesistości i poprawa zdrowotności drzewostanów Obszar interwencji: Zagrożenia poważnymi awariami Cel: Zapobieganie oraz minimalizacja skutków wystąpienia poważnej awarii i zjawisk ekstremalnych • Kierunek interwencji: Przeciwdziałanie awariom instalacji przemysłowych • Kierunek interwencji: Wzmocnienie skuteczności działań służb reagujących w przypadku wystąpienia poważnej awarii lub zjawisk ekstremalnych Obszar interwencji: Działalność edukacyjna Cel: Podniesienie świadomości ekologicznej i zmiana postaw i zachowań społecznych Kierunek interwencji: • Kształtowanie postaw społecznych w wykorzystaniu środków przekazu • Zapewnienie udziału społecznego w podejmowaniu decyzji środowiskowych • Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej edukacji ekologicznej • Kształcenie i wymiana najnowszej wiedzy wraz z upowszechnianiem systemów zarządzania środowiskiem

LP	CELE WYZNACZONE W REGIONALNYCH I LOKALNYCH DOKUMENTACH STRATEGICZNYCH	CELE I KIERUNKI INTERWENCJI WYZNACZONE W POŚ
	– Minimalizacja potencjalnych negatywnych skutków dla ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego, działalności gospodarczej poprzez działania prewencyjne – Wsparcie jednostek na wyposażenie w specjalistyczne sprzęty ratowniczo-gaśnicze oraz przeciwpowodziowe 11) Obszar interwencji: Edukacja ekologiczna Cel: Podniesienie świadomości ekologicznej Kierunek interwencji: – Pobudzenie u mieszkańców odpowiedzialności za otaczające środowisko i wyeliminowanie negatywnych zachowań	

4. METODYKA SPORZĄDZANIA PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Sporządzenie Prognozy oddziaływania na środowisko projektu „Programu ochrony środowiska dla Gminy Kobylin na lata 2017-2020 z perspektywą na lata 2021-2024” przebiegało wieloetapowo i obejmowało kolejno:

- ocenę aktualnego stanu środowiska na obszarze objętym dokumentem, zawierającą analizę zasobów i walorów środowiska oraz jakości środowiska;
- ocenę potencjalnego wpływu ustaleń dokumentu na środowisko przyrodnicze, w tym na zdrowie ludzi;
- opracowanie propozycji minimalizacji negatywnych skutków realizacji ustaleń dokumentu w obszarach, w których zidentyfikowano znaczące negatywne oddziaływania;
- opracowanie systemu monitorowania środowiskowych skutków wdrażania dokumentu strategicznego.

Opracowując Prognozę zastosowano metodę indukcyjno-opisową oraz metodę analogii środowiskowych. Ocenę stanu środowiska przyrodniczego oraz analizę jakości jego poszczególnych elementów sporządzono przy wykorzystaniu dostępnych danych na temat obszaru gminy Kobylin tj. studium literatury, informacji pozostających w zasobach administracji rządowej i samorządowej, danych statystyki publicznej oraz państwowego monitoringu środowiska. Szczegółową analizę wpływu ustaleń projektu Programu na środowisko opracowano wykorzystując metodę macierzy interakcji.

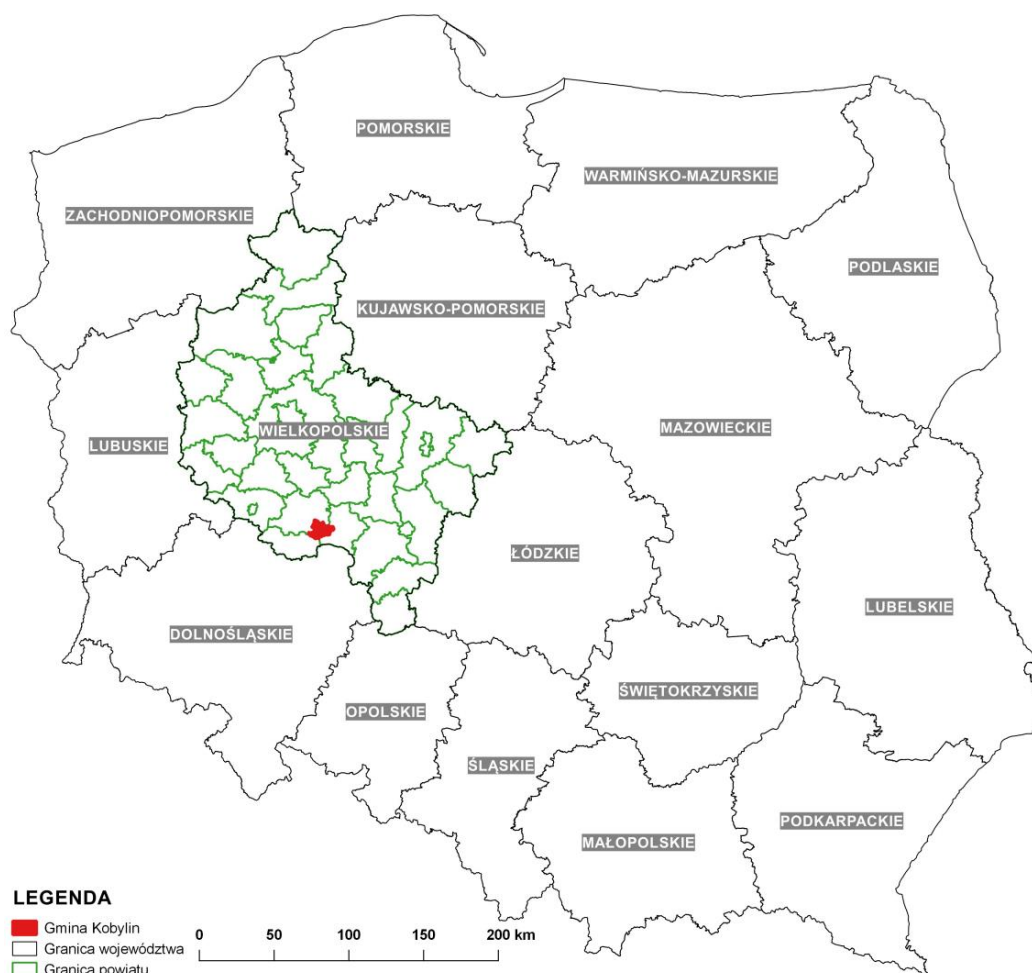
Zakres Prognozy oddziaływania na środowisko projektu „Programu ochrony środowiska dla Gminy Kobylin na lata 2017-2020 z perspektywą na lata 2021-2024” wynika z art. 51 *Ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* [1]. Ponadto zakres i stopień szczegółowości Prognozy oddziaływania na środowisko został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Poznaniu oraz Wielkopolskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Poznaniu.

5. STAN ŚRODOWISKA, W TYM STAN ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM

5.1. Położenie administracyjne i geograficzne

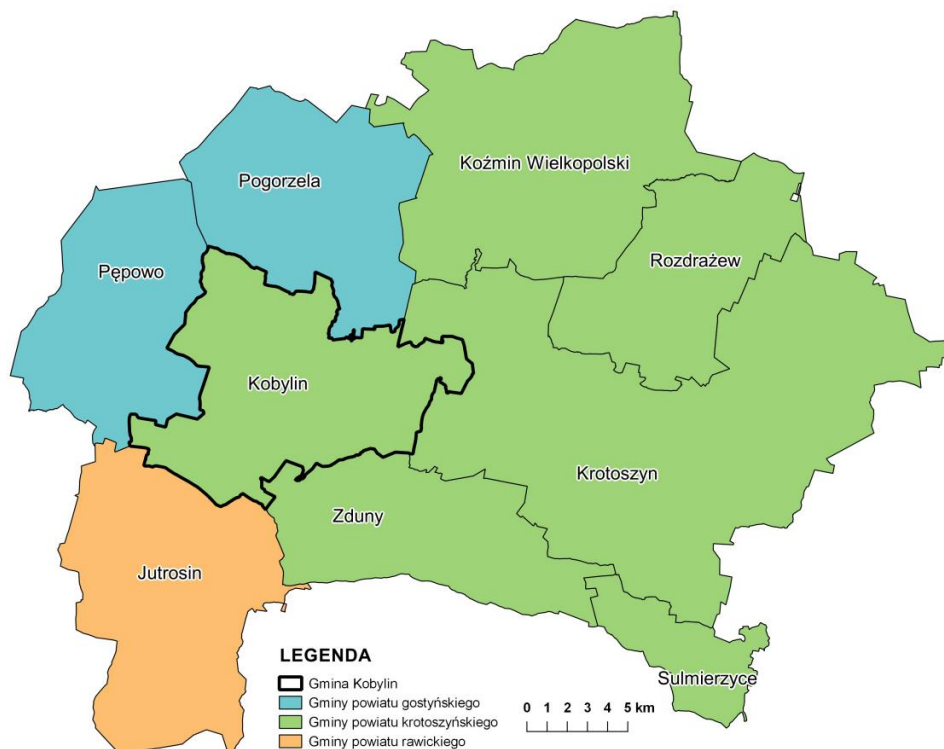
Gmina Kobylin o powierzchni ok. 112 km² (stan na 31.12.2016, GUS) położona jest w południowej części województwa wielkopolskiego. Gmina Kobylin graniczy z pięcioma gminami: dwiema z powiatu krotoszyńskiego (od południowego wschodu z gminą Zduny, od wschodu z gminą Krotoszyn), dwiema z powiatu gostyńskiego (od północy z gminą Pogorzela, od północno-zachodu z gminą Pępowo) oraz od południowego zachodu z gminą Jutrosin w powiecie rawickim. Gmina miejsko-wiejska Kobylin administracyjnie podzielona jest na 20 sołectw obejmujących łącznie 26 miejscowości: Berdychów, Rojew, Biała Róża, Rzemiechów, Długołęka, Smolice, Fijałów, Smolice-Kolonia, Franków, Sroki, Górka, Starkówiec, Kobylin, Stary Kobylin, Kuklinów, Starygród, Lipówiec, Targoszyce, Łagiewniki, Wyganów, Nepomucenów, Zalesie Małe, Raszewy, Zalesie Wielkie, Rębiechów i Zdziętawy.

Rysunek 1. Położenie Gminy Kobylin na tle podziału administracyjnego Polski

Źródło: opracowanie własne

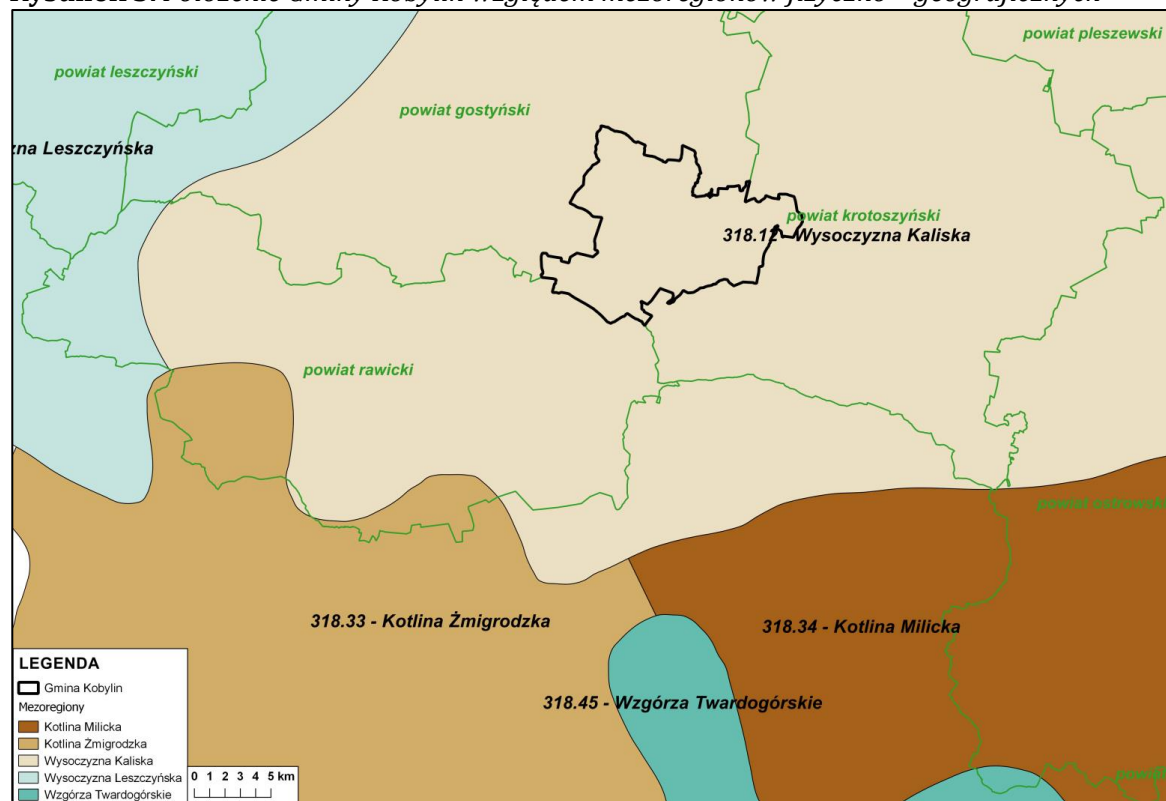
Rysunek 2. Położenie Gminy Kobylin na tle podziału administracyjnego gmin sąsiadujących i gmin powiatu krotoszyńskiego

Źródło: opracowanie własne

Zgodnie z podziałem fizyczno-geograficznym Polski wg J. Kondrackiego gmina Kobylin w całości położona jest w obrębie Wysoczyzny Kaliskiej (318.12), która wchodzi w skład makroregionu Nizina Południowopolska, podprowincji Niziny Środkowopolskie i prowincji Niż Środkowoeuropejski.

Rysunek 3. Położenie Gminy Kobylin względem mezoregionów fizyczno – geograficznych

Źródło: opracowanie własne

5.2. Geomorfologia, geologia, rzeźba terenu i sposób użytkowania terenu

Obszar gminy Kobylin położony jest w południowej części monokliny przedsudeckiej, w obrębie synklinorium rawickiego, na północy przechodzącego w antyklinorium leszczyńskie. W podłożu skał permских występują struktury paleozoiczne północnej części waryscydów zachodniej Polski. Najstarszymi rozpoznanymi osadami na obszarze gminy Kobylin są zaburzone tektonicznie utwory facji kulmowej karbonu dolnego. Są to: piaskowce kwarcytowe, zlepieńce, mułowce i iłowce. Na utworach karbonu leży niezgodnie kompleks permo-mezozoiczny składający się z osadów permu i triasu, których miąższość dochodzi do 1 700 m.

Osady permu reprezentuje czerwony spągowiec i cechsztyń. Utwory czerwonego spągowca wykształcone są w postaci piaskowców, zlepieńców i brekcji o miąższości od 115 do 161 m. Na części obszaru gminy Kobylin brak jest osadów tego piętra, a osady karbońskie przykryte są bezpośrednio cechsztyńskimi utworami ilastymi i ewaporatami (o miąższości do 594 m), tworzącymi cztery tzw. cyklotemy.

Mezozoik jest reprezentowany przez osady triasu: pstrego piaskowca, wapienia muszlowego i kajpru. Pstry piaskowiec budują: piaskowce, iłowce, wapienie, dolomity, anhydryty. Maksymalna miąższość tych osadów wynosi 651 m. Wapień muszlowy wykształcony jest w postaci wapieni i miejscami iłowców, o miąższości dochodzącej do 318 m. Kajper stanowią: wapienie, dolomity, iłowce i piaskowce (osiągające 705 m miąższości)

Ponad kompleksem mezozoicznym niezgodnie zalegają trzeciorzędowe osady neogeńskie i paleogeńskie (oligocenu i miocenu).

Utwory oligocenu wykształcone są w postaci szarozielonych piasków kwarcowołuszczykowych z glaukonitem, zawierających lokalnie soczewki i wkładki mułków oraz iłowców. Miąższość całego kompleksu dochodzi do 42,2 m. Powyżej zalegają osady miocenu. Miocen dolny o maksymalnej miąższości 98,8 m, wykształcony jest w postaci mułków i piasków z cienkimi pokładami węgla brunatnego warstw: środkowopolskich i oczkowickich. Miocen środkowy reprezentują ility, mułki, również z pokładami węgla brunatnego. Osady te występują na całym obszarze, osiągając maksymalną miąższość 98,8 m w rejonie Oczkowic. Do miocenu środkowego zalicza się również niższą część warstw poznańskich, wykształconych w postaci szarych i zielonkawoszarych iłów. Miocen górny tworzą ility, mułki i piaski stanowiące górne ogniwo warstw poznańskich, osiągających maksymalną miąższość 121,8 m. Stropową część serii tworzy pakiet tzw. iłów pstrych i płomienistych. W rejonie Kobylina zalegają one pod niewielkim nadkładem, miejscami odsłaniając się na powierzchni terenu. Znaczne wyniesienie tych osadów (odklucie od podłoża i spiętrzenie) jest wynikiem procesów glacitektonicznych, wywołanych przez lądolód plejstoceński, a powierzchnia stropu miocenu górnego ma charakter erozyjny.

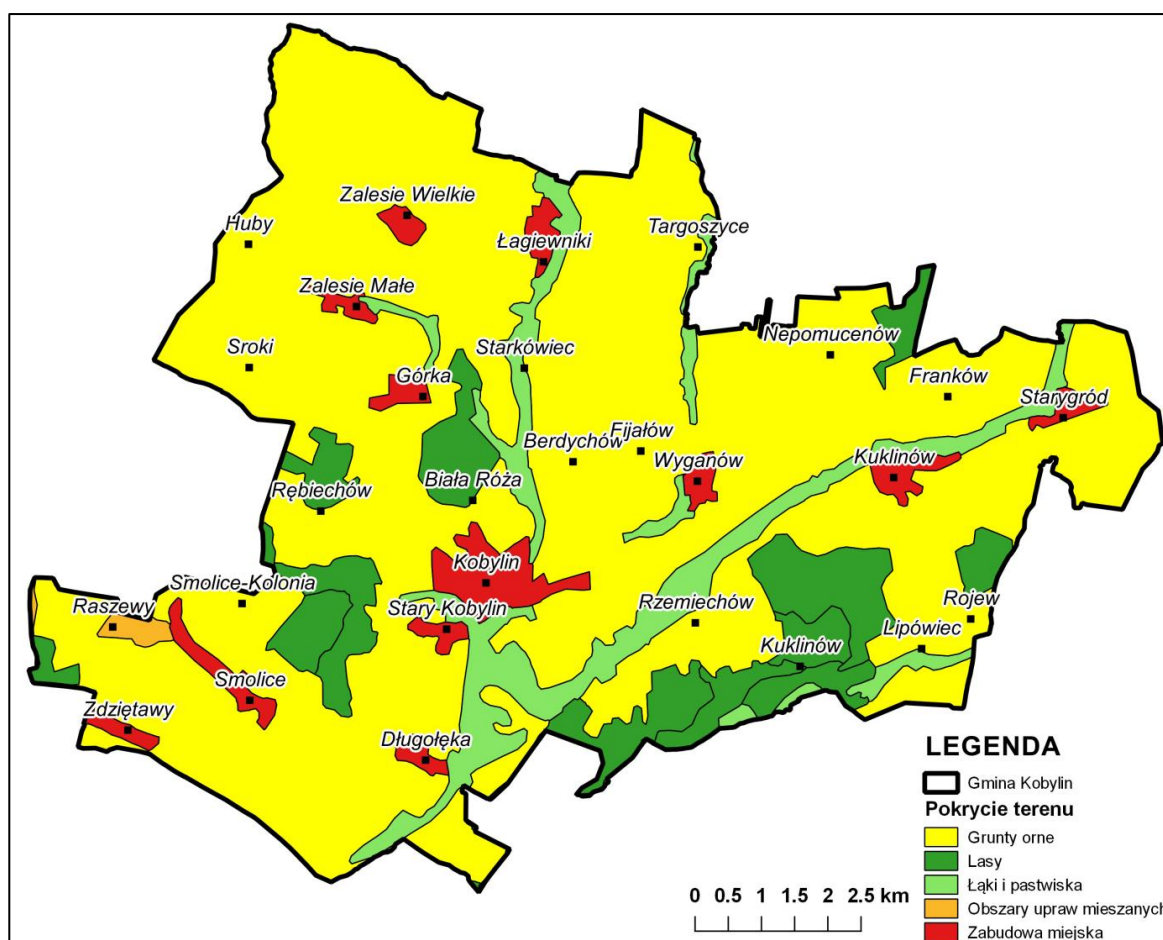
Osady czwartorzędu pokrywają niemal całą powierzchnię gminy Kobylin. Miąższość pokrywy czwartorzędowej waha się od 40 do 60 metrów, osiągając maksymalną wartość 121 metrów. Zlodowacenia południowopolskie reprezentują osady zachowane fragmentarycznie i znane jedynie z otworów wiertniczych, korelowane ze zlodowaceniami Nidy i Sanu. Zlodowacenie Nidy reprezentowane jest przez płat gliny zwałowej zalegający w dnie rynny polodowcowej koło Zalesia Wielkiego. Okres interglacjału mazowieckiego (wielkiego) zaznaczył się głównie erozją, a osady, związane z piaszczysto-mułkową akumulacją rzeczną, wypełniają lokalnie rozległe obniżenia dolin kopalnych.

Zalegające powyżej utwory zlodowaceń środkowopolskich reprezentują osady związane ze zlodowaceniami Odry i Warty. Zlodowacenie Odry (dawniej: stadiał maksymalny) wiąże się z akumulacją osadów zastoiskowych, piasków ze żwirem wodnolodowcowych (dolnych i górnych) oraz glin zwałowych, piasków i żwirów lodowcowych, składających się na pełny cykl glacialny. Utwory te również znane są jedynie z wierceń i występują wzdłuż obniżeń dolinnych rzeki Orli, a także na obszarach wysoczyznowych. Gliny zwałowe zlodowacenia Odry, lokalnie z wkładkami mułków i piasków zastoiskowych, tworzą ciągły poziom na obszarze gminy Kobylin, a ich maksymalna miąższość dochodzi do 56,8 m n.p.m.

Gmina Kobylin w całości położona jest w mezoregionie Wysoczyzny Kaliskiej. Jest to rozległa, słabo zróżnicowana morfologicznie wysoczyzna morenowa płaska, o powierzchni w znacznym stopniu zniszczonej przez denudację peryglacjalną. Zbudowana jest ona głównie z glin zwałowych i lokalnie - iłów trzeciorzędowych. Zachowały się tu nieliczne, słabo zaznaczające się w morfologii piaszczysto-żwirowe pagórki morenowe, na powierzchni których miejscami utworzyły się pokrywy piasków eolicznych (np. koło Rogowa i na południe od Skoraszewic). Obszar wysoczyzny ograniczają obniżenia dolinne: od północnego zachodu krótki, ale stosunkowo głęboko wcięty odcinek doliny rzeki Kani, natomiast południowo-wschodnia jej część łagodnie opada w kierunku płaskodennej doliny Orli-Rdęcy. Dolinki występujące w obrębie wysoczyzny mają charakter roztopowy i wykorzystywane są przez drobne cieki, odwadniające jej powierzchnię.

Obszar gminy Kobylin to krajobraz typowo rolniczy, w strukturze użytkowania dominują użytki rolne (83%), w szczególności grunty orne (71%), poza tym znaczną powierzchnię zajmują grunty leśne i lasy (11,6%).

Rysunek 4. Mapa pokrycia terenu gminy Kobylin

Źródło: „Jednostką odpowiedzialną za realizację projektu Corine Land Cover 2012 w Polsce, w ramach programu Copernicus GIO Land Monitoring, finansowanego ze środków Unii Europejskiej, był Instytut Geodezji i Kartografii, pełniący rolę jednego z Krajowych Centrów Referencyjnych EIONET ds. pokrycia terenu. Właścicielem danych powstałych w ramach ww. projektu jest Unia Europejska. Jednostką odpowiedzialną za rozpowszechnianie danych krajowych jest Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, w którym ulokowany jest Krajowy Punkt Kontaktowy ds. współpracy z EEA w ramach EIONET oraz Krajowe Centrum Referencyjne EIONET ds. pokrycia terenu.”

5.3. Warunki klimatyczne

Gmina Kobylin zgodnie z regionalizacją klimatyczną opracowaną przez Okołowicza i Martyna położona jest w obrębie Regionu Śląsko – Wielkopolskiego o przewadze wpływów oceanicznych wzrastających w kierunku zachodnim. Klimat regionu odznacza się przewagą wpływów oceanicznych wzrastających w kierunku zachodnim, mniejszymi amplitudami temperatur powietrza, wczesnym występowaniem wiosny i lata oraz krótką i łagodną zimą. Długość okresu wegetacyjnego waha się w granicach 210-220 dni w roku.

Zgodnie z podziałem Polski na regiony klimatyczne w świetle częstości występowania różnych typów pogody gmina Kobylin położona jest w Regionie Południowowielkopolskim (XVI), który wyróżnia się w stosunku do obszarów sąsiednich częstą pogodą umiarkowaną ciepłą, pochmurną, bez opadów (49 dni). Najczęściej w roku występują tu dni z pogodą umiarkowaną ciepłą (132 dni) i pogodą bardzo ciepłą (88 dni).

Opady na tym obszarze są nieco wyższe niż w centralnej części województwa wielkopolskiego. Średnia wielkość opadu w roku normalnym wg danych z wielolecia 1961-1990 wynosiła 563 mm. W latach wilgotnych wartość ta była znacznie wyższa i kształtowała się na średnim poziomie 704 mm, natomiast w latach suchych opady na tym terenie wynosiły średnio 385 mm. Przeciętna roczna temperatura powietrza na tym terenie wynosi 8,5°C. Średnia miesięczna temperatura powietrza w styczniu w zależności od roku waha się w granicach -2°C do -3°C, natomiast średnia miesięczna temperatura powietrza w lipcu może przekraczać nawet 19°C. Na obszarze gminy Kobylin, podobnie jak w całym województwie, przeważają wiatry zachodnie.

5.4. Gleby

Gleby gminy Kobylin powstały z osadów polodowcowych i holoceniowych. Zgodnie z klasyfikacją gleb wg nomenklatury FAO, na terenie gminy Kobylin przeważają gleby płowe bielcowane, które szerokim pasem biegają równoleżnikowo ze wschodu na zachód. Pod względem powierzchniowym gleby brunatne właściwe i wylugowane występujące w całej północnej części gminy. Na południu analizowanej jednostki zlokalizowane są kompleksy mad rzecznych genetycznie związane z doliną rzeki Orli. Na niewielkich obszarach w południowo-zachodniej i wschodniej części gminy występują gleby płowe odgórnie oglejone.

Zgodnie z art. 101b *Ustawy Prawo ochrony środowiska* [2] oceny oraz badań i obserwacji stanu gleby i ziemi dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Celem badań jakości gleby i ziemi jest śledzenie zmian różnych cech gleb użytkowanych rolniczo zachodzących w określonych przedziałach czasu pod wpływem rolniczej i pozarolniczej działalności człowieka, w szczególności dotyczący to właściwości chemicznych gleb.

Na terenie gminy Kobylin nie wyznaczono punktu monitoringu chemizmu gleb ornych prowadzonych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa (IUNG) w Puławach. Najbliższy punkt monitoringu został wyznaczony na terenie sąsiedniej gminy Koźmin Wielkopolski (obszar wiejski). W badanych próbkach stwierdzono naturalny poziom azotu oraz niską zawartość siarki przyswajalnej. Stwierdzono małe zanieczyszczenie próbek gleby związkami WWA oraz brak radioaktywności. Ponadto stwierdzono naturalną zawartość pierwiastków śladowych tj. mangan, kadm, miedź, nikiel i ołów, a więc gleby w badanym punkcie są niezanieczyszczone. Ponadto na podstawie badań stwierdzono brak przekroczeń wartości dopuszczalnych określonych w obowiązującym *Rozporządzeniu w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi* [22].

5.5. Złoża kopalin

W granicach gminy Kobylin zgodnie z bazą danych MIDAS Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowy Instytut Badawczy (PIG-PIB) brak jest obszarów i terenów górniczych oraz eksploatowanych złóż kopalin.

5.6. Wody podziemne

Obszar gminy Kobylin wg regionalizacji zwykłych wód podziemnych (Paczyński 1993, 1995) leży w regionie wielkopolskim. Występują tu dwa użytkowe piętra wodonośne: czwartorzędowe i trzeciorzędowe (paleogeńsko-neogeńskie). Czwartorzędowe piętro wodonośne budują plejstoceny i holoceny piaski oraz żwiry rzeczne i wodnolodowcowe w dolinach rzek oraz plejstoceny osady wodnolodowcowe, sporadycznie lodowcowe, na wysoczyźnie. Osady te są najczęściej słabo izolowane serią gliniasto-pylastą o miąższości 15-48 m. Zwierciadło wody piętra czwartorzędowego ma charakter subartezyjski, lokalnie, artezyjski. Napięte zwierciadło stabilizuje się na głębokości od 0,5 do 23 m p.p.t. Na terenie gminy Kobylin wyróżnić można: poziom wodonośny dolin rzecznych oraz poziom wysoczyznowy wraz z poziomem dolin kopalnych, które tworzą wspólny poligenetyczny czwartorzędowy zbiornik wód podziemnych.

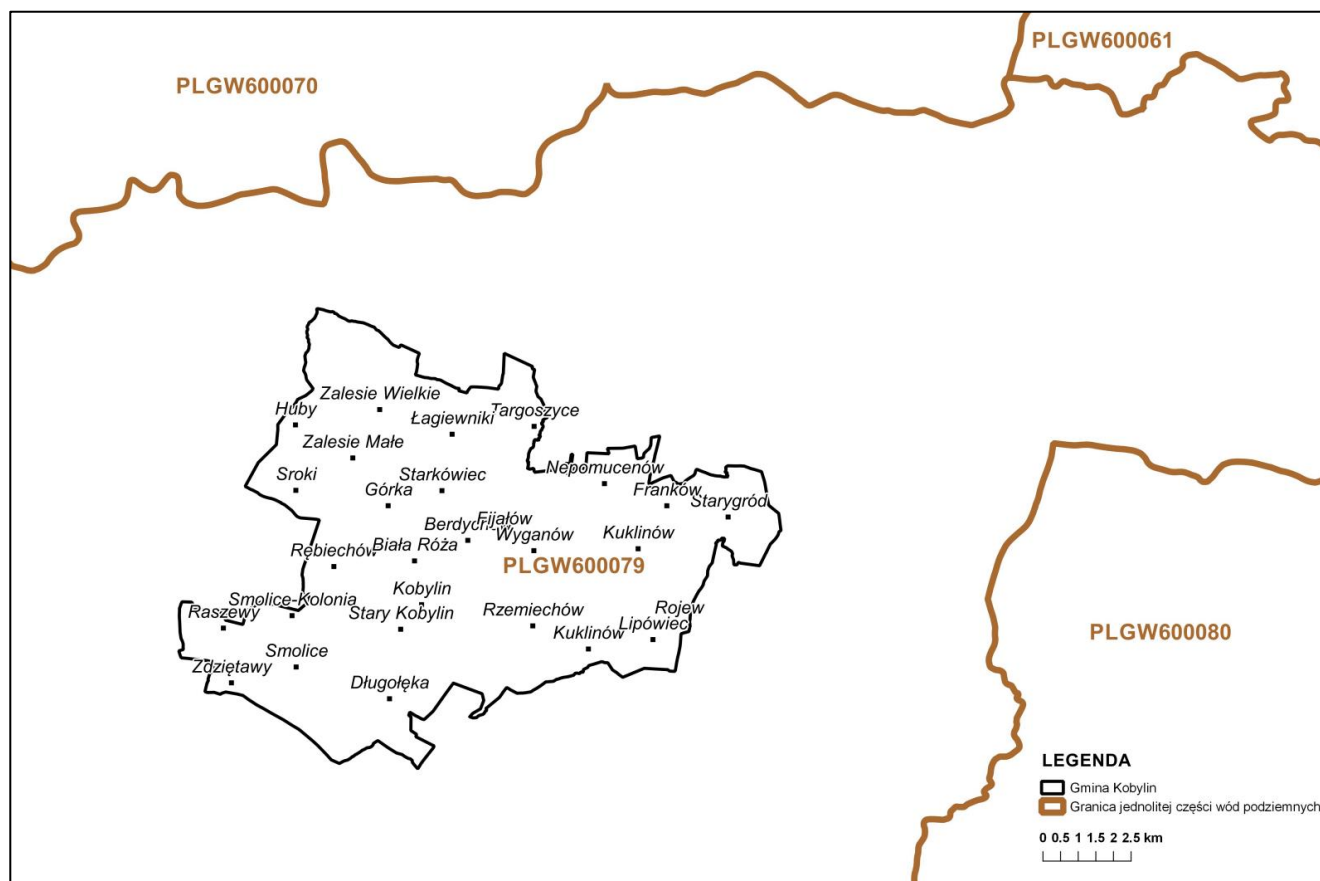
Poziom dolin rzecznych występuje lokalnie wzdłuż rzeki Orli i Rdęcy. Jego znaczenie użytkowe jest niewielkie, ze względu na niskie parametry warstw wodonośnych. Poziom ten jest ujmowany studniami kopanymi.

Poziom wodonośny paleogeńsko-neogeński wchodzi w skład zbiornika wód podziemnych tzw. „basenu wielkopolskiego”. Występują tu wody o ciśnieniu subartezyjskim i artezyjskim. Utwory wodonośne leżą na osadach ilasto-mułowcowych, piaszczysto-piaskowcowych i wapiennych triasu. Wyróżniamy tu dwa poziomy wodonośne: główny – mioceński i lokalnie występujący – oligoceński. Zasilanie następuje poprzez przesączanie się wód z poziomów czwartorzędu lub przez nadkład gliniasto-ilasty o charakterze słabo przepuszczalnym i bardzo słabo przepuszczalnym. Miąższość warstw wodonośnych waha się od 10 do 40 m.

5.6.1. Jednolite części wód podziemnych

Obszar gminy Kobylin położony jest w granicach Jednolitej Części Wód Podziemnych (JCWPd) o numerze **PLGW600079** (zgodnie z nowym podziałem na lata 2016-2021, PIG). Poniżej przedstawiono zasięg występowania JCWPd względem gminy Kobylin oraz charakterystykę stanu JCWPd, ocenę stanu wraz z celami środowiskowymi zgodnie z *Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry*.

Rysunek 5. Zasięg występowania JCWPd względem obszaru gminy Kobylin

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Centralnej Bazy Danych Geologicznych Państwowego Instytutu Geologicznego

Tabela 5. Charakterystyka i ocena stanu JCWPd na obszarze Gminy Kobylin

L. p.	Jednolita część wód podziemnych (JCWPd)**		Lokalizacja			Ocena stanu z PGW*		Ocena nieosiągnięcia celów środowiskowych*	Wyznaczony cel środowiskowy oraz termin osiągnięcia	Derogacje [symbol]
	Europejski kod JCWPd	Nazwa JCWPd	Region wodny	Nazwa dorzecza	RZGW	ilość.	chem.			
1.	PLGW600079	79	Środkowa Odra	Odra	Wrocław	dobry	dobry	niezagrożona	utrzymanie dobrego stanu ilościowego i dobrego stanu chemicznego	brak

* PIG - PIB, Synteza wyników oceny stanu wód podziemnych w dorzeczach według danych z 2012 r., Warszawa 2013 r. – ocena przeprowadzona na podstawie Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2008 r., w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych (Dz. U. nr 143, poz. 896)

** według nowego podziału na 172 JCWPd

Źródło: Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (aktualizacja 2016r.)

W ramach monitoringu diagnostycznego prowadzonego przez Państwowy Instytut Geologiczny w Warszawie na zlecenie GIOŚ w Warszawie w granicach analizowanej JCWPd wyznaczono 14 punktów pomiarowych, w tym 1 punkt na terenie gminy Kobylin w m. Łagiewniki.

Poniżej w tabeli przedstawiono wyniki oceny jakości wód podziemnych w granicach JCWPd 79 za rok 2016.

Tabela 6. Wyniki oceny jakości wód podziemnych monitoringu diagnostycznego na terenie JCWPd 79 za rok 2016

L.p.	Nr Monbada	Gmina	Miejscowość	Głębokość do stropu warstwy wodonośnej [m]	Zwierciadło wody	Użytkowanie terenu	Klasa końcowa	Stan chemiczny
1.	1960	Zduny	Chachalnia	5,90	swobodne	grunty orne	III	dobry
2.	1962	Leszno	Leszno	2,00	swobodne	zabudowa miejska luźna	IV	słaby
3.	2622	Jutrosin	Stary Sielec	6,00	swobodne	zabudowa wiejska	III	dobry
4.	2630	Bojanowo	Golina Wielka	19,10	napięte	grunty orne	III	dobry
5.	2631	Poniec	Drzewce	2,60	swobodne	las	III	dobry
6.	2632	Krzemieniewo	Drobnin	122,00	napięte	tereny przemysłowe	IV	słaby
7.	2633	Jutrosin	Szkaradowo	13,30	swobodne	grunty orne	II	dobry
8.	2634	Rydzyna	Kąkolewo	36,00	napięte	las	II	dobry
9.	2639	Krobia	Bukownica	35,00	napięte	grunty orne	III	dobry
10.	2640	Pępowo	Siedlec	62,00	napięte	grunty orne	III	dobry
11.	2641	Kobylin	Łagiewniki	9,00	swobodne	zabudowa wiejska	IV	słaby
12.	2644	Jutrosin	Jutrosin	13,00	napięte	grunty orne	II	dobry
13.	2648	Rozdrażew	Dzielice	15,60	napięte	zabudowa wiejska	IV	słaby
14.	2650	Rawicz	Łaszczyn	51,00	napięte	zabudowa wiejska	II	dobry

Źródło: Ocena jakości wód podziemnych w punktach pomiarowych sieci krajowej w ramach monitoringu diagnostycznego stanu chemicznego wód podziemnych w 2016r., WIOŚ Poznań

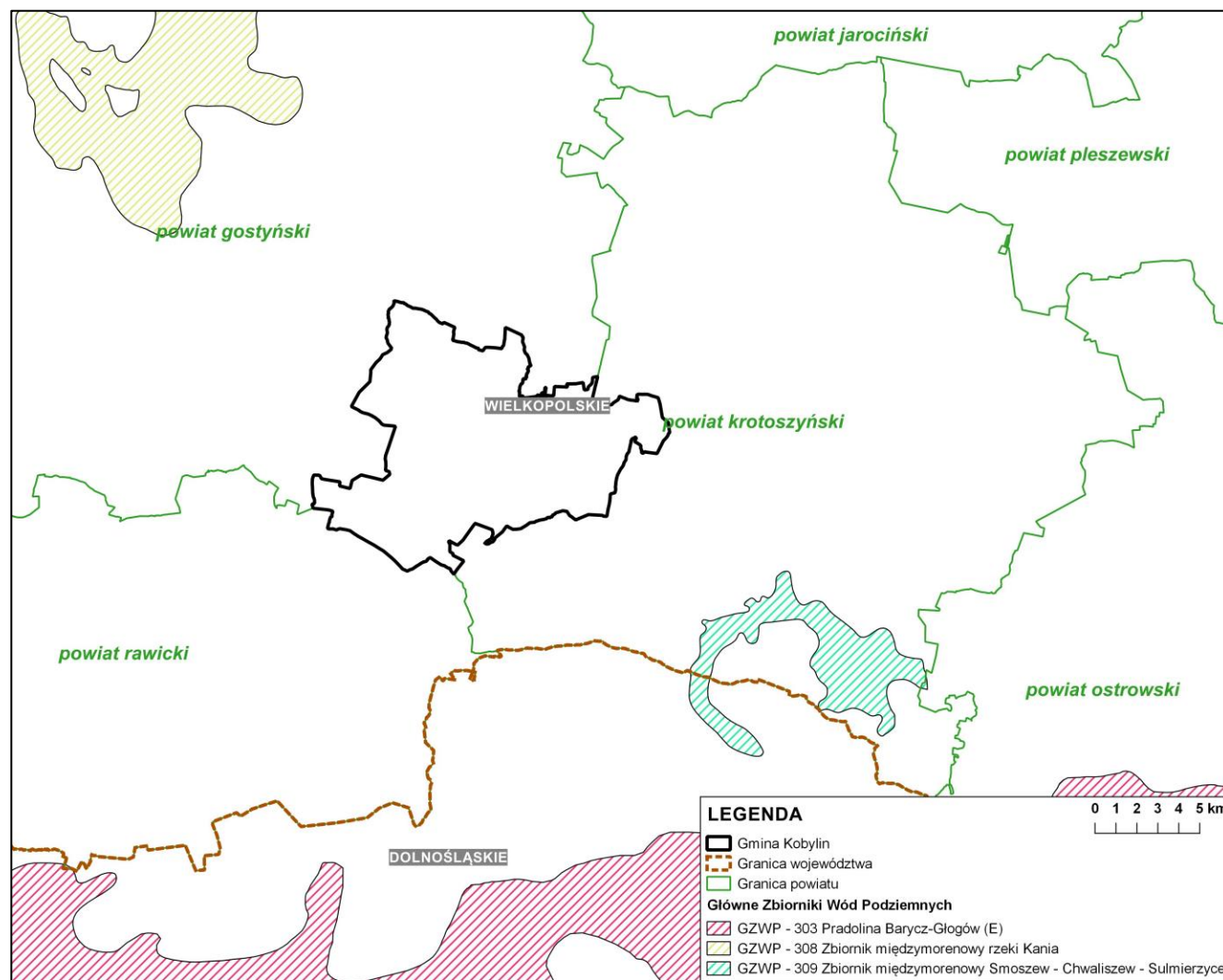
Zgodnie z informacjami zawartymi w zaktualizowanym *Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry* stan ilościowy i chemiczny JCWPd nr 79 ocenia się jako dobry, niezagrożony nieosiągnięciem wyznaczonych celów środowiskowych. Zgodnie z wynikami monitoringu diagnostycznego za rok 2016 oraz publikacjami GIOŚ (Raport o stanie wód podziemnych w Polsce) stan chemiczny JCWPd 79 w większości punktach jest dobry. Należy zatem założyć, że cel środowiskowy został osiągnięty. Niemniej jednak w punkcie pomiarowym w Łagiewnikach (gmina Kobylin) stan jakościowy wód podziemnych został oceniony na IV klasę, a więc słaby stan chemiczny wód. Należy zatem zmierzać do poprawy jakości wód podziemnych w obrębie gminy Kobylin.

Obszar gminy Kobylin znajduje się w granicach wyznaczonego obszaru szczególnie narażonego na zanieczyszczenia związkami azotu ze źródeł rolniczych (OSN) tj. w granicach obszaru zlewni rzeki Orla (NVZ6000WR1S). W roku 2016 WIOŚ w Poznaniu prowadził badania wód podziemnych w 1 punkcie pomiarowym (m. Szkaradowo, gm. Jutrosin) w granicach OSN w zlewni rzeki Orla NVZ6000WR1S. Zgodnie z wynikami badań w w/w punkcie stwierdzono przekroczenie stężenia azotanów pochodzenia rolniczego w wodach podziemnych w ilości 112,23 mg NO₃/l.

5.6.2. Główne zbiorniki wód podziemnych

Pod obszarem gminy Kobylin nie występują Główne Zbiorniki Wód Podziemnych. Najbliższymi zbiornikami są GZWP 303, 308 i 309, których lokalizację przedstawiono na poniższym rysunku.

Rysunek 6. Zasięg występowania GZWP względem obszaru gminy Kobylin

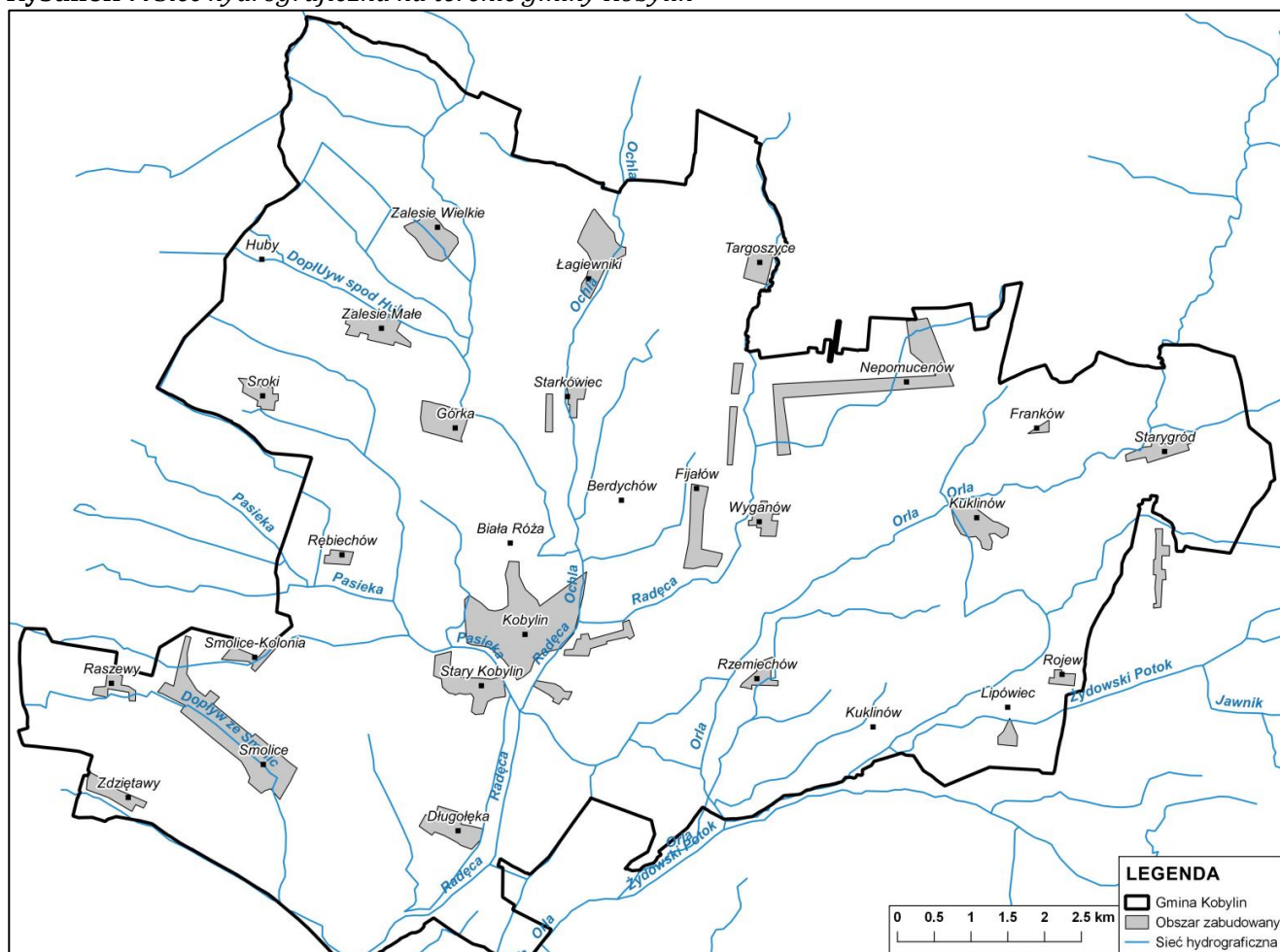
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Centralnej Bazy Danych Geologicznych Państwowego Instytutu Geologicznego

5.7. Wody powierzchniowe

Gmina Kobylin położona jest w całości w prawobrzeżnej części zlewni Baryczy. Największym ciekim na terenie gminy Kobylin jest rzeka Orla. Jest ona prawobrzeżnym dopływem Baryczy. Wraz ze swoimi dopływami Radęcią (z dopływami: Ochłą i Pasieką) oraz Żydowskim Potokiem odwadnia teren gminy Kobylin.

Na terenie gminy funkcjonuje obecnie 10 zbiorników małej retencji. Dziewięć z nich to zbiorniki o powierzchni 0,1-1,0 ha i pojemności 1-10 dam³, natomiast jeden to zbiornik nieco większy o powierzchni 1,0-10 ha i pojemności 10-100 dam³ (na podstawie informacji udostępnionych przez Starostwo Powiatowe w Krotoszynie).

Rysunek 7. Sieć hydrograficzna na terenie gminy Kobylin

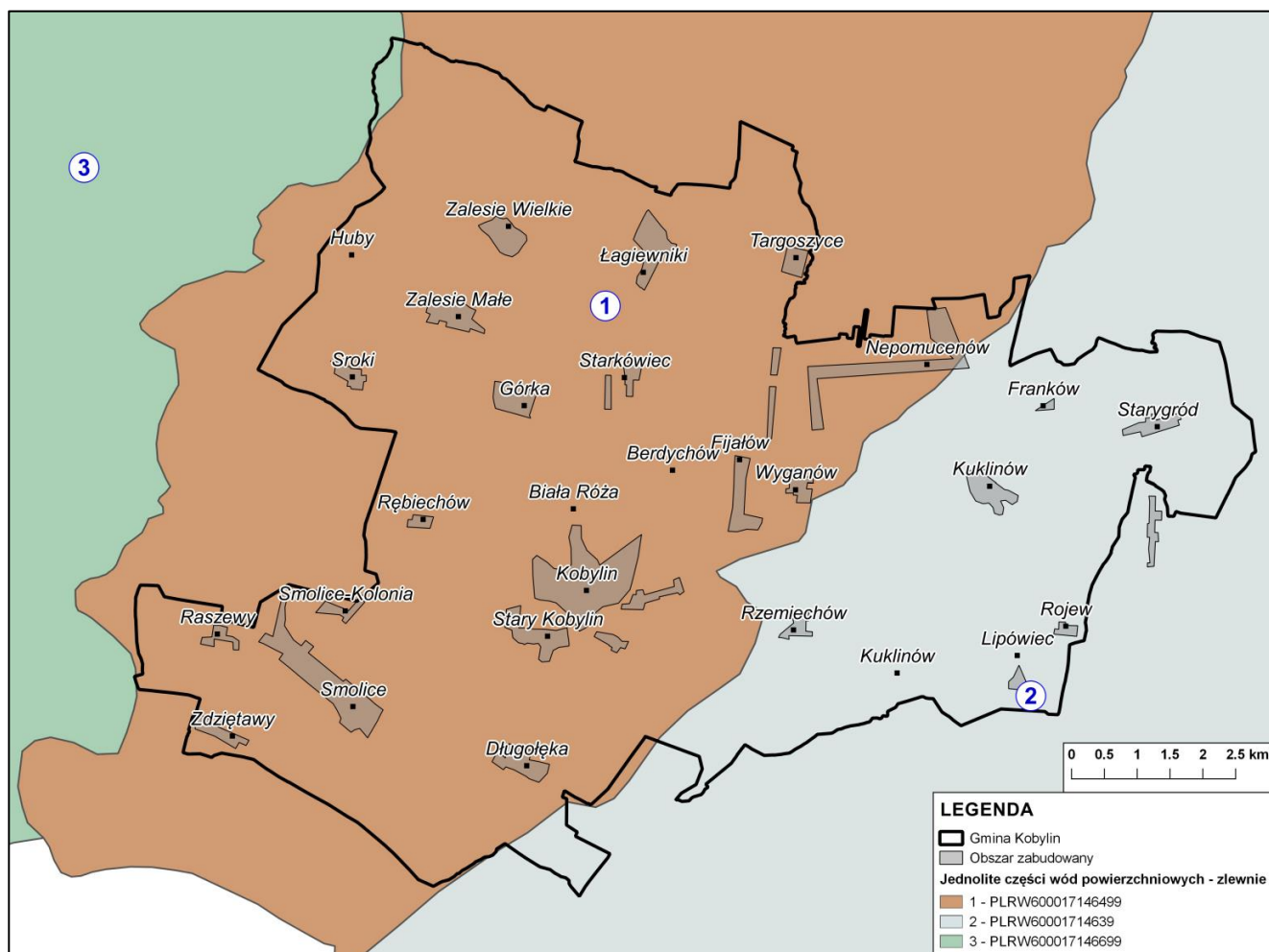

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych openstreetmap, Mapy Podziału Hydrograficznego Polski oraz KZGW (geoportal)

5.7.1. Jednolite części wód powierzchniowych (rzecznych)

Obszar gminy Kobylin położony jest w granicach 3 JCWPrz. Poniżej przedstawiono zasięg występowania JCWPrz względem gminy Kobylin oraz charakterystykę stanu JCWPrz wraz z celami środowiskowymi zgodnie ze zaktualizowanym w 2016r. Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry..

Rysunek 8. Zasięg występowania JCWPrz względem obszaru gminy Kobylin

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych portalu Krajowego Zarządu Gospodarki wodnej: www.geoportal.kzgw.gov.pl

Tabela 7. Charakterystyka i ocena stanu JCWPrz na obszarze gminy Kobylin – na podstawie aPGW dla dorzecza Odry

L.p.	Jednolita część wód powierzchniowych rzecznych (JCWPrz)		Lokalizacja		Status	Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Ocena stanu z aPGW*	Ocena nieosiągnięcia celów środowiskowych	Wyznaczony cel środowiskowy /termin osiągnięcia celu
	Europejski kod JCWPrz	Nazwa JCWPrz	Region wodny	RZGW						
1.	PLRW600017146499	Rdęca	Środkowej Odry	Wrocław	silnie zmieniona część wód	umiarkowany	PSD	zły	zagrożona	osiągnięcie dobrego potencjału ekologicznego i dobrego stanu chemicznego / 2027r.
Derogacje - 4(4) - 1		Brak możliwości technicznych. W zlewni JCWP występuje presja rolnicza. W programie działań zaplanowano wszystkie możliwe działania mające na celu ograniczenie tej presji tak, aby możliwe było osiągnięcie wskaźników zgodnych z wartościami dla dobrego stanu. Z uwagi jednak na czas niezbędny dla wdrożenia działań, a także okres niezbędny aby wdrożone działania przyniosły wymierne efekty, dobry stan będzie mógł być osiągnięty do roku 2027.								
2.	PLRW60001714639	Orla od źródła do Rdęcy	Środkowej Odry	Wrocław	silnie zmieniona część wód	umiarkowany	PSD	zły	zagrożona	osiągnięcie dobrego potencjału ekologicznego i dobrego stanu chemicznego / 2027r.
Derogacje - 4(4) - 1		Brak możliwości technicznych. W zlewni JCWP występuje presja rolnicza. W programie działań zaplanowano wszystkie możliwe działania mające na celu ograniczenie tej presji tak, aby możliwe było osiągnięcie wskaźników zgodnych z wartościami dla dobrego stanu. Z uwagi jednak na czas niezbędny dla wdrożenia działań, a także okres niezbędny aby wdrożone działania przyniosły wymierne efekty, dobry stan będzie mógł być osiągnięty do roku 2027.								
3.	PLRW600017146699	Dąbroczna	Środkowej Odry	Wrocław	silnie zmieniona część wód	umiarkowany	PSD	zły	zagrożona	osiągnięcie dobrego potencjału ekologicznego i dobrego stanu chemicznego / 2027r.
Derogacje - 4(4) - 1		Brak możliwości technicznych. W zlewni JCWP występuje presja rolnicza. W programie działań zaplanowano wszystkie możliwe działania mające na celu ograniczenie tej presji tak, aby możliwe było osiągnięcie wskaźników zgodnych z wartościami dla dobrego stanu. Z uwagi jednak na czas niezbędny dla wdrożenia działań, a także okres niezbędny aby wdrożone działania przyniosły wymierne efekty, dobry stan będzie mógł być osiągnięty do roku 2027.								

Źródło: Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry – aktualizacja 2016r.

* Ocena stanu wód powierzchniowych w latach 2010-2012, GIOŚ – na podstawie Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 listopada 2011r. w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego jednolitych części wód powierzchniowych (Dz. U. 2011 r. nr 258 poz. 1549) – ocena wykorzystana na potrzeby opracowania aktualizacji Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry

PSD - poniżej stanu dobrego; PSD_sr – poniżej stanu dobrego – przekroczone stężenia średnioroczne

Derogacje:

4(4) -1 derogacje czasowe - brak możliwości technicznych

4(4) - 2 derogacje czasowe - dysproporcjonalne koszty

4(4) - 3 derogacje czasowe - warunki naturalne

4(5) - 1 cele mniej rygorystyczne - brak możliwości technicznych

4(5) - 2 cele mniej rygorystyczne - dysproporcjonalne koszty

4(7) - 1 nowe modyfikacje - przekształcenie charakterystyk fizycznych

4(7) - 2 nowe modyfikacje - nowy zrównoważony rozwój działalności człowieka

Tabela 8. Aktualna ocena stanu JCWPrz na obszarze gminy Kobylin - na podstawie badań monitoringowych WIOŚ Poznań

L.p.	Jednolita część wód powierzchniowych (JCWP)		Ocena stanu z aPGW	Aktualna ocena stanu na podstawie oceny WIOŚ za lata 2010-2015			Wyznaczony cel środowiskowy po uwzględnieniu aktualnego stanu /termin osiągnięcia celu
	Europejski kod JCWP	Nazwa JCWP		Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Ocena ogólna	
1.	PLRW600017146499	Rdęca*	zły	umiarkowany	b.o.	zły	osiągnięcie dobrego potencjału ekologicznego i dobrego stanu chemicznego / 2027r.
2.	PLRW60001714639	Orla od źródła do Rdęcy*	zły	umiarkowany	b.o.	zły	osiągnięcie dobrego potencjału ekologicznego i dobrego stanu chemicznego / 2027r.
3.	PLRW600017146699	Dąbroczna*	zły	umiarkowany	b.o.	zły	osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego i dobrego stanu chemicznego / 2021r.

Źródło: Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (aktualizacja 2016r.) i Ocena stanu jednolitych części wód za rok 2015 z uwzględnieniem oceny spełnienia wymagań dla obszarów chronionych, WIOŚ Poznań

Objaśnienia:

* - Ocena wód powierzchniowych za 2015 rok w województwie wielkopolskim – na podstawie rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 22 października 2014 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. z 2014 r., poz. 1482);

b.o. – jednolita część wód nie została poddana ocenie stanu w danym roku

Zgodnie z informacjami zawartymi w zaktualizowanym Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry dla wszystkich 3 JCWPrz oceniono zły stan wód. Ostatni monitoring jednolitych części wód powierzchniowych wykazał, że stan ten nie uległ zmianie. W związku z powyższym osiągnięcie celu środowiskowego zostało przesunięte do 2027r. z uwagi na brak możliwości technicznych osiągnięcia dobrego potencjału ekologicznego wód i dobrego stanu chemicznego.

5.8.Zagrożenie powodziowe

Zgodnie z art. 88d ust. 2 pkt. 2 *Ustawy Prawo wodne* [9] obszary zagrożone powodzią dzieli się na:

1. obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat (Q 0,2%) lub na których istnieje prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzenia ekstremalnego,
2. obszary szczególnego zagrożenia powodzią:
 - a. obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (Q 1%),
 - b. obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (Q 10%).

Dla obszarów zagrożonych powodzią sporządza się mapy zagrożenia powodziowego (MZP) oraz mapy ryzyka powodziowego (MRP).

Obszary zagrożenia powodzią występują w dolinie rzeki Orla (jedynie na odcinku od km 0 do 83 jej biegu), a ich zasięg został przedstawiony na mapach zagrożenia powodziowego. Obszary zagrożenia powodzią (Q=0,2%, Q=1%, Q=10%) występują w rejonie miejscowości Starygród, Kuklinów, Rzemiechów, są to obszary w dolinie rzeki Orli.

Dla obszarów gminy Kobylin leżących w zasięgu zlewni rzeki Orla zidentyfikowano niski poziom ryzyka powodziowego i nie zaplanowano działań strategicznych (planowanych do wdrożenia w I cyklu planistycznym tj. w latach 2016-2021), ani działań buforowych (których realizacja może rozpocząć się w I cyklu planistycznym).

5.9.Walory przyrodnicze i krajobrazowe

5.9.1. Obszary, siedliska i gatunki przyrodniczo cenne

Gmina charakteryzuje się bardzo niską lesistością terenu, dużo niższą od średniej, nie tylko w województwie (25,7%), ale również w powiecie (18,5%). Grunty zalesione stanowią 11,6% jej powierzchni. Cały obszar gminy leży w granicach Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Poznaniu, a dokładnie w granicach Nadleśnictwa Krotoszyn z siedzibą w Krotoszynie. Nadleśnictwo administruje na terenie gminy lasami o powierzchni 1 200 ha, z których 770 ha to lasy gospodarcze, 386 ha stanowią lasy ochronne (wodochronne), a 44 ha zajmują grunty związane z gospodarką leśną. Grunty leśne publiczne ogółem zajmują powierzchnię ok. 1230 ha, natomiast grunty leśne prywatne powierzchnię ok. 70 ha.

W strukturze gatunków panujących dominują sosna i modrzew (49,24%), następnie dąb, klon, jawor i jesion (łącznie 38,68%). Pod względem zróżnicowania warunków siedliskowych powierzchniowo przeważają lasy świeże (40,27%), następnie lasy mieszane wilgotne (20,1%), bory mieszane świeże (17,99%) oraz bory mieszane wilgotne (7,35%).

Szczególnie istotne z przyrodniczego punktu widzenia są korytarze ekologiczne i obszary węzłowe. Największe znaczenie wszystkich korytarzy wynika ze stwarzania możliwości migracji organizmów, co zapewnia bogactwo i jednorodność gatunkową, a poprzez to utrzymanie stabilności zbiorowisk roślinnych i zgrupowań zwierząt. Korytarze umożliwiają wielokierunkowe migracje organizmów pomiędzy obszarami węzłowymi, a także ułatwiają i ukierunkowują ruch mas powietrza (znaczenie przewietrzające). Ciągi dolinne rzek: Orli, Radęcy, Ochli, Pasiaki i Żydowskiego Potoku stanowią na terenie gminy Kobylin najbardziej istotne lokalne korytarze ekologiczne pełniące rolę łączników z

obszarami o wysokich walorach biotycznych (fragmentami okresowo zalewane). Lokalne korytarze ekologiczne łączą się z głównymi korytarzami ekologicznymi. Przez teren powiatu krotoszyńskiego przebiega korytarz ekologiczny o znaczeniu krajowym Dolina Warty – Stawy Milickie.

Na podstawie danych gromadzonych przez organy ochrony środowiska tj. Generalną Dyрекcję Lasów Państwowych w Warszawie, Regionalną Dyрекcję Lasów Państwowych w Poznaniu oraz Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Poznaniu wynika, że na terenie gminy Kobylin zinwentaryzowano siedliska przyrodnicze oraz gatunki chronione, szczególnie cenne przyrodniczo.

Tabela 9. Zinwentaryzowane siedliska przyrodnicze występujące na terenie gminy Kobylin

L. p.	Kod siedliska	Nazwa siedliska	Siedlisko priorytet. (T/N)
1.	3150	Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z Nympheion, Potamion	N
2.	9110	Kwaśne buczyny (Luzulo-Fagetum)	N
3.	9170	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum)	N
4.	9190	Kwaśne dąbrowy (Quercion robori-petraeae)	N
5.	91E0	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion glutinoso-incanae) i olsy źródliskowe	T
6.	91F0	Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (Ficario-Ulmetum)	N

Źródło: Dane z Generalnej Dyрекcji Lasów Państwowych w Warszawie, Regionalnej Dyрекcji Lasów Państwowych w Poznaniu oraz Regionalnej Dyрекcji Ochrony Środowiska w Poznaniu, stan na marzec 2017r.

W powyższej tabeli wskazano, które siedliska przyrodnicze są wskazane jako siedliska priorytetowe (symbol T) zgodnie z *Rozporządzeniem w sprawie w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000* [23].

Tabela 10. Zinwentaryzowane gatunki zwierząt występujące na terenie gminy Kobylin

L.p.	Kod gatunku	Gromada	Nazwa gatunku	Gat. wymag. ochr. w ram. obszaru Natura 2000	Gatunek priorytet.	Ochr. gatunk.
1.	A030	ptak	Bocian czarny (Ciconia nigra)	-	-	T (ściśła)
2.	A127	ptak	Żuraw zwyczajny (Grus grus)	-	-	T (ściśła)
3.	1188	płaz	Kumak nizinny (Bombina bombina)	T	N	T (ściśła)

Źródło: Dane z Generalnej Dyрекcji Lasów Państwowych w Warszawie, Regionalnej Dyрекcji Lasów Państwowych w Poznaniu oraz Regionalnej Dyрекcji Ochrony Środowiska w Poznaniu, stan na marzec 2017r.

W powyższej tabeli wskazano, które gatunki są wskazane jako gatunki priorytetowe (symbol T) zgodnie z *Rozporządzeniem w sprawie w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000* [23] oraz chronione (symbol T) zgodnie z *Rozporządzeniem Ministra Środowiska w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt* [21].

Na terenie gminy Kobylin nie zostały wyznaczone strefy ochrony gatunkowej dla ptaków chronionych zgodnie z *Rozporządzeniem Ministra Środowiska w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt* [21].

Interesująca pod względem przyrodniczym jest zieleń urządzona towarzysząca zabudowie wiejskiej, tj.:

1) parki wiejskie:

→ gmina Kobylin (wsie: Smolice, Starygród, Kuklinów, Łagiewniki);

2) zieleńce – tereny przy cmentarzach:

→ gmina Kobylin (wsie: Długołęka, Górka, Smolice, Starygród, Wyganów).

5.9.2. Formy ochrony przyrody

Na terenie gminy Kobylin nie występują wielkopowierzchniowe formy ochrony przyrody zgodnie z *Ustawą o ochronie przyrody* [4]. Z form ochrony przyrody występują jedynie 3 drzewa (dęby szypułkowe) w miejscowości Raszewy oraz aleja dębów szypułkowych w Kobylinie objętych ochroną pomnikową na mocy Rozporządzenia Nr 9/98 Wojewody Leszczyńskiego z 8 grudnia 1998 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Leszczyńskiego nr 40, poz. 254 ze zm.). Aleja drzew pomnikowych w Kobylinie reprezentowana jest przez skupisko dębów szypułkowych (*Quercus robur*) o pow. 2,93 ha, składające się ze 148 drzew o obwodach od 101cm do 335cm, wysokość od 18 do 23m.

5.9.3. Walory kulturowe

Elementy dziedzictwa kulturowego o wartości zabytkowej, zgodnie z *Ustawą o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* [8] podlegają ochronie.

Gmina Kobylin sytuuje się na granicy dwóch ważnych regionów gospodarczych: Wielkopolski i Dolnego Śląska przy północnej granicy doliny Baryczy stanowiącej od czasów średniowiecza naturalną granicę ww. regionów. Dowodem intensywnego zasiedlania jest występowanie średniowiecznych grodzisk z najstarszym z nich w Zalesiu Wielkim oraz późniejszymi w Starymgradzie, Kobylinie i Starkówcu. Jednym z najcenniejszych elementów krajobrazu kulturowego gminy Kobylin stanowi historyczny układ urbanistyczny miasta Kobylin obejmujący przestrzennie ukształtowany obszar miejski z elementami rozwijanymi od XIV wieku do XX w. Kolejnymi formami krajobrazu kulturowego gminy Kobylin są układy ruralistyczne historycznych wsi z przykładem Smolic na czele. Są to m.in. Kuklinów, Łagiewniki, Długołęka, Zalesie Wielkie i Małe, Starygród, Rębichów, Rzemiechów, Wyganów. Ponadto wszystkie zachowane zespoły pałacowo/dworsko-folwarczno-parkowe oraz cmentarze wszystkich wyznań. Za elementy krajobrazu kulturowego uznaje się również historyczne obszary leśne, rozłogi pól i łąk, zadrzewienia śródpolne, aleje drzewne towarzyszące traktom komunikacyjnym oraz wytyczoną w przeszłości infrastrukturę komunikacyjną drogową i kolejową. Inną istotną formą współkształtującą krajobraz kulturowy są zabytki architektury zwłaszcza takie, które stanowią dominanty przestrzenne lub zespoły budowlane a także liczne krzyże przydrożne, kapliczki, elementy małej architektury, drzewa pomnikowe, głązy narzutowe oraz infrastruktura hydrotechniczna.

Zgodnie z informacją otrzymaną z Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Poznaniu (stan na marzec 2017r.) krajobraz kulturowy i historyczny na terenie gminy Kobylin tworzą:

- 24 zabytki nieruchome wpisane do Rejestru Zabytków Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków reprezentowane przez budynki sakralne (kościół, klasztor), cmentarze, obiekty rezydencjonalne (pałace, parki pałacowe, dwory), zespoły budowlane i założenia urbanistyczne, układy ruralistyczne. Zabytki nieruchome wpisane do rejestru zabytków znajdują się w miejscowościach Kobylin, Kuklinów, Smolice, Raszewy, Zalesie Wielkie, Starygród, Nepomucenów, Wyganów.
- 15 zabytków ruchomych wpisanych do Rejestru Zabytków Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków
- 457 obiektów architektury i budownictwa przewidzianych do ujęcia w wojewódzkiej ewidencji zabytków
- 3 stanowiska archeologiczne ujęte w rejestrze Zabytków Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków
- 641 obiektów architektury, budownictwa i krajobrazu kulturowego wpisanych do gminnej ewidencji zabytków

Niewątpliwą atrakcją turystyczną stanowi dobrze zachowany zespół pałacowo-parkowo-folwarczny w Smolicach, który w połączeniu z cennym zespołem sakralnym o rozmachu architektoniczno-artystycznym daleko wykraczającym poza skalę miejscowości, która również zachowała dawny układ zabudowy wiejskiej i stanowi jeden z nielicznych w Wielkopolsce układów wiejskich wpisanych do rejestru zabytków. Na uwagę zasługuje również jeden z najstarszych w Wielkopolsce południowej kościołów drewnianych w miejscowości Starygród będącej w średniowieczu siedzibą kasztelani. Miejscowość ta oferuje również możliwość zobaczenia pozostałości po dawnym grodzisku z czasów średniowiecza, zabytkowy zespół dworsko-folwarczno-parkowy oraz cmentarz parafialny z charakterystycznymi kaplicami grobowcami.

Ponadto interesujące obiekty związane z dawnymi majątkami ziemskimi można obejrzeć w Łągiwnikach, Wyganowie, Kuklinowie, Starkówcu czy Targoszycach. Na terenie gminy występuje również wyjątkowo liczna grupa zabytków XIX-wiecznej sztuki ludowej w postaci krzyży, słupów i figur m.in. w Kuklinowie, Nepomucenowie i Rębiechowie.

5.10. Powietrze atmosferyczne

Zgodnie z *Ustawą Prawo ochrony środowiska* [2] ocena jakości powietrza dokonywana jest przez Wojewódzkie Inspektoraty Ochrony Środowiska w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Na terenie gminy Kobylin w latach 2013-2015 nie wyznaczono żadnego punktu monitoringu jakości powietrza. Najbliższa stacja monitoringu prowadząca pomiar metodą manualną zlokalizowana jest na ul. Wysockiej w Ostrowie Wielkopolskim. Wyniki pomiarów przedstawia poniższa tabela.

Tabela 11. Wyniki pomiarów na stacji w Ostrowie Wielkopolskim przy ul. Wysockiej za lata 2013-2015

Rok pomiarów	Poziom substancji [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]						Uwagi
	PM10	Ołów	Kadm	Arsen	Nikiel	Benzo(a)piren	
Rok 2013	38	0,03	0,5	1,5	2,1	5,1	brak przekroczeń PM10 i ołowiu, kadmu, arsenu i niklu w PM10. Przekroczenie stężenia dopuszczalnego benzo(a)pirenu.
Rok 2014	37	0,02	0,6	3,6	2,1	4	
Rok 2015	39	0,01	1	3	3	4	

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim za rok 2013-2015, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu, marzec 2017r.

Zgodnie z informacją otrzymaną od Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Poznaniu aktualny stan zanieczyszczenia powietrza, na podstawie szacunku imisji na terenie gminy Kobylin przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 12. Aktualny stan zanieczyszczenia powietrza na podstawie szacunku imisji na terenie gminy Kobylin

Lp.	Substancja	Jednostka	R	Wartość odniesienia D_a uśredniona dla roku	R/D_a [%]
1	Pył zawieszony PM10	$\mu\text{g}/\text{m}^3$	25,0	40,0	63
2	Pył zawieszony PM2,5	$\mu\text{g}/\text{m}^3$	17,0	25,0	68
3	Dwutlenek azotu	$\mu\text{g}/\text{m}^3$	12,0	40,0	30
4	Dwutlenek siarki	$\mu\text{g}/\text{m}^3$	2,0	20,0	10
5	Benzen	$\mu\text{g}/\text{m}^3$	1,0	5,0	20
6	Ołów	$\mu\text{g}/\text{m}^3$	0,01	0,5	2

Źródło: Tło zanieczyszczeń powietrza na terenie gminy Kobylin, WIOŚ Poznań, stan na marzec 2017r.

Z powyższego zestawienia wynika, że na terenie gminy Kobylin nie odnotowano przekroczeń dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń zgodnie z *Rozporządzeniem w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu* [16].

Zgodnie z klasyfikacją stref, obszar gminy Kobylin znajduje się w strefie wielkopolskiej. Wyniki klasyfikacji przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 13. Klasyfikacja stref w ramach oceny jakości powietrza w strefie wielkopolskiej za rok 2014 i 2015

Klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń													
	SO ₂	NO ₂	NO _x	PM10	PM2,5	Pb	As	Cd	Ni	BaP	C ₆ H ₆	CO	O ₃
Kryterium ochrona zdrowia													
Rok 2014	A	A	-	C	A	A	A	A	A	C	A	A	A, D2
Rok 2015	A	A	A	C	C	A	A	A	A	C	A	A	A, D2
Kryterium ochrona roślin													
Rok 2014	A	-	A	-	-	-	-	-	-	-	-	-	A, D2
Rok 2015	-	A	A	-	-	-	-	-	-	-	-	-	A

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim za rok 2014, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu, kwiecień 2015r. i Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim za rok 2015, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu, kwiecień 2016r.

Tabela 14. Klasyfikacja stref w ramach oceny jakości powietrza w strefie wielkopolskiej za rok 2014 i 2015 dla kryterium ochrony roślin

Klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń			
	SO ₂	NO _x	O ₃ ³
Kryterium ochrona roślin			
Rok 2014	A	A	A
Rok 2015	A	A	A

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim za rok 2014, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu, kwiecień 2015r. i Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim za rok 2015, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu, kwiecień 2016r.

Objaśnienia:

- klasa A - jeżeli stężenia zanieczyszczenia na jej terenie nie przekraczały odpowiednio poziomów dopuszczalnych, poziomów docelowych, poziomów celów długoterminowych,
- klasa B - jeżeli stężenia zanieczyszczenia na jej terenie przekraczały odpowiednio poziomy dopuszczalne, lecz nie przekraczały poziomów dopuszczalnych powiększonych o margines tolerancji,
- klasa C - jeżeli stężenia zanieczyszczenia na jej terenie przekraczały poziomy dopuszczalne lub docelowe powiększone o margines tolerancji, w przypadku gdy ten margines jest określony,
- klasa D1 - jeżeli stężenia ozonu w powietrzu na jej terenie nie przekraczały poziomu celu długoterminowego,
- klasa D2 - jeżeli stężenia ozonu na jej terenie przekraczały poziom celu długoterminowego.

W strefie wielkopolskiej odnotowano przekroczenia poziomów dopuszczalnych powiększonych o margines tolerancji substancji tj. PM10 i benzo(a)piren zarówno w 2014r. jak i w 2015r. Ponadto w 2015r. odnotowano przekroczenie dopuszczalnego poziomu stężenia PM2,5 powiększonego o margines tolerancji. Przekroczenia stężenia tej substancji nie odnotowano w 2014r. W przypadku ozonu odnotowano stężenie przekraczające poziom celu długoterminowego.

Źródła zanieczyszczeń do powietrza na terenie gminy

Biorąc pod uwagę uwarunkowania lokalne gminy Kobylin, specyfikę prowadzonej działalności gospodarczej, dostępność komunikacyjną stwierdza się, że zanieczyszczenia trafiają do powietrza z pięciu podstawowych źródeł:

- powierzchniowych (wprowadzanie substancji z instalacji związanych z ogrzewaniem mieszkań w sektorze komunalno-bytowym oraz z lokali usługowych, których eksploatacja nie wymaga

uzyskania pozwolenia i nie musi być formalnie zgłaszana w stosownych urzędach, ale także emisja niezorganizowana z parkingów, wypalania traw, spalania liści i odpadów w ogrodach itp.),

- liniowych (emisja ze źródeł ruchomych związanych z transportem pojazdów samochodowych i zużywanymi do tego celu paliwami; nisko usytuowane źródło emisji liniowej często prowadzi do powstania wysokich stężeń zanieczyszczeń w strefie przebywania ludzi),
- rolnictwa (uprawa rolna, użytkowanie maszyn, chów i hodowla zwierząt),
- punktowych (wprowadzanie substancji ze źródeł energetycznych i technologicznych do powietrza emitorem (kominem) w sposób zorganizowany),
- niezorganizowanych (emisja napływowa, z terenów o większej koncentracji ludności, bardziej uprzemysłowionych).

Pojęciem **niskiej emisji** określa się umownie emisję zanieczyszczeń wprowadzanych do powietrza emitorami (kominami) o wysokości do 40 metrów. Tym samym odpowiedzialnymi za powstawanie niskiej emisji uznaje się transport, lokalne kotłownie opalane paliwami stałymi i ciężkim olejem opałowym, dostarczające ciepło do obiektów komunalnych, użyteczności publicznej, zakładów usługowych, małych przedsiębiorstw oraz indywidualne paleniska domowe opalane paliwami kopalnymi, zwłaszcza węglem oraz biomasą. Głównym źródłem emisji zanieczyszczeń do powietrza w gminie Kobylin jest zatem niska emisja.

Wśród przyczyn negatywnego wpływu sektora komunalno-bytowego na stan jakości powietrza zalicza się m.in. :

- spalanie powyżej wymienionej ilości paliw stałych w nieefektywnych energetycznie i wysokoemisyjnych urządzeniach grzewczych małej mocy. To nie paliwa, a technologie są odpowiedzialne za emisje zanieczyszczeń; nawet gaz ziemny, propan-butan, nieodpowiednio spalane będą powodować wysokie emisje PM (BC – sadzy) i WWA (w tym B(a)P). Najczystszy paliwem kopalnym jest gaz, a następnie olej opałowy;
- brak krajowych uregulowań prawnych w odniesieniu do standardów emisji z instalacji spalania paliw stałych o mocy poniżej 1 MW;
- brak uregulowań w odniesieniu do jakości paliw stałych – węglowych i stałych biopaliw stosowanych w tym sektorze;
- wysokie zapotrzebowanie na ciepło pomieszczeń mieszkalnych wynikające z przestarzałej techniki budowlanej i nieodpowiedniej jakości materiałów budowlanych;
- niska świadomość społeczna wysokiej szkodliwości zanieczyszczeń pochodzących ze „złego” spalania paliw stałych dla zdrowia ludzi i środowiska oraz małej efektywności ekonomicznej „złych praktyk” wytwarzania ciepła użytecznego w tego typu instalacjach.

Do największych zagrożeń dla stanu atmosfery na terenie gminy Kobylin zaliczyć należy emisję niską z gospodarstw domowych związaną często ze spalaniem odpadów i innych paliw odznaczających się niską jakością przy wysokiej emisyjności, oraz emisję spalin z transportu samochodowego, głównie w obrębie drogi krajowej nr 36. Wspomniana arteria komunikacyjna stanowi największy na tym terenie liniowy emitor zanieczyszczeń powietrza. Wielkość ruchu drogowego na drodze krajowej nr 36 wg Generalnego Pomiaru Ruchu w 2015 roku wynosiła na odcinku Krotoszyn – Kobylin 5195 pojazdów na dobę, a na odcinku Kobylin-Dłóń 2834 pojazdów na dobę. W porównaniu do wyników Generalnego Pomiaru Ruchu w 2010 roku odnotowano wzrost liczby pojazdów na odcinku Krotoszyn - Kobylin o 107 pojazdów na dobę (wzrost o 2,1%), a na odcinku Kobylin - Dłóń spadek liczby pojazdów o 25 pojazdów na dobę (spadek o 1%). Stale wzrastająca liczba pojazdów mechanicznych powoduje zwiększenie ilości zanieczyszczeń komunikacyjnych emitowanych do atmosfery. Kumulacja zanieczyszczeń jest szczególnie uciążliwa w centrum miasta.

Według danych GUS w 2014 r. emisja gazów z zakładów zaliczanych do szczególnie uciążliwych zlokalizowanych na terenie powiatu krotoszyńskiego wyniosła 33 439 ton, co stanowiła 0,2% ogólnej masy emitowanych zanieczyszczeń gazowych z terenu województwa wielkopolskiego. Z kolei wielkość emisji pyłów w powiecie krotoszyńskim osiągnęła poziom 57 ton, co w odniesieniu do całkowitej masy emitowanych pyłów w województwie stanowiło 1,2%. Powiat krotoszyński charakteryzuje się zatem niską emisją zanieczyszczeń z sektora przemysłowego w województwie.

W tabeli poniżej przedstawiono zestawienie podmiotów prowadzących działalność gospodarczą na terenie gminy Kobylin, które uzyskały pozwolenie na emisję gazów i/lub pyłów do powietrza.

Tabela 15. Zakłady produkcyjne na terenie gminy Kobylin posiadające pozwolenie na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza z instalacji

L.p.	Nazwa zakładu/ lokalizacja instalacji	Decyzja lub decyzja zmieniająca
1.	„Hodowla Roślin Smolice Sp.z o.o Grupa IHR”, Smolice 146, Kobylin	Decyzja OŚ 6224.7.2015 z dnia 25.08.2015r.
2.	„Bolsius Polska” Sp.z o.o., Zalesie Małe 1, Kobylin	Decyzja OŚ.6224.10.2012/2013 z dnia 04.0.2013r.

Źródło: Dane ze Starostwa Powiatowego w Krotoszynie, stan na marzec 2017r.

5.11. Klimat akustyczny

Zgodnie z art. 117 *Ustawy Prawo ochrony środowiska* [2] oceny stanu akustycznego środowiska i obserwacji zmian dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska na podstawie wyników pomiarów poziomów hałasu określonych wskaźnikami hałasu L_{DWN} i L_N oraz z uwzględnieniem pozostałych danych, w szczególności demograficznych oraz dotyczących sposobu zagospodarowania i użytkowania terenu. Oceny stanu akustycznego środowiska dokonuje się obowiązkowo dla:

- 1) aglomeracji o liczbie mieszkańców większej niż 100 tysięcy – starosta;
- 2) terenów poza aglomeracjami tj. terenów dróg, linii kolejowych i lotnisk – zarządzający drogą, linią kolejową lub lotniskiem.

Na terenach pozostałych niewymienionych wyżej oceny stanu akustycznego środowiska dokonuje Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska.

Przez teren gminy Kobylin przebiega droga krajowa nr 36 Prochowice – Ostrów Wielkopolski oraz liczne drogi powiatowe. Największym natężeniem charakteryzuje się droga krajowa nr 36, dlatego uciążliwość akustyczna w jej rejonie jest największa w porównaniu do dróg powiatowych lub gminnych. Dodatkowo uciążliwość akustyczną potęguje przebieg drogi przez miasto Kobylin oraz miejscowości Kuklinów, Wyganów, Stary Kobylin, Smolice, a więc przez tereny zabudowy mieszkaniowej (chronione akustycznie). Jeżeli hałas przekraczający wartości dopuszczalne powstaje w związku z eksploatacją drogi lub linii kolejowej, zarządzający zobowiązany jest do podjęcia działań eliminujących stwierdzone przekroczenia. Zgodnie z art. 115a ust. 2 *Ustawy Prawo ochrony środowiska* [2] nie przewiduje się natomiast wydania decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu w środowisku. Inspekcja Ochrony Środowiska nie ma zatem możliwości dyscyplinowania zarządzających drogami poprzez ukaranie administracyjną karą pieniężną. Z tego powodu, jak również z uwagi na trudności w likwidacji konfliktów akustycznych, tak ważne jest uwzględnienie potrzeby zapewnienia komfortu akustycznego środowiska na etapie sporządzania planów zagospodarowania przestrzennego.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu w latach 2013-2016 nie prowadził na terenie gminy Kobylin pomiarów poziomu hałasu komunikacyjnego.

Zgodnie z *Mapą akustyczną dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów opracowaną przez GDDKiA (zadanie 2 - województwo wielkopolskie)* nie wyznaczono na terenie gminy Kobylin punktów monitoringu hałasu. Tym samym droga krajowa nr 36 na odcinku w granicach gminy Kobylin nie została objęta „Programem Ochrony Środowiska przed hałasem dla województwa Wielkopolskiego na lata 2011 – 2023”. W zakresie linii kolejowych, żaden odcinek w granicach gminy Kobylin nie został objęty

monitoringiem hałasu na potrzeby opracowania „Programu ochrony środowiska przed hałasem dla linii kolejowych o natężeniu ruchu ponad 30 000 pociągów na rok znajdujących się na terenie województwa wielkopolskiego na lata 2014-2023”.

Zgodnie z art. 115a. ust. 1 *Ustawy Prawo ochrony środowiska* [2] w przypadku stwierdzenia przez organ ochrony środowiska, na podstawie pomiarów własnych, pomiarów dokonanych przez wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska lub pomiarów podmiotu obowiązującego do ich prowadzenia, że poza zakładem, w wyniku jego działalności, przekroczone są dopuszczalne poziomy hałasu, organ ten wydaje decyzję o dopuszczalnym poziomie hałasu.

Na terenie gminy Kobylin nie były prowadzone pomiary emisji hałasu przemysłowego. Pomiary hałasu wykonywane są na obszarze województwa wielkopolskiego przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu w razie ewentualnych skarg mieszkańców lub zgodnie z przyjętym planem kontroli zakładów. Zgodnie z informacją Starosty Krotoszyńskiego (stan na luty 2017r.) na terenie gminy Kobylin nie ma zakładów, które posiadają decyzje ustalające dopuszczalną emisję hałasu. Z uwagi na lokalny charakter źródeł hałasu przemysłowego oraz na brak dużych zakładów przemysłowych na terenie gminy, źródła te mają charakter drugorzędny.

5.12. Promieniowanie elektromagnetyczne

Zgodnie z art. 123 *Ustawy Prawo ochrony środowiska* [2] oceny poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku i obserwacji zmian dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Źródłem promieniowania jest każde urządzenie (każda instalacja), w którym następuje przepływ prądu np. sieci energetyczne w tym linie wysokiego napięcia, stacje radiowe i telewizyjne, stacje bazowe i telefony telefonii komórkowej, radiotelefony, CB-radio, urządzenia radiowo-nawigacyjne, urządzenia elektryczne wykorzystywane w domu, itp. Znaczące oddziaływanie na środowisko pól elektromagnetycznych występuje: w paśmie 50 Hz od sieci i urządzeń energetycznych oraz w paśmie od 300 MHz do 40000 MHz od urządzeń radiokomunikacyjnych, radiolokacyjnych i radionawigacyjnych. Największy udział mają stacje bazowe telefonii komórkowej ze swoimi antenami sektorowymi i antenami radiolinii (antena sektorowa służy do komunikacji z telefonem komórkowym, natomiast antena radiolinii służy do komunikacji między stacjami bazowymi).

W ramach monitoringu Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska prowadzi okresowe badania kontrolne poziomów pól w środowisku, na podstawie których między innymi prowadzi rejestr zawierający informację o terenach, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku.

Na przestrzeni ostatnich 5 lat WIOŚ w Poznaniu nie wyznaczył na terenie gminy Kobylin żadnych punktów monitoringu pól elektromagnetycznych. Zbliżony stan natężenia pola elektromagnetycznego można ustalić na podstawie średnich wyników pomiarów dokonanych na terenie całego województwa. Ostatni monitoring promieniowania elektromagnetycznego w środowisku przeprowadzono za rok 2016 w 45 punktach pomiarowych na terenie województwa wielkopolskiego. W żadnym z punktów pomiarowych nie stwierdzono przekroczenia poziomu dopuszczalnego (7 V/m dla zakresu częstotliwości od 3 MHz do 300 GHz) określonego w *Rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów* [25]. Najwyższy odnotowany poziom składowej elektrycznej pola wyniósł 2,31 V/m w Poznaniu.

Poza pomiarami, w ramach monitoringu WIOŚ prowadzi bazę źródeł pól elektromagnetycznych (łącznie z pomiarami wokół nich, które zostały wykonane przez zarządzających i jednostki kontrolujące), znajdujących się na terenie województwa wielkopolskiego, mogących wpływać negatywnie na środowisko. W żadnym przypadku pomiary nie wykazały przekroczeń w miejscach dostępnych dla ludności, czy też przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową.

6. POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Celem projektu Programu ochrony środowiska dla Gminy Kobylin jest przedstawienie wytycznych do racjonalnych działań programowych na dalsze lata i poprawa stanu środowiska przyrodniczego gminy, bądź utrzymanie dobrego poziomu tam, gdzie został on osiągnięty w wyniku realizacji założeń poprzednich projektów. Zawarte w projekcie Programu rozwiązania inwestycyjne oraz organizacyjno-informacyjne przyczynią się do właściwego, zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju gospodarowania zasobami przyrodniczymi. Opracowany projekt Programu jest wypełnieniem obowiązku gminy Kobylin w zakresie sporządzania strategicznych dokumentów, co pozwala władzom na bieżąco kontrolować stan środowiska oraz planować na tej podstawie działania służące ochronie środowiska.

Projekt Programu ochrony środowiska określa politykę środowiskową, a także wyznacza cele i zadania środowiskowe, które odnoszą się do aspektów środowiskowych, usystematyzowanych według priorytetów. Projekt Programu ochrony środowiska dla Gminy Kobylin wspomaga dążenie do uzyskania w gminie sukcesywnego ograniczenia degradacji środowiska, ochronę i rozwój jego walorów.

Odstąpienie od wdrażania zapisów przedmiotowego dokumentu oznaczać będzie odstąpienie od obowiązku realizacji strategicznych celów ochrony środowiska w kontekście szerszej perspektywy postrzegania tej problematyki. W przypadku braku realizacji projektu Programu, przeprowadzona analiza i ocena istniejącego stanu środowiska pozwala wykazać, że może nastąpić pogorszenie stanu środowiska.

Brak realizacji zapisów projektu Programu ochrony środowiska dla Gminy Kobylin prowadzić może m.in. do:

- pogorszenia stanu i jakości powietrza atmosferycznego
- pogorszenia stanu klimatu akustycznego
- pogorszenia jakości i zasobności wód powierzchniowych i podziemnych
- pogorszenia stanu gospodarki wodno-ściekowej
- pogorszenia jakości i zasobności gleb i powierzchni ziemi
- pogorszenia systemu gospodarowania odpadami
- pogorszenia stanu zasobów przyrodniczych, różnorodności biologicznej, obszarów cennych przyrodniczo, w tym obszarów objętych ochroną prawną
- pogorszenia walorów krajobrazowych
- wzrostu występowania zjawisk ekstremalnych (powódź, susza)
- pogorszenia życia mieszkańców z uwagi na przekroczenia standardów ochrony środowiska.

Pozytywnym skutkiem środowiskowym w przypadku zaniechania realizacji założeń projektu Programu ochrony środowiska dla Gminy Kobylin będzie wyeliminowanie negatywnego wpływu występującego podczas działań typowo inwestycyjnych m.in. budowy/przebudowy układu komunikacyjnego, budowy/przebudowy infrastruktury technicznej, budowy obiektów i instalacji odnawialnych źródeł energii, konserwacji i oczyszczania rowów, rzek i kanałów, termomodernizacji obiektów. W przypadku braku realizacji w/w zamierzeń nie dojdzie do zajęcia nowych powierzchni biologicznie czynnych, zmiany sposobu użytkowania terenu, emisji hałasu oraz gazów i pyłów do powietrza. Brak realizacji zamierzeń inwestycyjnych wiąże się z mniejszą ingerencją na komponenty środowiska tj.: woda, gleba, środowisko przyrodnicze oraz krajobraz lokalny. Zaniechanie założeń projektu Programu ochrony środowiska wiąże się z mniejszym prawdopodobieństwem zniszczenia siedlisk przyrodniczych oraz naruszenia funkcjonowania korytarzy migracyjnych czy też obszarów chronionych. Generalnie zaniechanie realizacji zadań typowo inwestycyjnych jest pozytywne, niemniej jednak w perspektywie długoterminowej oznaczać będzie pogarszanie się warunków życia mieszkańców, w tym warunków środowiskowych na terenie gminy Kobylin.

7. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY O OCHRONIE PRZYRODY

Przedstawione poniżej problemy ochrony środowiska są wynikiem wykonanej oceny stanu środowiska w ramach wyznaczonych w Programie ochrony środowiska dla Gminy Kobylin obszarów interwencji. Zdiagnozowane problemy mają charakter wyłącznie informacyjny, a ich celem jest ukierunkowanie działań w taki sposób, aby je zminimalizować lub wyeliminować. Wskazane poniżej problemy dały podstawy do wyznaczenia w Programie odpowiednich celów i kierunków interwencji wraz z zadaniami, których realizacja przyczyni się do poprawy stanu środowiska na terenie gminy.

Szczególnie istotny z punktu widzenia projektu Programu jest problem występowania przekroczeń dopuszczalnych stężeń substancji tj. pyłu PM₁₀, PM_{2,5}, benzo(a)pirenu i ozonu. Znaczący wpływ na jakość powietrza ma głównie emisja komunikacyjna oraz emisja indywidualna tzw. „niska emisja”, której źródłem są domowe systemy grzewcze oraz niewielkie kotłownie pracujące na potrzeby zakładów produkcyjnych i budynków użyteczności publicznej, opalanych paliwami stałymi (koks, węgiel kamienny). Poniżej w tabeli przedstawiono zdiagnozowane w toku analizy słabe strony gminy i zagrożenia w ramach obszaru interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza.

Tabela 16. Problemy w zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza na terenie gminy Kobylin

SŁABE STRONY	ZAGROŻENIA
→ przekroczenia dopuszczalnych stężeń substancji tj. pyłu PM_{2,5}, PM₁₀ i benzo(a)pirenu → znaczne ilości zanieczyszczeń gazowych wprowadzonych do powietrza, głównie dwutlenku węgla, → stale wzrastający ruch komunikacyjny, → słaby stan techniczny nawierzchni dróg, → przeważający transport indywidualny, → emisja ze źródeł indywidualnych tzw. „niska emisja”, szczególnie w sezonie grzewczym, → brak opracowanego Planu Gospodarki Niskoemisyjnej → brak dopłat do wymiany przestarzałych źródeł ciepła → bardzo niski wskaźnik OZE → słaba świadomość ekologiczna mieszkańców,	→ stale pogarszająca się jakość powietrza atmosferycznego, → zagrożenia dla zdrowia ludzi, → pogłębiająca się zmiana klimatu, → zagrożenie dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu,

Kolejnym problemem jest emisja ponadnormatywnego hałasu do środowiska. Problemem jest stale zwiększający się ruch pojazdów oraz stan techniczny nawierzchni. W zasięgu oddziaływania znajduje się zabudowa mieszkaniowa, placówki oświatowe związane ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży. Zatem narażone są tereny chronione akustycznie. Poniżej w tabeli przedstawiono zdiagnozowane w toku analizy słabe strony gminy i zagrożenia w ramach obszaru interwencji: Zagrożenia hałasem.

Tabela 17. Problemy w zakresie zagrożenia hałasem na terenie gminy Kobylin

SŁABE STRONY	ZAGROŻENIA
→ traktowanie dróg krajowych w powiecie jako dróg alternatywnych → krzyżowanie się ważnych szlaków	→ stale zwiększająca się liczba osób narażonych na ponadnormatywny hałas → brak rozwiązań technicznych służących

komunikacyjnych w centrach miast (stale wzrastające natężenie, intensywny ruch tranzytowy) → brak obwodnic, a istniejące drogi są niedostosowane do zwiększonego ruchu kołowego → zły stan techniczny istniejących dróg/słaba nośność mostów i przepustów; → bardzo zły stan infrastruktury kolejowej (wydłużenie czasu przejazdu, redukcja połączeń)	minimalizacji narażenia na hałas → stale pogarszający się stan dróg i mostów → całkowita likwidacja połączeń kolejowych
---	--

Kolejnym ważnym aspektem jest ochrona środowiska przed ponadnormatywnym poziomem promieniowania elektromagnetycznego. Poniżej w tabeli przedstawiono zdiagnozowane w toku analizy słabe strony gminy i zagrożenia w ramach obszaru interwencji: Pola elektromagnetyczne.

Tabela 18. Problemy w zakresie promieniowania elektromagnetycznego na terenie gminy Kobylin

SŁABE STRONY	ZAGROŻENIA
→ brak punktu monitoringu PEM na terenie gminy Kobylin	→ zwiększająca się liczba źródeł PEM → wzrost natężenia PEM

Problemem ochrony środowiska istotnym z punktu widzenia Programu ochrony środowiska dla Gminy Kobylin jest ochrona wód przed zanieczyszczeniami. Obszar gminy Kobylin położony jest w granicach trzech Jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych (JCWPrz). Zgodnie z informacjami zawartymi w zaktualizowanym *Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry* dla wszystkich 3 JCWPrz oceniono zły stan wód. W związku z powyższym osiągnięcie celu środowiskowego zostało przesunięte do 2027r. z uwagi na brak możliwości technicznych osiągnięcia dobrego potencjału ekologicznego wód i dobrego stanu chemicznego. Na podstawie wyników oceny wód powierzchniowych w ramach monitoringu operacyjnego za lata 2010 – 2015 stwierdzono, że wszystkie 3 analizowane JCWPrz były monitorowane. Ponadto na obszarze wszystkich trzech JCWPrz stwierdzono w dalszym ciągu utrzymujący się zły stan wód.

Tabela 19. Problemy w zakresie gospodarowania wodami na terenie gminy Kobylin

SŁABE STRONY	ZAGROŻENIA
→ zły stan wód w obrębie wszystkich JCWPrz – nieosiągnięcie celu środowiskowego do 2015r. – przedłużenie terminu do 2027r. → główne źródło zanieczyszczeń stanowi rolnictwo → występowanie obszarów szczególnego zagrożenia powodzią wzdłuż rz. Orla → brak wałów przeciwpowodziowych → mała powierzchnia obiektów małej retencji → teren gminy w granicach obszaru szczególnie narażonego na zanieczyszczenia związkami azotu ze źródeł rolniczych (OSN) tj. w granicach obszaru zlewni rzeki Orla (NVZ6000WR1S).	→ nieosiągnięcie celów środowiskowych RDW dla JCWPrz → pogorszenie stanu ilościowego i chemicznego wód podziemnych → trwałe zanieczyszczenie wód podziemnych (np. związkami azotu pochodzenia rolniczego) → straty środowiskowe i ekonomiczne w przypadku wystąpienia powodzi

Istotnym problemem z punktu ochrony środowiska jest niezadowalający stan gospodarki ściekami na terenie gminy Kobylin. Kluczowym czynnikiem jest tutaj niski stopień skanalizowania gminy. Poniżej w tabeli przedstawiono zdiagnozowane w toku analizy słabe strony gminy i zagrożenia w ramach obszaru interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa.

Tabela 20. Problemy w zakresie gospodarki wodno-ściekowej na terenie gminy Kobylin

SŁABE STRONY	ZAGROŻENIA
→ przestarzała infrastruktura techniczna wymagająca stałej kontroli i modernizacji, → problemy techniczne i ekonomiczne związane z rozwiązaniem gospodarki ściekowej na terenach o rozproszonej zabudowie → nieefektywne ekologicznie systemy gromadzenia ścieków sanitarnych na terenie gospodarstw (zbiorniki bezodpływowe) → niski wskaźnik skanalizowania gminy (znaczna część obszaru nie jest objęta zbiorczą siecią kanalizacji sanitarnej)	→ mała ilość środków finansowych w budżetach gmin na realizację zadań w zakresie gospodarki wodno-ściekowej → brak możliwości budowy przydomowych oczyszczalni ścieków w obrębie gospodarstw, na których zostaną stwierdzone niekorzystne warunki gruntowo-wodne → awarie przestarzałych bezodpływowych zbiorników na ścieki – możliwość przedostawiania się zanieczyszczeń do wód gruntowych → przedostanie się do wód lub gruntu nieoczyszczonych ścieków, w wyniku awarii kanalizacji sanitarnej lub bezodpływowych zbiorników na ścieki

W zakresie zasobów geologicznych i ochrony powierzchni ziemi, w tym gleb zdiagnozowano kilka problemów istotnych z punktu środowiskowego. Problemy te związane są głównie z niewłaściwą eksploatacją kopalin i źle dobranym kierunkiem rekultywacji lub jej wykonaniem. Ponadto problemem jest niska świadomość rolników w zakresie nawożenia oraz sposobu uprawy. Do tego dochodzą kwestie zanieczyszczenia środowiska gruntowo-wodnego substancjami zmniejszającymi żyzność oraz urodzajność gleb. Poniżej w tabeli przedstawiono zdiagnozowane w toku analizy słabe strony gminy i zagrożenia w ramach obszaru interwencji: Zasoby geologiczne i gleby.

Tabela 21. Problemy w zakresie zasobów geologicznych na terenie gminy Kobylin

SŁABE STRONY	ZAGROŻENIA
→ brak	→ uruchomienie i eksploatacja kopalni węgla brunatnego na złożu Poniec-Krobia-Oczkowice na terenach gmin: Krobia, Poniec i Miejska Górka może przyczynić się do: - bezpowrotnego lub czasowego wyłączenia z produkcji rolnej użytków rolnych i leśnych - bezpowrotnego naruszenia stosunków wodnych – zjawisko leja depresji wpłynie na zubożenie plonów i zmianę stosunków gruntowo-wodnych - likwidacji wielu gospodarstw rolnych, a tym samym utraty dorobku materialnego - ograniczenia produkcji zwierzęcej i roślinnej w regionie, co zmniejszy rynek sprzedaży i może doprowadzić do nieodwracalnych skutków na linii podaż-popyt - naruszenia zaplecza i bazy surowcowej dla przemysłu rolno-spożywczego regionu i kraju - pogorszenie jakości wód płynących z uwagi na zrzuty silnie zasolonych wód kopalnianych do pobliskich cieków - ubytku w krajowym bilansie zbożowym

Tabela 22. Problemy w zakresie gleb na terenie gminy Kobylin

SŁABE STRONY	ZAGROŻENIA
→ niska świadomość proekologiczna: wypalanie traw, niszczenie zieleni, nielegalne składowiska tzw. „dzikie wysypiska” → brak punktów monitoringu gleb na terenie gminy	→ wzrost zanieczyszczenia metalami ciężkimi i WWA → wzrost stężenia azotu w wyniku niewłaściwego stosowania nawozów sztucznych i środków ochrony roślin → zanieczyszczenie środowiska wodnego związkami azotu z nawozów sztucznych → przeznaczenie gruntów rolnych o wysokich klasach bonitacyjnych na cele nierolnicze

	→ niewłaściwie prowadzone zabiegi agrotechniczne – niedostosowanie ich zakresu i techniki do typu gleby, składu granulometrycznego oraz rzeźby terenu
--	--

Kolejnym ważnym obszarem w którym zdiagnozowano problemy jest gospodarka odpadami. Pomimo sukcesywnego wzrostu świadomości mieszkańców gminy o prawidłowym gospodarowaniu odpadami i objęcia zorganizowanym zbieraniem odpadów komunalnych 100% mieszkańców w dalszym ciągu występują problemy, które wymagają naprawy. Poniżej w tabeli przedstawiono zdiagnozowane w toku analizy słabe strony gminy i zagrożenia w ramach obszaru interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów.

Tabela 23. Problemy w zakresie gospodarki odpadami na terenie gminy Kobylin

SŁABE STRONY	ZAGROŻENIA
→ w dalszym ciągu zbyt niska świadomość w zakresie segregacji odpadów u źródła, spalanie odpadów w kotłach domowych, pozbywanie się odpadów w sposób nielegalny → trudności w zlokalizowaniu i likwidowaniu „dzikich wysypisk”, koszty związane z ich usuwaniem → zbyt mała ilość instalacji do unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych na terenie województwa zmusza do transportowania odpadów na znaczne odległości, co m.in. podnosi koszty → występowanie wyrobów zawierających azbest na terenie gminy	→ wzrost opłat za system gospodarowania odpadami w gminie → nieosiąganie przez gminę wymaganych poziomów recyklingu i przygotowania do ponownego użycia frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła → nieosiągnięcie wymaganych poziomów ograniczenia masy odpadów komunalnych i poziomu recyklingu i odzysku odpadów zebranych selektywnie przez gminę → trudności z zagospodarowaniem odpadów o kaloryczności powyżej 6 MJ/kg (od 01.01.2016 r. obowiązuje zakaz ich składowania na składowiskach odpadów komunalnych) → brak środków finansowych na usuwanie wyrobów zawierających azbest

W zakresie zasobów przyrodniczych istotną rolę odgrywa właściwa gospodarka leśna, gospodarka rolna (wdrażanie dobrych praktyk rolniczych) oraz ochrona terenów cennych przyrodniczo i krajobrazowo. Do najistotniejszych problemów gminy należy niskie wykorzystanie walorów krajobrazowych (rozwój ekoturystyki) oraz intensyfikacja rolnictwa związana ze złym wykorzystaniem nawozów i środków ochrony roślin. Poniżej w tabeli przedstawiono zdiagnozowane w toku analizy słabe strony gminy i zagrożenia w ramach obszaru interwencji: Zasoby przyrodnicze.

Tabela 24. Problemy w zakresie zasobów przyrodniczych na terenie gminy Kobylin

SŁABE STRONY	ZAGROŻENIA
→ niski wskaźnik lesistości gminy – 11,6% → niskie wykorzystanie walorów krajobrazowych do celów rekreacyjnych → niskie walory krajobrazowe – słabo urozmaicona rzeźba terenu i struktura użytkowania → brak wielkopowierzchniowych form ochrony przyrody → brak szczegółowej inwentaryzacji	→ klęski żywiołowe (pożary, powódzie) → zmiana stosunków wodnych na terenach przyległych oraz niewłaściwie prowadzone zabiegi melioracyjne → intensyfikacja gospodarki rolnej prowadząca do nasilenia erozji lub zanieczyszczenia gleb → niewłaściwa gospodarka leśna, w tym sadzenie monokultur drzew → zagrożenie ze strony szkodników → lokalizacja elektrowni wiatrowych w pobliżu obszarów chronionych, lasów i dolin cieków → nie podejmowanie przez właścicieli koniecznych remontów budynków zabytkowych lub inwestycje związane z ich

przyrodniczej gminy	przekształceniem powodującym utratę cech zabytkowych (rozbudowy, przebudowy, nadbudowy) → brak zabiegów porządkowych i pielęgnacyjnych na terenach parków dworskich lub cmentarzy → pozostawienie obiektów zabytkowych w stanie nieużytkowanym, przyspieszającym ich degradację → zjawisko docieplania elewacji historycznych obiektów z zachowanym detalem architektonicznym (bonie, profilowane gzymsy, opaski okienne, podokienniki itp) → wymiana oryginalnej stolarki okiennej i drzwiowej na okna i drzwi wykonane z PCV nie pozwalające odtwarzać dawnych elementów detalu
---------------------	---

Co roku Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie publikuje raporty o występowaniu zdarzeń o znamionach poważnej awarii. Jak wynika z Rejestrów zdarzeń o znamionach poważnej awarii i zdarzeniach awarii prowadzonych przez WIOŚ Poznań w okresie od 2010r. do 02.2017 na terenie gminy Kobylin nie odnotowano zdarzeń o znamionach poważnej awarii. Na terenie gminy Kobylin nie znajdują się zakłady zakwalifikowane do zakładów dużego (ZDR) lub zwiększonego ryzyka (ZZR) wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.

Poniżej w tabeli przedstawiono zdiagnozowane w toku analizy słabe strony gminy i zagrożenia w ramach obszaru interwencji: Zagrożenie poważnymi awariami

Tabela 25. Problemy w zakresie poważnych awarii na terenie gminy Kobylin

SŁABE STRONY	ZAGROŻENIA
→ brak	→ wystąpienie poważnej awarii mającej negatywne skutki w środowisku, w tym na zdrowie ludzi → budowa zakładów ZDR i ZZR na terenie Gminy Kobylin → lokalizowanie zakładów o zwiększonym ryzyku w pobliżu terenów mieszalnych lub terenów cennych przyrodniczo

8. PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA, W TYM ODDZIAŁYWANIA BEZPOŚREDNIE, POŚREDNIE, WTÓRNE, SKUMULOWANE, KRÓTKOTERMINOWE, ŚREDNIOTERMINOWE I DŁUGOTERMINOWE, STAŁE I CHWILOWE ORAZ POZYTYWNE I NEGATYWNE LUB BRAK ODDZIAŁYWANIA, NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU, A TAKŻE NA ŚRODOWISKO

Wyznaczone w Programie ochrony środowiska dla gminy Kobylin cele, kierunki i zadania są działaniami o charakterze inwestycyjnym i nie inwestycyjnym (organizacyjno-funkcjonalnym), które ujmują ogół potrzeb wynikających z rozwoju społeczno-gospodarczego oraz rozwoju infrastruktury komunikacyjnej i technicznej, społecznej, sportowo-rekreacyjnej, turystycznej itp.

Niektóre zadania wyznaczone w Programie mogą kwalifikować się jako przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko zgodnie z *Rozporządzeniem w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko [14]*, dla których konieczne może być przeprowadzenie procedury oceny oddziaływania na środowisko na zasadach określonych w *Ustawie o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko [1]*. W ramach omawianej procedury prowadzona będzie wówczas szczegółowa ocena oddziaływania zadań pod kątem środowiskowym przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Ocena oddziaływania na środowisko na etapie sporządzenia niniejszej Prognozy oddziaływania na środowisko jest utrudniona, a czasami wręcz niemożliwa. Program zawiera zadania zgłoszone przez samorząd gminy, których realizacja przewidziana jest w perspektywie lat 2017-2020. Większość zadań inwestycyjnych nie ma określonego zakresu, sposobu i charakteru prowadzenia prac, w związku z czym podanie konkretnych oddziaływań jest dosyć trudne i problematyczne.

Zgodnie z powyższym w niniejszej Prognozie przedstawiono **potencjalne** oddziaływania, zidentyfikowane na podstawie oceny oddziaływania dla innych przedsięwzięć o zbliżonym zakresie. Zatem w ramach oceny skutków realizacji Programie na etapie opracowania Prognozy oddziaływania na środowisko w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko przedstawiono **potencjalne oddziaływanie bezpośrednie (B) pośrednie (P), wtórne (W), skumulowane (Sk), stałe/długoterminowe (S), chwilowe/krótkoterminowe (Ch), pozytywne, negatywne i neutralne** na powierzchnię ziemi i krajobraz, wody, różnorodność biologiczną, rośliny, zwierzęta, formy ochrony przyrody, zasoby naturalne, powietrze atmosferyczne i klimat, klimat akustyczny, krajobraz kulturowy i zabytki, ludzi i dobra materialne wykorzystując metodę macierzy interakcji.

W przypadku gminy Kobylin biorąc pod uwagę wykaz planowanych zadań nie istnieje bezpośrednie lub pośrednie ryzyko oddziaływania na wielkopowierzchniowe formy ochrony przyrody w tym obszary Natura2000, z uwagi na ich brak w granicach administracyjnych gminy. W stosunku do indywidualnych form ochrony przyrody tj. pomników przyrody również nie zachodzi bezpośrednie zagrożenie utraty ich wartości przyrodniczych, z uwagi iż żadne z zadań nie koliduje z ich lokalizacją, ani nie zagraża ich bezpieczeństwu i stanowi zdrowotnemu. Nie przewiduje się negatywnego znaczącego wpływu na pozostałe formy ochrony przyrody w tym obszary Natura 2000 znajdujące się w bliskim sąsiedztwie gminy Kobylin, ale poza jej granicami, z uwagi na to, że zaplanowane w Programie mają charakter lokalny i ograniczony administracyjnie i terytorialnie do terenu gminy Kobylin. Należy jednak nadmienić, iż stopień, zakres oraz skutek oddziaływania (negatywny, pozytywny, neutralny) będzie mógł zostać oceniony z chwilą ustalenia dokładnego zakresu oraz rodzaju prowadzonych przedsięwzięć. W zależności od ich rodzaju może zostać nałożony obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, która może zakończyć się wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach lub odmową jej wydania, z uwagi na znaczne negatywne oddziaływania.

Program ochrony środowiska dla gminy Kobylin jest dokumentem ogólnym i nie opisuje szczegółowo zakresu ani szczegółów technicznych poszczególnych inwestycji. Program wskazuje jedynie konieczność ich realizacji w celu poprawy jakości środowiska przyrodniczego gminy oraz wypełnienia zaleceń dokumentów wyższego szczebla. W związku z tym, efekty poszczególnych zadań mogą być przewidziane tylko w ograniczonym zakresie. Należy pamiętać o uwzględnianiu zasad ochrony środowiska podczas projektowania i planowania poszczególnych inwestycji.

W Programie szeroko opisano koncepcję prowadzenia edukacji ekologicznej z wyznaczeniem zadań krótko i długoterminowych, których sukcesywna i konsekwentna realizacja wpłynie pozytywnie na większość komponentów środowiska. Wyznaczone działania edukacyjne mają głównie charakter organizacyjny i informacyjny. Potrzeba prowadzenia ciągłej edukacji ekologicznej społeczeństwa wynika z ciągle zmieniających się przepisów ochrony środowiska oraz powstawania nowych zagrożeń i problemów przyrodniczych. Edukacja ekologiczna jest elementem wspierającym realizację poszczególnych zadań wyznaczonych w Programie ochrony środowiska dla gminy Kobylin – opisuje, informuje i tłumaczy zagadnienia, których realizacja ma doprowadzić do osiągnięcia założonego efektu ekologicznego i spełnienia odpowiednich standardów ochrony przyrody. Dlatego większość wyznaczonych zadań z zakresu edukacji ekologicznej odznacza się pośrednim, stałym i pozytywnym wpływem na poszczególne komponenty ochrony środowiska, stąd zrezygnowano w dalszej części z interpretacji tego zagadnienia w ramach poszczególnych grup oddziaływań.

Poniżej w tabeli dokonano oceny i analizy oddziaływania realizacji wyznaczonych w Programie ochrony środowiska dla gminy Kobylin zadań na poszczególne komponenty środowiska.

OZNACZENIA:

	Potencjalne pozytywne oddziaływanie	S	Stałe
	Potencjalne neutralne oddziaływanie	Ch	Chwilowe
	Potencjalne negatywne oddziaływanie	W	Wtórne
B	Bezpośrednie	Sk	Skumulowane
P	Pośrednie		

Tabela 26. Potencjalne oddziaływania zadań wyznaczonych w Programie ochrony środowiska dla gminy Kobylin na poszczególne komponenty środowiska

L.p.	Zadanie	Potencjalne oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska:											
		Powierzchnię ziemi i krajobraz	Wody	Różnorodność biologiczną	Rośliny	Zwierzęta	Formy ochrony przyrody	Zasoby naturalne	Powietrze atmosferyczne i klimat	Klimat akustyczny	Krajobraz kulturowy i zabytki	Ludzi i dobra materialne	
Obszar interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza													
1.	Montaż oświetlenia przy trasach rowerowo – pieszych w Zalesiu Małym							B, S	B, S				P,S,W
2.	Termomodernizacja obiektów	Ch	S			Ch		B, S	B, S		Ch	B	P,S,W
3.	Budowa Elektrowni Słonecznej wraz z infrastrukturą towarzyszącą na działce ew. 905 (obręb 11) w m. Rzemiechów	Wydana decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach Burmistrza Kobylina nr RiOŚ.6220.17.06.2015 WP z dnia 20.10. 2015r.											
4.	Budowa Farmy Wiatrowej Kobylin składającej się z 17 elektrowni wiatrowych położonych na terenie gminy Kobylin, powiat krotoszyński, województwo wielkopolskie w obrębach ew. wsi: Zalesie Wielkie, Targoszyce, Łagiewniki, Fijałów, Górka, Kuklinów.	B,S				B, S				Ch	B, S		B, S
5.	Budowa dwóch elektrowni wiatrowych o mocy do 9 MW wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną w Zalesiu Małym	B, S,S k				B, S, Sk				Ch	B, S, Sk		B, S, Sk
6.	Budowa pięciu elektrowni wiatrowych o mocy do 22,5 MW wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną w Zalesiu Małym, Srokach i Rębiechowie.	B, S, Sk				B, S, Sk				Ch	B, S, Sk		B, S, Sk
7.	Zakup pieca gazowego do budynku komunalnego							B, S	B, S				P,S,W
8.	Dobudowa kotłowni i magazynu z przebudową świetlicy wiejskiej i dobudową schodów i podjazdu dla osób niepełnosprawnych w m.							B, S	B, S				P,S,W

L.p.	Zadanie	Potencjalne oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska:																			
		Powierzchnię ziemi i krajobraz	Wody	Różnorodność biologiczną		Rośliny	Zwierzęta	Formy ochrony przyrody	Zasoby naturalne	Powietrze atmosferyczne i klimat	Klimat akustyczny	Krajobraz kulturowy i zabytki	Ludzi i dobra materialne								
	Wyganów																				
9.	Monitoring jakości powietrza na terenie województwa wielkopolskiego								P, S					P,S,W			P, S	P,S,W			
10.	Opracowanie Programów ochrony powietrza (POP) lub ich aktualizacji								P, S					P,S,W			P, S	P,S,W			
11.	Opracowanie Planu Gospodarki Niskoemisyjnej								P, S					P,S,W			P, S	P,S,W			
Obszar interwencji: Zagrożenia hałasem																					
12.	Remont drogi Aleje Powstańców Wielkopolskich	Ch	P, S	Ch	P, S	Ch	P, S	Ch	P, S	Ch	P, S			P, S	Ch	P, S	Ch	P, S			B,S
13.	Remont drogi w Kuklinowie	Ch	P, S	Ch	P, S	Ch	P, S	Ch	P, S	Ch	P, S			P, S	Ch	P, S	Ch	P, S			B,S
14.	Budowa dróg w Starym Kobylinie	Ch	P, S	Ch	P, S	Ch	P, S	Ch	P, S	Ch	P, S			P, S	Ch	P, S	Ch	P, S			B,S
15.	Przebudowa drogi w Zalesiu Małym – I etap	Ch	P, S	Ch	P, S	Ch	P, S	Ch	P, S	Ch	P, S			P, S	Ch	P, S	Ch	P, S			B,S
16.	Przebudowa drogi w Zalesiu Małym – II etap	Ch	P, S	Ch	P, S	Ch	P, S	Ch	P, S	Ch	P, S			P, S	Ch	P, S	Ch	P, S			B,S
17.	Przebudowa rynku w Kobylinie	Ch	P, S	Ch	P, S	Ch	P, S	Ch	P, S	Ch	P, S			P, S	Ch	P, S	Ch	P, S			B,S
18.	Przebudowa ul. Moniuszki	Ch	P, S	Ch	P, S	Ch	P, S	Ch	P, S	Ch	P, S			P, S	Ch	P, S	Ch	P, S			B,S
19.	Budowa drogi od nieruchomości nr 97 do 105 w Kuklinowie	B, S		Ch	B, S	B, S		B, S		B, S				P, S	B, S		B, S				B,S
20.	Utwardzenie drogi w Kuklinowie	Ch	P, S	Ch	P, S	Ch	P, S	Ch	P, S	Ch	P, S			P, S	Ch	P, S	Ch	P, S			B,S
21.	Budowa ciągu pieszo - rowerowego na przysiółek Huby	Ch		Ch				Ch		Ch				P, S	Ch	P, S	Ch	P, S			B,S
22.	Konserwacja/ odnowa/ przebudowa dróg powiatowych na terenie gminy Kobylin	Ch	P, S	Ch	P, S	Ch	P, S	Ch	P, S	Ch	P, S			P, S	Ch	P, S	Ch	P, S			B,S
23.	Dokończenie remontu ul. Powstańców Wlkp. w Kobylinie	Ch	P, S	Ch	P, S	Ch	P, S	Ch	P, S	Ch	P, S			P, S	Ch	P, S	Ch	P, S			B,S
24.	Remont ul. Baszkowskiej w Kobylinie wraz z budową chodnika od mostu do ostatnich zabudowań	Ch	P, S	Ch	P, S	Ch	P, S	Ch	P, S	Ch	P, S			P, S	Ch	P, S	Ch	P, S			B,S

L.p.	Zadanie	Potencjalne oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska:										
		Powierzchnię ziemi i krajobraz	Wody	Różnorodność biologiczną	Rośliny	Zwierzęta	Formy ochrony przyrody	Zasoby naturalne	Powietrze atmosferyczne i klimat	Klimat akustyczny	Krajobraz kulturowy i zabytki	Ludzi i dobra materialne
25.	Opracowanie map akustycznych dla obszarów położonych wzdłuż dróg, których eksploatacja może powodować negatywne oddziaływanie na środowisko					P, S				P,S,W		P,S,W
26.	Prowadzenie monitoringu hałasu wraz z identyfikacją źródeł na terenie województwa wielkopolskiego					P, S				P,S,W		P,S,W
27.	Rejestr obszarów, na których występuje przekroczenie norm poziomu hałasu pochodzącego z węzłów komunikacyjnych					P, S				P,S,W		P,S,W
28.	Kontrole przestrzegania dopuszczalnej emisji hałasu przemysłowego, wprowadzanie urządzeń ograniczających emisję hałasu					P, S				P,S,W		P,S,W
29.	Opracowanie Programów ochrony środowiska przed hałasem (POH) oraz ich aktualizacji					P, S				P,S,W		P,S,W
Obszar interwencji: Pola elektromagnetyczne												
30.	Państwowy monitoring PEM w środowisku na terenach przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową oraz miejsc dostępnych dla ludzi											P,S,W
31.	Prowadzenie rejestru o terenach, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku, z wyszczególnieniem przekroczeń dotyczących terenów przeznaczonych pod zabudowę oraz miejsc dostępnych dla ludności.											P,S,W
32.	Wprowadzenie do mpzp zapisów											P,S,W

L.p.	Zadanie	Potencjalne oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska:										
		Powierzchnię ziemi i krajobraz	Wody	Różnorodność biologiczną	Rośliny	Zwierzęta	Formy ochrony przyrody	Zasoby naturalne	Powietrze atmosferyczne i klimat	Klimat akustyczny	Krajobraz kulturowy i zabytki	Ludzi i dobra materialne
	uwzględniających ochronę przed oddziaływaniem pól elektromagnetycznych											
33.	Ograniczanie koncentracji źródeł promieniowania elektromagnetycznego na etapie planowania i wydawania decyzji lokalizacyjnych i środowiskowych											P,S,W
Obszar interwencji: Gospodarowanie wodami												
34.	Monitoring stanu wód w ramach JCWPrz, JCWPj, JCWPd na terenie województwa wielkopolskiego		P,S,W	P,S,W	P,S,W	P,S,W	P,S,W					P,S,W
35.	Przeprowadzenie aktualizacji dla zadania pn.: „Projekt Planu przeciwdziałania skutkom suszy na obszarze działania RZGW we Wrocławiu wraz z procedurą strategicznej oceny oddziaływania na środowisko”	P,S,W	P,S,W	P,S,W	P,S,W	P,S,W	P,S,W					P,S,W
36.	Zwiększenie retencji wodnej poprzez inwestowanie w „zieloną” i „niebieską” infrastrukturę	P,S,W	P,S,W	P,S,W	P,S,W	P,S,W		P,S,W				P,S,W
37.	Konserwacja rowów melioracyjnych, rzek i kanałów	P,S,W	P,S,W	P,S,W	P,S,W	P,S,W		P,S,W				P,S,W
38.	Oczyszczenie rowów na ul. Krotoszyńskiej w Kuklinowie	P,S,W	P,S,W	P,S,W	P,S,W	P,S,W		P,S,W				P,S,W
39.	Renowacja nadbrzeża i odmulenie stawu wiejskiego w Zalesiu Małym	P,S,W	P,S,W	P,S,W	P,S,W	P,S,W		P,S,W				P,S,W
40.	Odnowienie stawu wraz z jego zagospodarowaniem w m. Kobylin przy ul. Grobla	P,S,W	P,S,W	P,S,W	P,S,W	P,S,W		P,S,W				P,S,W
41.	Odnowienie rowu melioracyjnego ”Pasienka”	P,S,W	P,S,W	P,S,W	P,S,W	P,S,W		P,S,W				P,S,W

L.p.	Zadanie	Potencjalne oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska:																	
		Powierzchnię ziemi i krajobraz		Wody		Różnorodność biologiczną		Rośliny		Zwierzęta		Formy ochrony przyrody		Zasoby naturalne	Powietrze atmosferyczne i klimat		Klimat akustyczny	Krajobraz kulturowy i zabytki	Ludzi i dobra materialne
	poprzez odmulenie w m. Stary Kobylin																		
Obszar interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa																			
42.	Budowa sieci wodociągowej i sieci kanalizacji sanitarnej w m. Kobylin – rejon ul. Czerwona Róża etap II	Ch	P, S	Ch	P, S	Ch	P, S	Ch	P, S	Ch	P, S				Ch		Ch		B,S
43.	Budowa sieci wodociągowej i sieci kanalizacji sanitarnej w m. Kobylin – rejon ul. Droga Królewska i ul. Kolejowa	Ch	P, S	Ch	P, S	Ch	P, S	Ch	P, S	Ch	P, S				Ch		Ch		B,S
44.	Przebudowa stacji uzdatniania wody w m. Długołęka w zakresie II stopnia pompowania wody			B,S															P,S
45.	Budowa kanalizacji deszczowej długości 500 mb w m. Zalesie Wielkie	Ch	P, S	Ch	P, S	Ch	P, S	Ch	P, S	Ch	P, S				Ch		Ch		B,S
46.	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowości Długołęka i części miejscowości Smolice – I etap	Ch	P, S	Ch	P, S	Ch	P, S	Ch	P, S	Ch	P, S				Ch		Ch		B,S
47.	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowości Długołęka i Smolice – II etap	Ch	P, S	Ch	P, S	Ch	P, S	Ch	P, S	Ch	P, S				Ch		Ch		B,S
48.	Przebudowa kanalizacji deszczowej na ul. Strzeleckiej w Kobylinie	Ch	P, S	Ch	P, S	Ch	P, S	Ch	P, S	Ch	P, S				Ch		Ch		B,S
49.	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Kobylin	Ch	P, S	Ch	P, S	Ch	P, S	Ch	P, S	Ch	P, S				Ch		Ch		B,S
50.	Budowa kanalizacji na ul. Kobylińskiej w Kuklinowie	Ch	P, S	Ch	P, S	Ch	P, S	Ch	P, S	Ch	P, S				Ch		Ch		B,S
51.	Budowa kanalizacji na ul. Starogrodzkiej w Kuklinowie	Ch	P, S	Ch	P, S	Ch	P, S	Ch	P, S	Ch	P, S				Ch		Ch		B,S

L.p.	Zadanie	Potencjalne oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska:																	
		Powierzchnię ziemi i krajobraz		Wody		Różnorodność biologiczną		Rośliny		Zwierzęta		Formy ochrony przyrody	Zasoby naturalne	Powietrze atmosferyczne i klimat		Klimat akustyczny		Krajobraz kulturowy i zabytki	Ludzi i dobra materialne
52.	Budowa kanalizacji sanitarnej w m. Starkówiec	Ch	P, S	Ch	P, S	Ch	P, S	Ch	P, S	Ch	P, S			Ch		Ch			B,S
53.	Montaż separatorów substancji ropopochodnych w Kobylinie na potrzeby podczyszczania wód opadowych i roztopowych pochodzących z terenu gminy	B, S		B, S															P,S
Obszar interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów																			
54.	Usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Kobylin	B,S												B,S					B,S
55.	Szczegółowa inwentaryzacja azbestu i wyrobów zawierających azbest poprzez wypełnienie przez właścicieli/zarządców obiektów budowlanych „arkuszy oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest	B,S												B,S					B,S
56.	Pomoc w finansowaniu przedsięwzięć związanych z usuwaniem wyrobów azbestowych	B,S												B,S					B,S
57.	Aktualizacja bazy danych o obiektach zawierających azbest	B,S												B,S					B,S
58.	Dotacja Starostwa Powiatowego w Krotoszynie dla Gminy Kobylin na usuwanie wyrobów zawierających azbest	B,S												B,S					B,S
Obszar interwencji: Zasoby przyrodnicze i dziedzictwo kulturowe																			
59.	Przeprowadzenie audytu krajobrazowego województwa	B,S										P,S							
60.	Wykonanie nasadzeń przydrożnych w Kobylinie w ciągu ul. Grobla i Berdychowska					P,S		P,S		P,S									P,S
61.	Program restytucji cisa i brekinii na terenie					P,S		P,S		P,S									P,S

L.p.	Zadanie	Potencjalne oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska:										
		Powierzchnię ziemi i krajobraz	Wody	Różnorodność biologiczną	Rośliny	Zwierzęta	Formy ochrony przyrody	Zasoby naturalne	Powietrze atmosferyczne i klimat	Klimat akustyczny	Krajobraz kulturowy i zabytki	Ludzi i dobra materialne
	Nadleśnictw RDLP w Poznaniu											
62.	Bieżąca realizacja Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictw w zakresie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej w myśl ustawy z 28 września 1991 r. o lasach	B,S	B,S	B,S	B,S	B,S	P,S	B,S	P,S			P,S
63.	Dotacja celowa Urzędu Gminy Kobylin na działania ochronne obiektów zabytkowych na terenie gminy										B,S	
Obszar interwencji: Zagrożenie poważnymi awariami												
64.	Zakup sprzętu dla jednostek Państwowej Straży Pożarnej woj. wielkopolskiego w celu doposażenia na potrzeby usuwania skutków powodzi											B,S

Większość z zadań wyznaczonych w projekcie Programu ochrony środowiska to przedsięwzięcia nie należące do grupy przedsięwzięć znacząco oddziałujących na środowisko lub mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu art. 71 Ustawy z dnia 3 października 2008r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* [18]. Brak oddziaływania lub oddziaływanie pozytywne zidentyfikowano w zadaniach o charakterze nie inwestycyjnym (organizacyjnym) oraz zadaniach inwestycyjnych m.in.:

- poprawa efektywności energetycznej (m.in. montaż oświetlenia, wymiana/modernizacja systemów ogrzewania, w tym zmiana stosowanych paliw, modernizacja kotłowni i kogeneratorów);
- rekultywacja terenów zdegradowanych, remediacja gleb, stosowanie zabiegów agrotechnicznych przeciwdziałających erozji;
- utrzymanie wałów przeciwpowodziowych, utrzymywanie w dobrym stanie urządzeń i obiektów hydrotechnicznych, konserwacja rowów melioracyjnych, zwiększanie retencji wodnej itp.;
- ograniczenie ilości odpadów składowanych na składowiskach, poprzez zwiększenie odzysku i recyklingu, realizacja selektywnej zbiórki odpadów;
- stosowanie w gospodarce rozwiązań służących ograniczeniu emisji, strat ciepła i energii, oszczędności wody i energii, ograniczenie powstawania odpadów itp.;
- prowadzenie rolnictwa zintegrowanego i ekologicznego;
- monitoring jakości środowiska;
- kontrola przestrzegania przepisów ochrony środowiska wraz z prowadzeniem właściwych rejestrów m.in. inwentaryzacji źródeł emisji, rejestru terenów, na których występują przekroczenia dopuszczalnych standardów w zakresie środowiska itp.;
- opracowanie dokumentów strategicznych mających na celu poprawę środowiska w zakresie danego komponentu (m.in. aktualizacja programu ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej, plan gospodarki niskoemisyjnej, mapy akustyczne, program ochrony przed hałasem, aktualizacja planów gospodarowania wodami, planów korzystania z wód);
- opracowanie i uwzględnienie w miejscowych planach przepisów związanych z ochroną środowiska
- stosowanie przy inwestycjach rozwiązań służących ograniczeniu emisji drgań i hałasu, emisji do powietrza, emisji pól elektromagnetycznych;
- wszystkie zadania z obszaru interwencji: zasoby przyrodnicze i dziedzictwo kulturowe;
- wszystkie zadania z obszaru interwencji: zagrożenia poważnymi awariami;
- wszystkie zadania z obszaru interwencji: edukacja ekologiczną.

8.1. Oddziaływania na różnorodność biologiczną, rośliny i zwierzęta oraz obszary podlegające ochronie na podstawie *Ustawy o ochronie przyrody*

Oceniono, że większość wyznaczonych w projekcie Programu ochrony środowiska zadań **nie będzie mieć znaczącego wpływu** na zasoby przyrodnicze gminy.

W projekcie Programu ochrony środowiska zaplanowano zadania z zakresu termomodernizacji budynków oraz usuwania wyrobów zawierających azbest. Obiekty, na których prowadzone będą prace mogą stanowić potencjalne miejscach odpoczynku nietoperzy oraz gniazdowania ptaków chronionych z mocy *Rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt* [21]. W wyniku prowadzenia tych robót może dochodzić do powstawania kolizji na drodze „siedliska gatunków chronionych”, a „remonty budynku” w wyniku, których zamieszkujące je zwierzęta mogą utracić bezpowrotnie miejsca schronienia bądź gniazdowania (rozrodu), przez co w widoczny sposób zmniejsza się ich populacja (w konsekwencji może dojść do jej całkowitego zaniku). W związku z powyższym koniecznym jest właściwe planowanie i prowadzenie tego typu robót. W przypadku nieodpowiedniego

ich wykonywania może dochodzić do naruszania zakazów wymienionych w § 7 w/w rozporządzenia, m.in. zabijania i okaleczania ptaków lub nietoperzy, niszczenie ich jaj i postaci młodocianych oraz ich siedlisk, miejsc gniazdowania, lęgu lub schronień (zakazy). Także umyślne płoszenie i niepokojenie ww. gatunków jest dla nich zagrożeniem, gdyż prowadzić może, m.in. do porzucenia lęgów przez osobniki rodzicielskie. Dodatkowo przeprowadzone zamierzenia remontowe mogą uniemożliwić w przyszłości zakładanie gniazd przez bytujące tam wcześniej gatunki ptaków (np. poprzez montaż podbitek i uszczelnienie wszelkich szpar i nieciągłości elewacji wykorzystywanych wcześniej przez ptaki) lub też sprawić, że dane obiekty nie będą nadawały się w przyszłości do wykorzystania jako miejsca odpoczynku przez występujące tam wcześniej nietoperze (np. poprzez zagrodzenie dostępu do pomieszczeń wcześniej przez nie wykorzystywanych). W związku z zachowaniem zasad ochrony przyrody zadanie w zakresie termomodernizacji może mieć potencjalny wpływ na zwierzęta o charakterze chwilowym, odwracalnym.

W projekcie Programu ochrony środowiska wyznaczono zadania z zakresu realizacji instalacji fotowoltaicznych. W związku z realizacją tego typu inwestycji potencjalne oddziaływanie negatywne może wystąpić w stosunku do dzikich i rzadkich gatunków zwierząt oraz roślin. Problem będzie dotyczył głównie ptaków i owadów a zależny będzie w znacznej mierze od lokalizacji inwestycji fotowoltaicznych. I tak w przypadku ptaków zajęcie terenów rolniczych będzie skutkowało bezpośrednią utratą siedlisk lęgowych przede wszystkim dla gatunków gniazdujących na ziemi. Znacznie mniejsze straty będą w przypadku pól uprawnych lub ugorów, większe w przypadku różnego rodzaju łąk, charakteryzujących się znacznie większą różnorodnością awifauny lęgowej. Najwięcej wątpliwości pojawi się w przypadku urodzajnych łąk gdzie można spodziewać się żerowania gatunków kluczowych (np. strefowych takich jak orlik krzykliwy, których areale żerowiskowe są duże a jednocześnie liczba odpowiednich żerowisk jest niewielka i ciągle spada, co jest główną przyczyną obserwowanego spadku liczebności krajowej populacji) i gniazdowania gatunków rzadkich, średniolicznych i zagrożonych. Te same wątpliwości pojawiają się w przypadku łąk i obszarów przewidzianych pod farmy fotowoltaiczne, zlokalizowanych w sąsiedztwie obszarów mokradłowych oraz różnego rodzaju zbiorników wodnych, gdzie można się spodziewać gniazdowania znacznie większej liczby gatunków (również niejednokrotnie rzadkich i zagrożonych). W tym przypadku, poza bezpośrednią utratą lub fragmentacją siedlisk prowadzącą do opuszczenia miejsc gniazdowania można spodziewać się kolizji ptaków z panelami fotowoltaicznymi, przy próbie lądowania na panelach, które wskutek efektu odbicia lustrzanego będą imitowały taflę wody. Problem odbicia może również dotyczyć owadów składających jaja w wodzie (np. jętki, widelnice), które również mogą traktować panele jako obiekty wodne i składać na nich jaja, co w efekcie może oznaczać znaczny spadek sukcesu rozrodczego owadów a co za tym idzie ograniczenie zasobów pokarmowych dla ptaków. Problem ten jednak wydaje się dość łatwy do wyeliminowania poprzez stosowanie paneli posiadających białe granice i białe paski podziału, które zmniejszają znacznie przyciąganie bezkręgowców wodnych. Kolejne potencjalne negatywne oddziaływanie związane jest z koniecznością odprowadzania pozyskanej energii.

Budowa nowych linii energetycznych, w szczególności w sąsiedztwie obszarów wykorzystywanych intensywnie przez ptaki może znacznie zwiększyć ich śmiertelność w wyniku kolizji z elementami linii i porażenia prądem. Problem ten jest dość powszechnie znany i dotyczy wszystkich lotnych gatunków ptaków, przy czym największe straty notowane są w przypadku bocianów, żurawi, chruścieli, ptaków szponiastych i sów oraz ptaków migrujących nocą.

Inwestycja wskazana w Programie ochrony środowiska w zakresie budowy elektrowni słonecznej w miejscowości Rzemiechów została zakwalifikowana do inwestycji znacząco oddziałujących na środowisko zgodnie *Rozporządzeniem w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko [18]*. W związku z jej realizacją wydana została decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach nr RiOŚ.6220.17.06.2015 WP z dnia 20.10.2015r. Burmistrza Kobyliny, w której stwierdzono brak znaczącego wpływu na środowisko w związku z jej realizacją. Zgodnie z Kartą informacyjną przedsięwzięcia przewiduje się wpływ na następujące komponenty:

- emisja pól elektromagnetycznych - zastosowany w instalacji transformator jest typowym nowoczesnym technologicznie rozwiązaniem konstrukcyjnym powszechnie stosowanym w instalacjach, a oddziaływanie pola magnetycznego, pola elektrycznego i pola akustycznego jest znikome. Silne pole magnetyczne stanowiące istotę działania transformatora zawiera się w jego rdzeniu i jedynie w postaci szczątkowej wydostaje się na zewnątrz transformatora. Natomiast pole elektryczne jest całkowicie ekranowane przez metalową, uziemioną obudowę transformatora. Nie nastąpi przekroczenie dopuszczalnych wartości natężenia pola elektrycznego w bezpośrednim sąsiedztwie inwestycji. Przedmiotowa inwestycja będzie spełniać wymagania zawarte w *Rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów* [25].
- emisja odpadów- w trakcie budowy elektrowni słonecznej i niezbędnej infrastruktury zostaną wytworzone odpady budowlane zakwalifikowane zgodnie z *Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia 2014r. w sprawie katalogu odpadów (Dz.U. z 2014 r. poz. 1923)* do grupy 17: „odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej (włączając glebę i ziemię z terenów zanieczyszczonych). Na etapie użytkowania funkcjonowanie elektrowni słonecznej charakteryzuje się niewielkim wytwarzaniem odpadów. Na etapie eksploatacji przedmiotowej inwestycji będą powstawały odpady związane z utrzymaniem i funkcjonowaniem urządzeń technicznych. Przewiduje się występowanie odpadów z grupy 13 „oleje odpadowe i odpady ciekłych paliw” tylko w przypadku zastosowania transformatora olejowego).. Etap likwidacji - po zakończeniu eksploatacji nastąpi usunięcie konstrukcji, albo wyeksploatowana elektrownia zostanie zastąpiona nową. Należy podkreślić jednak, iż za gospodarkę odpadami wytwarzanymi w trakcie likwidacji będzie odpowiedzialna firma zewnętrzna będąca wykonawcą robót.
- emisja hałasu- głównymi emitarami hałasu oraz wibracji na terenie inwestycyjnym i w jego okolicach podczas budowy elektrowni fotowoltaicznej, będą pracujące maszyny i urządzenia budowlane, a także samochody osobowe i ciężarowe. Rzeczywisty poziom hałasu może dochodzić do 90-105 dB(A). Zjawisko wystąpienia hałasu i wibracji będzie miało charakter krótkotrwały i ograniczony, a wszelkie uciążliwości z tym związane będą miały charakter przemijający i ustąpią całkowicie po zakończeniu prac związanych z budową elementów elektrowni fotowoltaicznej. Zasięg przestrzenny hałasu może oddziaływać na odległość do 100 m Ponadto hałas związany z prowadzeniem prac budowlanych nie przekroczy dopuszczalnych wartości zawartych w *Rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku* [17]. Planowane przedsięwzięcie w postaci elektrowni fotowoltaicznej na etapie eksploatacji nie jest emitorem hałasu. Wpływ prac serwisowych i konserwacyjnych (mycie paneli 1-2 razy do roku) nie wpłynie na pogorszenie stanu akustycznego jakości środowiska. Dla projektowanej elektrowni słonecznej o mocy do 1 MW nie projektuje się zastosowania nawiewnego systemu chłodzącego z użyciem wentylatorów, które mogłyby być emitorem hałasu. Chłodzenie paneli fotowoltaicznych odbywać się będzie w sposób naturalny, przez obieg powietrza atmosferycznego.
- emisja do środowiska gruntowo – wodnego - przewiduje się naturalny sposób odprowadzania wód opadowych przez rozsączanie powierzchniowe w obrębie działek, na których zostanie posadowiona instalacja. Na terenie planowanej inwestycji nie będzie odbywał się pobór wody, nie będą powstawały ścieki socjalno-bytowe, za wyjątkiem etapu budowy, podczas którego zaplecze budowy będzie wyposażone w systemy odbioru i odprowadzania ścieków bytowych w postaci montażu przenośnych toalet WC typu Toi Toi.

Ponadto obszar, na którym projektuje się instalację oraz jej najbliższe sąsiedztwo pozbawione jest: obszarów, na których standardy jakości środowiska zostały przekroczone, obszarów o krajobrazie mającym znaczenie historyczne, kulturowe lub archeologiczne, obszarów ochrony uzdrowiskowej oraz przestrzennych form ochrony przyrody. Najbliższe formy ochrony znajdują się w odległości 3,46 km - Obszar Specjalnej Ochrony Dąbrowy Krotoszyńskie.

Podsumowując realizacja inwestycji będzie oparta o montaż urządzeń infrastruktury technicznej –paneli fotowoltaicznych nie będą na stałe związane z gruntem, a sama inwestycja będzie miała pozytywny wpływ na środowisko poprzez zwiększenie udziału energii odnawialnej w bilansie energetycznym Polski. W związku z powyższymi informacjami zakłada się, iż planowana inwestycja nie będzie znacząco oddziaływała na środowisko przyrodnicze.

W związku z zaplanowanymi w projekcie Programu ochrony środowiska inwestycjami w zakresie energetyki wiatrowej zostały wydane postanowienia o konieczności przeprowadzenia procedury oceny tj. decyzją Burmistrza Kobyłina pismem znak RiOŚ.6220.16.09.2016 WP z dnia 12.08.2016r., decyzją Burmistrza Kobyłina pismem znak RiOŚ.6220.02.10.2016 WP z dnia 14.04.2016r. oraz decyzją Burmistrza Kobyłina pismem znak RiOŚ.6220.11.17.2016 WP z dnia 23.06.2016r.

Dla inwestycji dotyczącej budowy „Farmy Wiatrowej Kobylin” składającej się z 17 elektrowni wiatrowych została opracowana Prognoza oddziaływania na środowisko dla projektu MPZP Farma Wiatrowa Kobylin – kwiecień 2010r. Jednak projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Farma Wiatrowa Kobylin” wraz z prognozą oddziaływania na środowisko został dwukrotnie zaopiniowany negatywnie przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu pismami z dnia 07.04.2010 r., znak: RDOS-30-OO.III-7041-325/10/ak i z 24.04.2010 r., znak: RDOS-30-OO.III-7041-569/10/ak.

Wskazane powyżej inwestycje zostały zakwalifikowane jako znacząco oddziałujące na środowisko zgodnie z *Rozporządzeniem w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko [14]*, wyniku czego wymagają sporządzenia Raportu oddziaływania na środowisko, które wskaże zidentyfikowany wpływ na poszczególne komponenty środowiska. W ramach niniejszej Prognozy wskazuje się, że zaplanowane inwestycje mogą mieć potencjalny negatywny wpływ na środowisko. Projekty farm wiatrowych na etapie budowy i likwidacji mogą oddziaływać na następujące komponenty środowiska: wody powierzchniowe i podziemne (zanieczyszczenie wód), powietrze atmosferyczne (niezorganizowana emisja gazów i pyłów), klimat akustyczny (niezorganizowana emisja hałasu), glebę i powierzchnię ziemi (przekształcenia gruntu, ruch maszyn, zanieczyszczenia substancjami ropopochodnymi, wytwarzanie odpadów), warunki życia (hałas, pylenie), faunę i florę oraz siedliska przyrodnicze (zniszczenie siedlisk, stanowisk, tras migracji), krajobraz (zmiany w otoczeniu, zaburzenie fizjonomii krajobrazu), dobra materialne i krajobraz kulturowy (zniszczenie stanowisk archeologicznych, zabytków nieruchomych lub walorów historycznych i ruralistycznych).

Etap eksploatacji turbin wiatrowych może wiązać się z potencjalnym negatywnym oddziaływaniem na:

- *ornitofaunę* – możliwość śmiertelnych zderzeń z elementami wiatraków, bezpośrednia utrata siedlisk oraz ich fragmentacja i przekształcenia, zmiana wzorców wykorzystania terenu, tworzenie efektu bariery.
- *chiropterofaunę* - śmiertelność na skutek kolizji z elektrownią lub uraz ciśnieniowy, utrata lub zmiany tras przelotu, utrata miejsc żerowania, zniszczenie kryjówek.
- *środowisko akustyczne* – hałas mechaniczny emitowany przez przekładnię i generator, szum aerodynamiczny emitowany przez obracające się łopaty wirnika. Natężenie hałasu uzależnione jest o wielu czynników m.in. sposobu rozmieszczenia turbin w obrębie farmy oraz ich modelu, ukształtowania terenu, prędkości i kierunku wiatru oraz rozchodzenia się fal dźwiękowych w powietrzu. Elektrownie są również źródłem hałasu infradźwiękowego, niemniej jednak badania i publikacje naukowe wykazały, że infradźwięki emitowane na poziomie od 40 do 120 dB nie wywołują negatywnych skutków zdrowotnych.
- *w zakresie pól elektromagnetycznych* - dopuszczalne wartości parametrów fizycznych pól elektromagnetycznych zostały określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie *dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów [25]*. Dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową dopuszczalny poziom pól elektromagnetycznych dla zakresu częstotliwości jakie wytwarza generator elektrowni wiatrowej wynosi 1000 V/m dla pola elektrycznego i 60 A/m dla pola

magnetycznego. Ze względu na lokalizację turbiny wiatrowej na wysokości ok. 100 m nad poziomem gruntu poziom pola elektromagnetycznego generowanego przez elementy elektrowni na poziomie terenu (na wysokości 2 m) jest w praktyce pomijalny.

→ *krajobraz* – zaburzenie walorów widokowych, zmiany w krajobrazie. Istotne jest unikanie lokalizowania farm wiatrowych na terenach cennych krajobrazowo. Negatywny wpływ farmy wiatrowej na otaczający krajobraz maleje wraz ze wzrostem odległości od inwestycji.

W ramach niniejszej Prognozy oceniając oddziaływanie na środowisko tego rodzaju przedsięwzięć zidentyfikowano potencjalne oddziaływania o charakterze negatywnym, stałym i bezpośrednim na krajobraz i powierzchnię ziemi, zwierzęta, klimat akustyczny oraz ludzi. Część oddziaływań ma charakter chwilowy i ustąpi z chwilą zakończenia prac (m.in. hałas związany z budową instalacji), a część ma charakter stały (m.in. zmiany w krajobrazie, zagrożenia dla przelatującego ptactwa, hałas i wibracje na etapie eksploatacji). W związku z realizacją elektrowni wiatrowych może dojść również do oddziaływań skumulowanych. Szczegółowa ocena oddziaływania na środowiska zostanie przeprowadzona w ramach wszczętych procedur o wydanie decyzji o środowiskowych oddziaływaniach przedmiotowych inwestycji.

Realizacja zapisów Programu ochrony środowiska w przypadku typowych działań inwestycyjnych w zakresie infrastruktury technicznej i infrastruktury drogowej, może powodować wystąpienie potencjalnych negatywnych, bezpośrednich lub pośrednich i chwilowych oddziaływań na środowisko przyrodnicze. Potencjalne oddziaływania negatywne związane będą z etapem budowy i po zakończeniu prac ustąpią. Prace budowlane mogą wpływać potencjalnie negatywnie na bioróżnorodność poprzez: możliwe zniszczenie siedlisk roślin i zwierząt, zmiany stosunków gruntowo-wodnych, tworzenie barier w migracji zwierząt, zmianę warunków siedliskowych oraz wycinkę drzew i krzewów. Potencjalne negatywne oddziaływanie na środowisko inwestycji, szczególnie tych związanych z rozbudową sieci kanalizacyjnej oraz sieci drogowej można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślane wybró lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależę będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań. Ponadto, na wykonawcach poszczęólnych inwestycji, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Szerokość strefy oddziaływania drogi na strukturę, skład i kluczowe procesy ekologiczne kształtujące dane siedlisko uzależniona jest od zasięgu zmian stosunków wodnych, dyspersji biogenów, zanieczyszczeń i wrażliwości siedlisk. Potencjalne negatywne skutki funkcjonowania ciągów komunikacyjnych to:

- utrudnienie przemieszczania się zwierząt i roślin,
- wypadki i kolizje drogowe z dzikimi zwierzętami,
- zniszczenie siedlisk w zasięgu przebiegu i oddziaływania drogi,
- przekształcanie terenu przyległego do drogi (osiedlanie się człowieka wzdłuż dróg),
- ekspansja gatunków obcych na danym terenie, związanych z człowiekiem.

Zaplanowane zadania będą miały charakter lokalny, dotyczyć będą głównie modernizacji istniejących dróg, a dodatkowo przy zastosowaniu rozwiązań służących środowisku potencjalne oddziaływanie będzie nieznaczące.

Zadania z zakresu gospodarowania wodami mogą na etapie realizacji potencjalnie chwilowo i negatywnie wpływać na szatę roślinną i zwierzęta z uwagi na wykorzystanie przy pracach ciężkiego sprzętu budowlanego i związaną z nim emisją hałasu, drgań i zanieczyszczeń do powietrza oraz wtórną depozycją zanieczyszczeń na powierzchni ziemi. Niemniej jednak działania malioracyjne i przeciwpowodziowe będą prowadzone z zachowaniem zasad dbałości o stan jakościowy i ilościowy różnorodności biologicznej i systemów faunistyczno-florystycznych. Na szatę roślinną i siedliska będzie wpływał w ograniczonym zakresie ruch ciężkiego sprzętu budowlanego odbywający się na krótkich odcinkach na dojeździe z drogi leśnej do realizowanego obiektu. Oddziaływanie to może być istotne w

przypadku terenów podmokłych lub po intensywnych opadach deszczu powodujących rozmiękczenie gruntu i powstawanie głębokich kolein mogących przybrać postać rynien erozyjnych.

W perspektywie długoterminowej działania związane z budową systemów kanalizacyjnych i przydomowych oczyszczalni ścieków będą miały pozytywny wpływ na bioróżnorodność zwłaszcza organizmów żyjących w glebie i w wodzie. Racjonalna gospodarka ściekowa zmniejszy udział zanieczyszczeń bezpośrednio kierowanych do wód i do ziemi, co w konsekwencji zwiększy zasobność i jakość gleb oraz poprawi stan wód powierzchniowych i podziemnych na terenie gminy.

Na terenie gminy Kobylin nie wyznaczono dotychczas obszarów objętych prawną ochroną przyrody. Szczególnej ochronie podlegają jedynie formy indywidualne, które stanowią:

- drzewa uznane za pomniki przyrody
- ochrona gatunkowa roślin i zwierząt
- chronione siedliska przyrodnicze.

Projekt Programu ochrony środowiska wskazuje na konieczność uwzględniania zakazów, jakie obowiązują w stosunku do pomników przyrody, wynikające z ustawy o ochronie przyrody i w związku z tym nie planuje się działań, które mogłyby naruszać cele ochrony określone dla tych form w miejscu ich lokalizacji. Na obecnym etapie nie przewiduje się kolizji zamierzeń inwestycyjnych z drzewami pomnikowymi. W związku z realizacją zadań należy kontrolować stan siedlisk przyrodniczych, w celu zabezpieczenia ich przed pogarszaniem się ich stanu, integralności i spójności całej sieci. Należy zaznaczyć, iż zaplanowane w Programie ochrony środowiska zadania inwestycyjne wymagają uwzględnienia rozpoznanych już stanowisk i siedlisk gatunków roślin i zwierząt oraz siedlisk przyrodniczych. Nie wyklucza to jednak dodatkowego rozpoznania terenu przed realizacją inwestycji w stopniu zapewniającym minimalizację uszkodzenia siedliska i stanowiska gatunku.

Wszystkie działania proponowane w harmonogramie realizacyjnym POŚ mają na celu służyć ochronie przyrody, nawet jeżeli będzie konieczne krótkotrwałe przekształcenie jednego z komponentów środowiska, np. podczas prac inwestycyjnych, budowlanych. Będą one przeprowadzane z uwzględnieniem wszystkich zasad ustawy o ochronie przyrody. Wszelkie inwestycje na terenach związanych z kompleksami leśnymi, dolinami cieków, czyli miejscami żerowania fauny i skupiania się flory, powinny być szczegółowo przeanalizowane pod kątem ich wpływu na faunę i florę w ujęciu lokalnym i regionalnym.

W niniejszym opracowaniu, analizuje się oddziaływania jakie mogą wynikać na skutek realizacji planowanych działań, zarówno inwestycyjnych, jak i organizacyjnych. Dla ustalenia czy dane przedsięwzięcie będzie miało „istotne negatywne oddziaływanie” niezbędnym jest przeanalizowanie zarówno charakteru i stopnia wpływu planowanych przedsięwzięć, jak i skutków, do jakich może ono doprowadzić, a znaczenie i wielkość oddziaływania musi odnosić się do specyficznych cech oraz warunków zatwierdzonej lub planowanej ostoji. Tak więc właściwy organ do wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach może stwierdzić potrzebę przejścia przez inwestycję procedury oceny oddziaływania skutków jej realizacji na środowisko. Na etapie prognozy oddziaływania zapisów Programu nie będą jednak analizowane szczegółowe oddziaływania poszczególnych inwestycji i przedsięwzięć, gdyż jest to zadanie raportów oddziaływania, a nie dokumentacji typu prognoza, sporządzanej w ramach strategicznej oceny oddziaływania projektów planów i programów. O skutkach realizacji przedsięwzięć wspomina się tylko ogólnie, w celu podkreślenia ważności tego zagadnienia.

Niemniej jednak na obecnym etapie biorąc pod uwagę występowanie jedynie indywidualnych form ochrony przyrody (pomniki przyrody) nie stwierdza się negatywnego wpływu któregośkolwiek z wyznaczonych zadań na formy ochrony przyrody w tym na cele i przedmiot ochrony i integralność obszarów chronionych, w szczególności obszarów Natura 2000. Ewentualne działania inwestycyjne prowadzone w sąsiedztwie indywidualnych form ochrony przyrody muszą być tak prowadzone, aby nie naruszać przedmiotu ich ochrony oraz nie wpływać znacząco negatywnie na ich stan jakościowy i ilościowy. Każde działanie, które powodowałoby znaczący negatywny wpływ musi uwzględniać

konieczność przeprowadzenia działań kompensacyjnych lub przynajmniej działania mające zminimalizować to oddziaływanie.

Reasumując, realizacja projektu Programu ochrony środowiska w większości zaproponowanych zadań nie będzie wiązać się ze znaczącym oddziaływaniem na różnorodność biologiczną, świat zwierzęcy, roślinny objętych ochroną gatunkową zgodnie z *Rozporządzeniem w sprawie ochrony gatunkowej roślin, ochrony gatunkowej grzybów i ochrony gatunkowej zwierząt* [19] [20] [21], siedliska przyrodnicze wymienione w *Rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000* [23] i obiekty prawnie chronione z mocy *Ustawy o ochronie przyrody* [4]. Niektóre z zadań są kwalifikowane jako mogące oddziaływać na środowisko, jednak odpowiedni wybór lokalizacji i technologii będzie sprzyjał minimalizacji negatywnego oddziaływania. Potencjalne negatywne oddziaływanie wystąpić może na etapie realizacji zadań inwestycyjnych i może być związane z zajęciem powierzchni biologicznie czynnej, możliwym zniszczeniem siedlisk przyrodniczych i stanowisk chronionych gatunków roślin i zwierząt, zmianą stosunków wodnych, zmianą przypowierzchniowej struktury ziemi na skutek prac ziemnych. Niemniej jednak oddziaływania negatywne nie powinny wychodzić poza teren do którego inwestor ma tytuł prawny. W związku z niektórymi zadaniami zidentyfikowano oddziaływania o charakterze krótkoterminowym, które ustąpią z chwilą zakończenia etapu budowy. Wskazane w Programie zadania inwestycyjne w konsekwencji mają za zadanie poprawę stanu środowiska, w tym terenów cennych przyrodniczo, poprzez zmniejszenie niekorzystnych oddziaływań na środowisko gruntowe, wodne i powietrzne, co bezpośrednio ma przełożenie na przyrodę ożywioną i nieożywioną. W perspektywie długoterminowej realizacja założonych celów, kierunków i zadań przyniesie pozytywne efekty i zapewni odpowiednią ochronę i kształtowanie środowiska przyrodniczego gminy.

8.2. Oddziaływanie na powierzchnię ziemi i krajobraz

Większość zadań zapisanych w projekcie Programu ochrony środowiska będzie miała charakter neutralny lub pozytywny. Oceniono, że wyznaczone zadania **nie będą mieć znaczącego wpływu** na powierzchnię ziemi i krajobraz. Realizacja niektórych zadań może spowodować wystąpienie potencjalnych oddziaływań bezpośrednich lub pośrednich, krótkoterminowych, stałych i wtórnych, w tym oddziaływań negatywnych.

Potencjalne oddziaływania negatywne o charakterze krótkoterminowym pośrednim na powierzchnię ziemi zidentyfikowano przy realizacji zadań typowo inwestycyjnych jak np. modernizacja obiektów budowlanych, termomodernizacja obiektów, modernizacja ciągów komunikacyjnych, modernizacja infrastruktury technicznej. Potencjalne oddziaływanie wynika z wykorzystania do prac ziemnych i prac budowlanych ciężkiego sprzętu mechanicznego, jednak na terenach już przekształconych. Oddziaływania wynikać będzie z czasowego zajęcia terenu wokół inwestycji, usypania mas ziemnych, które zostaną zlikwidowane po zakończeniu inwestycji. Oddziaływanie dotyczyć będzie istniejących obiektów budowlanych, ciągów komunikacyjnych, sieci i obiektów infrastruktury technicznej bez zwiększenia powierzchni utwardzonej. W stosunku do infrastruktury sieciowej podziemnej, potencjalne oddziaływania mają charakter krótkoterminowy związany z czasowym zajęciem terenu poprzez umieszczenie urządzeń pod ziemią. Po zakończonej pracy grunt i warstwa próchniczna powinna być odtworzona. Podobnie w przypadku infrastruktury technicznej nadziemnej, gdzie utwardzona zostaje część terenu jedynie pod instalacje np. panele fotowoltaiczne lub turbiny wiatrowe. W przypadku tych ostatnich grunt w dalszym ciągu może być użytkowany zgodnie z jego przeznaczeniem.

Potencjalne oddziaływania negatywne o charakterze pośrednim lub bezpośrednim i stałym lub chwilowym na powierzchnię ziemi zidentyfikowano przy realizacji zadań typowo inwestycyjnych jak np. budowa obiektów budowlanych, budowa ciągów komunikacyjnych, budowa infrastruktury technicznej.

Potencjalne oddziaływanie wynika z wykorzystania do prac ziemnych i prac budowlanych ciężkiego sprzętu mechanicznego, w wyniku którego może nastąpić trwałe przekształcenie powierzchni ziemi. Zarówno w przypadku budowy nowych obiektów budowlanych, ciągów komunikacyjnych, sieci i obiektów infrastruktury technicznej lub ich modernizacja, potencjalne oddziaływanie wynika również z możliwego zanieczyszczenia gruntu w przypadku nieszczelności sprzętu lub awarii.

Potencjalne oddziaływania negatywne o charakterze bezpośrednim i stałym na krajobraz mogą mieć głównie działania o charakterze inwestycyjnym. Inwestycje polegające na budowie dróg, budowie ścieżek rowerowych, budowie nowych obiektów i sieci infrastruktury technicznej, budowie instalacji służącej pozyskiwaniu energii tj. paneli fotowoltaicznych lub turbin wiatrowych, obiektów budowlanych o znacznej kubaturze powodują stałą zmianę w krajobrazie. W związku z realizacją nowych inwestycji mogą pojawić się obiekty budowlane, których wysokość lub gabaryty nie będą dostosowane do otoczenia mogą spowodować zaburzenie estetyki krajobrazu. W związku realizacją elektrowni wiatrowych mogą wystąpić oddziaływania skumulowane. Rodzaj oddziaływania jest uzależniony od lokalizacji danej inwestycji i otaczającego je terenu. Właściwie zaprojektowane i zlokalizowane w przestrzeni przedsięwzięcie nie powinno negatywnie oddziaływać na środowisko. Inwestycje budowlane w sposób trwały wpiszą się w krajobraz, dlatego istotny jest wybór lokalizacji oraz odpowiedniej technologii z zachowaniem ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Na etapie realizacji inwestycji potencjalne negatywne i chwilowe oddziaływanie może wystąpić z uwagi na prowadzone wykopy, przemieszczanie mas ziemnych, formowania wysokich nasypów ziemnych (wały, skarpy), prace „wysokich” maszyn tj. żurawie, dźwigi, które mogą być widoczne z dużych odległości.

Potencjalne negatywne oddziaływania na krajobraz związane z budową zbiorników mogą dotyczyć stosowania „wysokich” maszyn budowlanych (na etapie realizacji), lub budowy sztucznych zapór wodnych.

Istotne z punktu widzenia krajobrazu, przyrody oraz powierzchni ziemi jest realizacja inwestycji liniowych, które stanowią barierę szczególnie dla obszarów cennych przyrodniczych i migracji organizmów. W projekcie Programu ochrony środowiska nie przewiduje się realizacji nowych istotnych szlaków komunikacyjnych o znacznym obciążeniu ruchem drogowym, w związku z czym nie przewiduje się znaczącego oddziaływania w tym zakresie. Analizując lokalizację zaplanowanych inwestycji liniowych, głównie dotyczących istniejących dróg stwierdza się, że z punktu widzenia ochrony krajobrazu ich realizacja nie będzie mieć znaczenia z uwagi na to, że teren jest zurbanizowany, przekształcony antropogenicznie, a z punktu widzenia ochrony gleb tylko i wyłącznie w sytuacji zajęcia gruntów wysokich klas.

Działania z zakresu termomodernizacji budynków pozytywnie wpłyną na poprawę ich wyglądu estetycznego. Potencjalne negatywne oddziaływanie na lokalny krajobraz i ład przestrzenny może wystąpić jedynie w sytuacji źle dobranej koloru i struktury elewacji oraz naruszeń ustaleń konserwatorskich w przypadku obiektu zabytkowego. Z kolei rewitalizacja obiektów zabytkowych lub rekultywacja terenów zdegradowanych spowoduje podniesienie wartości estetyczno-widokowych obszaru. Dojdzie do poprawy stanu krajobrazu lokalnego. Niemniej jednak prace ziemne i budowlane mogą wiązać się z wystąpieniem potencjalnych negatywnych oddziaływań na skutek przemieszczania mas ziemnych, prowadzenia prac z użyciem sprzętu technicznego, prowadzeniem wykopów w obrębie obiektu.

Działania związane z gospodarką wodno-ściekową w perspektywie długoterminowej mają pozytywny wpływ na powierzchnię ziemi poprzez budowę indywidualnych systemów oczyszczania ścieków, budowę kanalizacji sanitarnej, montaż instalacji oczyszczających wody opadowe i roztopowe. Racjonalna gospodarka wodno-ściekowa zmniejsza możliwość przedostania się zanieczyszczeń do gleb, a tym samym negatywnego oddziaływania na ten komponent. Sprawne systemy kanalizacji ściekowej

wpływają pośrednio pozytywnie na jakość i zasobność gleb. Zapisane w Programie ochrony środowiska zadania w zakresie kontroli prawidłowej gospodarki wodno-ściekowej mają charakter w większości prewencyjny, co pozwala zmniejszyć ryzyko wystąpienia oddziaływań negatywnych wynikających z niewłaściwej gospodarki wodno-ściekowej.

Potencjalne negatywne oddziaływania w zakresie zadań gospodarki wodno-ściekowej zostaną ograniczone jedynie do etapu budowy sieci kanalizacyjnych, indywidualnych systemów zbierania i oczyszczania ścieków. Oddziaływania negatywne związane będą z prowadzeniem wykopów i zmian w strukturze przypowierzchniowych warstw powierzchni ziemi. Może dojść do naruszenia zwierciadła wód gruntowych. Niewłaściwie zaprojektowana przydomowa oczyszczalnia ścieków (nieodpowiedni dobór przepustowości, nieodpowiednie zabezpieczenie podłoża oraz budowa na gruntach przepuszczalnych) może przyczynić się do potencjalnego negatywnego oddziaływania na zasobność i jakość środowiska gruntowo-wodnego. W przypadku sieci kanalizacji sanitarnej potencjalne negatywne oddziaływanie na etapie realizacji zostanie mocno zminimalizowane z uwagi na budowę takiej sieci wzdłuż pasa drogowego lub chodnika, a więc terenu już przekształconego, którego struktura glebowa została już zaburzona. Ponadto zastosowane rozwiązania techniczne i technologiczne zminimalizują negatywny wpływ na gleby i powierzchnię ziemi.

W przypadku infrastruktury technicznej podziemnej (sieci wodno – kanalizacyjne, przydomowe oczyszczalnie, sieci elektroenergetyczne, sieci gazowe itp.) potencjalne negatywne oddziaływania na etapie ich eksploatacji nie występują, a jedynie ograniczone są do etapu realizacji czyli prowadzenia wykopów i przemieszczania mas ziemnych. Niemniej jednak po realizacji inwestycji powierzchnia ziemi zostaje wyrównana, a ukształtowanie przywrócone do stanu pierwotnego.

W związku z istnieniem i tworzeniem nowych terenów zabudowanych istnieje problem zagospodarowania wód opadowych i roztopowych spływających z terenów utwardzonych, które niosą ze sobą ładunek zanieczyszczeń. Nowoczesne lub zmodernizowane szlaki drogowe w większości wyposażone są w odwodnienie liniowe (rowy trawiaste, systemy kanalizacji deszczowej), które minimalizują ryzyko rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń. Odpowiednio utrzymane i udrożnione rowy trawiaste wzdłuż dróg pozytywnie wspomagają proces samooczyszczania się wód, a tym samym zmniejszają ryzyko infiltracji zanieczyszczeń w głąb ziemi.

Pozytywne oddziaływania na powierzchnię ziemi wystąpią w wyniku realizacji zadań związanych z odpowiednim odbiorem, kontrolą i zagospodarowaniem odpadów, likwidacją dzikich wysypisk, usuwaniem wyrobów zawierających azbest. „Dziki” składowanie odpadów stanowi źródło zanieczyszczeń i stwarza zagrożenie zarówno dla człowieka jak i otaczającego go środowiska. Substancje toksyczne przenikające do gleby zanieczyszczają płytko zalegające wody gruntowe, co może powodować skażenie wód pitnych na obszarach nawet znacznie oddalonych od miejsca kumulacji odpadów. „Dziki wysypiska” stanowią również zagrożenie epidemiologiczne, ze względu na możliwość występowania i rozwoju chorobotwórczych grzybów i bakterii. Właściwe gospodarowanie odpadami poprzez stosowanie najnowszych dostępnych technik w zakresie ich przetwarzania, transportu, unieszkodliwiania i odzysku pozwala zminimalizować ryzyko przedostawania się substancji niebezpiecznych do środowiska gruntowo-wodnego.

Podsumowując do głównych czynników potencjalnego negatywnego oddziaływania na powierzchnię ziemi mogących wystąpić w związku z realizacją inwestycji należą m.in.: zajęcie powierzchni biologicznie czynnej nieprzekształconej, deformacje rzeźby terenu, zlikwidowanie warstwy próchnicznej, zanieczyszczenie powierzchni ziemi w związku z wyciekiem substancji chemicznych ze sprzętu mechanicznego, odpadów składowanych w miejscach do tego nieprzeznaczonych, duże nawodnienie lub przesuszenie gruntu (zjawisko erozji) itp. Część z tych czynników można zminimalizować poprzez stosowanie działań ograniczających, a część zupełnie wyeliminować poprzez wdrożenie odpowiedniego systemu działań naprawczo-prewencyjnych i edukacji ekologicznej. Istotą jest

więc zaplanowanie takich działań ochronnych, które ograniczą zjawisko degradacji powierzchni ziemi i przywrócić stan zgodny ze standardami w tym zakresie.

Z kolei do głównych czynników potencjalnego negatywnego oddziaływania na krajobraz mogących wystąpić w związku z realizacją inwestycji należą m.in. wprowadzanie nowych dominant krajobrazowych (np. linii energetycznych nadziemnych, turbin wiatrowych, szlaków komunikacyjnych, obiektów budowlanych o znacznej kubaturze), które z jednej strony zakłócają wizualny odbiór krajobrazu, gdzie na terenach cennych przyrodniczo mogą obniżyć jego wartość, a z drugiej strony mogą stanowić barierę w migracji zwierząt lub prowadzić do zwiększenia ich śmiertelności.

W związku z zidentyfikowanym potencjalnym oddziaływaniem niektórych inwestycji konieczna jest ich właściwa klasyfikacja zgodnie z *Rozporządzeniem w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko* [14]. W przypadku konieczności przeprowadzenia procedury oceny oddziaływania na środowisko, procedura prowadzona będzie na zasadach określonych w *Ustawie o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* [1]. W ramach omawianej procedury prowadzona będzie wówczas szczegółowa ocena oddziaływania zadań pod kątem środowiskowym przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

8.3. Oddziaływanie na wody powierzchniowe i podziemne

Oceniono, że wyznaczone w Programie ochrony środowiska zadania **nie będą mieć znaczącego wpływu** na jakość i ilość wód powierzchniowych i podziemnych, w tym jednolite części wód.

Obszar gminy Kobylin położony jest w granicach PLGW600079 o numerze 79 (zgodnie z nowym podziałem na lata 2016-2021, PIG), która zgodnie z aPGW dla dorzecza Odry nie jest zagrożona nieosiągnięciem celu środowiskowego. Jej stan ilościowy i chemiczny oceniono na dobry, a więc cel środowiskowy został osiągnięty. Obszar gminy Kobylin położony jest w granicach 3 Jednolitych części wód powierzchniowych (JCWPrz). Zgodnie z informacjami zawartymi w zaktualizowanym *Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry* dla wszystkich 3 JCWPrz oceniono zły stan wód. W związku z powyższym osiągnięcie celu środowiskowego zostało przesunięte do 2027r. z uwagi na brak możliwości technicznych osiągnięcia dobrego potencjału ekologicznego wód i dobrego stanu chemicznego. Na podstawie wyników oceny wód powierzchniowych w ramach monitoringu operacyjnego za lata 2010 – 2015 stwierdzono, że wszystkie 3 analizowane JCWPrz były monitorowane. Ponadto na obszarze wszystkich trzech JCWPrz stwierdzono w dalszym ciągu utrzymujący się zły stan wód. Zgodnie ze zaktualizowanym „Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry” dla sztucznych i silnie zmienionych części wód powierzchniowych celem środowiskowym jest osiągnięcie co najmniej dobrego potencjału ekologicznego i utrzymanie co najmniej dobrego stanu chemicznego, natomiast dla naturalnych części wód osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu. Dla jednolitych części wód podziemnych celem środowiskowym jest dobry stan, zarówno ilościowy, jak i chemiczny. Zadania przewidziane do realizacji w ramach Programu ochrony środowiska obejmują działania proekologiczne, które mają służyć poprawie stanu środowiska w jak najszerszym zakresie aspektów. Wśród zagrożeń dla osiągnięcia celów środowiskowych na obszarach jednolitych części wód obejmujących teren gminy Kobylin jest niewystarczający wskaźnik skanalizowania oraz rolniczy charakter obszaru wiejskiego gminy, co może powodować znaczny dopływ azotu do wód ze źródeł rolniczych. Niemniej jednak zadania przewidziane w programie są ukierunkowane na wyeliminowanie tych zagrożeń w możliwie największym stopniu lub ograniczenie zakresu ich występowania. Działania przewidziane w ramach Programu są ukierunkowane głównie na zapobieganie dopływowi lub ograniczenie dopływu zanieczyszczeń do wód podziemnych, zapobieganie pogarszaniu się stanu wszystkich części wód podziemnych, a także zapewnienie równowagi pomiędzy poborem a zasilaniem wód podziemnych. Realizacja zadań przewidzianych w Programie nie spowoduje pogorszenia stanu wód i nie będzie miała

negatywnego wpływu na osiągnięcie celów środowiskowych ww. jednolitych części wód określonych w powyższym Planie. Program nie przewiduje również zadań, które wpłyną negatywnie na zasoby GZWP.

W ramach obszaru interwencji: gospodarowanie wodami wyznaczono zadania związane z bieżącą konserwacją odnowieniem i oczyszczeniem systemu melioracyjnego, zwiększeniem retencji wodnej, itp. Są to typowe prace melioracyjne prowadzone w zarówno w strefie brzegowej jak i w samym korycie ciek. Prace te wiążą się z użyciem ciężkiego sprzętu budowlanego. Niemniej jednak niewielki odcinek ciek objęty zakresem prac oraz zakres prac ograniczony jedynie do zwiększenia przepustowości, a więc udroźnienia wybranego odcinka nie spowodują zmian charakterystyk hydrologicznych, hydromorfologicznych i hydrobiologicznych, w stopniu uniemożliwiającym osiągnięcie celu środowiskowego. Istotnym jest zaplanowanie prac w taki sposób, aby zminimalizować oddziaływania na jakość i zasobność wód oraz bioróżnorodność odcinka rzeki poprzez m.in. stosowanie siatek zabezpieczających, ograniczenie prac w korycie ciek, stosowanie umocnień dna i brzegów z materiałów naturalnych, ograniczenie do minimum prostowania koryt oraz ograniczenie wygradzania ciek poprzez stosowanie zamknięć remontowych, zastawek itp. Prace związane z udrażnianiem cieków mogą wiązać się ze zniszczeniem siedlisk i stanowisk przyrodniczych lub miejsc rozrodu/bytowania poszczególnych gatunków zwierząt i roślin. Zakres oddziaływania oraz jego wielkość będzie można oszacować dopiero na etapie sporządzania szczegółowego zakresu prac np. Studium wykonalności. W przypadku kiedy przedsięwzięcie będzie kwalifikować się do przedsięwzięć wymagających przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, ocena wpływu wraz z podaniem rodzaju oddziaływań zostanie przeprowadzona na etapie opracowania Karty Informacyjnej Przedsięwzięcia lub Raportu oddziaływania na środowisko.

Zadania z zakresu gospodarki wodno-ściekowej to w większości działania inwestycyjne. Inwestycje z zakresu rozbudowy systemu kanalizacji sanitarnej lub jej modernizacji, w tym budowy przydomowych oczyszczalni ścieków wyeliminują niekontrolowany sposób wprowadzania do środowiska nieoczyszczonych ścieków co poprawi stan sanitarny gminy oraz pozytywnie wpłynie na lokalne środowisko gruntowo-wodne. Skutkiem utworzenia sprawnego systemu odprowadzania ścieków komunalnych będzie właściwe zagospodarowanie wytworzonych ścieków socjalno - bytowych, zmniejszenie ładunku zanieczyszczeń przed wprowadzeniem do środowiska. Systemy kanalizacyjne, w tym przydomowe oczyszczalnie ścieków nie stwarzają podczas normalnej eksploatacji znaczących zagrożeń dla środowiska. Z uwagi jednak na znaczące oddziaływania w przypadku awarii lub wypadku wskazana jest stała kontrola stanu technicznego tych instalacji, jak również opracowanie szczegółowych planów usuwania skutków awarii.

Zasięg oddziaływania inwestycji związanych z budową przydomowych oczyszczalni ścieków jest ograniczony i nie wykracza poza granice działek, na których są realizowane inwestycje. Efektem realizacji oczyszczalni będzie poprawa stanu środowiska (wód podziemnych i powierzchniowych, gleb oraz powietrza). Ze względu na niską przepustowość oczyszczalni, ich budowa nie wpłynie na zmianę stosunków wodnych, przekształcenia powierzchni ziemi ograniczą się do niewielkich prac ziemnych niezbędnych do wbudowania w grunt urządzeń, rzeźba terenu nie ulegnie zmianie, nie przewiduje się likwidacji zadrzewień śródpolnych – oczyszczalnie zlokalizowane w pobliżu zabudowań.

Potencjalne negatywne bezpośrednie i chwilowe oddziaływania związane będą z prowadzeniem prac ziemnych/ prac budowlanych podczas zaplanowanych w Programie ochrony środowiska zadań tj. budowa lub modernizacja obiektów budowlanych, termomodernizacja obiektów, budowa lub modernizacja ciągów komunikacyjnych, budowa lub modernizacja infrastruktury technicznej. Potencjalne negatywne oddziaływania w większości zostaną ograniczone do etapu budowy i ustąpią po zakończeniu prac. Z tego typu przedsięwzięciami wiążą się najczęściej wykopy oraz przemieszczanie mas ziemnych w celu dokonania odpowiedniej makroniwelacji terenu. Skutkować to może zaburzeniem stosunków gruntowo-wodnych a nawet naruszeniem zwierciadła wód gruntowych. Prace budowlane w zakresie w/w inwestycji mogą przyczynić się do zmiany struktury przypowierzchniowych warstw gleby, co w konsekwencji może doprowadzić do zmiany warunków infiltracyjnych gruntu. Awarie sprzętu

budowlanego, niewłaściwe przechowywanie materiałów, niewłaściwa organizacja placów budowy oraz tymczasowe składowanie odpadów może być również przyczyną potencjalnego negatywnego oddziaływania na wody powierzchniowe i podziemne i przedostawania się do wód szkodliwych zanieczyszczeń. Dlatego ważna jest odpowiednia organizacja zaplecza budowy oraz zastosowanie działań minimalizujących adekwatnych do lokalnych warunków środowiskowych.

W związku ze zwiększaniem się powierzchni utwardzonych, wykorzystywanych przez pojazdy mechaniczne wskazuje się na zagrożenie wynikające ze spływu wód opadowych i roztopowych z powierzchni utwardzonych. Wody opadowe i roztopowe niosą ze sobą ładunek zanieczyszczeń tj. zawiesina, różnego rodzaju substancje olejowe, w tym węglowodory ropopochodne, metale ciężkie (Pb, Zn, Cu, Cd, Cr, Ni i in.), związki organiczne i nieorganiczne, chlorki Na, Mg, Ca, zanieczyszczenia pływające grube, związki biogenne (N, P, K) oraz mikrozanieczyszczenia (np. węglowodory aromatyczne). Na etapie niniejszej Prognozy nie jest możliwe odniesienie się do przyjętych rozwiązań w zakresie gospodarowania wodami opadowymi i roztopowymi. W związku z powyższym na etapie Prognozy nie oceniono oddziaływania w tym zakresie.

Reasumując, pomimo wystąpienia krótkotrwałych potencjalnie negatywnych oddziaływań podczas realizacji zadań inwestycyjnych, w perspektywie długoterminowej nie spowodują one negatywnego stałego wpływu na jakość i zasobność wód powierzchniowych i podziemnych, a tym samym nie prognozuje się aby przez wskazane zadania doszło do nieosiągnięcia wyznaczonych celów środowiskowych (lub przesunięcia terminu ich osiągnięcia).

8.4. Oddziaływanie na zasoby naturalne

Oceniono, że na etapie realizacji zadań typowo inwestycyjnych wyznaczonych w Programie ochrony środowiska będą wykorzystywane zasoby naturalne tj. woda, gleba, zasoby kopalin, drewno. Największe zużycie surowców naturalnych będą generowały inwestycje związane z budową lub przebudową infrastruktury drogowej, dlatego działania te mogą wiązać się z potencjalnym krótkotrwałym, negatywnym i bezpośrednim oddziaływaniem na ten komponent środowiska. Wielkość zapotrzebowania będzie wynikała jednak z rodzaju inwestycji i zastosowanej technologii. Na etapie sporządzania niniejszej Prognozy nie jest możliwe oszacowanie wielkości zużytych zasobów, jednak mając na względzie lokalnych charakter zaplanowanych inwestycji oraz stosowane rozwiązania proekologiczne **nie przewiduje się znaczącego oddziaływania** na ten komponent środowiska.

Wyznaczone w Programie ochrony środowiska działania inwestycyjne m.in. modernizacja urządzeń grzewczych, termomodernizacja budynków, montaż odnawialnych źródeł energii, budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków i gromadzenia ścieków, właściwe zagospodarowanie odpadów i zmniejszenie ich składowania, rekultywacja terenów zdegradowanych itp. odznaczać się będą potencjalnym stałym i długoterminowym, pozytywnym oddziaływaniem na środowisko. Potencjalne negatywne oddziaływanie wystąpi jedynie na etapie realizacji zadań inwestycyjnych i może być związane z zajęciem powierzchni biologicznie czynnej lub zużyciem zasobów naturalnych np. kamienia, piasku, wody, energii elektrycznej, węgla itp. z uwagi na zastosowaną technologię prowadzenia prac budowlanych. Wskazane w Programie ochrony środowiska zadania inwestycyjne w większości charakteryzują się wykorzystaniem lub zajęciem zasobów naturalnych, co przy dzisiejszym zrównoważonym rozwoju społeczno-gospodarczym jest nieuniknione. Należy zaznaczyć, iż technologie i techniki prowadzenia robót budowlanych są sukcesywnie udoskonalane co wpływa pozytywnie na zmniejszenie ilości surowców naturalnych wykorzystywanych przy tego typu inwestycjach.

Reasumując, realizacja Programu nie będzie miała znaczącego wpływu na zasoby naturalne, gdyż wszystkie inwestycje zostaną docelowo dostosowane do lokalnych warunków środowiskowych uwzględniając ich odporność i chłonność. Oddziaływań na środowisko nie da się jednak uniknąć, jednak wszelkie działania i przedsięwzięcia będą prowadzone w sposób minimalizujący lub zabezpieczający

(prewencyjny) przed negatywnymi oddziaływaniami, w szczególności tymi znaczącymi, długotrwałymi, czy też skumulowanymi i nieodwracalnymi, mogącymi zdegradować zasoby naturalne tej jednostki.

8.5. Oddziaływanie na powietrze atmosferyczne i klimat oraz klimat akustyczny

Oceniono, że wyznaczone w Programie ochrony środowiska zadania **nie będą mieć znaczącego wpływu** na jakość powietrza atmosferycznego i klimat.

Pozytywny, bezpośredni i stały wpływ na powietrze atmosferyczne i klimat będą miały zadania typowo inwestycyjne tj. termomodernizacja obiektów, wymiana nieekologicznych źródeł ciepła, rozwój energetyki odnawialnej, modernizacja obiektów energetycznego spalania paliw (kotłowni) oraz przebudowa infrastruktury drogowej. Głównym zagrożeniem powietrza atmosferycznego jest emisja niska z instalacji grzewczych budynków. Ograniczając emisję zanieczyszczeń, także niską, która jest najważniejszym problemem, spowoduje się również zmniejszenie emisji zanieczyszczeń w ramach oddziaływania ponadlokalnego. Planowane działania zmierzające do zmniejszenia niskiej emisji i jej uciążliwości będą zdecydowanie pozytywnie oddziaływać na poszczególne komponenty środowiska. Termomodernizacja budynków mieszkalnych oraz użytku publicznego, pozwoli na znaczące ograniczenie zużycia materiału opałowego niezbędnego do ogrzania obiektu oraz przygotowania ciepłej wody użytkowej. W konsekwencji wpłynie to na redukcję emisji szkodliwych zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego, zarówno gazowych (SO, NO, CO), jak i pyłowych. Przeprowadzone prace termomodernizacyjne budynków, dzięki zmniejszeniu zapotrzebowania na energię ciepłą, minimalizują emisję zanieczyszczeń do powietrza ze źródeł spalania energetycznego.

Podjętym w Programie ochrony środowiska zadaniem o charakterze pozytywnym długoterminowym jest również wzrost udziału energii z odnawialnych źródeł, poprzez prace termomodernizacyjne, instalację paneli fotowoltaicznych i turbin wiatrowych. Należy zauważyć, że różnorodność postaci energii odnawialnej przekłada się na różnorodność oddziaływań na środowisko. Istotną korzyścią rozwoju odnawialnych źródeł energii jest dywersyfikacja źródeł energii, co podnosi bezpieczeństwo energetyczne oraz obniżenie kosztów wytwarzania energii w gospodarstwach domowych. Ponadto zwiększenie w całkowitym zużyciu energii udziału energii ze źródeł odnawialnych jest wypełnieniem obowiązku Polski związanym z członkostwem w Unii Europejskiej.

Przedsięwzięcia związane z budową lub modernizacją układu drogowego korzystnie wpływają na poprawę stanu środowiska naturalnego. Poprawa nawierzchni dróg, zwiększenie ich przepustowości oraz tym samym usprawnienie ruchu drogowego na obszarze inwestycji pozwoli na redukcję ilości wydzielanych do atmosfery spalin samochodowych, tak powszechnych w sytuacji natężenia ruchu i jego skumulowania. Poprawa stanu nawierzchni dróg zwiększy bezpieczeństwo ruchu drogowego na terenie gminy oraz może przyczynić się do skrócenia czasu dojazdu do miejsca przeznaczenia. Zaplanowane inwestycje obejmują tereny już przekształcone w wyniku działalności człowieka. Z kolei budowa ścieżek rowerowych spowoduje bezpośrednią długotrwałą poprawę jakości powietrza poprzez ograniczenie użycia pojazdów silnikowych do przemieszczania się na krótkich trasach. Dobrze rozwinięta sieć infrastruktury rowerowej spowoduje, że turystyka rowerowa stanie się codziennością, co w znacznym stopniu może ograniczyć lokalną emisję (komunikacyjną) gazów i pyłów do powietrza.

Z zadaniami inwestycyjnymi związane jest niebezpieczeństwo potencjalnego krótkookresowego, negatywnego oddziaływania na środowisko przyrodnicze. Do powietrza atmosferycznego, w czasie prac budowlanych, prac ziemnych, mogą przedostawać się pyły wydzielane podczas prac budowlano-remontowych. Podczas prac związanych z budową lub modernizacją obiektów budowlanych, termomodernizacją obiektów, budową lub modernizacją ciągów komunikacyjnych, budową lub modernizacją infrastruktury technicznej będzie mieć miejsce emisja zarówno zorganizowana jak i niezorganizowana: gazów wylotowych z silników spalinowych maszyn drogowych i środków transportu, węglowodorów w czasie układania i utwardzania nawierzchni bitumicznych, emisji niezorganizowanej

pyłu. Również zaplecze budowy drogi (wytwórnie betonu, mas bitumicznych, składowiska kruszywa) są źródłem emisji pyłów, fenolu, formaldehydów, naftalenu. Najwyższe poziomy zanieczyszczeń będą zlokalizowane w obrębie pasa drogowego. Poza granicą pasa poziomy zanieczyszczeń będą minimalne. Należy zaznaczyć, że te oddziaływania będą miały charakter krótkotrwały, ograniczony charakter i ustąpią wraz z zakończeniem inwestycji. Jednocześnie wskazuje się, że szczegółowe badania oddziaływania prowadzi się na etapie oceny oddziaływania na środowisko w ramach karty informacyjnej przedsięwzięcia lub raportu oddziaływania na środowisko zgodnie z *Ustawą o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* [1].

W przypadku eliminacji wyrobów zawierających azbest, potencjalnym zagrożeniem dla środowiska jest niewłaściwe prowadzenie demontażu prowadzące do emisji niebezpiecznych dla zdrowia i życia ludzi i zwierząt włókien azbestowych. Zadania te powinny być realizowane ze szczególną ostrożnością.

Wpływ realizacji ustaleń projektu Programu ochrony środowiska należy również przeanalizować w kontekście zmian klimatu. Skutki zmian klimatu, zwłaszcza wzrost temperatury, częstotliwości i nasilenia zjawisk ekstremalnych, występujące w ostatnich kilku dekadach pogłębiają się i z tego względu stały się przedmiotem zainteresowania rządów i społeczności międzynarodowej. Wyniki badań naukowych jednoznacznie wskazują, że zjawiska powodowane przez zmiany klimatu stanowią zagrożenie dla społecznego i gospodarczego rozwoju w tym także dla Polski. Wysiłki na rzecz dostosowania się do skutków zmian klimatu powinny być zatem podejmowane jednocześnie z realizowanymi przez Polskę działaniami ograniczającymi emisję gazów cieplarnianych.

„Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030” został przygotowany z myślą o zapewnieniu warunków stabilnego rozwoju społeczno-gospodarczego w obliczu ryzyk związanych ze zmianą klimatu, ale również z myślą o wykorzystaniu pozytywnego wpływu, jakie niosą działania adaptacyjne mogące mieć wpływ nie tylko na stan polskiego środowiska, ale również na wzrost gospodarczy.

Realizacja ustaleń niektórych zaproponowanych działań może mieć wpływ na klimat. Wzrost znaczenia rozproszonych, odnawialnych źródeł energii powinien uwzględniać pogorszenie warunków wiatrowych (długie okresy bezwietrznej pogody, lub krótkotrwałe okresy z wiatrami o sile huraganu). Produkcja biomasy będzie także podlegać takim samym ograniczeniom jak cała produkcja rolna ze względu na zmniejszenie dostępności wody, ograniczenie wydajności produkcji. Jedynie w przypadku energii słonecznej można spodziewać się poprawy warunków w lecie ze względu na wydłużone okresy pogody słonecznej i zmniejszenie w zimie ze względu na dłuższe okresy z zachmurzeniem. W zakresie upraw roślin energetycznych kluczowy będzie rozwój nowych gatunków roślin, bardziej odpornych na zmienne warunki pogodowe oraz innowacyjnych technik upraw do wykorzystywania w bardzo suchym oraz wilgotnym środowisku.

Zmiany klimatu będą miały różnorodny wpływ na sektor energetyczny, uwzględniając w szczególności prognozowane wahanie średniej temperatury. Konieczne będzie dostosowanie systemu energetycznego do warunków zapotrzebowania zarówno na energię elektryczną, jak i ciepłą, m.in. poprzez wdrożenie stabilnych niskoemisyjnych źródeł energii. Istotne będzie także wykorzystanie odnawialnych źródeł energii: energii słonecznej, wiatrowej, biomasy i energii wodnej.

Transport drogowy ze względu na przestrzenny charakter jest szczególnie wrażliwy na zmieniające się zjawiska klimatyczne. Silne wiatry powodujące m.in. tarasowanie dróg i zniszczenia infrastruktury drogowej i pojazdów mogą się w przyszłych latach nasilać. Analogiczne zmiany będzie można zaobserwować w przypadku gwałtownych opadów zarówno deszczu, jak i śniegu, których występowanie zaburza płynność transportu. Problemy związane z nasilającym się występowaniem wysokich temperatur również oddziałują negatywnie zarówno na pojazdy jak i na elementy infrastruktury drogowej.

Zmiany klimatyczne będą prowadziły do zmniejszenia zasobów przestrzeni dostępnej dla danego typu prowadzonej lub planowanej działalności – m.in. ze względu na zwiększone ryzyko powodziowe, wzrost ryzyka osuwiskowego, nasilenie procesów erozji wodnej i wietrznej, deficyt wody, podniesienie, a także obniżenie poziomu wód gruntowych. Zmiany klimatu w kontekście przestrzennym oddziałują na cały kompleks problemów zagospodarowania przestrzennego. Obszary zabudowane zagrożone są bezpośrednio szczególnie trzema zjawiskami: intensyfikacją miejskiej wyspy ciepła i silnymi ulewami powodującymi podtopienia oraz suszą sprzyjającą deficytowi wody. W mniejszym stopniu zagrożenie stanowią silne wiatry, które z uwagi na dużą szorstkość podłoża tracą swoją siłę (zagrożenie to może dotyczyć małych miast oraz przedmieść o zabudowie rozproszonej). Wyspa ciepła jest efektem zaburzonego przez powierzchnie sztuczne (asfalt, beton, pokrycia dachów itp.) przebiegu procesów wymiany energii między podłożem a atmosferą. Dodatkowo wzmacnia ją wzrastająca temperatura co sprzyja stresowi cieplnemu, stagnacji powietrza nad miastem, wzrostowi koncentracji zanieczyszczeń powietrza, w tym pyłu zawieszonego i smogu.

Niewłaściwa gospodarka przestrzenna, w szczególności inwestowanie na terenach zagrożonych, w tym w strefach zalewowych rzek oraz zbyt niska pojemność retencyjna naturalna jak i sztucznych zbiorników, nie tylko w dolinach rzek, ogranicza skuteczne działania w sytuacjach nadmiaru lub deficytu wód powierzchniowych. Istnieje ryzyko, że w przyszłości zjawiska te będą występować ze zwiększoną częstotliwością. Wyniki przeanalizowanych scenariuszy wskazują na zwiększone prawdopodobieństwo występowania powodzi błyskawicznych wywołanych silnymi opadami mogących powodować zalewanie obszarów, na których nieodpowiednio prowadzona jest gospodarka przestrzenna.

Przewidywane zmiany klimatyczne i związany z nimi wzrost częstotliwości i intensywności susz w rolnictwie spowodują wzrost zapotrzebowania na wodę do nawodnień. Z obliczeń prognostycznych wartości niedoborów wody w glebie dla wybranych roślin wynika, że następuje ciągły proces przesuszania się gleby i zwiększania zagrożenia suszą. Obok suszy także intensywne opady stanowią zagrożenie dla produkcji roślinnej. W związku ze wzrostem częstości występowania intensywnych opadów w okresie letnim, można oczekiwać zwiększenia potrzeb odwadniania. Przeprowadzone analizy wskazały, że należy oczekiwać zwiększenia częstości lat ze stratami plonów wynikających z niekorzystnego przebiegu pogody.

Dostosowanie sektora gospodarki wodnej do zmian klimatu ma na celu usprawnienie funkcjonowania sektora w warunkach nadmiaru, jak i niedoboru wody.

Ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu jest niezmiernie ważnym zagadnieniem, ponieważ problem utraty bioróżnorodności narasta wraz z postępującymi zmianami klimatu. Z punktu widzenia ochrony siedlisk najistotniejsze są działania związane z utrzymaniem obszarów wodno-błotnych i ich odtwarzaniem wszędzie tam, gdzie jest to możliwe. Jednocześnie istotne będą działania sprzyjające prowadzeniu zrównoważonej gospodarki leśnej w warunkach zmian klimatu, jak również przygotowaniu ekosystemów leśnych na zwiększoną presję wynikającą z nasilenia ekstremalnych zjawisk pogodowych, m.in. okresów suszy, fal upałów, gwałtownych opadów deszczu, porywistych wiatrów.

Część działań ujętych w Programie będzie charakteryzowała się zarówno oddziaływaniami pozytywnymi lub neutralnymi, jak i negatywnymi w odniesieniu na zmiany klimatu. Działanie obejmujące budowę i modernizację dróg, obok ogólnej poprawy stanu powietrza w zakresie ilości emitowanych zanieczyszczeń (na skutek upłynnienia ruchu, skutkującego mniejszym spalaniem paliw) powodują z reguły przeniesienie negatywnego oddziaływania z jednego miejsca w inne (z terenów zabudowanych na tereny zlokalizowane poza terenami zabudowanym (które wcześniej charakteryzowały się o wiele lepszymi warunkami aerosanitarnymi). Ponadto zmiany pokrycia powierzchni ziemi wpływają na mikroklimat. Ich zwiększenie pogarsza lokalnie mikroklimat, tworząc tzw. wyspy ciepła.

Reasumując, wprowadzanie ustaleń Programu ochrony środowiska nie będzie negatywnie oddziaływać na klimat lokalny terenu gminy, może jednak nieco go modyfikować, ze względu na rozwój zabudowy, rozwój obszarów leśnych. Rozwój obszarów biologicznie czynnych wpływa na kształtowanie

się specyficznych topoklimatów, zmienia się wilgotność powietrza, a także wartość prędkości wiatru. Natomiast występowanie przeszkód w postaci zabudowy, powoduje problemy z nawietrzaniem i przewietrzaniem obszaru. Stąd tak ważne jest utrzymanie korytarzy przewietrzania na terenie gminy poprzez właściwe kształtowanie zabudowy na terenach nadal czynnych biologicznie. Pozytywnie na klimat (podobnie jak na powietrze) wpłynie także promocja alternatywnych źródeł energii, gdyż zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pośrednio wpływa na ograniczenie zmian klimatu. Poza tym rodzajem planowanych działań nie przewiduje się zmian klimatu lokalnego.

Zmiany w układach zabudowy mogą mieć wpływ na klimat lokalny tego obszaru. Może to spowodować na przykład wymuszenie lokalnych warunków przewietrzania tego terenu, może mieć wpływ na warunki termiczne, ponieważ przy wypełnianiu wolnych od zabudowy terenów, powiększać się będą powierzchnie pokryte betonem, asfaltem, czy innymi materiałami budowlanymi, zmieniać się będzie albedo dla tych terenów. Temperatura powietrza wśród terenów zabudowanych będzie nieco wyższa niż terenów otaczających, terenów wolnych od zabudowy.

Wzrost powierzchni terenów zalesionych może modyfikować lokalne warunki termiczne, nasłonecznienia oraz wilgotnościowe. Wszelkie zmiany w pokryciu terenu będą wpływały na lokalne zmiany temperatury, wilgotności, ruchy mas powietrza.

Oceniono, że wyznaczone w Programie ochrony środowiska **nie będą mieć znaczącego wpływu** na klimat akustyczny.

Pozytywny, bezpośredni i stały wpływ na klimat akustyczny będą miały zadania związane z przebudową i budową dróg, które w konsekwencji ograniczą emisję hałasu komunikacyjnego i jego negatywne oddziaływanie na ludzi oraz budynki. Korzyścią związaną z modernizacją dróg jest zmniejszenie drgań i wibracji, które mogą powodować uszkodzenia budynków. Ograniczenie emisji hałasu komunikacyjnego można uzyskać nie tylko poprzez poprawę stanu nawierzchni drogi, ale także poprzez poprawę płynności ruchu uzyskaną dzięki takim zabiegom jak: poszerzenie drogi, wydzielenie pasów do skrętu w rejonie skrzyżowań, budowa zatok w rejonie przystanków komunikacji, budowa przestrzeni parkingowych, zmiana geometrii łuków, zmiana geometrii skrzyżowań w tym budowa skrzyżowań wielopoziomowych i inne działania o podobnym charakterze. Jednak należy pamiętać, że korzystne efekty w tym zakresie mogą być jednocześnie niwelowane przez wzrost płynności ruchu, któremu towarzyszy jednocześnie wzrost jego natężenia.

Przebudowa i budowa dróg wiąże się ze spełnieniem ściśle określonych standardów w zakresie emisji hałasu, które zostały określone w *Rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku [17]*. Stąd też przyjęte standardy akustyczne dla zabudowy chronionej będą wymagały niejednokrotnie zastosowania działań minimalizujących emisję hałasu w postaci m.in. ograniczeń prędkości, zastosowania ekranów akustycznych, zastosowania tzw. „cichej nawierzchni”.

Z zadaniami inwestycyjnymi związane jest niebezpieczeństwo potencjalnego krótkookresowego, negatywnego oddziaływania w zakresie emisji hałasu. W trakcie prowadzenia prac budowlanych i prac ziemnych związanych m.in. z budową lub modernizacją obiektów budowlanych, termomodernizacją obiektów, budową lub modernizacją ciągów komunikacyjnych, budową lub modernizacją infrastruktury technicznej mogą wystąpić przekroczenia standardów jakości hałasu w wyniku pracy ciężkiego sprzętu budowlanego oraz transportu materiałów budowlanych. Będą one stanowić uciążliwość o ograniczonym czasie oraz zasięgu występowania, przez co nie wpłyną negatywnie na klimat akustyczny w dłuższej perspektywie.

W związku z realizacją projektów farm wiatrowych etap eksploatacji turbin wiatrowych może wiązać się z potencjalnym negatywnym oddziaływaniem na środowisko akustyczne. Hałas mechaniczny emitowany jest przez przekładnię i generator, szum aerodynamiczny emitowany przez obracające się łopaty wirnika. Natężenie hałasu uzależnione jest o wielu czynników m.in. sposobu rozmieszczenia turbin w obrębie farmy oraz ich modelu, ukształtowania terenu, prędkości i kierunku wiatru oraz rozchodzenia się fal dźwiękowych w powietrzu. Elektrownie są również źródłem hałasu infradźwiękowego, niemniej

jednak badania i publikacje naukowe wykazały, że infradźwięki emitowane na poziomie od 40 do 120 dB nie wywołują negatywnych skutków zdrowotnych. W ramach niniejszej Prognozy oceniając oddziaływanie na środowisko tego rodzaju przedsięwzięć zidentyfikowano potencjalne oddziaływania o charakterze negatywnym, stałym i bezpośrednim na klimat akustyczny oraz ludzi. Część oddziaływań ma charakter chwilowy i ustąpi z chwilą zakończenia prac (m.in. hałas związany z budową instalacji), a część ma charakter stały (m.in. hałas i wibracje na etapie eksploatacji). W związku z realizacją elektrowni wiatrowych może dojść również do oddziaływań skumulowanych. Szczegółowa ocena oddziaływania na środowiska zostanie przeprowadzona w ramach wszczętych procedur o wydanie decyzji o środowiskowych oddziaływaniach przedmiotowych inwestycji.

Wyznaczone w Programie ochrony środowiska działania inwestycyjne tj. przebudowa układu komunikacyjnego i budowa ścieżek rowerowych, odznaczać się będą w konsekwencji potencjalnym stałym pozytywnym oddziaływaniem na klimat akustyczny gminy. Potencjalne negatywne oddziaływanie wystąpi jedynie na etapie realizacji zadań inwestycyjnych i może być związane z emisją hałasu do środowiska. Oddziaływania te są charakterystyczne dla etapu prowadzenia prac i ustąpią w większości po ich zakończeniu. Wzrost emisji hałasu może wystąpić na obszarach, na których zaplanowano budowę nowych dróg. Niemniej jednak zastosowanie technik ograniczających rozprzestrzenianie się hałasu (ekrany akustyczne, cicha nawierzchnia) zminimalizuje oddziaływanie w tym zakresie.

W perspektywie długofalowej wyznaczone w Programie ochrony środowiska zadania przyczynią się do ograniczenia emisji i drgań wprowadzanych do środowiska. Ocenia się, że realizacja celów, kierunków i zadań wyznaczonych w Programie nie będzie przyczyniać się do pogłębiania obszarów problemowych w zakresie klimatu akustycznego na terenie gminy Kobylin.

8.6. Oddziaływanie na krajobraz kulturowy i zabytki

Oceniono, że wyznaczone w Programie ochrony środowiska zadania będą mieć w większości **neutralne lub pozytywne oddziaływanie** na krajobraz kulturowy i zabytki.

Pozytywnym, stałym bezpośrednim i pośrednim oddziaływaniem będzie termomodernizacja obiektów zabytkowych, zadania w zakresie infrastruktury przeciwpowodziowej i melioracyjnej, remonty i rewitalizacja obiektów zabytkowych, aktualizacja Programu opieki nad zabytkami oraz prowadzenie gminnej ewidencji zabytków (GEZ). Ponadto zadania inwestycyjne w zakresie infrastruktury komunikacyjnej wpłyną pozytywnie na występujące w bliskim sąsiedztwie tych terenów zabytki nieruchome, poprzez minimalizację występowania drgań spowodowanych złym stanem technicznym nawierzchni lub szlaku.

Potencjalne negatywne oddziaływania na zabytki mogą wystąpić jedynie na etapie realizacji zadań inwestycyjnych lub wtedy gdy dotyczyć będzie lokalizacji objętych ochroną kulturową lub historyczną. Wówczas negatywne oddziaływanie może wiązać się ze zniszczeniem obiektu zabytkowego lub naruszeniem jego pierwotnego stanu. Niemniej jednak na obecnym etapie brak jest możliwości stwierdzenia, które z zadań inwestycyjnych będą prowadzone w pobliżu obiektów chronionych i czy ich zakres prac spowoduje zniszczenie lub degradację danego obiektu historycznego. Konsekwencją realizacji zadań inwestycyjnych będzie dbałość o walory historyczno-kulturowe poprzez zastosowanie takich rozwiązań projektowych aby środowisko kulturowe nie zostało zdegradowane.

W perspektywie długofalowej wyznaczone w Programie ochrony środowiska zadania przyczynią się do ochrony wartości kulturowych i pozytywnego wpływu na zabytki i stanowiska archeologiczne. Ocenia się, że realizacja celów, kierunków i zadań wyznaczonych w Programie nie będzie przyczyniać się do pogłębiania obszarów problemowych w zakresie krajobrazu kulturowego i zabytków.

8.7. Oddziaływanie na zdrowie i warunki życia ludzi oraz dobra materialne

Oceniono, że wyznaczone Programie ochrony środowiska zadania **będą mieć pozytywny długoterminowy** wpływ na zdrowie i warunki życia ludzi oraz dobra materialne, poprzez podniesienie standardu życia mieszkańców gminy.

W Programie wpisane jest szereg projektów nie inwestycyjnych i inwestycyjnych mających w konsekwencji pozytywny wpływ na ludzi tj. projekty z zakresu ograniczenia zanieczyszczeń do powietrza, modernizacji urządzeń ciepłych, termomodernizacji obiektów, montażu odnawialnych źródeł energii, przebudowy dróg, budowy ścieżek rowerowych, rozbudowy systemów wodno - kanalizacyjnych, gospodarowania wodami, ochrony przeciwpowodziowej i melioracyjnej. Większość zadań wyznaczonych w Programie to zadania pozytywnie wpływające na środowisko i ludzi.

Potencjalne negatywne oddziaływania na zdrowie ludzi i dobra materialne może wystąpić na etapie realizacji większości zaplanowanych zadań inwestycyjnych. Oddziaływania negatywne są charakterystyczne dla etapu prowadzenia prac i ustąpią w większości po ich zakończeniu oraz będzie to oddziaływanie w granicach terenu, do którego inwestor ma tytuł prawny. Ponadto nie przewiduje się, aby działania te mogły zagrażać życiu i zdrowiu ludzi i pogarszać warunki życia. Z pracami budowlanymi związany jest wzrost zanieczyszczeń gazów i pyłów do powietrza oraz wzrost emisji hałasu. Działania inwestycyjne często wymagają przekształceń i zmian sposobu użytkowania terenu. Może to zostać negatywnie odebrane przez społeczeństwo z uwagi na nieprzystosowanie do zmian lub utraty wartości nieruchomości. Należy zaznaczyć, że ryzyko sprzeciwu społecznego przy każdym zadaniu inwestycyjnym istnieje, a jego siła lub możliwość wystąpienia uzależniona jest od rozwiązań projektowych i technologicznych, które mają uwzględniać zasadę zrównoważonego rozwoju oraz zachowanie bezpieczeństwa i zdrowia ludzi.

9. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO

Z uwagi na lokalizację obszaru gminy Kobylin tj. znaczną odległość od granic Państwa nie przewiduje się wystąpienia transgranicznego oddziaływania na środowisko zgodnie z *Ustawą o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* [1].

10. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZENIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, WYNIKAJĄCYCH Z REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU

W wyniku analizy założeń projektu Programu ochrony środowiska nie stwierdzono znaczących negatywnych oddziaływań na środowisko, w tym na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000. Mając na względzie wymogi prawne odnoszące się do ochrony zasobów środowiska, w tym obszarów objętych ochroną prawną w projekcie Programu przedstawiono ustalenia wspierające ochronę środowiska, ochronę przyrody i krajobrazu. W poszczególnych podrozdziałach przedstawiono rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację potencjalnych oddziaływań wynikających z realizacji projektu Programu.

10.1. Ochrona różnorodności biologicznej, roślin i zwierząt oraz obszarów podlegających ochronie na podstawie *Ustawy o ochronie przyrody*

W zakresie *Ochrony różnorodności biologicznej, roślin i zwierząt oraz obszarów podlegających ochronie na podstawie Ustawy o ochronie przyrody* [4], w tym obszarów Natura 2000 wskazuje się na lokalizację w miarę możliwości inwestycji poza formami ochrony przyrody. Wyznaczone w Programie ochrony środowiska zadania nie kolidują z wyznaczonymi indywidualnymi formami ochrony przyrody – pomnikami przyrody, dlatego nie przewiduje się wystąpienia negatywnych oddziaływań w tym zakresie.

W zakresie ochrony bioróżnorodności, flory i fauny wskazuje się na ochroną gatunkową zgodnie z *Rozporządzeniem w sprawie ochrony gatunkowej roślin, ochrony gatunkowej zwierząt i ochrony gatunkowej grzybów* [19] [20] [21] oraz gatunków rzadkich i ginących wymienionych w Polskiej Czerwonej Księdze Roślin i Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt.

W przypadku realizacji inwestycji, które kwalifikować się będą jako przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko zgodnie z *Rozporządzeniem w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko* [14] konieczna jest właściwa ocena oddziaływania na przyrodę obszaru. Przed każdą inwestycją, nie tylko wymagającą sporządzenia Raportu oddziaływania na środowisko zgodnie z *Ustawą o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* [1] wskazuje się na potrzebę przeprowadzenia inwentaryzacji przyrodniczych stwierdzających występowanie chronionych siedlisk i gatunków.

W przypadku stwierdzenia występowania gatunków zwierząt w obiektach przeznaczonych do remontu, termomodernizacji, usuwania pokryć azbestowych itp. należy stwierdzić czy gatunki podlegają ochronie prawnej. W celu ograniczenia negatywnego wpływu na zwierzęta należy dostosować się do *Rozporządzenia w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt* [21] w stosunku do dziko występujących zwierząt, w stosunku do których zakazuje się umyślnego: zabijania, chwytania i okaleczenia, niszczenia ich jaj, form młodocianych i form rozwojowych, niszczenia ich siedlisk i ostoi, niszczenia ich gniazd, legowisk, zimowisk i innych schronień, wybierania ich jaj, płoszenia i niepokojenia, przemieszczania z miejsc regularnego przebywania na inne miejsce.

W związku z wykonywaniem prac w terminie od 15 marca do 15 października należy przeprowadzić rozpoznanie ornitologiczne i chiropterologiczne, w celu uzyskania informacji o ewentualnym występowaniu miejsc lęgowych ptaków lub rozrodu nietoperzy. W przypadku stwierdzenia zasiedlenia budynku przez chronione gatunki ptaków lub nietoperzy ekspert powinien wskazać dokładne miejsca ich przebywania tak, aby przed okresem lęgowym można było zamknąć nisze, szczeliny i dostępy do stropodachu wykorzystywane przez te zwierzęta. W momencie, gdy planowane działania będą się wiązać

z koniecznością realizacji czynności zakazanych w stosunku do nich, inwestor zobowiązany jest do uzyskania, przed przystąpieniem do prac, zezwolenia właściwego organu ochrony przyrody, wydawanego w trybie *art. 56 Ustawy o ochronie przyrody* [4]. Odstępstwem od w/w zakazów jest możliwość usuwania gniazd ptasich z obiektów budowlanych, jeżeli wymagają tego względy bezpieczeństwa w terminie od dnia 16 października do końca lutego, jednak pod warunkiem, iż dla planowanych czynności brak rozwiązań alternatywnych oraz gdy nie będzie to szkodliwe dla zachowania we właściwym stanie ochrony populacji tych gatunków i ich siedlisk (§ 8 *Rozporządzenia w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt* [21]). Powyższe zezwolenie może być wydane jedynie w przypadku wystąpienia łącznie trzech warunków, tj.: braku rozwiązań alternatywnych, jeżeli czynności te nie są szkodliwe dla zachowania we właściwym stanie ochrony dziko występujących populacji chronionych gatunków zwierząt oraz gdy zachodzi jedna z przesłanek wymieniona w art. 56 ust. 4 pkt od 1 do 7 cytowanej wyżej *Ustawy o ochronie przyrody* [4]. Brak spełnienia jednego z ww. warunków skutkuje odmową wydania zezwolenia.

Po przeprowadzeniu prac remontowych należy, w miarę możliwości, umożliwić ptakom i nietoperzom dalsze występowanie w obiektach budowlanych, poprzez stworzenie na remontowanych obiektach siedlisk zastępczych w postaci, np. budek lęgowych, aby zrekompensować utracone miejsca bytowania i rozrodu. Ich charakter, lokalizacja, parametry techniczne i zagęszczenie powinny być dobrane przez specjalistę ornitologa i chiropterologa odpowiednio do preferencji gatunków, które występowały tam wcześniej. W przypadkach, gdy obiekt budowlany wykorzystywany był przez jerzyki *Apus apus*, a w ramach remontu stropodach budynku ocieplono materiałami sypkimi (np. przy użyciu granulatu wełny mineralnej, granulatu styropianu fibry celulozowej), należy całkowicie zrezygnować z pozostawiania otwartych otworów do stropodachów, gdyż materiały użyte do izolacji są niebezpieczne dla tego gatunku.

Najdogodniejszym terminem prowadzenia prac budowlanych na obiektach jest okres od 16 października do 28 lutego, przypadający poza okresem rozrodu większości gatunków zwierząt. W tym czasie wykonawca prac może, bez zezwolenia, zabezpieczyć wszelkie szczeliny i otwory wentylacyjne budynku przed zajęciem ich przez zwierzęta i nie dopuścić do założenia gniazd i przeprowadzenia lęgów przez ptaki w następnym sezonie.

Każde prowadzenie robót budowlanych i robót ziemnych z użyciem sprzętu mechanicznego wymaga właściwego zabezpieczenia terenu wokół inwestycji (ochrona drzew i krzewów) oraz właściwe zagospodarowanie i oczyszczanie generowanych ścieków przed wprowadzeniem do gruntu oraz właściwe zagospodarowanie odpadów w trakcie realizacji inwestycji oraz na etapie eksploatacji. Ponadto przeglądy pojazdów, wymiana płynów hydraulicznych i chłodniczych oraz tankowanie paliwa wykonywane wyłącznie na terenach utwardzonych. Sprzęt mechaniczny wykorzystywany przy pracach ziemnych/ budowlanych będzie sprawny technicznie, użytkowany zgodnie z ich dokumentacjami techniczno-ruchowymi oraz spełniać będzie inne wymagania określone w *Kodeksie o ruchu drogowym* oraz w *Rozporządzeniu w sprawie minimalnych wymagań dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy* [27].

W sytuacji wycieku substancji szkodliwych z pracującego sprzętu mechanicznego do gruntu lub wód gruntowych należy podjąć działania mające na celu oczyszczenie miejsca skażenia metodą *in situ* lub *ex situ*.

Zezwolenie na usunięcie drzewa lub krzewu na obszarach objętych ochroną krajobrazową w granicach parku narodowego albo rezerwatu przyrody wydaje się po uzgodnieniu odpowiednio z dyrektorem parku narodowego albo regionalnym dyrektorem ochrony środowiska zgodnie z art. 83a ust. 3 *Ustawy o ochronie przyrody* [4]. W przypadku wycinki drzew i krzewów wskazuje się na przeprowadzenie kompensacji przyrodniczej poprzez nowe nasadzenia. w przypadku gdy zezwolenie dotyczy usunięcia drzewa lub krzewu z terenu nieruchomości wpisanej do rejestru zabytków - wojewódzki konserwator zabytków zgodnie z art. 83a ust. 1 *Ustawy o ochronie przyrody* [4].

W Programie ochrony środowiska wyznaczono zadania z zakresu montażu instalacji OZE, do których należą instalacje fotowoltaiczne. Instalacja pojedynczych baterii fotowoltaicznych na budynkach

mieszkalnych nie stanowi zagrożenia dla środowiska. Niemniej jednak montaż baterii fotowoltaicznych może stanowić zagrożenie dla ptaków gniazdujących w budynkach (np. jerzyki, jaskółki, wróble, kopciuszki). Dlatego też przed podjęciem prac należy przeprowadzić inwentaryzację budynków pod kątem występowania chronionych gatunków ptaków. Prace montażowe powinny być prowadzone poza okresem lęgowym ptaków, tj. poza okresem od 15 kwietnia do 15 sierpnia, aby nie płoszyć gniazdujących ptaków. Zgodnie z powyższym przedsięwzięcie musi zostać tak zaprojektowane aby:

- unikać przy wyborze lokalizacji obszarów prawnie chronionych;
- w przypadku lokalizacji farmy fotowoltaicznej na obszarach łąk i/lub w sąsiedztwie obszarów wodno-błotnych i zbiorników wodnych skonsultować się z ornitologami, w celu takiego zaprojektowania inwestycji aby wyeliminować lub zminimalizować potencjalnie negatywne oddziaływanie na awifaunę;
- stosować panele fotowoltaiczne wyposażone w warstwy antyrefleksyjne, skutkujące brakiem efektu odbicia światła oraz panele posiadających białe granice i białe paski podziału, które zmniejszają znacznie przyciąganie bezkręgowców wodnych;
- prace związane z budową prowadzić poza okresem lęgowym ptaków,
- w taki sposób projektować budowę nowych linii napowietrznych i słupów aby możliwie w największym stopniu eliminować w przypadku ptaków możliwość kolizji i porażenia prądem.

Inwestycja wskazana w Programie ochrony środowiska w zakresie budowy elektrowni słonecznej w miejscowości Rzemiechów została zakwalifikowana do inwestycji znacząco oddziałujących na środowisko zgodnie *Rozporządzeniem w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko [18]*. W związku z jej realizacją wydana została decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach nr RiOŚ.6220.17.06.2015 WP z dnia 20.10.2015r. Burmistrza Kobylina, w której stwierdzono brak znaczącego wpływu na środowisko w związku z jej realizacją. Ponadto obszar, na którym projektuje się instalację oraz jej najbliższe sąsiedztwo pozbawione jest: obszarów, na których standardy jakości środowiska zostały przekroczone, obszarów o krajobrazie mającym znaczenie historyczne, kulturowe lub archeologiczne, obszarów ochrony uzdrowiskowej oraz przestrzennych form ochrony przyrody. Najbliższe formy ochrony znajdują się w odległości 3,46 km - Obszar Specjalnej Ochrony Dąbrowy Krotoszyńskie.

Zgodnie z Kartą informacyjną przedsięwzięcia przewiduje się wpływ na następujące komponenty i zaproponowane rozwiązania chroniące środowisko:

- emisja pól elektromagnetycznych - zastosowany w instalacji transformator jest typowym nowoczesnym technologicznie rozwiązaniem konstrukcyjnym powszechnie stosowanym w instalacjach, a oddziaływanie pola magnetycznego, pola elektrycznego i pola akustycznego jest znikome. Nie nastąpi przekroczenie dopuszczalnych wartości natężenia pola elektrycznego w bezpośrednim sąsiedztwie inwestycji. Przedmiotowa inwestycja będzie spełniać wymagania zawarte w *Rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów [25]*.
- emisja odpadów- zabezpieczenie środowiska gruntowo – wodnego realizowane będzie poprzez instalację indywidualnej misy olejowej dla pojedynczego transformatora. Misa olejowa, wykonana będzie z materiałów olejoodpornych i wodoodpornych a ich pojemność powinna wynosić minimum 110% zawartości oleju w transformatorze zgodnie z normą PN-E-05115. Harmonogram prac konserwacyjnych poszczególnych elementów elektrowni słonecznej będzie określony w dokumentacji eksploatacji elektrowni słonecznej. Konserwację elektrowni będzie prowadzić serwis producenta elektrowni słonecznej lub firma wyspecjalizowana w tego typu pracach. Etap likwidacji - po zakończeniu eksploatacji nastąpi usunięcie konstrukcji, albo wyeksploatowana elektrownia zostanie zastąpiona nową. Należy podkreślić jednak, iż za gospodarkę odpadami wytwarzanymi w trakcie likwidacji będzie odpowiedzialna firma zewnętrzna będąca wykonawcą robót.
- emisja hałasu- ze względu na lokalizację przedsięwzięcia, prace prowadzone będą wyłącznie w porze dziennej. W celu ograniczenia emisji hałasu zaleca się, aby profesjonalne ekipy budowlane

podczas prac demontażowych posługiwały się nowoczesnym i sprawnym sprzętem o niskiej emisji hałasu. Zjawisko wystąpienia hałasu i wibracji będzie miało charakter krótkotrwały i ograniczony, a wszelkie uciążliwości z tym związane będą miały charakter przemijający i ustąpią całkowicie po zakończeniu prac związanych z budową elementów elektrowni fotowoltaicznej. Ponadto hałas związany z prowadzeniem prac budowlanych nie przekroczy dopuszczalnych wartości zawartych w *Rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku* [17]. Planowane przedsięwzięcie w postaci elektrowni fotowoltaicznej na etapie eksploatacji nie jest emitorem hałasu. Wpływ prac serwisowych i konserwacyjnych (mycie paneli 1-2 razy do roku) nie wpłynie na pogorszenie stanu akustycznego jakości środowiska. Dla projektowanej elektrowni słonecznej o mocy do 1 MW nie projektuje się zastosowania nawiewnego systemu chłodzącego z użyciem wentylatorów, które mogłyby być emitorem hałasu. Chłodzenie paneli fotowoltaicznych odbywać się będzie w sposób naturalny, przez obieg powietrza atmosferycznego.

- emisja do środowiska gruntowo – wodnego - przewiduje się naturalny sposób odprowadzania wód opadowych przez rozsączanie powierzchniowe w obrębie działek, na których zostanie posadowiona instalacja. W celu uniknięcia przedostania się oleju lub benzyny z pojazdów pracujących na terenie budowy do środowiska wodno-gruntowego na wypadek awarii, należy korzystać z maszyn i urządzeń budowlanych oraz środków transportu, których stan techniczny nie budzi zastrzeżeń, co ograniczy ryzyko wycieku/awarii. Na terenie planowanej inwestycji nie będzie odbywał się pobór wody, nie będą powstawały ścieki socjalno-bytowe, za wyjątkiem etapu budowy, podczas którego zaplecze budowy będzie wyposażone w systemy odbioru i odprowadzania ścieków bytowych w postaci montażu przenośnych toalet WC typu Toi Toi. Ze ściekami powstającymi w czasie budowy należy postępować zgodnie z obowiązującymi przepisami. Ponadto ścieki socjalno-bytowe z terenów bazy ekipy budującej instalację, będą odbierane przez firmy zajmujące się wywozem nieczystości płynnych. Współcześnie produkowane transformatory olejowe charakteryzują się bardzo wysokimi reżimami ochronnymi w tym zakresie, ograniczając ryzyko skażenia środowiska praktycznie do minimum. Ponadto transformator wraz z misą olejową umieszczony zostanie w stacji transformatorowej, która stanowi dodatkową barierę ochronną przed przedostaniem się zanieczyszczeń do środowiska. W trakcie normalnej eksploatacji elektrowni nie przewiduje się wymiany transformatora. W przypadku konieczności wymiany transformatora w skutek awarii, wyspecjalizowana firma dokona jego utylizacji zgodnie z obowiązującymi zasadami prawa. Wszystkie transformatory zabezpieczone szczelną misą olejową na wypadek wycieku/awarii, są w stanie zmagazynować 100 % przedostającego się oleju, zgodnie z polską normą PN-E-05115 „Instalacje elektroenergetyczne prądu przemiennego o napięciu wyższym od 1 kV”. Podczas budowy elektrowni słonecznej planuje się wykopanie tras kablowych łączących poszczególne elementy elektrowni. Przy wykonywaniu wykopów pod trasy kablowe, masy ziemne zostaną w całości ponownie wykorzystane do zasypiania przewodów. Ogranicza się w ten sposób do niezbędnego minimum ingerencję w grunt.

Od maja 2016r. obowiązuje *Ustawa o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych* [28], która określa warunki i tryb lokalizacji i budowy elektrowni wiatrowych oraz warunki lokalizacji elektrowni wiatrowych w sąsiedztwie istniejącej albo planowanej zabudowy mieszkaniowej. Ustawa ta w znacznym stopniu ogranicza możliwość wystąpienia negatywnych oddziaływań w zakresie przyrodniczym jak i przede wszystkim społecznym. Kluczowym punktem tej ustawy jest to, że lokalizacja elektrowni wiatrowej następuje wyłącznie na podstawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, o którym mowa w art. 4 ust. 1 *Ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* [3]. Odległość elektrowni wiatrowej od budynku mieszkalnego (w tym o funkcji mieszanej) lub na odwrót nie może być mniejsza niż dziesięciokrotność wysokości najbliższej elektrowni wiatrowej mierzonej od poziomu gruntu do najwyższego punktu budowli, wliczając elementy techniczne, w szczególności wirnik wraz z łopatom (całkowita wysokość elektrowni wiatrowej). Ta sama odległość lokalizacji turbin wiatrowych

powinna zostać zachowana od form ochrony przyrody o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt. 1-3 i 5 Ustawy o ochronie przyrody [4] tj. parki narodowe; rezerваты przyrody; parki krajobrazowe; Obszary Natura2000.

Dodatkowo w celu minimalizacji oddziaływań podczas lokalizowania turbin wiatrowych należy przestrzegać poniższych zasad ukształtowanych i przyjętych na przestrzeni ostatnich lat:

- unikać lokalizacji farm wiatrowych na obszarach stanowiących korytarze ekologiczne lub obszary węzłowe migracji zwierząt
- przeprowadzić inwentaryzacje przedrealizacyjne fauny i flory (obejmujące wszystkie okresy fenologiczne) terenów pod budowę turbin wiatrowych
- przeprowadzić analizę oddziaływania akustycznego, w tym w zakresie spełnienia wymagań określonych *Rozporządzeniem w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku [17]*
- nie lokalizować elektrowni wiatrowych w odległości mniejszej niż 200m od brzegów zbiorników i lasu.

10.2. Ochrona powierzchni ziemi i krajobrazu

W zakresie ochrony powierzchni ziemi wskazuje się na przestrzeganie zapisów *Ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych [5]* oraz *Rozporządzenia w sprawie standardów jakości gleby oraz standardów jakości ziemi [19]*.

Podczas prowadzenie robót ziemnych i prac budowlanych wskazuje się na właściwe zagospodarowanie mas ziemnych, gromadzenie oddzielnie gruntu oraz warstwy próchniczej (humusu) oraz ponowne ich wykorzystanie w miejscu inwestycji lub w razie potrzeby w innej lokalizacji (np. w celu rekultywacji terenów).

Przeznaczenie terenów pod inwestycje należy prowadzić w sposób racjonalny, wykorzystując w pierwszej kolejności tereny przekształcone, zabudowane. Wskazuje się również na właściwe zachowanie proporcji pomiędzy powierzchnią zabudowaną a powierzchnią biologicznie czynną.

Zamierzenia inwestycyjne należy prowadzić w sposób zapobiegający zanieczyszczeniu środowiska glebowego substancjami chemicznymi. Każde prowadzenie robót budowlanych i robót ziemnych z użyciem sprzętu mechanicznego wymaga właściwego zabezpieczenia terenu wokół inwestycji (ochrona drzew i krzewów) oraz właściwe zagospodarowanie i oczyszczanie generowanych ścieków przed wprowadzeniem do gruntu oraz właściwe zagospodarowanie odpadów w trakcie realizacji inwestycji oraz na etapie eksploatacji. Ponadto przeglądy pojazdów, wymiana płynów hydraulicznych i chłodniczych oraz tankowanie paliwa wykonywane wyłącznie na terenach utwardzonych. Sprzęt mechaniczny wykorzystywany do prac ziemnych/ budowlanych ma być sprawny technicznie, użytkowany zgodnie z ich dokumentacjami techniczno-ruchowymi oraz spełniać inne wymagania określone w *Kodeksie o ruchu drogowym* oraz w *Rozporządzeniu w sprawie minimalnych wymagań dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy [27]*. W sytuacji wycieku substancji szkodliwych z pracującego sprzętu mechanicznego do gruntu lub wód gruntowych należy podjąć działania mające na celu oczyszczenie miejsca skażenia metodą in situ lub ex situ.

Negatywne oddziaływanie powinno być również minimalizowane na etapie prowadzenia eksploatacji inwestycji. Wskazuje się na właściwe zagospodarowanie ścieków socjalno – bytowych, gospodarczych oraz wód opadowych i roztopowych z terenów utwardzonych poprzez zastosowanie systemów kanalizacji sanitarnej i systemów kanalizacji deszczowej lub gromadzenie w szczelnych zbiornikach bezodpływowych. Konieczne jest oczyszczenie ścieków przed wprowadzeniem ich do wód i do gruntu zgodnie z *Rozporządzeniem w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub ziemi, oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego [24]*.

W zakresie gospodarki odpadami (odpady budowlane, przemysłowe, komunalne) inwestor/właściciel zobligowany jest uregulować sposób gromadzenia i odbioru wytworzonych odpadów. Zatem odpady będą przekazywane specjalistycznym firmom prowadzącym działalność w

zakresie gospodarowania odpadami, posiadającym wymagane prawem zezwolenia zgodnie z *Ustawą o odpadach* [10] i *Ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach* [11].

W przypadku realizacji inwestycji, które kwalifikować się będą jako przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko zgodnie z *Rozporządzeniem w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko* [18] konieczna jest właściwa ocena oddziaływania na powierzchnię ziemi i krajobraz obszaru. Przed każdą inwestycją, nie tylko wymagającą sporządzenia Raportu oddziaływania na środowisko zgodnie z *Ustawą o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* [1] wskazuje się na potrzebę oceny wpływu na krajobraz. Istotna jest również analiza w kontekście audytu krajobrazowego zgodnie z wytycznymi pn. Identyfikacja i ocena krajobrazów – metodyka oraz główne założenia. Audyty krajobrazowe uchwała sejmik województwa w terminie 3 lat od dnia wejścia w życie „ustawy krajobrazowej”.

10.3. Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych

Zgodnie z informacjami przedstawionymi w projekcie Programu ochrony środowiska wszystkie gminne ujęcia wód podziemnych posiadają wyznaczone i obowiązujące strefy ochrony bezpośredniej i pośredniej. Zgodnie z art. 21 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o zmianie ustawy – Prawo wodne oraz niektórych ustaw (Dz. U. z 2011 r. Nr 32, poz. 159) strefy ochronne ujęć wody ustanowione przed dniem 1 stycznia 2002 r. wygasły z dniem 31 grudnia 2012 r. Ochrona wód na cele zbiorowego zaopatrzenia w wodę powinna być realizowana na zasadach określonych w przepisach odrębnych, w tym w decyzjach o ustanowieniu stref ochronnych ujęć wody. W związku z wygaśnięciem lub brakiem decyzji ustanawiających strefy, konieczne jest ich wyznaczenie i uzyskanie decyzji zatwierdzającej. Z kolei w celu ochrony obszarów korytarzy ekologicznych, cieków wodnych, oraz ujęć wody należy uwzględniać wytyczne i zalecenia zawarte w „Planie ochrony wód dorzecza Odry”.

W związku ograniczeniem wpływu ewentualnych nowych inwestycji na wody powierzchniowe i podziemne wskazuje się na właściwe zagospodarowanie i oczyszczanie generowanych ścieków przed wprowadzeniem do gruntu, w trakcie realizacji inwestycji oraz na etapie eksploatacji. Konieczność ochrony wód przed zanieczyszczeniami i warunki korzystania z wód określają przepisy *Ustawy Prawo Wodne* [7].

Właściwa gospodarka wodnościekowa powinna opierać się o system kanalizacyjny (sieć kanalizacyjną lub przydomowe oczyszczalnie) zapewniający zbieranie całości generowanych ścieków i ich oczyszczanie. Stosowanie zbiorników bezodpływowych traktuje się jako rozwiązanie tymczasowe np. na etapie realizacji inwestycji lub w sytuacji braku technicznych i ekonomicznych możliwości na budowę sieci kanalizacyjnych. Wskazuje się również na właściwe zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych z terenów utwardzonych w oparciu o system kanalizacji deszczowej i oczyszczanie ścieków przed wprowadzeniem do wód i gruntu.

Ścieki odprowadzane do wód i gruntu muszą spełniać zapisy *Rozporządzenia w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub ziemi, oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego* [21].

Wskazuje się również na konieczność przestrzegania zapisów art. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej (RDW), zgodnie z którym należy utrzymywać dobry stan wód w ramach wyznaczonych jednolitych części wód podziemnych i powierzchniowych. Na obszarze gminy Kobylin występują jednolite części wód powierzchniowych ze złym stanem wód, zagrożonych nieosiągnięciem celów środowiskowych wyznaczonych w RDW. Termin osiągnięcia stanu dobrego został przesunięty - do roku 2027.

10.4. Ochrona zasobów naturalnych

Wskazuje się na ochronę zasobów naturalnych poprzez racjonalne ich wykorzystywanie. Istotne jest również właściwe oszacowanie wielkości zapotrzebowania na zasoby naturalne. Działalność gospodarcza winna być prowadzona z zastosowaniem najlepszych dostępnych technik (BAT). Istotnym jest prowadzenie technologii innowacyjnych ograniczających w znacznym stopniu wodochłonność i materiałochłonność gospodarki.

Warunki korzystania ze środowiska winny wskazywać wydane decyzje/pozwolenia, koncesje tj. na podstawie przepisów *Ustawy Prawo Wodne* [9] wydawane są pozwolenia wodnoprawne, a na podstawie przepisów *Ustawy Prawo geologiczne i górnicze* [12] koncesje na wydobywanie kopalin. Istotna jest tutaj weryfikacji i kontrola wydanych dokumentów przez odpowiednie jednostki. Przewidywana wielkość zasobów potrzebna do realizacji inwestycji określana jest również w Kartach informacyjnych i Raportach oddziaływania na środowisko zgodnie z *Ustawą o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* [1]

10.5. Ochrona powietrza atmosferycznego i zapobieganie zmianom klimatu oraz ochrona klimatu akustycznego

W zakresie ochrony powietrza przed zanieczyszczeniami oraz ograniczenia wpływu na klimat akustyczny, w ramach realizacji inwestycji wskazuje się na stosowanie najlepszych dostępnych technik (BAT), utrzymanie odpowiedniego stanu technicznego urządzeń emitujących hałas, utrzymanie dróg w dobrym stanie technicznym, eliminowanie pracy maszyn i urządzeń na biegu jałowym, prowadzenie działalności wyłącznie w porze dziennej, prowadzenie działalności wewnątrz obiektów budowlanych, wychwytywanie zanieczyszczeń pyłowych i gazowych, a następnie ich oczyszczanie na filtrach/separatorach itp. przed wprowadzeniem do powietrza atmosferycznego.

Sprzęt mechaniczny wykorzystywany przy pracach ziemnych/budowlanych będzie sprawny technicznie, użytkowany zgodnie z ich dokumentacjami techniczno-ruchowymi oraz spełniać będzie inne wymagania określone w Kodeksie o ruchu drogowym oraz w *Rozporządzeniu w sprawie minimalnych wymagań dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy* [27].

W celu ochrony powietrza atmosferycznego i zapobieganie zmianom klimatu w projekcie Programu ochrony środowiska wskazano, jakie działania należy podjąć w celu obniżenia negatywnego wpływu emisji zanieczyszczeń do powietrza tj.:

- stosować ekologiczne paliwa do celów grzewczych (energia elektryczna, gaz, niskosiarkowy oleje opałowe oraz wysokosprawne, niskoemisyjne systemy grzewcze paliw stałych itp.);
- wprowadzić alternatywne, ekologiczne systemy wytwarzania ciepła i energii (kolektory słoneczne, lokalne elektrownie wiatrowe, pompy ciepła, kotłownie na biomasę: zrębki wierzby energetycznej itd.);
- przeprowadzić modernizację zakładów produkcyjnych w celu dostosowania ich do obowiązujących przepisów w zakresie emisji zanieczyszczeń do powietrza;
- poprawić stan techniczny dróg, w celu zmniejszenia emisji spalin;
- tworzyć naturalne bariery izolacyjne (bufory zanieczyszczeń) wzdłuż ciągów komunikacyjnych;
- promować i zwiększać atrakcyjność zbiorowych i proekologicznych środków transportu.

Warunki wprowadzania gazów i pyłów do powietrza, wielkość emisji i źródła emisji określone są w decyzjach/pozwoleniach w zakresie wprowadzania gazów i pyłów do powietrza wydane na podstawie przepisów *Ustawy Prawo Ochrony Środowiska* [2]. Konieczne jest zachowanie standardów określonych w *Rozporządzeniu w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu* [16]. Istotna jest również weryfikacji i kontrola wydanych dokumentów (pozwoleń) przez odpowiednie jednostki.

Z kolei w zakresie zmniejszenia uciążliwości hałasu w projekcie Programu ochrony środowiska dla mieszkańców gminy wskazano następujące działania:

- utrzymanie aktualnego poziomu hałasu w obszarach, gdzie sytuacja akustyczna jest korzystna,
- ograniczenie poziomu hałasu emitowanego przez środki transportu w obszarach miejscowości oraz wzdłuż głównych dróg,
- wyeliminowanie z użytkowania środków transportu, maszyn i urządzeń, z których emisja hałasu nie odpowiada przyjętym standardom,
- poprawę stanu nawierzchni ulic,
- budowę ścieżek rowerowych,
- budowę w razie potrzeby ekranów akustycznych,
- zwiększenie ilości izolacyjnych pasów zieleni,
- właściwe kształtowanie linii zabudowy i brył powstających budynków w celu zminimalizowania wpływu hałasu drogowego,
- działania ograniczające hałas przemysłowy, w tym zwłaszcza przez obowiązek wprowadzania pasów zieleni izolacyjnej.

W zakresie ochrony środowiska przed hałasem wskazuje się na dotrzymywanie standardów akustycznych określone w *Rozporządzeniu w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku [17]*, dla terenów chronionych akustycznie.

Zgodnie z *Ustawą Prawo Ochrony Środowiska [2]* w przypadku stwierdzenia przez organ ochrony środowiska (na podstawie pomiarów własnych, pomiarów wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska lub podmiotu zobowiązanego do ich przeprowadzenia), że wyniku prowadzonej działalności przekroczone są dopuszczalne poziomy hałasu organ wydaje decyzję o dopuszczalnym poziomie hałasu dla danej instalacji.

Jako działania chroniące przed wpływem hałasu, proponuje się głównie, tak jak w przypadku pól elektromagnetycznych, działania kontrolne, monitoring i przestrzeganie obszarów wolnych od zagospodarowania wokół miejsc narażonych na ekspozycję na te zagrożenia.

Dla wszystkich terenów powinny zostać opracowane miejscowe plany zagospodarowania terenu. W MPZP powinny zostać określone warunki dotyczące minimalizacji hałasu, co będzie ograniczało powstawanie obiektów, które mogłyby ponadnormatywnie oddziaływać na obszary wymagające ochrony przed hałasem.

10.6. Ochrona krajobrazu kulturowego i zabytków

W przypadku realizacji inwestycji przy obiektach zabytkowych lub w ich sąsiedztwie, na terenach ochrony zgodnie z *Ustawą o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami [8]* wskazuje się na potrzebę analizy wpływu inwestycji na obszary i obiekty cenne kulturowo. Ponadto na podstawie cytowanej wyżej ustawy konieczne będzie uzgodnienie z właściwym organem ochrony konserwatorskiej zakresu i realizacji prac. Jednocześnie wskazuje się właściwy dobór technik konserwacyjnych przy prowadzeniu inwestycji (prac remontowo-budowlanych, adaptacyjnych, rewitalizacyjnych) przy zabytkach lub w ich sąsiedztwie. W razie odkrycia podczas robót ziemnych przedmiotów, które mogłyby świadczyć o występowaniu w danym rejonie stanowiska archeologicznego, Inwestor zobowiązany jest niezwłocznie powiadomić właściwego terenowo Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. W trakcie ewentualnych ratowniczych badań archeologicznych wszystkie odkryte przedmioty zabytkowe oraz obiekty nieruchome a także nawarstwienia kulturowe podlegają ochronie w myśl cytowanych przepisów.

10.7. Ochrona zdrowia i warunków życia ludzi i dóbr materialnych

W zakresie *ochrony zdrowia i życia ludzi* wskazuje się na rozwiązania ochrony przed hałasem omówione w pkt. 10.6 i ochrony powietrza atmosferycznego i klimatu omówione w pkt.10.5. Wybór właściwej lokalizacji w kwestii prowadzenia działalności gospodarczej pozwoli w znacznym stopniu zminimalizować zagrożenie na zdrowie i życie ludzi. Ponadto zastosowanie najnowszych dostępnych technologii (BAT) przy prowadzeniu inwestycji, stosowanie się do zasad bhp, ogrodzenie obszaru przed wtargnięciem osób trzecich pozwoli na wyeliminowanie zagrożenia bezpieczeństwa dla ludzi. Wskazuje się również na właściwe zabezpieczenie każdej inwestycji pod względem ochrony dóbr materialnych osób trzecich. Ponadto w projekcie Programu ustala się ograniczenie wpływu promieniowania elektromagnetycznego na mieszkańców gminy poprzez:

- dotrzymanie obowiązujących norm w zakresie promieniowania elektromagnetycznego jonizującego i niejonizującego;
- wykorzystywanie w projektowaniu linii nowych technologii materiałowych i rozwiązań projektowych dla wyeliminowania w otoczeniu linii, a zwłaszcza na powierzchni ziemi natężeń pola powyżej 1 kV/m;
- wykluczanie w planach zagospodarowania przestrzennego możliwości zabudowy pod trasami linii przesyłowych i w pobliżu stacji transformatorowych.

11. METODY ANALIZY SKUTÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA

System wdrażania Programu ochrony środowiska powinien podlegać na regularnej ocenie poprzez odpowiednio zaplanowane działania monitorujące. Sprawne monitorowanie Programu ochrony środowiska wymaga okresowej wymiany informacji pomiędzy jednostkami organizacyjnymi, w zakresie stopnia zaawansowania realizacji poszczególnych zadań. Celem monitoringu jest zatem zbieranie, analizowanie i udostępnianie danych o środowisku i zachodzących w nim zmian, w sposób zapewniający zwiększenie efektywności zaplanowanej polityki środowiskowej. Monitoring jest narzędziem wspomagającym prawne, finansowe i społeczne instrumenty zarządzania środowiskiem. Dostarcza on informacji o efektach wszystkich działań na rzecz ochrony środowiska.

Monitorowanie wdrażania postanowień Programu ochrony środowiska polegać będzie głównie na działaniach organizacyjno-kontrolnych, do których należą:

- 1) ocena stopnia wykonania zadań (ocena efektywności wykonania zadań)
- 2) ocena zidentyfikowanych problemów oraz podjętych działań w celu ich rozwiązania lub minimalizacji
- 3) ocena rozbieżności pomiędzy założonymi celami, kierunkami i zadaniami, a ich wykonaniem (ocena przyczynowo-skutkowa)

W celu prawidłowego nadzoru nad realizacją opracowanego Programu wyznaczono wskaźniki monitorowania, które będą pomocne w przedstawianiu stopnia realizacji założonych zadań. Dla każdego z wyznaczonych wskaźników określono wartość bazową i docelową, które będą podstawą do opracowania Raportów oraz przyszłych aktualizacji Programu. Przy ustalaniu wskaźników monitorowania wzięto pod uwagę istniejące uwarunkowania środowiskowe, wyznaczone cele i kierunki interwencji oraz dostępność danych ilościowych i jakościowych. Dlatego dla każdego z przedstawionych wskaźników monitorowania podano jego źródło, co znacznie ułatwi proces kontroli i weryfikacji założonych efektów środowiskowych.

Ponadto jako główne narzędzie służące analizie skutków realizacji zadań projektu Programu ochrony środowiska należy wskazać system Państwowego Monitoringu Środowiska. *Zgodnie z art. 25 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Ustawy Prawo ochrony środowiska [2]* stanowi on system pomiarów, ocen i prognoz stanu środowiska oraz gromadzenia, przetwarzania i rozpowszechniania informacji o środowisku. Monitoring, powinien być prowadzony w cyklu rocznym, a sprawozdania z jego realizacji powinny być udostępniane, zgodnie z wymogami *Ustawy Prawo ochrony środowiska [2]*, co najmniej w cyklu dwuletnim. System oceny skutków środowiskowych realizacji projektu Programu ochrony środowiska powinien być oparty na odpowiednio dobranych wskaźnikach presji, stanu i reakcji. Należy zaznaczyć, że analiza i ocena stanu poszczególnych komponentów środowiska, w tym ocena skutków realizacji projektu Programu w oparciu o wyniki państwowego monitoringu środowiska powinna dotyczyć obszaru objętego projektem Programu, a więc gminy Kobylin.

Oprócz monitoringu państwowego, jako narzędzie służące monitorowaniu skutków funkcjonowania obiektów i urządzeń w środowisku należy wskazać analizę (monitoring) porealizacyjny - instrument mający na celu praktyczną weryfikację ustaleń/zaleceń zawartych w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

12. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKTOWANYM DOKUMENCIE

Alternatywą dla rozwiązań zawartych w projekcie Programu ochrony środowiska jest tzw. wariant zerowy czyli brak realizacji działań wynikających z przyjętego dokumentu. Skutki takiego rozwiązania wskazane zostały w pkt. 6 niniejszej Prognozy oddziaływania na środowisko.

Warunkiem realizacji założeń przyjętych w projekcie Programu ochrony środowiska jest zachowanie określonych terminów realizacji oraz zarezerwowanie i pozyskanie środków finansowych na realizację wskazanych zadań. Zaproponowane w projekcie Programu cele, kierunki interwencji i zadania wynikają bezpośrednio z przeprowadzonej oceny stanu poszczególnych elementów środowiska. Wynikiem przeprowadzonej diagnozy było wskazanie obszarów problemowych, w tym ocena mocnych/słabych stron oraz szans/zagrożeń dla gminy Kobylin. Należy zaznaczyć, że zaproponowane zadania mogą być realizowane w oparciu o różne warianty techniczne, technologiczne, środowiskowe, społeczne, gospodarcze itp., które wymagają indywidualnego podejścia na etapie prac koncepcyjnych. Skutki środowiskowe podejmowanych działań zależą od lokalnych uwarunkowań środowiskowych i przestrzennych. Dlatego przed przystąpieniem do konkretnych działań należy rozważać warianty alternatywne tak, aby możliwy był wybór takiego, który w najmniejszym stopniu będzie negatywnie oddziaływać na środowisko.

Znaczna część planowanych inwestycji wymaga indywidualnego potraktowania i jeżeli jest to uzasadnione przeprowadzenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko. W tym przypadku wszelkie oddziaływania i środki zaradcze, w tym alternatywne rozwiązania, będą szczegółowo przeanalizowane pod kątem konkretnej inwestycji.

Ze wstępnych ustaleń niniejszej Prognozy wynika, że większość wyznaczonych w projekcie Programu ochrony środowiska działań będzie miała charakter pozytywny i długoterminowy. Założeniem projektu Programu było wskazanie takich działań i wyznaczenie takich celów i kierunków interwencji, aby stopniowo rozwiązywać zdiagnozowane problemy środowiskowe i wprowadzać środki zaradcze i naprawcze. W projekcie Programu ochrony środowiska w sposób wystarczający uwzględniono rozwiązania mające na celu ochronę środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz zdrowie i warunki życia ludzi. Niniejsza Prognoza nie zawiera zatem rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projekcie Programu ochrony środowiska.

13. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Podstawa prawna i cel sporządzenia Prognozy oddziaływania na środowisko

Przedmiotem strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest projekt „Programu ochrony środowiska dla Gminy Kobylin na lata 2017-2020 z perspektywą na lata 2021-2024”. Konieczność oceny oddziaływania na środowisko dokumentu wymagana jest przez Ustawę o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2016r., poz. 353). Ocena oddziaływania dokumentu polega na przeanalizowaniu wpływu realizacji zapisów dokumentu na poszczególne komponenty środowiska tj. na różnorodność biologiczną, rośliny i zwierzęta, obszary chronione, powierzchnię ziemi i krajobraz, wody powierzchniowe i podziemne, powietrze atmosferyczne i klimat, klimat akustyczny, zabytki, dobra materialne i ludzi.

Spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi

Programu ochrony środowiska dla Gminy Kobylin realizując lokalną politykę ochrony środowiska sporządzony został z uwzględnieniem celów zawartych w strategiach i programach wynikających z *Ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju* [15]. Ponadto wpisuje się w szereg dokumentów strategicznych poziomu krajowego, regionalnego i lokalnego. Zgodność założeń Programu ochrony środowiska dla Gminy Kobylin z dokumentami wyższego szczebla gwarantuje, że podejmowane działania będą uporządkowane i spójne na poziomie lokalnym i regionalnym. Nawiązanie do celów strategicznych wyższego poziomu powoduje, że zaplanowane w POŚ działania nie są przypadkowe, lecz służą osiągnięciu celów długoterminowych będących kontynuacją jednolitej polityki strategicznej i ekologicznej.

Ocena stanu środowiska na terenie gminy Kobylin

Oceny stanu środowiska dokonano w ramach 11 obszarów interwencji, które są kluczowe do podjęcia działań strategicznych zmierzających do poprawy stanu poszczególnych elementów środowiska. Ocenie poddano następujące obszary/komponenty środowiska:

- 1) Ochrona klimatu i jakości powietrza** – ocenę jakości powietrza na terenie gminy Kobylin oparto o wyniki Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Poznaniu. Teren gminy Kobylin przynależy do strefy wielkopolskiej, w której odnotowano przekroczenia poziomów dopuszczalnych powiększonych o margines tolerancji substancji tj. PM10 i benzo(a)piren. Na terenie gminy Kobylin nie są zlokalizowane żadne źródła emisji o szczególnych oddziaływaniach na środowisko. Na terenie Gminy Kobylin zanieczyszczenia trafiają do powietrza z pięciu podstawowych źródeł: powierzchniowych, punktowych, liniowych, z rolnictwa i emisja niezorganizowana. Zjawisko emisji powierzchniowej ma miejsce głównie na terenach zabudowanych, gdzie zabudowa mieszkaniowa wyposażona jest w indywidualne systemy grzewcze. Emisja liniowa skoncentrowana jest wzdłuż głównych szlaków komunikacyjnych i charakteryzuje się dużą nierównomiernością w ciągu doby. Gmina Kobylin posiada opracowany Program Gospodarki Niskoemisyjnej.
- 2) Zagrożenia hałasem** – badaniami klimatu akustycznego zajmuje się Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu. Na przestrzeni 5-ciu ostatnich lat na terenie gminy Kobylin nie były prowadzone pomiary hałasu komunikacyjnego. Na terenie gminy Kobylin w ostatnich latach nie były prowadzone pomiary emisji hałasu przemysłowego. Pomiary hałasu wykonywane są na obszarze województwa wielkopolskiego przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w razie ewentualnych skarg mieszkańców lub zgodnie z przyjętym planem kontroli zakładów.

Zgodnie z informacją Starosty Krotoszyńskiego (stan na marzec 2017r.) na terenie gminy Kobylin nie ma zakładów, które posiadają decyzje ustalające dopuszczalną emisję hałasu.

3) Pola elektromagnetyczne – badaniami natężenia pól elektromagnetycznych zajmuje się Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu. Na przestrzeni 5-ciu ostatnich lat na terenie gminy Kobylin wyznaczono punkty monitoringu pól elektromagnetycznych. Na podstawie wyników pomiarów pól elektromagnetycznych w województwie wielkopolskim można ustalić, że poziomy dopuszczalne pól elektromagnetycznych w żadnym punkcie nie zostały przekroczone. Przyjmuje się zatem za mało prawdopodobne aby przekroczenia promieniowania elektromagnetycznego występowały na terenie gminy Kobylin.

4) Gospodarowanie wodami – podstawowymi jednostkami podziału wód podziemnych i powierzchniowych są jednolite części wód powierzchniowych (JCWPz) i podziemnych (JCWPd). Obszar gminy Kobylin położony jest w granicach jednej JCWPd. Stan ilościowy i chemiczny wód podziemnych na terenie gminy Kobylin ocenia się jako dobry. Z rozpoznania warunków hydrogeologicznych wynika, że na terenie gminy Kobylin w większości występują średnio-korzystne warunki zaopatrzenia w wodę. Na terenie gminy Kobylin wyznaczono 1 punkt monitoringu wód podziemnych w m. Łagiewniki. Pod obszarem gminy nie występują żadne główne zbiorniki wód podziemnych. Gmina Kobylin znajduje się w granicach wyznaczonego obszaru szczególnie narażonego na zanieczyszczenia związkami azotu ze źródeł rolniczych (OSN) tj. w granicach obszaru zlewni rzeki Orla (NVZ6000WR1S). W roku 2016 WIOŚ w Poznaniu prowadził badania wód podziemnych w 1 punkcie pomiarowym (m. Szkaradowo, gm. Jutrosin) w granicach OSN w zlewni rzeki Orla NVZ6000WR1S. Zgodnie z wynikami badań w w/w punkcie stwierdzono przekroczenie stężenia azotanów pochodzenia rolniczego w wodach podziemnych.

Obszar gminy Kobylin położony jest w granicach trzech jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych. Wszystkie według najnowszych badań monitoringowych odznaczają się złym stanem, spowodowanym głównie intensywnym rolniczym użytkowaniem terenu na obszarze zlewni. Zgodnie z opracowanymi mapami zagrożenia powodziowego, na terenie gminy Kobylin występują tereny szczególnego zagrożenia powodzią (wzdłuż doliny rzeki Orla).

5) Gospodarka wodno-ściekowa – woda przeznaczona do zaopatrzenia mieszkańców gminy Kobylin pochodzi z ujęć wód podziemnych. Wg. stanu na koniec 2016r. 99,7% mieszkańców gminy korzysta z sieci wodociągowej. Z kolei ścieki bytowo – gospodarcze z terenu gminy Kobylin zbierane są siecią kanalizacyjną i kierowane na oczyszczalnię ścieków „Długołęka” w m. Rzemiechów. Wg. stanu na koniec 2016r. 40,5% mieszkańców gminy korzysta z sieci kanalizacyjnej. Gospodarką wodno – ściekową na terenie gminy Kobylin zajmuje się Międzygminny Związek Wodociągów i Kanalizacji Wiejskich w Strzelcach Wiejskich. Na terenie gminy Kobylin Uchwałą nr XXXII/631/2013 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 25 marca 2013r. została wyznaczona aglomeracja „Kobylin” o równoważnej liczbie mieszkańców 3255 w skład, której wchodzi następujące miejscowości: Kobylin (z wyjątkiem ul. Polnej, Rzemiechowskiej oraz Krotoszyńskiej na odcinku od skrzyżowania z rzeką Radecą do granic miasta) i Stary Kobylin. W miejscach, gdzie sieć kanalizacyjna nie została doprowadzona mieszkańcy gromadzą ścieki w bezodpływowych zbiornikach (szambach) oraz korzystają z przydomowych oczyszczalni ścieków.

6) Zasoby geologiczne – w granicach gminy Kobylin zgodnie z bazą danych MIDAS Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowy Instytut Badawczy (PIG-PIB) brak jest obszarów i terenów górniczych oraz eksploatowanych złóż kopalin.

7) Gleby – na terenie gminy przeważają gleby płowe bielcowane, które szerokim pasem biegną równoleżnikowo ze wschodu na zachód. Pod względem powierzchniowym gleby brunatne właściwe i wylugowane występujące w całej północnej części gminy. Na południu analizowanej jednostki zlokalizowane są kompleksy mad rzecznych genetycznie związane z doliną rzeki Orla. Na niewielkich obszarach w południowo-zachodniej i wschodniej części gminy występują gleby płowe odgórnie oglejone. Gleby występujące na terenie gminy Kobylin charakteryzują się znacznym

potencjałem bonitacyjnym, o czym świadczy bardzo duży udział gleb ornych dobrych i gleb ornych średnio dobrych o łącznym udziale powierzchniowym na poziomie 56%. Na terenie gminy Kobylin nie wyznaczono punktu monitoringu gleb w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska prowadzonego Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa (IUNG) w Puławach na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska.

8) Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów – Gmina Kobylin należy do Związku Międzygminnego „Eko Siódemka” z siedzibą w Krotoszynie realizującego zadania z zakresu gospodarowania odpadami. Na terenie gminy Kobylin funkcjonuje pojemnikowy i workowy system zbiórki odpadów. Zbierane frakcje to: odpady opakowaniowe ze szkła (zielony pojemnik/worek), odpady z tworzyw sztucznych, wielomateriałowe i metal (żółty pojemnik/worek), odpady zielone (brązowy worek), odpady z papieru i makulatury (niebieski pojemnik/worek) oraz zmieszane odpady komunalne (czarny pojemnik/worek). Odbiór odpadów od mieszkańców odbywa się zgodnie z przyjętym harmonogramem odbioru odpadów komunalnych zmieszanych i segregowanych aktualizowanym na bieżąco. Pozostałe odpady wytworzone w gospodarstwach domowych np. odpady niebezpieczne wydzielone ze strumienia odpadów komunalnych, wielkogabarytowe, remontowe, bioodpady, chemikalia, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny) zbierane są w stacjonarnym Punkcie Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w miejscowościach: Rzemiechów 23 (gmina Kobylin) oraz Krotoszyn ul. Ceglarska 45 (miasto Krotoszyn). Ponadto Gmina Kobylin organizuje zbiórki odpadów wielkogabarytowych cyklicznie zgodnie z ustalonym harmonogramem (minimum raz w roku). Odpady wielkogabarytowe należy wystawiać przed posesję nie wcześniej niż 24 godziny przed wyznaczonym terminem odbioru.

Gmina Kobylin posiada opracowany w 2008r. „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Kobylin”. W całej gminie wg stanu na 2008r. zinwentaryzowano 202354,8 m² (2226 Mg) wyrobów azbestowych. W 2016r. została przeprowadzona aktualizacja inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest u osób fizycznych i prawnych. Łącznie na terenie Gminy Kobylin wg. stanu na kwiecień 2016r. występuje 240277 m² wyrobów zawierających azbest tj. płyt azbestowo-cementowych (płaskich i falistych), co w przeliczeniu na jednostkę wagową daje 2643,047 Mg. Dodatkowo tą ilość uzupełniają rury azbestowo-cementowe sieci wodociągowej – 2600 mb, co w przeliczeniu na jednostkę wagową daje 104,000 Mg. Rury te nie będą stanowiły odpadu ponieważ zostaną pozostawione w ziemi.

9) Zasoby przyrodnicze – Gmina charakteryzuje się bardzo niską lesistością terenu, dużo niższą od średniej, nie tylko w województwie (25,7%), ale również w powiecie (18,5%). Grunty zalesione stanowią 11,6% jej powierzchni. Cały obszar gminy leży w granicach Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Poznaniu, a dokładnie w granicach Nadleśnictwa Krotoszyn z siedzibą w Krotoszynie. Nadleśnictwo administruje na terenie gminy lasami o powierzchni 1 200 ha, z których 770 ha to lasy gospodarcze, 386 ha stanowią lasy ochronne (wodochronne), a 44 ha zajmują grunty związane z gospodarką leśną. Grunty leśne publiczne ogółem zajmują powierzchnię ok. 1230 ha, natomiast grunty leśne prywatne powierzchnię ok. 70 ha.

W strukturze gatunków panujących dominują sosna i modrzew (49,24%), następnie dąb, klon, jawor i jesion (łącznie 38,68%). Pod względem zróżnicowania warunków siedliskowych powierzchniowo przeważają lasy świeże (40,27%), następnie lasy mieszane wilgotne (20,1%), bory mieszane świeże (17,99%) oraz bory mieszane wilgotne (7,35%).

Ciągi dolinne rzek: Orli, Radęcy, Ochli, Pasieki i Żydowskiego Potoku stanowią na terenie gminy Kobylin najbardziej istotne lokalne korytarze ekologiczne pełniące rolę łączników z obszarami o wysokich walorach biotycznych (fragmentami okresowo zalewane). Lokalne korytarze ekologiczne łączą się z głównymi korytarzami ekologicznymi. Przez teren powiatu krotoszyńskiego przebiega korytarz ekologiczny o znaczeniu krajowym Dolina Warty – Stawy Milickie.

Na podstawie danych gromadzonych przez organy ochrony środowiska tj. Generalną Dyrekcję Lasów Państwowych w Warszawie, Regionalną Dyrekcję Lasów Państwowych w Poznaniu oraz

Regionalną Dyрекcyję Ochrony Środowiska w Poznaniu wynika, że na terenie gminy Kobylin zinwentaryzowano siedliska przyrodnicze oraz gatunki chronione, szczególnie cenne przyrodniczo. Na terenie gminy Kobylin nie występują wielkopowierzchniowe formy ochrony przyrody. Z form ochrony przyrody występują jedynie 3 drzewa w miejscowości Raszewy objęte ochroną pomnikową.

Zgodnie z informacją otrzymaną z Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Poznaniu (stan na marzec 2017r.) krajobraz kulturowy i historyczny na terenie gminy Kobylin tworzą: 24 zabytki nieruchome wpisane do Rejestru Zabytków Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, 15 zabytków ruchomych wpisanych do Rejestru Zabytków Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, 457 obiektów architektury i budownictwa przewidzianych do ujęcia w wojewódzkiej ewidencji zabytków, 3 stanowiska archeologiczne ujęte w rejestrze Zabytków Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, 641 obiektów architektury, budownictwa i krajobrazu kulturowego wpisanych do gminnej ewidencji zabytków. Ocena stanu dziedzictwa kulturowego wypada dla miasta i gminy Kobylin pozytywnie ze względu na różnorodność obiektów zabytkowych reprezentujących różne okresu z historii miasta i okolicznych miejscowości

- 10) Zagrożenie poważnymi awariami** – co roku Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie publikuje raporty o występowaniu zdarzeń o znamionach poważnej awarii. Jak wynika z Rejestrów zdarzeń o znamionach poważnej awarii i zdarzeniach awarii prowadzonych przez WIOŚ Poznań w okresie od 2010r. do 02.2017 na terenie gminy Kobylin nie odnotowano zdarzeń o znamionach poważnej awarii.

Na terenie gminy Kobylin nie znajdują się zakłady zakwalifikowane do zakładów dużego (ZDR) lub zwiększonego ryzyka (ZZR) wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.

- 11) Edukacja ekologiczna**- nieodłączny element dbania o wspólne dobro jakim jest środowisko. Działania podejmowane w Gminie Kobylin są zróżnicowane, koncentrują się przede wszystkim na wspieraniu edukacji ekologicznej w szkołach, przedszkolach oraz organizowaniu akcji – m.in. „Sprzątanie świata”, „Dzień Ziemi”, „Zbiórka zużytych baterii i segregacja odpadów”, cykliczne spotkania z Gminnym Kołem Gospodyń Wiejskich oraz Seniorów przy okazji Święta Drzewa. We wszystkich placówkach oświatowych prowadzona jest odpowiednia międzyprzedmiotowa ścieżka edukacyjna: edukacja ekologiczna. Funkcję edukacyjną pełnią również szlaki turystyczne i ścieżki edukacyjne. Przez teren gminy przebiegają ścieżki rowerowe i dydaktyczne oraz szlaki turystyczne. Szlaki piesze wytyczone zostały w terenach o wysokich walorach turystyczno-krajoznawczych. W większości szlaki biegną lokalnymi drogami gruntowymi i leśnymi. Ponadto, kształtowanie świadomości ekologicznej mieszkańców gminy następuje poprzez wpływ mediów, zarówno ogólnopolskich, jak i lokalnych. Informacje docierają za pośrednictwem telewizji, radia, prasy, Internetu do ogółu mieszkańców.

Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu

Odstąpienie od wdrażania zapisów przedmiotowego dokumentu oznaczać będzie odstąpienie od obowiązku realizacji strategicznych celów ochrony środowiska w kontekście szerszej perspektywy postrzegania tej problematyki. W przypadku braku realizacji Programu, przeprowadzona analiza i ocena istniejącego stanu środowiska pozwala wykazać, że może nastąpić pogorszenie stanu środowiska.

Istniejące problemy ochrony środowiska na terenie gminy Kobylin

Szczególnie istotny z punktu widzenia projektu Programu jest problem występowania przekroczeń dopuszczalnych stężeń substancji tj. pyłu PM₁₀, PM_{2,5}, benzo(a)pirenu i ozonu. Znaczący wpływ na jakość powietrza ma głównie emisja komunikacyjna oraz emisja indywidualna tzw. „niska emisja”, które

źródłem są domowe systemy grzewcze oraz niewielkie kotłownie pracujące na potrzeby zakładów produkcyjnych i budynków użyteczności publicznej, opalanych paliwami stałymi (koks, węgiel kamienny).

Kolejnym problemem jest emisja ponadnormatywnego hałasu do środowiska. Problemem jest stale zwiększający się ruch pojazdów oraz stan techniczny nawierzchni. W zasięgu oddziaływania znajduje się zabudowa mieszkaniowa, placówki oświatowe związane ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży. Zatem narażone są tereny chronione akustycznie.

Kolejnym ważnym aspektem jest ochrona środowiska przed ponadnormatywnym poziomem promieniowania elektromagnetycznego.

Problemem ochrony środowiska istotnym z punktu widzenia Programu ochrony środowiska dla Gminy Kobylin jest ochrona wód przed zanieczyszczeniami. Obszar gminy Kobylin położony jest w granicach trzech Jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych (JCWPrz). Zgodnie z informacjami zawartymi w zaktualizowanym *Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry* dla wszystkich 3 JCWPrz oceniono zły stan wód. W związku z powyższym osiągnięcie celu środowiskowego zostało przesunięte do 2027r. z uwagi na brak możliwości technicznych osiągnięcia dobrego potencjału ekologicznego wód i dobrego stanu chemicznego. Na podstawie wyników oceny wód powierzchniowych w ramach monitoringu operacyjnego za lata 2010 – 2015 stwierdzono, że wszystkie 3 analizowane JCWPrz były monitorowane. Ponadto na obszarze wszystkich trzech JCWPrz stwierdzono w dalszym ciągu utrzymujący się zły stan wód.

Istotnym problemem z punktu ochrony środowiska jest niezadowalający stan gospodarki ściekami na terenie gminy Kobylin. Kluczowym czynnikiem jest tutaj niski stopień skanalizowania gminy.

W zakresie zasobów geologicznych i ochrony powierzchni ziemi, w tym gleb zdiagnozowano kilka problemów istotnych z punktu środowiskowego. Problemy te związane są głównie z niewłaściwą eksploatacją kopalni i źle dobranym kierunkiem rekultywacji lub jej wykonaniem. Ponadto problemem jest niska świadomość rolników w zakresie nawożenia oraz sposobu uprawy. Do tego dochodzą kwestie zanieczyszczenia środowiska gruntowo-wodnego substancjami zmniejszającymi żyzność oraz urodzajność gleb.

Kolejnym ważnym obszarem w którym zdiagnozowano problemy jest gospodarka odpadami. Pomimo sukcesywnego wzrostu świadomości mieszkańców gminy o prawidłowym gospodarowaniu odpadami i objęcia zorganizowanym zbieraniem odpadów komunalnych 100% mieszkańców w dalszym ciągu występują problemy, które wymagają naprawy.

W zakresie zasobów przyrodniczych istotną rolę odgrywa właściwa gospodarka leśna, gospodarka rolna (wdrażanie dobrych praktyk rolniczych) oraz ochrona terenów cennych przyrodniczo i krajobrazowo. Do najistotniejszych problemów gminy należy niskie wykorzystanie walorów krajobrazowych (rozwój ekoturystyki) oraz intensyfikacja rolnictwa związana ze złym wykorzystaniem nawozów i środków ochrony roślin.

Na terenie gminy Kobylin nie odnotowano zdarzeń o znamionach poważnej awarii. Na terenie gminy Kobylin nie znajdują się zakłady zakwalifikowane do zakładów dużego (ZDR) lub zwiększonego ryzyka (ZZR) wystąpienia poważnej awarii przemysłowej. W związku z powyższym do podstawowych zagrożeń należą: wystąpienie poważnej awarii mającej negatywne skutki w środowisku, w tym na zdrowie ludzi, budowa zakładów ZDR i ZZR na terenie Gminy Kobylin, lokalizowanie zakładów o zwiększonym ryzyku w pobliżu terenów mieszalnych lub terenów cennych przyrodniczo.

Potencjalne oddziaływania na środowisko zapisów POŚ dla Gminy Kobylin

Wyznaczone w projekcie Programu ochrony środowiska dla Gminy Kobylin cele, kierunki i zadania są działaniami o charakterze inwestycyjnym i nie inwestycyjnym (organizacyjno-funkcjonalnym), które ujmują ogół potrzeb wynikających z rozwoju społeczno-gospodarczego oraz rozwoju infrastruktury komunikacyjnej i technicznej, społecznej, sportowo-rekreacyjnej, turystycznej itp. Niektóre zadania

wyznaczone w projekcie Programu mogą kwalifikować się jako przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. Zgodnie z powyższym w niniejszej Prognozie przedstawiono potencjalne oddziaływania, zidentyfikowane na podstawie oceny oddziaływania dla innych przedsięwzięć o zbliżonym zakresie. Zatem w ramach oceny skutków realizacji projektu Programu na etapie opracowania Prognozy oddziaływania na środowisko w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko przedstawiono potencjalne oddziaływanie *bezpośrednie (B) pośrednie (P), wtórne (W), skumulowane (Sk), stałe/długoterminowe (S), chwilowe/krótkoterminowe (Ch), pozytywne, negatywne i neutralne* na powierzchnię ziemi i krajobraz, wody, różnorodność biologiczną, rośliny, zwierzęta, formy ochrony przyrody, zasoby naturalne, powietrze atmosferyczne i klimat, klimat akustyczny, krajobraz kulturowy i zabytki, ludzi i dobra materialne wykorzystując metodę macierzy interakcji.

W projekcie Programu ochrony środowiska dla Gminy Kobylin w ramach ochrony powierzchni ziemi i krajobrazu wyznaczono cele, kierunki i zadania administracyjne jak i inwestycyjne. Większość zadań zapisanych w projekcie Programu będzie miała charakter neutralny lub potencjalnie pozytywny na powierzchnię ziemi i krajobraz. Realizacja niektórych zadań może spowodować wystąpienie potencjalnych oddziaływań bezpośrednich oraz pośrednich, stałych i wtórnych. Oceniono, że wyznaczone w projekcie Programu zadania nie będą mieć znaczącego negatywnego wpływu na powierzchnię ziemi i krajobraz.

Oceniono, że wyznaczone w projekcie Programu ochrony środowiska dla Gminy Kobylin zadania nie będą mieć znaczącego wpływu na jakość i ilość wód powierzchniowych i podziemnych. Brak oddziaływania lub oddziaływanie pozytywne zidentyfikowano w zadaniach o charakterze nie inwestycyjnym (organizacyjnym) oraz zadaniach związanych z remontem, przebudową, termomodernizacją istniejących obiektów budowlanych.

Oceniono, że wyznaczone w projekcie Programu ochrony środowiska dla Gminy Kobylin zadania nie będą mieć znaczącego wpływu na zasoby przyrodnicze. Brak oddziaływania lub oddziaływanie pozytywne zidentyfikowano w zadaniach o charakterze nie inwestycyjnym (organizacyjnym). Wszystkie działania w projekcie Programu z zakresu ochrony przyrody mają na celu poprawę stanu przyrody na terenie analizowanej jednostki samorządu terytorialnego poprzez zachowanie bioróżnorodności, ochronę siedlisk, walorów przyrodniczych i krajobrazowych oraz powstrzymanie systematycznie postępującej fragmentacji ekosystemów.

Oceniono, że na etapie realizacji zadań typowo inwestycyjnych wyznaczonych w projekcie Programu ochrony środowiska dla Gminy Kobylin będą wykorzystywane zasoby naturalne tj. woda, gleba, zasoby kopalin, drewno. Największe zużycie surowców naturalnych będą generowały inwestycje związane z przebudową infrastruktury drogowej, dlatego działania te mogą wiązać się z krótkotrwałym negatywnym i bezpośrednim oddziaływaniem na ten komponent środowiska. Nieuniknionym negatywnym oddziaływaniem na zasoby naturalne będzie trwałe zajęcie terenów biologicznie czynnych pod realizację zaplanowanych zadań infrastrukturalnych. Pozytywnym oddziaływaniem będzie minimalizacja zużycia zasobów naturalnych (w szczególności węgla, wody, paliw energetycznych) poprzez realizację zadań związanych z ochroną powietrza i klimatu, do których należeć będą w szczególności: modernizacja lub likwidacja urządzeń na paliwa stałe, termomodernizacja obiektów, poprawa stanu technicznego dróg i poboczy, promowanie oszczędności energii, rozwój energetyki odnawialnej. Pozytywnym i długoterminowym oddziaływaniem będzie prowadzenie rekultywacji terenów zdegradowanych.

Oceniono, że wyznaczone w projekcie Programu ochrony środowiska dla Gminy Kobylin zadania nie będą mieć znaczącego wpływu na jakość powietrza atmosferycznego i klimat. Brak oddziaływania zidentyfikowano w zadaniach związanych z ochroną przed promieniowaniem elektromagnetycznym, gospodarowaniem wodami, gospodarką wodno-ściekową, gospodarowaniem odpadami, ochroną gleb i zasobów geologicznych.

Oceniono, że wyznaczone w projekcie Programu ochrony środowiska dla Gminy Kobylin zadania nie będą mieć znaczącego wpływu na klimat akustyczny. Brak oddziaływania zidentyfikowano w projektach o charakterze nie inwestycyjnym. W perspektywie długofalowej wyznaczone w projekcie Programu zadania przyczynią się do ograniczenia emisji i drgań wprowadzanych do środowiska m.in. poprzez: poprawę stanu nawierzchni, zastosowanie ekranów akustycznych w miejscach szczególnego narażenia na ponadnormatywny poziom hałasu, budowa ciągów pieszych i ścieżek rowerowych. Ocenia się, że realizacja celów, kierunków i zadań wyznaczonych w projekcie Programu nie będzie przyczyniać się do pogłębiania obszarów problemowych w zakresie klimatu akustycznego na terenie gminy Kobylin.

Oceniono, że wyznaczone w projekcie Programu ochrony środowiska dla Gminy Kobylin zadania będą mieć w większości neutralne lub pozytywne oddziaływanie na krajobraz kulturowy i zabytki. W perspektywie długofalowej wyznaczone w projekcie Programu ochrony środowiska dla Gminy Kobylin zadania przyczynią się do ochrony wartości kulturowych i pozytywnego wpływu na zabytki i stanowiska archeologiczne. Ocenia się, że realizacja celów, kierunków i zadań wyznaczonych w projekcie Programu nie będzie przyczyniać się do pogłębiania obszarów problemowych w zakresie krajobrazu kulturowego i zabytków.

Oceniono, że wyznaczone w projekcie Programu ochrony środowiska dla Gminy Kobylin zadania będą mieć pozytywny długoterminowy wpływ na zdrowie i warunki życia ludzi oraz dobra materialne. W projekcie Programu wpisane jest szereg projektów nie inwestycyjnych i inwestycyjnych mających pozytywny wpływ na ludzi tj. ograniczenie emisji gazów i pyłów do powietrza, ograniczenie emisji hałasu do środowiska, minimalizacja występowania zjawisk ekstremalnych (powódzie, susze), poprawa sytuacji w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, ochrona gleb przed degradacją, ograniczanie ryzyka wystąpienia poważnej awarii oraz ochrona i pielęgnacja zasobów przyrodniczych gminy.

Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu

Z uwagi na lokalizację obszaru gminy Kobylin w znacznej odległości od granic Państwa nie przewiduje się wystąpienia transgranicznego oddziaływania na środowisko. Ponadto żadne z wyznaczonych zadań nie obejmie swym zasięgiem terenu obcego państwa.

Rozwiązania mające na celu zapobieganie i ograniczenie negatywnych oddziaływań

W zakresie ochrony bioróżnorodności, flory i fauny wskazuje się na potrzebę ochrony gatunków, które są chronione. W przypadku realizacji inwestycji, które mogą oddziaływać na bioróżnorodności, flory i fauny wskazuje się na potrzebę przeprowadzenia inwentaryzacji przyrodniczych stwierdzających występowanie chronionych siedlisk i gatunków. W przypadku, gdy w wyniku realizacji przedsięwzięcia może dojść do naruszenia zakazów dotyczących gatunków chronionych, konieczne jest uzyskanie zezwolenia na czynności podlegające zakazom wydawanego przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu. W przypadku stwierdzenia występowania gatunków zwierząt w obiektach przeznaczonych do remontu, termomodernizacji itp. należy stwierdzić czy gatunki podlegają ochronie prawnej. W sytuacji występowania siedlisk gatunków chronionych wskazuje się na potrzebę uzyskania zezwolenia na odstępstwo od zakazu niszczenia takich siedlisk, które wydaje Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu. Ww. zezwolenie określa termin wykonania prac (poza okresem lęgowym), jak również wskazuje warunki przeniesienia gniazd w stosowne miejsce.

Każde prowadzenie robót budowlanych i robót ziemnych z użyciem sprzętu mechanicznego wymaga właściwego zabezpieczenia terenu wokół inwestycji (ochrona drzew i krzewów) oraz właściwe zagospodarowanie i oczyszczanie ścieków przed wprowadzeniem do gruntu oraz właściwe zagospodarowanie odpadów w trakcie realizacji inwestycji oraz na etapie eksploatacji. Ponadto przeglądy pojazdów, wymiana płynów hydraulicznych i chłodniczych oraz tankowanie paliwa wykonywane wyłącznie na terenach utwardzonych. Sprzęt mechaniczny wykorzystywany przy pracach ziemnych/ budowlanych będzie sprawny technicznie, użytkowany zgodnie z ich dokumentacjami

techniczno-ruchowymi oraz spełniać odpowiednie normy prawne. W sytuacji wycieku substancji szkodliwych z pracującego sprzętu mechanicznego do gruntu lub wód gruntowych należy podjąć działania mające na celu oczyszczenie miejsca skażenia.

Podczas prowadzenia robót ziemnych i prac budowlanych wskazuje się na właściwe zagospodarowanie mas ziemnych, gromadzenie oddzielnie gruntu oraz warstwy próchniczej (humusu) oraz ponowne ich wykorzystanie w miejscu inwestycji lub w razie potrzeby w innej lokalizacji (np. w celu rekultywacji terenów). Przeznaczenie terenów pod inwestycje należy prowadzić w sposób racjonalny, wykorzystując w pierwszej kolejności tereny przekształcone, zabudowane. Wskazuje się również na właściwe zachowanie proporcji pomiędzy powierzchnią zabudowaną i powierzchnią biologicznie czynną.

W zakresie gospodarki odpadami (odpady budowlane, przemysłowe, komunalne) inwestor/właściciel zobligowany jest uregulować sposób gromadzenia i odbioru wytworzonych odpadów. Zatem odpady będą przekazywane specjalistycznym firmom prowadzącym działalność w zakresie gospodarowania odpadami, posiadającym wymagane prawem zezwolenia.

W przypadku realizacji inwestycji, które kwalifikować się będą jako przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko konieczna jest właściwa ocena oddziaływania na powierzchnię ziemi i krajobraz obszaru. Jeśli jest to wymagane prawem, wskazuje się na potrzebę oceny wpływu inwestycji na krajobraz.

W związku ograniczeniem wpływu ewentualnych nowych inwestycji na wody powierzchniowe i podziemne wskazuje się na właściwe zagospodarowanie i oczyszczanie generowanych ścieków przed wprowadzeniem do gruntu, w trakcie realizacji inwestycji oraz na etapie eksploatacji. Właściwa gospodarka wodno-ściekowa powinna opierać się o system kanalizacyjny zapewniający zbieranie całości generowanych ścieków i ich oczyszczanie. Stosowanie zbiorników bezodpływowych traktuje się jako rozwiązanie tymczasowe np. na etapie realizacji inwestycji lub w sytuacji braku technicznych i ekonomicznych możliwości na budowę sieci kanalizacyjnych. Wskazuje się również na właściwe zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych z terenów utwardzonych w oparciu o system kanalizacji deszczowej i oczyszczanie ścieków przed wprowadzeniem do wód i gruntu.

Wskazuje się na ochronę zasobów naturalnych poprzez racjonalne ich wykorzystywanie. Istotne jest również właściwe oszacowanie wielkości zapotrzebowania na zasoby naturalne. Działalność gospodarcza winna być prowadzona z zastosowaniem najlepszych dostępnych technik (BAT). Istotnym jest prowadzenie technologii innowacyjnych ograniczających w znacznym stopniu wodochłonność i materiałochłonność gospodarki.

Warunki korzystania ze środowiska winny wskazywać wydane decyzje/pozwolenia, koncesje. Istotna jest tutaj weryfikacja i kontrola wydanych dokumentów przez odpowiednie jednostki.

W zakresie ochrony powietrza przed zanieczyszczeniami i oddziaływaniem hałasu w ramach realizacji inwestycji wskazuje się na stosowanie najlepszych dostępnych technik (BAT), prowadzenie działalności wewnątrz obiektów budowlanych, wychwytywanie zanieczyszczeń pyłowych i gazowych, a następnie ich oczyszczanie na filtrach/separatorach itp. przed wprowadzeniem do powietrza atmosferycznego, utrzymanie odpowiedniego stanu technicznego urządzeń emitujących hałas, prowadzenie przerw w pracy pojazdów mechanicznych, utrzymanie dróg w dobrym stanie technicznym, eliminowanie pracy maszyn i urządzeń na biegu jałowym. Sprzęt mechaniczny wykorzystywany przy pracach ziemnych/budowlanych będzie sprawny technicznie, użytkowany zgodnie z ich dokumentacjami techniczno-ruchowymi.

Warunki wprowadzania gazów i pyłów do powietrza, wielkość emisji i źródła emisji określone są w decyzje/pozwolenia. Istotna jest również weryfikacja i kontrola wydanych dokumentów (pozwoleń) przez odpowiednie jednostki.

W zakresie ochrony środowiska przed hałasem wskazuje się na dotrzymywanie standardów, dla terenów chronionych akustycznie m.in. zabudowy mieszkaniowej, mieszkaniowo – usługowej.

W przypadku realizacji inwestycji przy obiektach zabytkowych lub w ich sąsiedztwie, wskazuje się na potrzebę analizy wpływu inwestycji na obszary i obiekty cenne kulturowo. Ponadto konieczne będzie uzgodnienie z właściwym organem ochrony konserwatorskiej zakresu i realizacji prac. Jednocześnie wskazuje się właściwy dobór technik konserwacyjnych przy prowadzeniu inwestycji (prac remontowo-budowlanych, adaptacyjnych, rewitalizacyjnych) przy zabytkach lub w ich sąsiedztwie.

W zakresie ochrony zdrowia i życia ludzi wskazuje się na rozwiązania ochrony przed hałasem i ochrony powietrza atmosferycznego i klimatu. Wybór właściwej lokalizacji w kwestii prowadzenia działalności gospodarczej pozwoli w znacznym stopniu zminimalizować zagrożenie na zdrowie i życie ludzi. Ponadto zastosowanie najnowszych dostępnych technologii (BAT) przy prowadzeniu inwestycji, stosowanie się do zasad bhp, ogrodzenie obszaru przed wtargnięciem osób trzecich pozwoli na wyeliminowanie zagrożenia bezpieczeństwa dla ludzi. Wskazuje się również na właściwe zabezpieczenie każdej inwestycji pod względem ochrony dóbr materialnych osób trzecich.

Rozwiązania alternatywne

Alternatywą dla rozwiązań zawartych w projekcie Programu ochrony środowiska dla Gminy Kobylin jest tzw. wariant zerowy czyli brak realizacji działań wynikających z przyjętego dokumentu. Skutki takiego rozwiązania wskazane zostały w pkt. 6 niniejszej Prognozy oddziaływania na środowisko.

Zaproponowane zadania mogą być realizowane w oparciu o różne warianty techniczne, technologiczne, środowiskowe, społeczne, gospodarcze itp., które wymagają indywidualnego podejścia na etapie prac koncepcyjnych. Skutki środowiskowe podejmowanych działań zależą od lokalnych uwarunkowań środowiskowych i przestrzennych. Dlatego przed przystąpieniem do konkretnych działań należy rozważać warianty alternatywne tak, aby możliwy był wybór takiego, który w najmniejszym stopniu będzie negatywnie oddziaływać na środowisko.

Ze wstępnych ustaleń niniejszej Prognozy wynika, że większość wyznaczonych w projekcie Programu ochrony środowiska dla Gminy Kobylin działań będzie miała charakter pozytywny i długoterminowy. Założeniem projektu Programu było wskazanie takich działań i wyznaczenie takich celów i kierunków interwencji, aby stopniowo rozwiązywać zdiagnozowane problemy środowiskowe i wprowadzać środki zaradcze i naprawcze.

14. WYKAZ AKTÓW PRAWNYCH

- [1] Ustawa z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016r., poz. 353 – tekst jednolity ze zm.)
- [2] Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2017r., poz. 519 – tekst jednolity ze zm.)
- [3] Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. 2016r., poz. 778 – tekst jednolity ze zm.)
- [4] Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2016r., poz. 2134 – tekst jednolity ze zm.)
- [5] Ustawa z dnia 3 lutego 1995r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. 2015r., poz. 909 – tekst jednolity z późn. zm.)
- [6] Ustawa z dnia 24 kwietnia 2015r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu (Dz. U. 2015r., poz. 774 ze zm.)
- [7] Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane (Dz.U. z 2016r., poz. 290 ze zm.)
- [8] Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. z 2014r., poz. 1446 – tekst jednolity ze zm.)
- [9] Ustawa z dnia 18 lipca 2001r. Prawo wodne (Dz. U. z 2015r., poz. 469 – tekst jednolity ze zm.)
- [10] Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. nr z 2016r., poz. 1987– tekst jednolity ze zm.)
- [11] Ustawa z dnia 13 września 1996r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. 2016r. poz. 250 – tekst jednolity ze zm.)
- [12] Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. 2016r., poz. 1131 – tekst jednolity ze zm.)
- [13] Ustawa z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2016r., poz. 1764– tekst jednolity)
- [14] Ustawa z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz.U. 2016 poz. 446 – tekst jednolity ze zm.)
- [15] Ustawa z dnia 6 grudnia 2006r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. 2016r., poz. 383 – tekst jednolity)
- [16] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012r., poz. 1031)
- [17] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. 2014r., poz. 112 – tekst jednolity ze zm.)
- [18] Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. 2016r., poz. 71 – tekst jednolity)
- [19] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014r., poz. 1409)
- [20] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. z 2014, poz. 1408)
- [21] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2016r., poz. 2183)
- [22] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 1 września 2016 r. w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi (Dz.U. 2016r., poz. 1359)
- [23] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (Dz. U. z 2014r., poz. 1713 – tekst jednolity)

- [24] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 18 listopada 2014r. w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub ziemi, oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (Dz. U. z 2014r., poz. 1800)
- [25] Rozporządzenie Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz.U. z 2003r., nr 192, poz.1883)
- [26] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 grudnia 2015 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz.U. z 2016r., poz. 85)
- [27] Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 28 czerwca 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy, prowadzenia ruchu oraz specjalistycznego zabezpieczenia przeciwpożarowego w odkrywkowych zakładach górniczych wydobywających kopaliny pospolite (Dz. U. 2002r., nr 109 poz. 962 ze zm.)
- [28] Ustawa z dnia 20 maja 2016r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych (Dz. U. z 2016r., poz. 961)

15. BIBLIGRAFIA

1. Długookresowa strategia rozwoju kraju „Polska 2030”. Trzecia fala nowoczesności, Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji, 2013r.
2. Informacja o stanie środowiska i działalności kontrolnej wielkopolskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w powiecie krotoszyńskim w latach 2014-2016, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu
3. Krajowy plan gospodarki odpadami 2014, Warszawa, 2015r.
4. Krajowy Program Ochrony Powietrza w Polsce do roku 2020, Ministerstwo Środowiska, 2015r.
5. Mapa akustyczna dróg krajowych na terenie województwa wielkopolskiego (zadanie 2), w zarządzie Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad oraz Autostrady Wielkopolskiej S.A., maj 2012r.
6. Monitoring chemizmu gleb ornych w Polsce w latach 2010-2012, Instytut Upraw Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach, zleceniodawca Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Warszawa, 2012r.
7. Monitoring pól elektromagnetycznych w latach 2013-2016, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, 2015r.
8. Monitoring wód podziemnych na obszarach szczególnie narażonych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych w 2014 r., Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, 2014r.
9. Ocena jakości wód podziemnych w punktach pomiarowych w ramach monitoringu operacyjnego stanu chemicznego wód podziemnych w 2015 r., Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, 2015r.
10. Ocena stanu jednolitych części wód za rok 2014 z uwzględnieniem oceny spełnienia wymagań dla obszarów chronionych, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, 2014r.
11. Opracowania analizy presji i wpływów zanieczyszczeń antropogenicznych w szczegółowym ujęciu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych dla potrzeb opracowania programów działań i planów gospodarowania wodami”
12. Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2012-2017
13. Plan gospodarowania wodami dorzecza Odry, 2016 (aktualizacja)
14. Plan rozwoju sieci dróg powiatowych na terenie powiatu krotoszyńskiego w latach 2014-2020, Powiatowy Zarząd Dróg, czerwiec 2014r.
15. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego, Poznań, 2010r.
16. Podręcznik dla inwestorów przedsięwzięć infrastrukturalnych, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego Departament Programów Pomocowych i Pomocy Technicznej, Warszawa, 2007-2013r.
17. Polityka energetyczną Polski do 2030 roku, Ministerstwo Gospodarki, 2009r.
18. Program ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej oraz Plan działań na lata 2014–2020, Ministerstwo Środowiska, 2014r.
19. Program ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej, Poznań, 2013r.
20. Program ochrony środowiska dla Gminy Kobylin na lata 2013 – 2016 z perspektywą na lata 2017 - 2020, grudzień 2013r.
21. Program Wodno – Środowiskowy Kraju, Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej, Warszawa, 2010r.
22. Projekt Programu ochrony środowiska dla Gminy Kobylin na lata 2017 – 2020 z perspektywą na lata 2021 – 2024.
23. Raport o stanie chemicznym oraz ilościowym jednolitych części wód podziemnych w dorzeczach w podziale na 161 i 172 JCWPd, stan na rok 2012
24. Rejestr zdarzeń o znamionach poważnej awarii i zdarzeniach awarii, za lata 2010-2016 Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Warszawa, 2016
25. Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim za rok 2014 i za rok 2015, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, 2014r., 2015r.
26. Sprawozdania budżetowe za rok 2016 gminy Kobylin

27. Sprawozdanie z wykonania Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych za 2014 rok, Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej, Warszawa, 2015r.
28. Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko”, Ministerstwo Gospodarki, Ministerstwo Środowiska, 2014r.
29. Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”, Ministerstwo Gospodarki, 2013r.
30. Strategia Rozwoju Kraju 2020, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, 2012r.
31. Strategia Rozwoju Powiatu Krotoszyńskiego na lata 2014-2020, Krotoszyn, 2014r.
32. Strategia rozwoju transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku), Ministerstwo Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej, 2013r.
33. Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012–2020, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, 2012r.
34. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko w planowaniu przestrzennym, Praca zbiorowa pod redakcją Romana Bednarka, Poznań, 2012r.
35. Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 r. (SPA 2020).
36. Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030, Ministerstwo Środowiska, 2013r.
37. Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny 2014–2020, Zarząd Województwa Wielkopolskiego, 2015r.
38. Wytyczne do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska, Ministerstwo Środowiska, 2015
39. Zaktualizowana Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do roku 2020
40. Zasobność gleb w województwie wielkopolskim w latach 2007 – 2011, Zasobność gleb rolniczych w województwie wielkopolskim, Okręgowa Stacja Chemiczna – Rolnicza w Poznaniu, Poznań, 2013r.